

**ТАУАРЛАР МЕН КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СЫНЫПТАМАСЫ**

Тауар белгілерін тіркеу үшін

Он екінші редакция

ТҚХС - 12

МАЗМҰН

КІРІСПЕ.....	4
ҚОЛДАНУ ЖӨНІНДЕГІ НҰСҚАУЛЫҚ.....	5
ЖАЛПЫ ЕСКЕРТУЛЕР.....	5
ТҮСІНІКТЕМЕЛЕРМЕН СЫНЫПТАРДЫҢ ТІЗІМІ.....	7
ТАУАРЛАР.....	7
СЫНЫП 01.....	7
СЫНЫП 02.....	27
СЫНЫП 03.....	31
СЫНЫП 04.....	38
СЫНЫП 05.....	42
СЫНЫП 06.....	55
СЫНЫП 07.....	68
СЫНЫП 08.....	85
СЫНЫП 09.....	93
СЫНЫП 10.....	117
СЫНЫП 11.....	126
СЫНЫП 12.....	137
СЫНЫП 13.....	147
СЫНЫП 14.....	150
СЫНЫП 15.....	153
СЫНЫП 16.....	156
СЫНЫП 17.....	167
СЫНЫП 18.....	171
СЫНЫП 19.....	176
СЫНЫП 20.....	184
СЫНЫП 21.....	191
СЫНЫП 22.....	208
СЫНЫП 23.....	211
СЫНЫП 24.....	213
СЫНЫП 25.....	216
СЫНЫП 26.....	221
СЫНЫП 27.....	227
СЫНЫП 28.....	228
СЫНЫП 29.....	236
СЫНЫП 30.....	243
СЫНЫП 31.....	252
СЫНЫП 32.....	258
СЫНЫП 33.....	260
СЫНЫП 34.....	261
СЫНЫП 35.....	263
СЫНЫП 36.....	269
СЫНЫП 37.....	272
СЫНЫП 38.....	277
СЫНЫП 39.....	279
СЫНЫП 40.....	284
СЫНЫП 41.....	289

СЫНЫП 42.....	294
СЫНЫП 43.....	299
СЫНЫП 44.....	301
СЫНЫП 45.....	305

КІРІСПЕ

Осы жарияланым Қазақстан Республикасында ТҚХС-ның алтыншы үш тілді ресми он бір рет өңдеуден өткен жарияланым болып есептеледі. (ТҚХС-12).

Жарияланымға кіреді:

- колдану бойынша нұсқаулық, жалпы ескертулер және түсініктемесі бар сыныптардың тізімі;
- тауарлар/қызметтердің қайталанбайтын тізімі;

Тауарлар/қызметтердің тізімі Excel-форматта үштілді (орыс, ағылшын, француз) нұсқауда және орыс тілде бөлек берілген.

Үштілді нұсқауда Тауарлар мен қызметтердің атаулары базалық номердің өсу ретімен берілген. Әрбір тауар/қызметтердің орыс тілді атаулары ЗМДМ-ның ресми басылымдарға сәйкес ағылшын және француз тілдеріндегі тауар/қызметтердің атауларымен қоса беріледі.

Тауар/қызметтердің атаулары орыс тілді нұсқасында тауар мен қызметтердің сыныптары бойынша жіктелген және әрбір сыныпта әліпби ретімен қойылған.

Қолдану жөніндегі нұсқаулық

1. Сынып тақырыптары жалпы түрде тек Тауарлар мен қызметтер негізінен сілтеме жасай алатын аймақтарды көрсетеді және негізінен нақты Тауарлар мен қызметтердің атауларын қамтымайды.

2. Әрбір нақты тауарды немесе көрсетілетін қызметті дұрыс жіктеу үшін **"түсіндірмелері бар Тауарлар мен көрсетілетін қызметтер сыныптарының тізбесі"** бөлімінде орналастырылған тиісінше Тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің тізбелерін және әрбір сыныпқа түсіндірмелерді тікелей пайдалану қажет. Егер түсіндірмелері бар Тауарлар мен көрсетілетін қызметтер сыныптарының тізбесін, сондай-ақ сыныптарға біріктірілген Тауарлар мен көрсетілетін қызметтер тізбесін пайдалана отырып, тауарды немесе көрсетілетін қызметті жіктеуді жүзеге асыру мүмкін болмаса, **"жалпы ескертулер"** бөлімін пайдалану керек.

3. Тауарлар мен қызметтер тізіміндегі **жалпы терминді** Тауарлар мен қызметтердің белгілі бір сыныбына жатқызу осы терминді осы немесе басқа сыныптардағы сөз тіркестерінде қолдану мүмкіндігін жоққа шығармайды. Мұндай жағдайларда жалпы термин **жұлдызшамен (*)** белгіленеді.

4. Тауар/қызмет атауындағы **төртбұрышты жақшадағы** мәтін атаудағы жақшаға дейінгі мәтінді түсіндіреді немесе оның синонимі болып табылады.

5. Тауарларды/қызметтерді сипаттау кезінде тіркелген тауар белгілерінің құқықтарының көлемін **бір мәнді бағалауға** қол жеткізу үшін белгісіз немесе жалпы өрнектерді қолданудан аулақ болу және **ХҚТУ қолданыстағы редакциясының терминологиясын басшылыққа** алу ұсынылады.

6. Тауардың/қызметтің әрбір атауы сынып нөмірін, базалық нөмірді және осы базалық нөмірге сәйкес келетін орыс тіліне аудармада (интерпретацияда) тауардың/қызметтің атауын қамтитын бапта ұсынылған. Үш тілді нұсқада орыс тіліндегі Тауарлар/қызметтер атаулары ХҚТУ-ның он бірінші редакциясындағы ДЗМҰ ЖБ басылымдарының ресми мәтіндері бойынша ағылшын және француз тілдеріндегі атаулармен қосымша сүйемелденеді (2022).

[Ескерту: ХҚТУ-ның үш тілді нұсқасында ХҚТУ-11 (2022) редакциясына енгізілген Тауарлар/қызметтердің жаңа атауларының базалық нөмірлері жасыл фонмен белгіленген. Тұжырымдары жаңа редакцияда өзгертілген немесе түзетілген Тауарлар/қызметтер атауларының базалық нөмірлері сұр-көк фонмен белгіленген. Бір базалық нөмір тауар/ қызмет атауының бірнеше нұсқасына сәйкес келуі мүмкін].

ЖАЛПЫЛАМА ЕСКЕРТУЛЕР

Сынып тақырыптарында пайда болатын Тауарлар мен қызметтер, негізінен Тауарлар немесе қызметтер кіретін саланың жалпы көрсеткіштері болып табылады.

Егер "түсіндірмелері бар Тауарлар мен көрсетілетін қызметтер сыныптарының тізбесі", сондай-ақ "сыныптарға біріктірілген Тауарлар мен көрсетілетін қызметтер тізбесі" бөлімі. Тауарды көрсетілген қызметті біржақты жіктеуге мүмкіндік бермесе, мынадай өлшемшарттарды ескеру қажет.

ТАУАРЛАР ҮШІН

- a) Дайын өнімдер негізінен олардың қызметіне немесе мақсыныпна сәйкес жіктеледі. Егер олар "түсіндірмелері бар Тауарлар мен көрсетілетін қызметтер санаттарының тізбесі" бөлімінде аталмаған жағдайда, дайын бұйымдар "санаттарға біріктірілген Тауарлар мен көрсетілетін қызметтер тізбесінде" қамтылған басқа ұқсас бұйымдарға ұқсастығы бойынша жіктелуі тиіс. Егер функциялар немесе тағайындаулар табылмаса, көмекші критерийлерді басшылыққа алу керек. Мысалы, өнім жасалған материал немесе оның жұмыс принципі.
- b) Көп мақсатты дайын бұйымдар (мысалы, радио оятқыш) орындалатын функцияларға немесе мақсатқа сәйкес белгілі бір сыныптарға жатқызылуы мүмкін. Ал егер бұл функциялар немесе тағайындау санаттақырыптарының ешқайсысында көрсетілмесе, а тармағында тұжырымдалған өлшемдерді басшылыққа алу керек).
- c) Өңделмеген немесе ішінара өңделген шикізатты негізінен оны құрайтын материал бойынша жіктеу керек.
- d) Басқа өнімде пайдалануға арналған Тауарлар, негізінен, соңғысы басқа мақсаттарда пайдаланылмаған жағдайда ғана сол санатқа жіктеледі. Барлық басқа жағдайларда мұндай Тауарларды жіктеу үшін А) тармағында тұжырымдалған өлшемдерді басшылыққа алу керек.
- e) Егер дайын бұйымдар немесе жартылай фабрикаттар олар жасалған материал бойынша жіктелсе, онда әртүрлі материалдардан жасалған бұйым жасалған жағдайда оны құрамындағы басым материал бойынша жіктеу керек.
- f) Тауарларды буып-түюге және сақтауға арналған сыйымдылықтар тауардың өзі сияқты сыныптарға жіктеледі.

ҚЫЗМЕТТЕР ҮШІН

a) Қызметтер негізінен санаттың тақырыбымен және тиісті түсіндірмелермен қамтылған қызмет бағытына сәйкес немесе "санаттарға біріктірілген Тауарлар мен қызметтер тізбесінің" сәйкес қызметтеріне ұқсас жіктеледі.

b) Барлық жалға беру қызметтері, негізінен жалға беру объектілері арқылы жүзеге асырылатын қызметтер кіретін сыныптарға жіктеледі (мысалы, телефондарды жалға беру – 38-сынып), сонымен бірге қаржылық лизингке байланысты қызметтер 36-сынып бойынша қаржылық қызметтер ретінде жіктеледі.

c) Берілген кеңеске немесе ақпаратқа байланысты қызметтер негізінен кеңестің немесе ақпараттың объектісі болып табылатын қызметтер сияқты сыныптарға жатады. Мысалы: тасымалдау – 39 – сынып; коммерциялық істерді басқару – 35 – сынып; қаржы істері-36-сынып; косметика- 44-сынып. Электрондық құралдар (мысалы, телефон, компьютер) арқылы ұсынылатын кеңес немесе ақпарат осы қызметтердің орындалуын қамтамасыз ететін құралдармен байланысты емес.

d) Франчайзинг шеңберінде көрсетілетін қызметтер, әдетте, франчайзинг беруші ұсынатын қызметтермен бірдей сыныпға жіктеледі. Мысалы, франчайзинг мәселелері бойынша кеңестік қызметтер (35-сынып), франчайзингке байланысты қаржылық қызметтер (36-сынып), франчайзингке байланысты заңды қызметтер (45-сынып).

ТҮСІНДІРМЕЛЕРІ БАР СЫНЫПТАР ТІЗБЕСІ

ТАУАРЛАР

01 СЫНЫП

Өнеркәсіптік, ғылыми мақсаттарда, суретте, ауыл шаруашылығында, бау-бақша және орман шаруашылығында пайдалануға арналған химиялық өнімдер; өңделмеген синтетикалық шайырлар, өңделмеген пластик материалдар; отты сөндіруге және өрттің алдын алуға арналған құрамдар; металдарды қатайтуға және дәнекерлеуге арналған препараттар; жануарлардың терісі мен терісін илеуге арналған заттар; өнеркәсіптік мақсаттарға арналған желімдейтін заттар; мастиктер және паста тәрізді басқа толтырғыштар; компосттар, тыңайтқыштар, көң; өнеркәсіптік және ғылыми мақсаттарға арналған биологиялық препараттар.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен өнеркәсіптік, ғылыми мақсаттарда және ауыл шаруашылығында пайдалануға арналған, оның ішінде басқа сыныптарға жататын Тауарлардың құрамына кіретін химиялық өнімдер кіреді. Сыныптарды атап айтқанда:

- сезімтал қағаздар;
- доңғалақтарды жөндеуге арналған құрамдар;
- тағамды дайындауға арналған тұзды қоспағанда, консервілеуге арналған тұз;
- тамақ өнеркәсібіне арналған кейбір қоспалар, мысалы, пектиндер, лецитин, ферменттер және химиялық консерванттар;
- витаминдер, консерванттар және антиоксиданттар сияқты косметикалық және фармацевтикалық өнімдерді өндіру үшін қолданылатын кейбір ингредиенттер; – кейбір сүзгі материалдары. Мысалы, минералды және өсімдік заттары және керамикалық үгінділер. Сыныпқа жатпайтын өнімдер. Атап айтқанда:
- табиғи өңделмеген шайырлар (02-сынып), жартылай өңделген шайырлар (17-сынып);
- медицинада немесе ветеринарияда қолдануға арналған химиялық препараттар (с. 05);
- фунгицидтер, гербицидтер және зиянды жануарларды жоюға арналған препараттар (с. 05);
- кеңсе немесе тұрмыстық мақсаттарға арналған желімдейтін заттар (16-сынып); - тамақ өнімдерін дайындауға арналған тұз (30-сынып);
- мульчирование үшін арналған материалдар (с.31).

Тауарлар:

агар-агар өнеркәсіптік мақсат үшін
азот
актиний
алкалоидтер*
тамақ өнеркәсібі үшін альгинаттар

өнеркәсіптік мақсаты үшін альгинаттар
альдегид кротондық
Альдегидаммиак
альдегидтер*
Америций
Амилацетат
өнеркәсіптік мақсат үшін аммиак [ұшпа сілті]
сұйық сусыз аммиак
аммиак*
сірке қышқылының ангидриды
Ангидридтер
іштен жанатын қозғалтқыш үшін дүмпібасқы
Қаққақарсылар
опа-далап өндіру үшін антиоксиданттар
тамақ қоспаларды өндіру үшін антиоксиданттар
фармацевтика өнімдерін өндіру үшін антиоксиданттар
өндіріс үшін антиоксиданттар
антистатиктер, үй шаруашылығындағыны қоспағанда
Антифриздер
текстиль өндірісі үшін аппреттер
Аргон
қорғасынның арсенаты
тамақ өнеркәсібі үшін аспартам
өнеркәсіп мақсатты аспартам
Астатин
алюминийдің ацетаты*
аальцидің ацетаты
қорғасынның ацетаты
өңделмеген целлюлозаның ацетаты
ацетаттар [химиялық заттар]*
Ацетилен
Ацетон
энологиялық бактерицидтер [шарап өндірісінде пайдаланатын химиялық
препараттар]
Барий
Бариттер
ақуыз [жануарлар немесе өсімдікті, шикізат]
жануарлар ақуызы [шикізат]

йодты ақуыздар
уытты ақуыздар
Бензол
шикі бензол
Бентонит
Беркелий
химиялық мақсаттар үшін натрийдің бикарбонаты
калийдің биоксалаты
өсімдіктер үшін ынталандырғыштар
калийдың бихроматы
натрия бихроматы
Бокситтер
химиялық мақсаттар үшін бром
альбуминді қағаз
баритті қағаз
диазкөшірме үшін қағаз
жарықкөшірме үшін қағаз
химия индикаторлық қағаз
лакмусты қағаз
медицина немесе ветеринарлық мақсатта пайдаланатындардан басқа
реактивті қағаз
өздігінен вириленетін қағаз [фотосурет]
селитрлік қағаз
сенсублизирленген қағаз
фотометриялық қағаз
Бура
бетон үшін жалғамалы заттектер
газтазарту үшін заттектер
күңгірттеу үшін заттектер
шұлық ілмегінің тарқалуын алдын алатын заттектер
майларды бөлу үшін заттектер
суды жұмсарту үшін заттектер
флюаттандыру үшін заттектер
ілік заттектер
өндірістік мақсаттағы желімдегіш заттектер
үстірт-белсенді заттектер
ядролық энергияны алу үшін ыдырайтын заттектер
құю өндірісі үшін байланыстырғыш заттектер

бетонды көбіріктендіру үшін химиялық заттектер
тері илеу үшін химиялық заттектер
бояуларды жасау үшін химиялық заттектер
пигменттерді жасау үшін химиялық заттектер
крахмалды сұйылту үшін химиялық заттектер
дәндердің сақталуына ықпал ететін заттектер
вискоза
висмут
химиялық мақсаттар үшін азотқышқылды висмут
тамақ өндірісі үшін дәрумендер
опа-далап өндіру үшін дәрумендер
тамақ қоспаларды өндіру үшін дәрумендер
фармацевтикалық өнімдерді өндіру үшін дәрумендер
витерит
тазартылған су
өндірістік мақсат үшін теңіз суы
аккумуляторларды қайта қуаттау үшін қышқылдандырылған су
ауыр су
тамақ өнеркәсібі үшін сілтілі су
сутек
теңіз су өсімдіктері [тыңайтқыштар]
ағаштарға егетін балауыз
гадолиний
газсіңіргіштер [химиялық белсенді заттектер]
пісіріп жалғау үшін қорғау газдары
өндірістік мақсаттар үшін қатайтылған газдар
аэрокірне үшін пропелентты-газдар
негізгі висмуттың галлаты
галий
гамбир
гелий
электрофореторлық гель
ауылшаруашылық өндірісі үшін тұқымдардың гені
гидразин
алюминийдің гидраты
гидраттар
гипосульфиттер
натрийдің гипохлориды

тыңайтқыш ретінде пайдалану үшін гипс
күйметас үшін жылтырақ
гликоли
гидропонды дақылдар үшін қопсыған саз[субстрат]
фарфор сазы [ақ]
сазбалшық
глицеридтер
өндірістік мақсат үшін глицерин
тамақ өнеркәсібі үшін глюкоза
өндірістік мақсат үшін глюкоза
глюкозидтер
тамақ өнеркәсібі үшін глютен
өндірістік мақсат үшін глютен
гольмий
жемістердің тез пісуі үшін гормондар
бағбаншылық пен бақша өсірушілік үшін шымтезекті қарашірік құмыралар
графен
өндірістік мақсат үшін өзек
қи
көң
лак өндірісі үшін гурыюн-бальзам
декстрин [аппрет]
фармацевтикалық препараттар үшін қапшықтардың өндірісінде
пайдаланатын дендримерлер
өндіріс үрдістерінде пайдаланатын детергенттер
жапырақсыздандырғыш
өндірістік мақсат үшін диастаздар
марганец диоксиді
өндірістік мақсат үшін титан диоксиді
өндірістік мақсат үшін көміртек диоксиді
цирконий диоксиді
майлар үшін ыдыратқыштар
мұнай үшін ыдыратқыштар
пластмассаның дисперсиясы
диспрозий
қалайы дихлориді
бензин тазартатын қоспалар
күйдіруде пайдаланатын саз қоспалары [түйіршіктер мен ұнтақтар]

бұрғылау ерітінді үшін химиялық қоспалар
жәндікжойғы химиялық қоспалары
майлар үшін химиялық қоспалар
мотор отыны үшін химиялық қоспалар
саңырауқұлақжойғы химиялық қоспалары
өнеркәсіптік мақсат үшін доломит
илегіш сүрек
биоотын өндірісінде пайдалану үшін ашытқылар
ғылыми мақсат үшін ашытқылар
европий
фотографияда пайдалану үшін желатин
өнеркәсіптік мақсат үшін желатин
түрпітаспен пайдалану үшін қосалқы сұйықтар
гидравликалық жүйелер үшін сұйықтықтар
электр аккумуляторлардың күкіртсіздендіргіші үшін сұйықтықтар
меңгерікпен басқаруды күшейту үшін сұйықтықтар
тежегіш сұйықтықтар
өнеркәсіптік мақсат үшін магнитті сұйықтық
трансмиссиялық сұйықтықтық
ағаштардың сызаттары үшін сылама [орман шаруашылығы]
шыны сыламалары
ядролық реактор үшін баяулатқыш
диатомды топырақ
текстиль өнеркәсібі үшін фуллер топырағы
хлор әгі
өнеркәсіптік мақсат үшін изотоптар
химиялық белсенді ингредиенттер
ионалмасушы [химиялық препараттар]
иттербий
иттрий
өнеркәсіптік мақсат үшін йод
химиялық мақсат үшін йод
алюминийдің йодиді
өнеркәсіптік мақсат үшін сілтілік металдардың йодиді
тамақ өнеркәсібі үшін казеин
өнеркәсіптік мақсат үшін казеин
каинит
калий
қымыздық қышқылды калий

калифорний
каломель [сынап хлориды]
өнеркәсіптік мақсаттағы шайыр [желімдер]
өнеркәсіптік мақсат үшін сенегал шайыры
фармацевтикалық мақсатта қолданылатындардан басқа шараптық тас
өнеркәсіптік мақсат үшін камфора
кальций карбиді
кремнийдің карбиді [шикізат]
карбиттер
кальций карбонаты
магний карбонаты
карбонаттар
карбюраторлар [металлургия]
кассиопий [лютеций]
шапшаңдатқыш
биохимиялық шапшаңдатқыштар
катеху [илік экстракт]
өнеркәсіптік мақсат үшін каустик
ашудастар
алюминий ашудасы
аммиакты ашудастар
хромдық ашудастар
өнеркәсіптік мақсат үшін квебрахо
кетондар
кизельгур
фототаспаға сәуленің әсері тимеген сенсильденмеген кинотаспа
өнеркәсіптік мақсат үшін оттегі
азот қышқылы
антранилды қышқыл
бензой қышқылы
өнеркәсіптік мақсат үшін бор қышқылы
шараптық қышқылы
вольфрамдық қышқыл
сия өндірісі үшін галл қышқылы
галл илеу қышқылы
өнеркәсіптік мақсат үшін глутамин қышқылы
илеу қышқылы
йодноваттық қышқылы

өнеркәсіптік мақсат үшін лимон қышқылы
сүт қышқылы
құмырсқа қышқылы
күкірт үсті қышқылы
олеин қышқылы
пикрин қышқылы
пирогалл қышқылы
салицил қышқылы
себацин қышқылы
күкірт қышқылы
күкіртті қышқыл
тұз қышқылы
стеарин қышқылы
көмір қышқылы
сірке қышқылы
фосфор қышқылы
фторлы сутегі қышқылы
хлор-сутекті қышқыл
холе қышқылы
хром қышқылы
қымыздық қышқылы
қышқылдар*
бензол қатардағы қышқылдар
май қышқылдары
минералды қышқылдар
күшән тектес қышқылдар
жарқағаз үшін желімдер
былғары үшін желімдер
қаптама тақта үшін желім
тұсқағаз үшін желімдер
өнеркәсіптік мақсат үшін желімдер
өсімдік желімдері
токөткізгіш желімдер
тұрмыс, тағамдық немесе кеңсе желімінен басқа балық желімі
тұрмыстық немесе кеңсе желімінен басқа желімтек
тұрмыстық немесе кеңсе желімінен басқа крахмал желімтегі [желім]
медицинада немесе ветеринарияда пайдаланатындардан басқа дің
жасушалары

өнеркәсіптік мақсат үшін коллаген
коллодий*
тыңайтқыш
бояулар мен майлардан басқа тас қалау үшін консерванттар
сыра үшін консерванттар
фармацевтикалық өнеркәсібі үшін консерванттар
гүлдер үшін консерванттар
өнеркәсіптік мақсат үшін мангр ағашының қабығы
илегіш қабық
өнеркәсіптік мақсат үшін крахмал
кремний
химиялық мақсат үшін креозот
криптон
ксенон
ксилен
ксилол
медицинада немесе ветеринарияда пайдаланатындардан басқа биологиялық
маталардың өсіндісі
медицинада немесе ветеринарияда пайдаланатындардан басқа
микроағзалардан өсінділер
тотияйын
кюри
лактоза [шикізат]
тамақ өнеркәсібі үшін лактоза
өнеркәсіптік мақсат үшін лактоза
лантан
кұрғақ мұз [көміртектің диоксиді]
лецитин [шикізат]
тамақ өнеркәсібі үшін лецитин
өнеркәсіптік мақсат үшін лецитин
литий
магnezиттер
манганаттар
теріні илеу үшін майлар
иленген теріні өңдеу үшін майлар
теріні жасау барысында оны өңдеу үшін майлар
тамақ қнімдерін сақтау үшін майлар
трансмиссиялық май
өсімдіктерді қорғау үшін хлорланған антраценттік май

қағаз массасы
ағаш массасы
ағаштарды егу үшін мастика
тері үшін мастика
шина үшін мастика
майлы мастикалар [тегістегіш]
майлардың жұтылуы үшін синтетикалық материалдар
дәнекерлеу үшін материалдар
сүзгілеу құралдары ретінде пайдалану үшін түйіршіктер түріндегі
керамикалық материалдар
өңделмеген пластмассадан сүзгілеу материалдары
бейорганикалық заттектерден сүзгілеу материалдары
өсімдік заттектерден сүзгілеу материалдары
химиялық заттектерден сүзгілеу материалдары
металлоидтер
сілтілік жер металдар
сілті металдар
метан
метилбензен
метилбензол
өнеркәсіптік мақсат үшін ұн
өнеркәсіптік мақсат үшін тапиокадан ұн
өнеркәсіптік мақсат үшін картоп ұны
өнеркәсіптік мақсат үшін металл сабындары
күшән
майдан басқа теріні жұмсартқыштар
өнеркәсіптік мақсат үшін жұмсартқыштар
көң
өнеркәсіптік мақсат үшін наноұнтақ
натрий;
нафталин;
мүсәтір;
уытты газды бейтараптандырғыш;
неодим;
неон;
нептуний;
аммоний нитраты;
уран нитраты;

нитраттар;
тотықтырғыштар [мотор отыны үшін химиялық қосындылар]
азот тотығы
барий тотығы
уран тотығы
оксататтар
литий тотығы
қорғасын тотығы
сүрме тотығы
хром тотығы
өнеркәсіптік мақсат үшін кобальт тотығы
сынап тотығы
оливин [силикатты минерал]
сия жаңғақ [илік]
мөлдірлеткіш
шарап үшін мөлдірлеткіштер
текстиль бұйымдар үшін мөлдірлеткіш
сыра үшін мөлдірлеткіш пен консерванттар
суслоны мөлдірлеткіш
фотографиялық әлсіреткіштер
негіздер [химиялық заттектер]
балауызды ағартқыштар
майларды ағартқыштар
органикалық қалдықтар [тыңайтқыштар]
түтіндіктердің химиялық тазартқыштары
автомобиль шанағын жөндеу үшін пастатәрізді толықтырғыш
тамақ өнеркәсібі үшін біріктіргіш
өнеркәсіптік мақсат үшін біріктіргіш
фотографияда пайдалану үшін біріктіргіш
натрий пербораты
топырақты тыңайту үшін қарашірік
перкарбонаттар
өнеркәсіптік мақсат үшін сутектің пероксиды
персульфаттар
перхлораттар
қорама жасауға дайындалған құм
икемкернелер
офсеттік баспа үшін сенсильденген тілім

ферротипті тілімдер [фотография]
пластификаторлар
өңделмеген пластмассалар
сәуленің әсері тимеген сенсильденген ренген таспасы
плутоний
тамақ өнеркәсібі үшін жасанды тәттілендіргіштер
өнеркәсіптік мақсаттағы жасанды тәттілендіргіштер
көзілдірік линзаларға арналған химиялық жабындар
полоний
медициналық немесе ветеринариялық пайдалану үшін емес, кеуде сүтін
дигностикалау үшін жолақтар
сақар
су сақары
өсімдіктерді өсіру үшін топырақ
празеодим
каучук үшін сақтандырғыштар
бояу мен майдан басқа тас қалауды сақтауға қою үшін сақтандырғыштар
бояу мен майдан басқа цемент сақтандырғыштары
бояу мен майдан басқа жабыңғыш үшін сақтандырғыштар
медициналық немесе ветеринариялық пайдалану үшін емес, бактериалды
препараттар
ацетификациялау үшін бактериологиялық препараттар
медициналық немесе ветеринариялық пайдалану үшін емес,
бактериологиялық препараттар
медициналық немесе ветеринариялық пайдалану үшін емес, биологиялық
препараттар
ысуға бейім препараттар
медициналық немесе ветеринариялық пайдалану үшін емес,
диагностикалық препараттар
грамкүйтабақтарын қалпына келтіру үшін препараттар
теріні өңдеу үшін препараттар
аң терісін өңдеу үшін препараттар
гальвандау үшін препараттар
металды шынықтыру үшін препараттар
бекіту үшін препараттар [фотография]
шыныны күңгірттеу үшін препараттар
эмальді күңгірттеу үшін препараттар
айыру мен сыдыру үшін препараттар
металды жасыту үшін препараттар
металды жіберу үшін препараттар

линзалардың күңгірттенуін алдын алу үшін препараттар
шынының күңгірттенуін алдын алу үшін препараттар
бояудан басқа цементке су өткізбейтін қасиет беру үшін препараттар
өсімдіктердің өсуін реттейтін препараттар
тұсқағаздарды сыдыру үшін препараттар
қозғалтқышта сұйықтықтың қайнауына кедергі жасайтын құрамдар үшін
препараттар
жабағылануда пайдаланатын текстиль өнеркәсібі үшін препараттар
тұрмыстық мақсатта пайдаланатындардан басқа, қақты жою үшін
препараттар
тыңайтқыш үшін препараттар
фотожарқыл үшін препараттар
мырыштау үшін препараттар
құрышты таза өңдеу үшін препараттар
шлихталау үшін препараттар
жануарлардың өнімінен алынатын көмір препараттары
медициналық немесе ветеринариялық пайдалану үшін емес,
микроағзалардан препараттар
тоттану препараттары
криогендік препараттар
өнеркәсіп мақсаты үшін сусыздандыру препараттары
өндіріс үрдістерінде пайдаланатын майсыздандыру препараттары
желімсіздендіру препараттары
майлар үшін түссіздендіру препараттары
өнеркәсіптік мақсат үшін түссіздендіру препараттар
тамақ өнімдерін дайындау процесін шапшаңдату үшін өнеркәсіптік
препараттар
қаққа қарсы препараттар
өсімдіктер үшін микроэлементтермен препараттар
тоқыма өнеркәсібі үшін ылғалдауыш [сулаушы] препараттар
бояуда пайдаланатын ылғалдауыш [сулаушы] препараттар
ағартуда пайдаланатын ылғалдауыш [сулаушы] препараттар
тамақ өнеркәсібі үшін ферменттативті препараттар
өнеркәсіптік мақсат үшін ферменттативті препараттар
сусынды өнеркәсіптік өндіріс үшін сүзгілеу препараттар
жүзімді милдьюдан қорғау үшін химиялық препараттар
астық дақылдарын қастауыштан қорғау үшін химиялық препараттар
конденсация үшін химиялық препараттар
етті сүрлеу үшін химиялық препараттар

медициналық немесе ветеринариялық пайдалануға арналғандарды қоспағанда зертханалық талдау үшін химиялық препараттар
медициналық немесе ветеринариялық пайдалануға арналғандардан басқа, ғылыми мақсат үшін химиялық препараттар
металдардың қосындылауын жеңілдету үшін химиялық препараттар
жүзім ауруларын алдын алу үшін химиялық препараттар
дәнді өсімдіктердің ауруларын алдын алу үшін химиялық препараттар
қозғалтқыштарда күйікті жою үшін химиялық препараттар
жабағылану үшін пайдаланатын препараттар
отынды тиімді пайдалануды қамтамасыз ететін препараттар
көмірді тиімді пайдалануды қамтамасыз ететін препараттар
бояуларды қоспағанда, кірпіш немесе тас қалауын ылғалдан сақтандыратын препараттар
көгөністердің өсуіне кедергі жасайтын препараттар
ағаш спиртіні дистилляциялаудың өнімдері
өнеркәсіп мақсаты үшін жанама нан дақылдарын өңдеу өнімдері
тамақ өнімдерін консервілеу үшін химиялық өнімдер
бензолдың туындылары
целлюлозаның туындылары [химические заттектер]
прометий
протактиний
протеиндер [өңделмеген]
тамақ өнеркәсібі үшін протеиндер
тамақ қосындыларын өндіру үшін протеиндер
өнеркәсіп үшін протеиндер
металдар үшін улау
ғылыми мақсат үшін радий
радон
өнеркәсіптік мақсаттағы ет жұмсартқыштары
лактар үшін езгіштер
электр аккумулятор үшін көпіршікке қарсы ерітінді
бұрғылау ерітіндісі
гальвандау үшін ерітінді
цианотипия үшін ерітінді
мырыштау үшін ерітінді
күмістеу үшін күміс тұзының ерітіндісі
қараңғылау ерітіндісі [фотография]
медициналық немесе ветеринариялық мақсаттарға арналғандардан басқа, химиялық реактивтер

рений
сынап
рубидий
өнеркәсіптік мақсат үшін газды қара күйік
өнеркәсіптік және ауылшаруышылық мақсат үшін қара күйік
өнеркәсіптік мақсат үшін шамды қара күйік
самарий
тамақ өнеркәсібі үшін сахарин
өнеркәсіптік мақсаттағы сахарин
селен
селитр
күкірт
азотқышқылды күміс
күкіртті көміртек
силикаттар
алюминий силикаты
силикондар
скандий
егістікті топырақ қабаты
құю формасын даярлау үшін қорамалау қоспалары
құмыра дақылдары үшін топырақты қоспа
өңделмеген акрил шайыры
өңделмеген жасанды шайырлар
өңделмеген полимерлы, шайырлар
өңделмеген өткізуші шайырлар
өңделмеген синтетикалық шайырлар
өңделмеген эпоксидтық шайырлар
күлден сода
кальций қосылған сода
өнеркәсіп мақсаты үшін ойып түсетін өткір сода
барий қосылыстары
фтор қосылыстары
тұз [тығайтқыштар]
тұз [химиялық препараттар]
аммиакты тұз
аммоний тұзы
өнеркәсіп мақсаты үшін асыл металдардың тұзы
гальваникалық элементтер үшін тұз

тамақ дайындауға пайдаланатындардан басқа консервілеу үшін тұз
металды бояу үшін тұз
өнеркәсіп мақсаты үшін тұз
темір тұзы
алтын тұзы
йод тұзы
кальций тұзы
натрий тұзы [химиялық қосылыс]
сирек жер металдың тұзы
сынап тұзы
реңк беру тұзы [фотография]
хром тұзы
хромды тұз
сілті металдардың тұзы
тас тұзы
шикі тұз
өнімді қалаптан шығаруды оңайлату үшін қалапты майлайтын
антиадгезиолық құрамдар
грамтаспасын өндіру үшін құрамдар
техникалық керамиканы өндіру үшін құрамдар
шина камераларын жөндеу үшін құрамдар
шина жөндеу үшін құрамдар
қышқылтұрақты химиялық құрамдар
ағаштарды егу үшін желімді құрамдар
хирургиялық таңу материалдары үшін желімді құрамдар
отқа төзімді құрамдар
от сөндіруші құрамдар
бұранданы [бұрандалы] кесу кезінде пайдаланатын құрамдар
темекіні хош иістендіру үшін тұздықтар
амил спирті
шарап спирті
ағаш спирті
мүсәтір спирті
этил спирті
спирт
медициналық немесе ветеринариялық мақсатта пайдалану үшін емес,
жәрдемші құралдар
аяқ-киім үшін желім құралдар
бояу мен майлардан басқа бетон үшін консервілеу құралдар

сұйық шыны [ерігіш]
стронций
топырақсыз өсіру үшін негіздер [төсеніштер] [ауыл шаруашылығы]
саздақ
барий сульфаты
мыс сульфаты [тотияын]
сульфаттар
сүрме сульфиді
сульфидтер
ортобензой қышқылының сульфимиді
сульфоқышқылдар
илеуде пайдаланатын сірке ағашы
суперфосфаттар [тыңайтқыштар]
сүрме
талий
тальк [магний силикаты]
танин
таниндер
тамақ өнеркәсібі үшін калийдың қышқыл тартраты
өнеркәсіп мақсат үшін калийдың қышқыл тартраты
химия мақсат үшін калийдың қышқыл тартраты
теллур
тербий
термопасталар
тетрахлоридтер
тетрахлорметан
тетрахлорэтан
технеций
өнеркәсіп мақсат үшін тимол
тиокарбанилид
титаниттер
фотосуреттеуде пайдалану үшін сенсibiliнген мата [кенеп]
жарықкөшірме үшін мата
толуол
ядролық реактор үшін отын
торий
шымтезек [тыңайтқыш]
өнеркәсіп мақсат үшін трагакант

тулий
көмірсулар
көмірсутек
белсендірілген көмір
сүзгілер үшін белсендірілген көмір
жануарлардан апыда болған ағаш көмірі
жаунардан алынатын көмір
сүйек көмірі
қан көмірі
тыңайтқыштар
азотты тыңайтқыштар
балық ұнынан тыңайтқыштар
ағаштың сірке суы [шайыр асты су]
уран
қағазға арналған химиялық күшейткіш
каучук [резеңке] үшін химиялық күшейткіш
вулкандау үдеткіштері
өнеркәсіптік мақсат үшін фенол
тамақ өнеркәсібі үшін ферменттер
өнеркәсіптік мақсат үшін ферменттер
химиялық мақсат үшін ферменттер
тамақ өнеркәсібі үшін сүт ферменттері
өнеркәсіптік мақсат үшін сүт ферменттері
химиялық мақсат үшін сүт ферменттері
фермий
ферроцианиды
фиксаж [фотосурет]
өнеркәсіптік мақсат үшін флавоноидтер [фенол қосындылары]
флокулянты
дәнекерлеу үшін флюстер
қатты дәнекерлеу үшін флюстер
химиялық мақсат үшін сүт формальдегид
фосфатидтер
фосфаты [удобрения]; Фосфаттар [тыңайтқыштар]
фосфор
фотоқағаз
фототаспалар
сенсильденген фототаспа

сәуленің әсері тимеген сенсильденген фототаспа
фотоайқындауыш
фотосенсибилизаторлар
фотохимикаттар
фотоэмульсиялар
франций
фтор
саңырауқұлақжойғыш, шөпжойғыш, жәндікжойғыш және
паразитицидтерден басқа орман шаруашылығы үшін химикаттар
шыныны күңгірттеу үшін химикаттар
теріні жаңарту үшін химикаттар
шыныны бояу үшін химикаттар
эмальдарды бояу үшін химикаттар
суды тазарту үшін химикаттар
майларды тазарту үшін химикаттар
дәнекерлеу үшін химикаттар
конденсацияны алдын алу үшін химикаттар
матада дақ болуын алдын алу үшін химикаттар
терезе шынысының көміскіленуін алу үшін химикаттар
теріге су өткізбеушілік қасиет беру үшін химикаттар
текстиль өнімдерге су өткізбеушілік қасиет беру үшін химикаттар
бояу пигменттерінен басқа, эмаль өндіру үшін химикаттар
радиаторларды жуу [тазалау] үшін химикаттар
теріні сіндіру үшін химикаттар
текстиль өнімдерді сіндіру үшін химикаттар
майларды айыру үшін химикаттар
саңырауқұлақжойғыш, шөпжойғыш, жәндікжойғыш және паразитицидтерді қоспағанда
бағбандық және бақша өсіру үшін химикаттар
дәнекерлеу үшін химикаттар
саңырауқұлақжойғыш, шөпжойғыш, жәндікжойғыш және паразитицидтерден басқа ауыл
шаруашылығы үшін химикаттар
топырақты тыңайту үшін химикаттар
өнеркәсіптік химикаттар
бояуларды тірілту үшін өнеркәсіптік химикаттар
тоңазытқыш агент
көлік құралдарының қозғалтқыштары үшін тоңазытқыш агент
хлор
хлораттар
хлоргидраттар
алюминий хлориды
магний хлориды
хлоридтер

паладий хлориды
хроматтар
химиялық мақсат үшін күкірт түсі
цезий
целлюлоза
сынған өнімдерді жөндеу үшін цемент
церий
цианидтер [көгерткіш қышқылдың тұзы]
кальций цианомиды [азот тыңайтқышы]
цимол
қож [тыңайтқыш]
шлихта
шинельдер [тотықтық материал]
сілтелер;
күйдіргіш сілтелер;
тамақ өнеркәсібі үшін өсімдік экстракттары
опа-далап өндірісі үшін өсімдік экстракттары
фармацевтикалық препараттар үшін өсімдік экстракттары
тамақ өнеркәсібі үшін шай экстракттары
опа-далап өндірісі үшін шай экстракттары
фармацевтикалық препараттар үшін шай экстракттары
ғылыми мақсаттар үшін радиоактивті элементтер
сирек жер элементтері
бөлшектеуші химиялық элементтер
эмульгаторлар
эrbий
этан
қарапайым метилды эфир
күкіртті эфир
этил эфирі
қарапайым гликолей эфирі
қарапайым эфир
күрделі эфир*
өнеркәсіптік мақсаты үшін қарапайым целлюлоза эфирі
өнеркәсіптік мақсаты үшін күрделі целлюлоза эфирі

02 СЫНЫП

Бояулар, политураалар, лактар;

металдарды коррозиядан және сүректі жойылудан қорғайтын қорғаныс құралдары; бояғыш заттар;

типографиялық сия, таңбалауға және гравюраларға арналған сия; өңделмеген табиғи шайырлар;

көркем сәндік мақсатта және көркем басып шығару үшін қолданылатын қаңылтыр және ұнтақ металдар.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен бояулар, бояғыш заттар және коррозиядан қорғайтын заттар кіреді.

Атап айтқанда:

- өнеркәсіптік мақсаттарға, қолөнерге, сәндік-қолданбалы өнерге арналған бояулар, политураалар мен лактар;
- бояулар мен лактарға арналған сұйылтқыштар, қоюландырғыштар, фиксаторлар және сиккативтер; – ағаш пен теріге арналған морданттар;
- коррозияға қарсы және ағашты сақтауға арналған майлар;
- киім бояғыштары;
- тағамға немесе сусындарға арналған бояғыштар; сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
  - өңделмеген жасанды шайырлар (с. 01), жартылай өңделген шайырлар (с. 17);
  - металдарға арналған морданттар (с. 01);
  - кір жууға және ағартуға арналған бояғыштар (с. 03);
  - косметикалық бояулар (с. 03);
  - бояу қораптары (мектеп керек-жарақтары) (16-сынып);
  - қағазға арналған сия (16-сынып);
  - оқшаулағыш бояулар мен лактар (с. 17).

Тауарлар:

аннато [бояғыш]

аурамин

канада бальзамы

қорғасын ақ бояуы

бояуда пайдаланатын жылтырақтар

пасха жұмыртқаларын бояу үшін қағаз

бояғыш заттектер

бояу заттектері*

бояу үшін байланыстырғыш заттектер

жылтырлақ [жабылғылар]

қорғасын тотығы

тегістеушілер

кескіндеме үшін гуммигут

гуммилак
титанның диоксиды [пигмент]
орнын ауыстыратын жамау-бояулар
индиго [бояғыш]
камед шайырлар
канифоль*
карамель [тамақ бояғыш]
ағашты сақтау үшін карбонил
кошенильді кармин
принтерлер мен фотокөшірме аппараттары үшін толықтырылған ұнтақты картриждер
принтерлер мен көшірме аппараттары үшін толықтырылған сия картриждері
принтерлер үшін тамақ сиясымен толтырылған катриждер
копал [өсімдік шайыры]
ализаринді бояғыштар
анилинді бояғыштар
жиһазды жаңғырту үшін маркер түріндегі бояғыштар
тері үшін бояғыштар
ликер үшін бояғыштар
сусындар үшін бояғыштар
аяқ-киім үшін бояғыштар
сыра үшін бояғыш
сары май үшін бояғыштар
ағаштан жасалған бояғыштар
уыт үшін бояғыштар
тамақ бояғыштары
бояулар*
шығармашылық үшін акварельді бояулар
алюминий бояулары
асбестті бояулар
бактерицидті бояулар
керамикалық бұйымдар үшін бояулар
жануарларды таңбалау үшін бояулар
желімді бояулар
шығармашылық үшін майлы бояулар
несепитергіш бояулар
түк қаптамайтын бояулар
отқа төзімді бояулар
баспаханалық бояулар

ток өткізгіш бояулар
эмальді бояулар
бояулар*
сүректі сақтау үшін креозот
куркума [бояғыш]
асфальтты лак
қара лак
битумды лактар
қолалау үшін лактар
ағаш едендері үшін лактар
қопалды лактар
паркетті лактар
лактар*
жемірлуге қарсы таспалар
жемірлуге қарсы майлар
сүрек үшін қорғау майлары
мастикалар [табиғи шайырлар]
сұйық әк
сүрек үшін морилка
кобальт тотығы [бояғыш]
мырыш тотығы [пигмент]
күміс пастасы
баспаханалық пасталар [сия]
пигменттер
қаптамалар [бояғыштар]
сүрек үшін қаптамалар [бояғыштар]
орама жаппа материалдары үшін қаптамалар [бояғыштар]
граффитиден қорғау үшін қаптамалар [бояғыштар]
көлік құралының шасси, рамалары үшін қорғау тегістеу қаптамалар
политурлар*
көркем сурет-декоративті мақсат үшін алюминий ұнтақтары
қолалау үшін ұнтақтар
күмістеу үшін ұнтақтар
көркем сурет-декоративті мақсатты және мөрлер үшін маталл ұнтақтары
жемірлуге қарсы препараттар
металл үшін қорғау ұнтақтар
сүрек үшін басытқылар
тері үшін басытқы
басытқылар*

бояулар үшін сұйылтқыштар
лактар үшін сұйытқыштар
ақтау үшін ерітінді
күйе [бояғыш]
газды күйе [пигмент]
шамның күйесі [пигмент]
сандарак
бояулар үшін қоюландырғыштар
сиена
бояулар үшін сиккативтер [кебуді жылдамдатқыштар]
жемірілуге қарсы қоюланған май
өңделмеген табиғи шайырлар
карамельденген уыт [тамақ бояғышы]
ішкі әрлеу үшін құрамдар
металдардың көмескіленуін алдын алу үшін құрамдар
қаққа қарсы құрамдар
сүректі қорғау үшін құралдар
лактар үшін сірке ағашы
қызыл қорғасын
темпера
терпентин [бояулар үшін сұйықтағыш]
принтер мен көшірме аппараттар үшін тонерлер
фиксативтер [лактар]
акварель бояулар үшін фиксативтер [ұстатқыштар]
көркем сурет-декоративті мақсат және мөрлер үшін маталл фольгасы
фустин [бояғыш]
нақыштама үшін сия
принтер мен көшірме аппараттар үшін сия
татуировка үшін сия
тамақ сиясы
ток өткізгіш сия
шафран [бояғыш]
шеллак
сүректен баяғыш экстракттар
эмальдар [лактар]
күміс эмульсиясы [пигменттер]

03 СЫНЫП

Косметикалық және дәретханалық медициналық емес өнімдер; медициналық емес тіс тазалауға арналған құралдар; иіс су өнімдер, эфир майлары; ағартуға арналған өнімдер және жууға арналған өзге де заттар; тазалауға, жылтыратуға, майсыздандыруға және абразивті өңдеуге арналған өнімдер.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен медициналық емес дәретханаға арналған өнімдер. Сонымен қатар, үйде де, қоршаған ортада да тазалыққа қолдануға арналған өнімдер. Бұл сыныпқа атап айтқанда:

- дәретхана өнімдері сияқты гигиеналық өнімдер;
- косметикалық лосьондарға малынған майлықтар;
- адамдарға немесе жануарларға арналған дезодоранттар;
- ауаны тазартуға арналған өнімдер;
- тырнақ жапсырмалары; - жылтыратуға арналған балауыздар; - тегістеу қағазы. Сыныпқа жатпайды. Атап айтқанда:
- косметикалық өнімдерді өндіруге арналған ингредиенттер, мысалы, дәрумендер, консерванттар және антиоксиданттар (с. l. 01);
- өндірісте қолданылатын майсыздандыратын өнім (01-сыныпп);
- түтін мұржаларын тазартуға арналған химиялық өнімдер (с. 01);
- дезодоранттар (с. 05);
- сусабындар, сабындар, шашқа арналған лосьондар және тіс емдік пасталар (с. 05);
- картоннан жасалған файлдар, зімпара пышақтар, тастар және қолмен қайрайтын шеңберлер (с. 08); – косметикалық және тазалау құралдары, мысалы, бетәрлеуге арналған щеткалар (с. 21);
- тазартқыш майлықтар мен тампондар (cl.21).

Тауарлар:

абразивтер*

амбра [парфюмерия]

тұрмыстық қаққа қарсылар

антиперспиранттар [дәретханалық бұйымдар]

тұрмыстық антистатиктер

хош иістендіргіштер [эфир майлар]

ауаны хош иістендіргіштер

дәмделген қамырдан кондитер өнімдері үшін хош иістендіргіштер [эфир майлар]

сусындар үшін хош иістендіргіштер [эфир майлар]

тамақ хош иістендіргіштер [эфир майлар]

шаңды жою және жинау үшін сығылған ауамен балландар

медицина мақсатында пайдаланатындардан басқа бальзамдар

басма [косметика бояғышы]
ерін жылтырағы
тырнақ жалтырлақтары
денеге арналған жылтырлақтар
жылтырлату үшін білеу
абразивті қағаз
егеуқұм қағазы
жылтырлатқыш қағаз
косметикалық вазелин
қатқан қарамай
макияжды кетіру үшін препараттармен сіңірілген мақта
косметикалық мақсат үшін мақта
ыдыс жуу машиналар үшін ылғал сіңіргіш заттектер
косметика мақсаты үшін желімді заттектер
хош иістендірілген су
ағартқы суы
лаванда суы
мицеллярлы су
иіссу
паркет еденге арналған балауыз
еденге арналған балауыз
тайғанаудан қорғайтын еденге арналған балауыз
шашты жою үшін балауыз
мұртқа арналған балауыз
аяқ-киімге арналған балауыз
тігіншінің балауызы
теріге арналған балауыз
еден мен жиһазды жылтырату үшін балауыздар
аяқ-киімге арналған балауыздар
жылтырлату үшін балауыз
медицина мақсатында пайдаланатындардан басқа ұқалау үшін гелидер
гелиотропин
тістерді ағартуға арналған гель
гераниол
тырнаққа арналған глидтерлер
кір жуу үшін жылтырауық-крахмал
грим;
үй жануарларына арналған дезодорант

адам немесе жануарларға арналған дезодоранттар
түксіздендірушілер
хош иісті таяқшалармен диффузорлар
хош иісті сүрек
әтір
тайғанаудан қорғайтын еденге арналған сұйықтықтар
шыныларды, соның ішінде жел әйнегін тазарту үшін сұйықтықтар
косметика мақсаты үшін майлар
тазарту үшін жанартау күлі
парфюмерлі бұйымдар
косметика мақсаты үшін сәндік көшірме бейнелер
ионон [парфюмерлік]
сақалды қыруға арналған ашудасты тас [тұтылғыш құрал]
ашудас тастар [тұтылғыш құрал]
ажарлағыш тастар
қасқа арналған қарындаш
тістерді тазартуға арналған қарындаштар
косметикалық қарындаштар
кремнийлі карбид [абразивті материал]
металл карбиды [абразивті материал]
жасанды кірпікті бекітуге арналған желімдер
жапсырмалы шашты бекітуге арналған желімдер
шашқа арналған жайлағыш
кір жуу үшін сабынды ағаштың қабығы
корунд [қажак]
сақал мен мұртты бояуға арналған бояулар
дәретханадағы судың бояулары
косметикалық бояулар
теріге арналған косметикалық бояулар
кір жууға арналған крахмал
аяқ-киімге арналған иісмай
теріге арналған иісмайлар
теріні ағартуға арналған иісмайлар
жылтырлату үшін иісмай
косметикалық иісмайлар
арматерапияда пайдалану үшін эфир майлар негізінде жасалған иісмайлар
жылтырлату үшін қызыл зағыпыран
ладан

шашқа арналған лактар
тырнаққа арналған лактар
теріні бояу үшін косметикалық сұйық ақсөл
шашқа арналған лосьондар*
косметика мақсаты үшін лосьондар
қырынудан кейін лосьондар
косметикалық маска
косметика мақсаты үшін жапырақты маскалар
медицина мақсаты үшін емес, бумен қыздырылатын бір реттік маскалар
парфюмерия үшін майлар
косметикалық майлар
дәретханалық майлар
эфир майлар
ароматерапияда пайдалану үшін эфир майлар
балқарағайдан эфир майлар
лимоннан эфир майлар
цитроннан эфир майлар
тазарту құралы ретінде пайдаланатын майлар
бергамотты май
гультерий майы
ақгүл майы
лаванда майы
бадам майы
раушан майы
майсыздандыру үшін терпентин майы
ақтау үшін бор
тазалау үшін бор
косметикалық мақсат үшін бадам сүті
дәретханалық сүт
жұпар су [парфюмерия]
иіссіздендірілген сабындар
қырыну үшін сабындар
мата түстеріне реңк беру үшін сабындар;
кесекті иіс сабын
терлеуге қарсы сабындар
аяқтың терлеуіне қарсы сабындар
сабындар*
бадам майы

парфюмерия үшін жалбыз
егеукұм
косметикалық гельді көзге арналған қаптама
тырнақ үшін жапсырмалар
қос қабақ жасау үшін жапсырмалар
жасанды тырнақтар
әтір;
құрамында косметикалық құралдары бар макияж үшін палеткалар
фимиам таяқшалары
ұстараны қайрауға арналған белдік үшін пасталар
тіс пастасы*
косметикалық гельді көзге арналған патч
пемза
ерін далабына арналған сауыт
косметикалық мақсат үшін сутектік пероксиді
тырнақты қалпына келтіру үшін таңғыш
аяқ киім үшін жылтырататын иісмай
тынысты хош иістендіру үшін жолақтар
тістерді ағарту үшін жолақтар
қажакты кенеп
шыны қажакпен зімпара төсемі
ерін далабы
косметикалық мақсат үшін далаптар
қырыну үшін препараттар
ваннаға арналған косметикалық препараттар
медицина мақсатынан тыс, ваннаға арналған препараттар
шашты түзетуге арналған препараттар
шашты бұйралатуға арналған препараттар
кірді жібітуге арналған препараттар
құралсаймандарды қайрауға арналған препараттар
жылтырлату [крахмалдау] үшін препараттар
өңсіздендіру үшін препараттар
теріні түссіздендіру үшін препараттар
жылтырлату үшін препараттар
жасанды тістерді жылтырлату үшін препараттар
медицина мақсатында пайдаланатындардан басқа ауыз қуысын шаюға арналған
препараттар
арықтауға арналған косметикалық препараттар
өсімдіктер жапырақтарына жылтыр беру үшін препараттар

медицина мақсатында емес, көзді жууға арналған препараттар
жуу кезінде кірді жұмсарту үшін препараттар
жеке гигиена немесе иіссіздендіру мақсатында бүркіп жуу үшін препараттар
құрғақ тазалау үшін препараттар
бояуларды кетіру үшін препараттар
лақты кетіру үшін препараттар
макияжды кетіру үшін препараттар
паркет балауызын кетіру үшін препараттар [тазартатын препараттар]
политураны кетіру үшін препараттар
қақты кетіру үшін препараттар
тырнақты күтуге арналған препараттар
тазалау үшін препараттар
жасанды тістерді тазалау үшін препараттар
тұсқағаздарды тазалау үшін препараттар
ақаба құбырларын тазалау үшін препараттар
тазалау үшін тұрмыстық химия препараттары
косметика мақсаты үшін коллагенді препараттар
тұрмыстық мақсат үшін ағартатын [түссіздендіретін] препараттар
косметика мақсаты үшін алоэ верамен препараттар
күн сәулесінен қорғайтын препараттар
кір жуу кезінде бояулардың өңін жанарту үшін тұрмыстық химиялық препараттар
жеке гигиена үшін тынысты сергіткіш препараттар
жылтырды жасау үшін өнім [жылтырлату үшін]
макияж үшін опа
алмас шаңы [қажак]
дақ кетіргіш
балауыз балқытпасы [хош иіс беретін препараттар]
тырнаққа арналған лактардың ерітінділері
жеке гигиена үшін немесе дезодорант ретінде вагиналды ерітінділер
тазарту үшін ерітінділер
жасанды кірпіктер
кептіру машиналар үшін антистатикалық майқағаздар
тазалау құралдармен сіңдірілген балалар майқағаздары
жуу кезінде боялудың алдын алатын майқағаздар
косметикалық лосьондармен сіңдірілген майқағаздар
макияжды кетіру үшін препараттармен сіңдірілген майқағаздар
Сафрол
кірді хош иістендіру үшін саше
косметикалық мақсаттар үшін ұқалау майшамдары

кірді өңдеу үшін ніл
майсыздандыру үшін скипидар
шөп пен гүлдерден хош иісті қоспалар
ағарту үшін сода
тазарту үшін жуғыш сода
медицина мақсатында пайдаланатындардан басқа ваннаға арналған тұздар
ағарту үшін сода
хош иісті заттектермен түтіндеті үшін құрамалар
теріні сақтау үшін құрамалар [жылтырлататын]
мүсәтір спирті [жуатын, тазартатын құрал]
тынысты хош иістендіру үшін спрейлер
косметикалық мақсат үшін салқындатқыш спрей
косметикалық мақсат үшін тұтқыр құралдар
қасқа арналған құралдар
гримдеу үшін құралдар
күнге күйю үшін косметикалық құралдар
шашты бояу үшін құралдар
перманенттік бұйралау үшін бейтараптандырғыш құралдар
кірге жылтырды беретін құралдар
кірпікке арналған косметикалық құралдар
кір жуу үшін құралдар
теріні күту үшін косметикалық құралдар
тіс тазалауға арналған құралдар*
косметикалық құралдар
балаларға арналған косметикалық құралдар
жануарларға арналған косметикалық құралдар
өнеркәсіп пен медицина мақсатында пайдаланатындардан басқа жуу құралдары
өнеркәсіптік мақсатта пайдаланатыннан басқа майсыздандыратын құралдар
косметика мақсаты үшін түссіздендіру құралдар [деколораторлар]
кір жуу үшін ағартқыш құралдар
дәріханалық құралдар*
косметика мақсатында теріге арналған ылғалдаушы құралдар
фитокосметикалық құралдар
косметикалық мақсатындағы сарысу
кофемашинаны тазалау үшін таблеткалар
дәретханалық тальк
косметикалық мақсат үшін мақта анжысы
терпендер [эфир майлары]

зімпара матасы
косметикалық мақсат үшін тониктер
жылтырлату үшін терпел
жуу құралдарымен сіңірілген жинау үшін шүберектер
кірпік сүрмесі
қына [косметикалық бояулар]
косметика мақсатында ваннаға арналған шай
жануарларға арналған сусабындар [дәрі-дәрмекті емес гигиеналық құралдар]
бөлме жануарларға арналған сусабындар [дәрі-дәрмекті емес гигиеналық құралдар]
құрғақ сусабындар*
сусабындар*
жуу құралдармен толтырылған кір жууға арналған түйіршіктер
кір жуу ұнтағымен толтырылған кір жууға арналған түйіршіктер
шыны қабығы
косметикалық толтырылған қалып
сода сілтісі
косметика мақсатындағы өсімдік экстракттары
гүл экстракттары [парфюмерия]
эфир эссенциялары
даршыннан эссенция
жалбыз эссенциясы [эфир майы]

04 СЫНЫП

**Өнеркәсіптік майлар, майлау және балауыздар;
майлау материалдары;
шаңды сіңіруге, сулауға және байланыстыруға арналған құрамдар;
жанармай және жарықтандыру материалдары;
жарықтандыруға арналған фитильдер мен шамдар.**

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен техникалық майлар мен майлар, жанармай және жарықтандыру материалдары кіреді. Атап айтқанда санатқа:

- кірпіш немесе былғары сақтауға арналған майлар;
- өнеркәсіпте қолдануға арналған шикі балауыздар мен балауыздар;
- электр энергиясы;
- моторлы отын, биоотын;
- отын қоспалары химиялық емес;
- отын ретінде пайдаланылатын ағаш. Атап айтқанда сыныпқа жатпайды:

- кейбір техникалық майлар және арнайы майлау заттары, мысалы, тотығуға арналған майлар (с.01), ағашты сақтауға арналған майлар, майлау және коррозияға қарсы майлар (сl. 02), эфир майлары (сl. 03);
- косметикалық (с. 03) немесе медициналық мақсаттарда пайдаланылатын массаж шамдары (с. 10);
- кейбір балауыздар арнайы, мысалы, ағаш егуге арналған балауыздар (сl. 01), тігінші балауызы, жылтыратуға арналған балауыз, эпиляцияға арналған балауыз (сl. 03), тіс емдеуге арналған балауыз (сl. 05), балауыз (сl. 16);
- мұнай пештеріне (11-сынып және темекі оттықтарына арналған фитильдер (с. 34).

Таурлар:

антрацит

бензин

биотын

сүректен брикеттер

отынды брикеттер

өнеркәсіптік мақсат үшін техникалық вазелин

балауыз [шикізат]

тау балаузы [озокерит]

жарықтандыру үшін балауыз

өнеркәсіптік мақсат үшін балауыз

белдікке арналған балауыз

карнауыб балауызы

косметика өндірісі үшін ара балауызы

ара балауызы

жарықтандыру үшін газ

мұнайлы газ

отын газы

газолин [отын]

генераторлы газ

қатайтқыш газдар [отын]

жанамай

майлауыш графит

мотор отыны үшін химиялық емес қосындылар

отын

жандыру үшін қағаз бұрауы

майлағыш-салқындатқыш сұйықтықтар

техникалық балық майы

жүн майы

теріні консервациялау үшін майлар
теріні майлау үшін майлар
аяқ-киімді майлау үшін майлар
қатты майлар
техникалық майлар
керосин
кокс
ланолин
косметика өндірісі үшін ланолин
лигроин
жағу үшін сүрек тамызығы
шаңғы майлары
мазут
жанармай майлары
теріні консервациялау үшін майлар
бояулар үшін майлар
қалаптан шығаруды оңайлату үшін майлар [құрылыс]
жарықтандыру үшін май
тас немесе кірпіш қалауды сақтардыру үшін майлар
маталар үшін майлар
майлайтын май
техникалық май
тісті беріліс үшін майлар
таскөмір шайырынан май
таскөмір майы
техникалық майсана майы
өнеркәсіп мақсаты үшін сүйек майы
мотор майы
өнеркәсіп мақсаты үшін күнбағыс майы
өнеркәсіп мақсаты үшін қышабас майы
ылғалдаушы майлар
майлауыш материалдар
нафта
мұнай, соның ішінде өңделген
соқыр шам [майшамдар]
олеин
парафин
шаңды жою үшін препараттар

қаспақтануды алдын алу мақсатында ас үй ыдысын өңдеу үшін соя майынан препараттар;
белдіктің сырғанақтауына кедергі жасайтын препараттар
көмір шаңы [отын]
тамызық
хош иісті майшамдар
жаңа жылдық шыршаларға арналған майшамдар
жарықтандыру үшін майшамдар
соя майшамдары
қаруға арналған консистентті майлағыш
консистентті майлағыштар
белдіктер үшін консистентті майлағыш
карбюраланған жанармай қоспалар
шанды жұту үшін құрамдар
сыпыру үшін байланыстырғыш құрамдар
шаң үшін байланыстырғыш құрамдар
спирт [отын]
метилденген этил спирті
стеарин
бензолды отын
дизель отыны
жарықтандыру үшін отын
ксилоль отыны
минералды отын
мотор отыны
спирт негізінде отын
шымтезек [отыны]
брикеттелген шымтезек [отын]
ағашқұлақ
қоңыр көмір
кальянға арналған көмір
сүрек көмірі [отын]
тас көмір
брикеттелген тас көмір
шамдар үшін пілте
майшамдар үшін пілте
цезин
отын ретінде пайдалану үшін сүрек жаңқасы
тамақ өнімдерін сүрлеу және хош иістендіру үшін сүрек жаңқасы

электр энергиясы
этанол [отын]
петролейді эфир

05 СЫНЫП

**Фармацевтикалық бұйымдар, медициналық және ветеринариялық өнімдер;
медициналық мақсаттарға арналған гигиеналық бұйымдар;
диеталық тамақтану және медициналық немесе ветеринариялық мақсаттарға
арналған заттар, балалар тағамы;
адамдар мен жануарларға арналған тағамдық қоспалар; пластыри, таңу
материалдары;
тістерді пломбалауға және тіс құймаларын жасауға арналған материалдар;
дезинфекциялау құралдары; зиянды жануарларды жоюға арналған
препараттар; фунгицидтер, гербицидтер.**

Түсініктемелер

Бұл санатқа негізінен фармацевтикалық және медициналық немесе ветеринариялық мақсаттағы басқа өнімдер кіреді. Атап айтқанда санатқа:

- дәретхана керек-жарақтарын қоспағанда, жеке гигиенаға арналған гигиеналық өнімдер;
- зәр ұстамауынан зардап шегетін балалар мен ересектерге арналған жастықшалар;
- дезодоранттар;
- сусабындар, сабындар, лосьондар және дәрілік тіс пасталары;
- тағамдық қоспалар, оның ішінде тағамдық қоспалар, қалыпты диетаға толықтырулар ретінде немесе сауықтыру мақсатында пайдаланылатын;
- медициналық немесе ветеринариялық мақсаттарда пайдаланылатын тағам алмастырғыштар, диеталық өнімдер мен сусындар; Бұл сыныпқа, атап айтқанда:
- дәрумендер, консерванттар және антиоксиданттар сияқты фармацевтикалық өнімдерді өндіруге арналған ингредиенттер (СІ. 01);
- гигиенаға арналған препараттар, мысалы, дәретхана, медициналық емес (СІ. 03);
- жеке пайдалануға арналған дезодоранттар (иіс су) (СІ. 03); - тірек таңғыштар, ортопедиялық таңғыштар (Кл. 10);
- тағамды алмастырғыштар, диеталық тағамдар мен сусындар, медициналық немесе ветеринарлық мақсаттарға арналмаған, олар тиісті тамақ және сусын кластарына орналастырылуы керек, мысалы, майы аз картоп чипсы (СІ. 29), ақуызы жоғары дәнді дақылдар (30-сынып), изотоникалық сусындар (32-сынып).

Тауарлар:

кенежойғы
аконитин
медицина мақсаты үшін алкалойдтер

фармацевтикалық мақсат үшін альгинаттар
альгициды
фармацевтикалық мақсат үшін альдегиттер
алтыннан тіс альмагамдары
стоматологиялық альмагамдар
ветеринариялық мақсат үшін амин қышқылдар
медицина мақсаты үшін амин қышқылдар
анальгетиктер
анестетиктер
антибиотиктер
антисептиктер
толтырылған жол дәрі қобдишалары
бастапқы көмек дәрі қобдишасы
фармацевтикалық мақсат үшін алюминий ацетаты
фармацевтикалық мақсат үшін ацетаттар
бактерицидтер
медицина мақсаты үшін толтырылған оттекті баллондар
медицина мақсаты үшін шипамай
таңу бандажы
медицина мақсаты үшін диагностикалық биомаркерлер
тіршілік жойғыш
жәндіктерге қарсы үркіткі сіңірленген білезіктер
фармацевтикалық мақсат үшін бром
қыша үшін қағаз
шыбынға қарсы желімді қағаз
ветеринариялық мақсат үшін реактивті қағаз
медицина мақсат үшін реактивті қағаз
күйе көбелекке қарсы ерекше сіңіргішпен қағаз
медицина мақсат үшін вазелин
екпелер
оттекті ванналар
антисептикалық мақта
асептикалық мақта
дым жұтқыш мақта
медицина мақсат үшін мақта
медицина мақсат үшін мақта мақтасы
медицина мақсат үшін диеталық заттар
медицина мақсат үшін радиологиялық контрастылы заттар

микроағзалар үшін қоректік заттар
медицина мақсат үшін радиоактивті заттар
фармацевтикалық мақсат үшін негізгі азотқышқылды висмут
емдік ванналар үшін теңіз суы
медицина мақсат үшін минералды су
термалды су
тамақ талшықтары
стоматологиялық мақсат үшін қалыптау балауызы
медицина мақсат үшін газ
фармацевтика мақсат үшін гваякол
ұқалауға арналған медициналық гельдер
қоздырғыш интим гельдер
гематоген
гемоглобин
гербицитдер
гидрастин
гидрастинин
медицина мақсаты үшін глицерин
глицерофосфаттар
медицина мақсаты үшін глюкоза
фармацевтикалық мақсат үшін көкгүл
медициналық мақсат үшін гормондар
фармацевтикалық мақсат үшін қыша
қыша қағаз
ванна үшін балшық
емдік балшық
контрацептивті губкалар
бала көтертпейтін губкалар
жарақатты емдеп жазатын губкалар
медициналық мақсат үшін гуммигут
медициналық мақсат үшін гурьюн-бальзам
науаны толтырғыштар үшін дезодоранттар
киім және текстиль өнімдер үшін дезодоранттар
ауаны сергіту үшін дезодоранттар
адам немесе жануарларға арналғандардан басқа дезодоранттар
дәретханаға арналған жұпар иісті дезодоранттар
медициналық мақсат үшін диастаза
дигиталин
адамға арналған диеталық қоспалар

минералды диеталық қоспалар
тамаққа қоспа
ақуызды тамақ қоспалары
жануарлар үшін тамақ қоспалары
ашытқыш тамақ қоспалары
альгинаттан тамақ қоспалары
глюкозадан тамақ қоспалары
казеиннен тамақ қоспалары
лецитиннен тамақ қоспалары
зығыр тұқымы майынан тамақ қоспалары
сыра ашықтысынан тамақ қоспалары
ара желімінен тамақ қоспалары
протеиннен тамақ қоспалары
жануарлар үшін протеиннен тамақ қоспалары
араның аналық сүтінен тамақ қоспалары
өсімдік тозаңынан тамақ қоспалары
бидай өскіндерінен тамақ қоспалары
зығыр тұқымынан тамақ қоспалары
сарысу протеинінен тамақ қоспалары
асая ұнтағы негізінде тамақ қоспалары
косметикалық әсері бар тамақ қоспалары
ферментті тамақ қоспалары
фармацевтикалық мақсат үшін ашытқыштар
медициналық мақсат үшін желатин
балық майы
медициналық мақсат үшін изотоптар
иммуностимуляторлар
инсектицидтер
фармацевтикалық мақсат үшін йод
фармацевтикалық мақсат үшін йодидтер
фармацевтикалық мақсат үшін металл сілтілі йодидтер
йодоформ
каломель [фунгицидтер]
медициналық мақсат үшін шайыр
фармацевтикалық мақсат үшін шарапқышқылды тас
фармацевтикалық мақсат үшін шарап тасы
медициналық мақсат үшін камфора
медициналық мақсат үшін каннабидиол
дәрі үшін қапшық

фармацевтикалық мақсат үшін қапшық
фармацевтикалық өнімдер үшін дендримерден қапшықтар
гемостатикалық қарындаштар
сүйелдерді емдеу үшін қарындаштар
каустикалық қарындаштар
карбонил [паразитке қарсы құрал]
фармацевтикалық мақсат үшін каустик
фармацевтикалық мақсат үшін кашу
медициналық мақсат үшін квассия
медициналық мақсат үшін квебрахо
медициналық мақсат үшін оттек
фармацевтикалық мақсат үшін галл қышқылы
фармацевтикалық мақсат үшін қышқылдар
жасанды тістер үшін желімдер
хирургиялық желім
ветеринариялық мақсат үшін дің жасушалары
медициналық мақсат үшін дің жасушалары
медициналық мақсат үшін кокаин
медициналық мақсат үшін коллаген
фармацевтикалық мақсат үшін коллодий
аяқ үшін сүйелдерге қарсы сақиналар
медициналық мақсат үшін кеңдір
дәрілік кәмпиттер
медициналық мақсат үшін ангостураның қабығы
фармацевтикалық мақсат үшін ағаш қабығы
репелент ретінде пайдаланатын балқарағай ағашының қабығы
медициналық мақсат үшін кондуранг қабығы
кортон қабығы
фармацевтикалық мақсат үшін мангр ағашының қабығы
фармацевтикалық мақсат үшін миробаланның қабығы
медициналық мақсат үшін хин ағашының қабығы
жануарларды үшін емдеу жемі
дәрілік тамырлар
фармацевтикалық мақсат үшін рауғаш тамырлары
медициналық мақсат үшін корпия
фармацевтикалық немесе емдәмдік мақсат үшін крахмал
фармацевтикалық мақсат үшін креозот
медициналық мақсат үшін қан

ветеринариялық мақсат үшін биологиялық маталардың дақылдары
медициналық мақсат үшін биологиялық дақылдар
медициналық және ветеринариялық мақсат үшін микроағзалардың дақылдары
кураре
тістер үшін лактар;
фармацевтикалық мақсат үшін қызылмия
фармацевтикалық мақсат үшін лактоза
лейкопластырьлер
іш қатудан дәрі
медициналық мақсат үшін жабысқақ таспа
медициналық мақсат үшін лецитин
ветеринариялық мақсат үшін лосьон
шашқа арналған емдік лосьондар
фармацевтикалық мақсат үшін лосьондар
қырынудан кейін емдік лосьондар
интим мақсаты үшін лубриканттар
фармацевтикалық мақсат үшін лупулин
фармацевтикалық мақсат үшін магнезия
майлар
фармацевтикалық мақсат үшін жақпа майлар
күнге күйден жақпа майлар
сынап жақпа майлары
фармацевтикалық мақсат үшін үсуден қорғайтын майлар
медициналық мақсат үшін марихуана
таңу үшін дәке
дәрілік майлар
медициналық мақсат үшін қыша майы
медициналық мақсат үшін камфора майы
медициналық мақсат үшін майсана майы
фармацевтикалық мақсат үшін терпентин майы
медициналық мақсат үшін аскөк майы
тіске арналған мастика
стоматологиялық абразивті материалдар
тіс көшірмелері үшін материалдар
тісті тығындау үшін материал
медициналық таңу материалдары
хирургиялық таңу материалдары
дәрі-дәрмектер

ветеринариялық мақсат үшін дәрі-дәрмектер
күкірттерапия үшін дәрі-дәрмектер
адам үшін дәрі-дәрмектер
стоматологиялық дәрі-дәрмектер
ментол
микстуралар
медициналық мақсат үшін молескин
фармацевтикалық мақсат үшін бадам сүті
балаларға арналған құрғақ сүт
фармацевтикалық мақсат үшін аналық ара сүті
фармацевтикалық мақсат үшін сүт ферменттері
медициналық мақсат үшін ирландия мүгі
фармацевтикалық мақсат үшін ұн
фармацевтикалық мақсат үшін зығыр дәнінен ұн
фармацевтикалық мақсат үшін балық ұны
желімді шыбын ұстағыштар
бактерияға қарсы сабындар
зарарсыздандыру сабындар
дәрілік сабындар
медициналық мақсат үшін лиофилдендірілген ет
фармацевтикалық мақсат үшін жалбыз
медициналық мақсат үшін емдәмдік сусындар
медициналық мақсат үшін уыт сүтінен сусындар
тері инъекциялық толықтырғыштар
тірі тіннен сүйек толықтырғыштар
есіртке
дәрілік тұнба
йод тұнбасы
медициналық мақсатты тұнбалар
апиын
оподельдок
ауыз қуысына арналған медициналық шайқауыш
дәретханалар үшін жұпар иісті ауа сергітушілер
фармацевтикалық мақсат үшін қайнатпалар
жануарлар үшін паразиттерге қарсы қарғыбау
медициналық мақсат үшін мақта таяқшылары
фармацевтикалық мақсат үшін мия таяқшылары
сүрту үшін мокс таяқшалары

күкірт таяқшалар [зарарсыздандыру құралдар]
фармацевтикалық мақсат үшін пастилкалар
емдік тіс пасталары
фармацевтикалық мақсат үшін пектиндер
фармацевтикалық мақсат үшін пепсиндер
фармацевтикалық мақсат үшін пептондар
медициналық мақсат үшін сутектің пероксиды
пестицидтер
балалар тағамы
медициналық сүліктер
қан плазмасы
дәруменді қоспаларымен жапсырмасы
темекі тартудан бас тарту үшін никотинды жапсырма
емдік мақсат үшін ююба жемістері
медициналық мақсатта пайдаланатын көз байлауышы
ыстық компресс үшін байлауыштар
компресс үшін байлауыштар
хирургиялық иықты таңғыш
балалар жөргектері
үй жануарлары үшін жөргектер
жүзу үшін көп мәртелік жөргектер
жүзу үшін бір реттік жөргектер
зәр тоқтамаумен азап шегуші науқастар үшін жөргектер
үй жануарларға арналған тор үшін бір реттік сіңіретін төсеніш
балалар жөргектерін ауыстыруға арналған төсеніштер
үй жануарларын дәретке үйрету үшін бірреттік төсеніштер
сүйел жастықшалары
емшекпен емізу кезінде пайдаланатын жастықша
медициналық мақсат үшін емшекпен емізуді тестілеу үшін диагностикалық
кесінділер
медициналық далап
алагүліктен ұнтақ
кестежусанан ұнтақ
антидиуретикалық препараттар
медициналық және ветеринариялық мақсат үшін бактериалды препараттар
медициналық және ветеринариялық мақсат үшін бактериологиялық препараттар
медициналық мақсатты бальзамды препараттар
медициналық мақсатты ақуызды препараттар
ветеринариялық мақсатты биологиялық препараттар
медициналық мақсатты биологиялық препараттар

ветеринариялық препараттар
фармацевтикалық мақсатты висмут препараттары
дәрумендік препараттар*

ветеринариялық мақсатты диагностикалық препараттар
медициналық мақсатты диагностикалық препараттар
медициналық мақсат үшін ваннаға арналған препараттар
емдік ваннаға арналған препараттар
геморройды емдеу үшін препараттар
сүйек мүйізгегін емдеу үшін препараттар
биттен емделу үшін препараттар[педикулицидтер]
безеу бетті емдеу үшін препараттар
тіс шығуды жеңілдету үшін препараттар
күйікті өңдеу үшін препараттар
түтіндеті үшін медициналық препараттар
ағзатерапия үшін препараттар
ауа тазарту үшін препараттар
салмақты түсіру үшін медициналық препараттар
кеңірдек тамырын кеңейту үшін препараттар
жыныстық белсендікті төмендетету үшін препараттар
медициналық мақсатты қынапты бүркіп жууға арналған препараттар
ұрықсыздандыру үшін препараттар
топырақты зарарсыздандыру үшін препараттар
сүйелді кетіру үшін препараттар
қайызғақты жою үшін фармацевтикалық препараттар
зиянкестерді жою үшін препараттар
зиянды өсімдіктерді жою үшін препараттар
үй саңырауқұлақтарын жою үшін препараттар
жәндіктердің құрттарын жою үшін препараттар
шыбынды жою үшін препараттар
тышқанды жою үшін препараттар
жерүсті ұлуларды жою үшін препараттар
теріні күтуге арналған фармацевтикалық препараттар
жанаспалы линзаларды тазарту үшін препараттар
медициналық және ветеринариялық мақсат үшін микроағзалардан препараттар
фармацевтикалық әкті препараттар
қан тоқтатқыш препараттар
көзді жуу үшін медициналық препараттар
шашты өсіру үшін медициналық препараттар

медициналық немесе терапевтілік мақсат үшін нутрицевтикалық препараттар
апиын препараттары
спораға қарсы препараттар
фармацевтикалық мақсат үшін алоэ верамен препараттар
адам мен жануарға арналған микроэлементтер бар препараттар
сульфамидты препараттар [дәрілік препараттар]
фармацевтикалық препараттар
күнге күүді емдеу үшін фармацевтикалық препараттар
ветеринариялық мақсат үшін ферментативті препараттар
медициналық мақсат үшін ферментативті препараттар
медициналық мақсат үшін фитотерапевтілік препараттар
химия-фармацевтикалық препараттар
ветеринариялық мақсат үшін химиялық препараттар
жүктілікті диагностикалау үшін химиялық препараттар
медициналық мақсат үшін химиялық препараттар
ауруға шалдыққан дән өсімдіктерін өңдеу үшін химиялық препараттар
қастауышпен зақымдалған дәндерді өңдеу үшін химиялық препараттар
зақымдалған жүзімді өңдеу үшін химиялық препараттар
милдьюге қарсы өңдеу үшін химиялық препараттар
филлоксерыға қарсы өңдеу үшін химиялық препараттар
фармацевтикалық мақсат үшін химиялық препараттар
үсік кезінде пайдаланатын препараттар
күйе көбелектен қорғайтын препараттар
көзге арналған дәрілі дымқыл дәке
қорғасынды дәрілі дымқыл дәке
электрокардиографиялық электродтар үшін химиялық өткізгіштер
медициналық мақсат үшін тағамдық ақуызды өнімдер
медициналық мақсат үшін тағамдық емдәмдік өнімдер
медициналық және емдәмдік мақсат үшін нан дәндерінің өңдеуінен қосымша
өнімдер
медициналық мақсат үшін гомогенизирленген тағамдық өнімдер
медициналық мақсат үшін лиофилизирленген тағамдық өнімдер
фармацевтикалық өнімдер
гигиеналық төсемдер
күнделікті төсемдер [гигиеналық]
фармацевтикалық мақсат үшін ара желімі
медициналық мақсат үшін меруерт опасы
медициналық мақсат үшін радий
фармацевтикалық мақсат үшін хлоралдың су еріткіші

жабысқақ пластырьді кетіру үшін еріткіш
медициналық мақсат үшін қынаптық еріткіштер
жанаспалы линзаларға арналған еріткіштер
медициналық немесе ветеринарлық мақсат үшін химиялық реактивтер
медициналық мақсат үшін резеңке
медициналық мақсат үшін шайнау резеңкесі
темекі шегуден бас тарту үшін никотинді шайнау резеңкесі
репеллентер
жәндіктерге қарсы түтіндету үшін репелленттер
иттер үшін репелленттер
күйдіру үшін мокс тығыршы
гигиеналық мақсатты залалсыздандыру құралдармен сіңірдірілген майқағаздар
фармацевтикалық лосьондармен сіңірдіріленген майқағаздар
медициналық мақсат үшін сассапариль
медициналық мақсат үшін қант
медициналық мақсат үшін мұз кәмитті қант
демікпеге қарсы шай жиынтығы
түтіндіру үшін майшам
терапевтикалық мақсат үшін ұқаландыру майшамдары
фармацевтикалық мақсат үшін зығыр тұқымы
медициналық мақсат үшін темекісіз шылым
медициналық мақсат үшін сиккативтер [кебуді жылдамдату үшін заттар]
фармацевтикалық мақсат үшін шәрбәт
фармацевтикалық мақсат үшін скипадар
сауу кезінде пайдаланатын майлағыш
ветеринариялық мақсат үшін майлағыштар
медициналық мақсат үшін майлағыштар
балалар тағамы үшін құрғақ сүт қоспалары
құнарлы балалар құспалары
ұйықтататын дәрілер
фармацевтикалық мақсат үшін ас содасы
медициналық мақсат үшін ваннаға арналған тұздар
минералды судың құрамына кіретін тұздар
медициналық мақсат үшін тұздар
медициналық мақсат үшін калий тұздары
медициналық мақсат үшін натрий тұздары
иіскеу тұздары
минералды судың құрамына енетін тұздар

фармацевтикалық мақсат үшін уыт
жасанды ұрықтандыру үшін шәует
фармацевтикалық мақсат үшін спирт
медициналық спирт
стоматологиялық мақсат үшін асыл металдардың қорытпалары
фармацевтикалық мақсат үшін қаракүйе
медициналық мақсат үшін салқындатқыш спрей
бактерийге қарсы қол жууға арналған құралдар
медициналық мақсат үшін қосалқы құралдар
медициналық мақсат үшін бырыстыратын дәрі
ішек құртты айдағыш дәрі
зарарсыздандыратын құралдар
гигиеналық мақсат үшін зарарсыздандыратын құралдар
химиялық дәретханалар үшін зарарсыздандыратын құралдар
медициналық мақсатында пайдаланатын тәбетті басуға арналған дәрі
паразиттерді жою үшін құралдар
тіс тазалауға арналған емдік құралдар
қызуды түсіретін дәрілер
жануарларға арналған жуу құралдары [жәндікжойғы]
медициналық мақсат үшін жуу құралдары
малға арналған жуу құралдары [жәндікжойғы]
иттерге арналған жуу құралдары [жәндікжойғы]
ветеринариялық мақсат үшін жәндікжойғыш жуу құралдары
іріңдеткіш құралдар
арамшөпке қарсы құралдар
тазалағыш құралдар [іш өткізгіш дәрілер]
терлеуге қарсы құралдар
аяқтың терлеуіне қарсы құралдар
қабынуға қарсы құралдар
қабынуға қарсы құралдар
бала көтертпейтін құралдар
паразиттерге қарсы құралдар
жабақаттандыратын құралдар
іш өткізгіш құралдар
сергітетін құралдар [дәрілік препараттар]
дәретханалық емдік құралдар
дермалды инъекциялық толықтырғыштар болып саналатын теріге арналған
ылғалдандыратын құралдар
ас қорытуға ықпал ететін фармацевтикалық құралдар

жүйкені қуаттандыратын дәрі-дәрмектер
бактерий дақылдары үшін құнарлы орта
стероидтар
бас аурудан стик-бальзамдар
стрихнин
фармацевтикалық мақсаттағы висмуттың субнитраты
суппозиториялар
медициналық мақсаттағы сарысу
күнге күйеу үшін дәрілер
тәбетті басу үшін дәрілер
арықтау үшін дәрілер
антиоксидант-дәрілер
әйелдерге арналған гигиеналық тампондар
медициналық пайдалану үшін Тетрагидроканнабинол [ТГК]
фармацевтикалық мақсат үшін тимол
ағзаны тазартуға арналған шөптер
емдік мақсат үшін шегу шөптері
дәрілік шөп
транквилизаторлар
трансплантаттар [тірі мата]
тірі матадан хирургиялық транспланттар
зәрі тоқтамайтын науқас үшін гигиеналық дамбал
әйелдердің гигиеналық дамбалы
балалардың жөргек-дамбалы
фармацевтикалық мақсат үшін ағаш көмірі
жасанды тістер үшін фарфор
фармацевтикалық мақсат үшін фенолдар
медициналық мақсаттағы фенхель
ветеринариялық мақсаттағы ферменттер
медициналық мақсат үшін ферменттер
фармацевтикалық мақсат үшін ферменттер
инъекциялық дермалды филлерлер
фармацевтикалық мақсат үшін формальдегидтер
фармацевтикалық мақсат үшін фосфаттар
фунгицидтер
медициналық мақсат үшін хинин
медициналық мақсат үшін хинолин
медициналық мақсат үшін емдәмдік нан

хлороформ
фармацевтік мақсат үшін күкірт түсі
жануарлар тұяқтары үшін цемент
хирургия мен ортопедия үшін сүйекті цемент
тіс цементі
дәрілік шай
медициналық мақсат үшін өсімдік шай
терапевтік мақсатында ваннаға арналған шай
жануарлар үшін жәндікжойғыш сусабындар
емдік сусабындар
үй жануарлары үшін емдік сусабындар
педикулицидты сусабындар
құрғақ емдік сусабындар
медициналық мақсат үшін алдын ала толықтырылған шприцтер
фармацевтикалық мақсат үшін эвкалипт
фармацевтикалық мақсаттағы эвкалиптол
медициналық мақсат үшін өсімдіктердің экстраттары
фармацевтикалық мақсат үшін өсімдіктердің экстраттары
темекі экстраттары [жәндікжойғы]
фармацевтикалық мақсат үшін құлмақ экстракты
эликсирлар [фармацевтикалық препараттар]
фармацевтикалық мақсат үшін қарапайым эфир
фармацевтикалық мақсат үшін күрделі эфир
фармацевтикалық мақсат үшін күрделі целлюлоза эфирі
фармацевтикалық мақсат үшін қарапайым целлюлоза эфирі
егеуқұйрық уы
улар
бактериалды улар
Ялапа

06 СЫНЫП

Қарапайым металдар және олардың қорытпалары, кендері; металл құрылыс материалдары; конструкциялар мен конструкциялар жылжымалы металл; кабельдер мен сымдар, металл, электр емес; ұсақ металл және темір бұйымдары; сақтауға және тасымалдауға арналған металл ыдыстар; сейфтер.

Түсініктемелер

Бұл сыныпқа негізінен өңделмеген және жартылай өңделген қарапайым металдар мен рудалар және олардың кейбір бұйымдары жатады. Атап айтқанда сыныпқа:

- металл фольга және одан әрі өңдеу үшін пайдаланылатын ұнтақ, мысалы, 3D принтерлер үшін;
- құрылыс конструкцияларына арналған материалдар, мысалы, темір жолдарға, құбырларға және құбырларға арналған металл материалдар;
- болттар, бұрандалар, шегелер, жиһаз роликтері, терезе құлыптарына арналған бөлшектер сияқты шағын металл және темір бұйымдары;
- жиналмалы үйлер, бассейндер, жабайы жануарларға арналған торлар, мұз айдындары сияқты жылжымалы металл конструкциялар мен конструкциялар;
- қарапайым металдан жасалған кез келген мақсатқа арналған жәшіктер, мүсіндер, бюсттер және қарапайым металдан жасалған өнер туындылары сияқты қызметі немесе мақсынып бойынша жіктелмеген қарапайым металдан жасалған кейбір бұйымдар. Бұл сыныпқа, атап айтқанда:
- боксит, сынап, сурьма, сілтілі металдар және сілтілі жер сияқты химиялық қасиеттеріне байланысты өнеркәсіпте немесе ғылыми зерттеулерде химиялық өнім ретінде пайдаланылатын металдар мен минералдар (СІ. 01); - көркем декоративті мақсаттарда және көркемдік басып шығару үшін пайдаланылатын табақ және ұнтақ металдар (СІ. 02);
- электр кабельдері (СІ. 09) және электр емес және металл емес кабельдер мен сымдар (СІ. 22);
- құбырлар санитарлық қондырғылардың бөлігі ретінде (СІ. 11), иілгіш құбырлар және металл емес құбырлар (СІ. 17), қатты құбырлар (СІ. 19);
- үй жануарларының торлары (СІ. 21);
- атқаратын қызметі немесе тағайындалуына қарай жіктелген кейбір қымбат емес металдан жасалған бұйымдар, мысалы, қол құралдары (СІ. 8), қағаз қыстырғыштар (СІ. 16), жиһаз (СІ. 20), ас үй ыдыстары (СІ. 21), тұрмыстық ыдыстар (СІ. СІ.) 21 сынып).

Тауарлар:

алюминий

сығылған ауаны жеткізу үшін металл арматурасы

құрылыс металл арматурасы

жарқырамайтын металл бакендер

қайталама шикізат үшін металл бактары

металл бактары

металл арқалықтары

кеңсөрелі металл арқалықтары

сығылған ауа немесе сұйық ауа үшін металл баллондары [резервуарлар]

металл балюстрада

консервілік металл құтылар

жүзуге арналған металл бассейндері [құрастырылым]

бериллий [глюциний]
металл самалжайлар [құрастырылым]
киімге арналған тігілетін металл биркалары
сөмкелерге арналған өзі жабысатын металл биркалары
блюмы [металлургия]
кәдімгі металдардан кесек темір
анкерлік бұрандама
металл бұрандамасы
тесігі бар бұрандама
металл бөшкесі
айлақ металл бөшкесі
металл кеспегі
тану металл білезіктері
қола
металл білеуі
сылдырмақ
жануарлар үшін сылдырмамақтар
баспаханалықтардан басқа асыл емес металдан әріптер мен сандар
механикалық емес металл шанақтары
асыл емес металдардан мүсіндер
ванадий
құстарға арналған ванналар [құрастырылым]
металл винттері
металл қаумалы [құрастырылым]
вольфрам
металл қақпасы
төлкелер [металл темір бұйымдары]
металл қысқыш төлкелер
тұтқалар үшін металл қысқыш төлкелер
металл маңдайшалары
суға секіру үшін металл мұнаралары
теміржол вагондар үшін металл тиеу габариттері
металл сомындары
галенит [кен]
гафний [кельтий]
шегелер
қаптама шегелер
тағалық шегелер
етікшінің металл шегелері
финиш шегелері
германий

металл қысқыштардың губкалары
броньдалған металл есіктері
металл есіктер*
жылжымалы металл есігі
айқарма металл есігі
жималы металл есігі
түтін мұржасының металл дефлекторлары
кезек билеттеріне арналған металл диспенсері
сүлгілер үшін стационарлық металл диспенсерлері
дәретханалық қағаз үшін металл диспенсерлері
иттердің қалдықтарына арналған пакеттерінің диспенсері
электрлі емес металл есіктерінің жеткізгіштері
металды жиналмалы үйлер [дайын жиынтықтар]
мемориалды металл тақтайлары
металл түтіндіктері
металл дюбелдері
құрылыс ерітіндісін араластыру үшін металл ыдыстары
буып-тию үшін ыдыстар
қысқылдарды сақтау үшін металл ыдыстары
металл пердешелері
сыртқы металл пердешелер
құрсаулық темір
өңделмеген немесе жартылай өңделген темір
су ағатын металл науалары
су ағатын көше металл науалары
қаңылтыр
металл бітеуіштері
болат жазық дайындамалары
есіктің металл ысырмасы
терезенің металл ысырмасы
жазық ысырмалар
қапшықтарды мөрлеу үшін металл қысқыштары
арқан, сымарқан үшін металл қысқыштар
металл қысқыштар [қапсырма]
тежегіш қысқыштар [доңғалақты бұғаттамау үшін башмағы]
металл тойтарма
қорап үшін металл құлыптары
портфельдер үшін металл құлыптары
сөмкелер үшін металл құлыптары
көлік құралдары үшін металл құлыптары
электрліден басқа металл құлыптары

электрондыдан басқа металды ілінетін құлыптар
серіппелі құлыптар
контейнерлер үшін металл тиектер
серіппелі тиектер
металл ілмелер
жалғаушы керме буындар
шынжырға арналған металл жалғаушы буындар
электрлі емес металды есік қоңыраулары
механикалық емес, жарқырамайтын металл жол белгілері
номерлі металл белгілер
механикалық емес, жарқырамайтын сигналдық металл белгілері;
металл қоршаулары
кола бұйымдары [өнер шығармалары]
кәдімгі металдан көркемөнер бұйымдары
темірлі* металл бұйымдар
индий
жағажайлық металл кабиналары
қозғалмалы дыбысоқшалауғыш металл кабиналары
телефон металл кабиналары
кадмий
сырлаулы металл камералар
аспалыжолдар үшін арқандар
металл арқандар
металл канистрлар
жылыжай үшін металл қаңқалары
көшетжай үшін металл қаңқалары
құрылыс металл қаңқалары
металл карниздер
металл таптағыштар [құрастырылым]
иілгіш құбыршектер үшін механикалық емес металды шарғылар
керметтер
су құбырларының металды клапандар
су сіңіргіш құбырларының металды клапандар
машина бөлшектерін қоспағанда металды клапандар
жабайы аңдар үшін металл торлар
металл кілттері
кеме байлауының металл кнехттері
өңделмеген кобальт
тығыздалған газға арналған металл баллондарды тиіп тасымалдауға арналған
арнайы жасалған қаптама
темірқорам [құю өндірісі]
құбырлар үшін металл буындары
керуеттер үшін металл дөңгелекшелері

жиһаз үшін металл дөңгелекшелері
құбырлар үшін металл коллекторлар
қоңыраулар
жануарларға арналған қоңыраулар
қоңыраулар*

мұнай ұңғымасы үшін металл шегендеу бағандары
құрылыс металл бағандар
түтін мұржасының металл қалпақтары
шөлмекті тығындауыш металды қалпақша
тығындауыш металды қалпақшалар
шатырлар үшін металл қазықшалар
металл қазықшалары
мыс сақиналары
кілттерге арналған металды ажырамалы сақиналар
тоқтатқыш металл сақиналар*
есіктің металл жинақтамасы
терезенің металл жинақтамасы
құрылыстық металл консольдер
металл құралымы
жылжымалы металл құралымы
болат құралымдары
майды ағызу үшін металл құралымдар
металл контейнерлері [сақтау жіне тасымалдау үшін]
медицина мақсатында қолданылатындарды қоспағанда металды қоқыс
контейнерлер
металл жанама рельстер
металл себеттері
есіктің металл қорабы
құрал-саймандар үшін бос металл қораптары
металл көлбеу арқалық [сатының бөлшектері]
тырнақтар [альпинисттердің аяқ-киімдер үшін тығырық]
металл бөшкелер үшін шүмек
суөткізбейтін металл бекіткіштер
жиһаз үшін металл бекіткіштер
металл жаппасы
фотоэлементтер орнатылған металл жаппасы
шөлмектер үшін металды кронен-тығындар
құрылыс металды тіреуіштер
бұрылушы шеңбер [рельс жолдары үшін]
шөлмектер үшін бұралмалы металл қақпақтары
шөлмектер үшін металл қақпақтары
байқау құдығы үшін металл қақпақтары

ілемектер [металл темір бұйымдар]
альпинистік металл ілемектер
бақыраш үшін металды ілемектер
жаппа шиферді бекіту үшін ілемектер
терезе металл желді ілемектер
киімге арналған металл ілгіш ілемектері
сөмкелерге арналған металл ілемектер
киімге арналған металл ілгіш-ілемектер
кәдімгі металдардан естелік кубоктар
кәдімгі металдардан жүлделік кубоктар
металл тауық қоралар
металл қобдишалары
өңделмеген немесе жартылай өңделген латунь
буып тию немесе байлау үшін таспалар
құрылыстық металл ағаштар
металл сатылары
сүйеп қоятын металл сатылар
лимониты
болат парақшалары
болат құймасы
жабайы аңдар үшін тұзақтар
магний
марганец
бетонға арналған жабдықтағыш металл материалдары
жетекті белдік үшін жабдықтағыш металл материалдары
кұбырлар үшін жабдықтағыш металл материалдары
құрылыстық жабдықтағыш металл материалдары
темір жолдың рельс жолдары үшін металл материалдары
рельс жолдарының фуникулеры үшін металл материалдары
құрылыс үшін дыбыс оқшаулағыш материалдар
құрылыстық металл материалдары
отқа төзімді құрылыстық металл материалдар
дыбыс оқшаулағыш қасиеті бар металды құрылыс материалдар
металл дінгегі
олат дінгегі
өңделмеген немесе жартылай өңделген мыс
ақ металл
парақшалы металл
металқыш
өңделмеген немесе жартылай өңделген кәдімгі металдар
жанулық металдар
ұнтақтәрізді металдар*

құрылыс үшін металды молдинг
молибден
есіктің металл балғалары
құбырлар үшін жалғастырушы металл муфтасы
аяқ киімді металл нәлдері
металл жаппалары [құралым]
қоладан құлпытас
металды құлпытас
гидроокшалау үшін құрылыстық металл жапсырмалары
шатырлардың гидроокшалау үшін металл жым жапсырмалары
рельстер үшін жым жапсырмалары
төстер
төстер [портативті]
екімүйізді төстер
арқандар үшін металл ұштары
серуендеу таяқтары үшін металл ұштары
сымарқан үшін металл ұштары
кісендер
металл саптамалар
металл төсемдері
белдіктер үшін металл кергіштер
металл таспалардың кергіштері [кергіш буындар]
сым кергіштері [кергіш буындар]
болат таспалардың кергіштері [кергіш буындар]
нейзильбер
никель
ниобий
майлайтын емік
ауылшаруашылық мақсат үшін металл байлам жіптері
металл байлам жіптері
жарқырамайтын металл үй нөмерлері
тиеу-түсіру жұмысталы мен жүктерді тасымалдау үшін металл байламдары
қабырғылыр үшін құрылыстық металл қаптамалары
ернеулердің металл сынықтары
қабірлердің маталл жиектері
күмбездер үшін маталл жиектері
металл торламалары
бөшкелерге металл құрсаулары
кішкене бөшкелерге металл құрсаулары
қабырғалар үшін құрылыстық металл қаптаулар

металл қоршаулары
металды жол апаттық қоршаулар
пештер үшін металл қоршаулары
ағаштарды қорғау үшін металл қоршаулары
торлы металл қоршаулары
есіктің металл шектегіші
металл шектегіштері
терезенің метал шектегіштері
металл терезелері
есіктерге арналған бұғаулар
терезелерге арналған бұғаулар
қалайы
бетонға арналған металл қалыптар
металл үгінділер
электр желілеріне арналған металл тіректер
металл тіректер
металл құбырларға арналған тармақтар
металл ескерткіштер
құлпытас металл ескерткіштері
көлік құралдарына арналған металл пандустары
акустикалық металл панельдері
есік метал панельдері
қабырғаларды қаптауға арналған металл панельдер
жарықсыз механикалық емес металл сигналдық панельдер
металл құрылыс панельдері
металл бөлімдер
есік немесе терезе металл секіргіштер
металл терезе жапқыштары
үстеме металл ілмектер
сыналануға арналған металл пластиналары
қалқымалы еден үшін метал пластиналары
зымырандарды ұшыруға арналған металл платформалар
құрастырмалы металл платформалар
қабырғаларды қаптауға арналған металл плиткалар
едендік металл плиткалар
құрылыстық металл плиткалар
анкерлік плиталар
жол жабындарына арналған металл плиталар
құлпытас металл плиткалары
едендік металл плиталар

құрылыстық металл плиталар
қорғасын бітемелер
металл жүк түпқоймасы
жүкті тасымалдауға және тиеу-түсіру жұмыстары үшін металл түпқоймасы
тасымалдау металл түпқоймалары
металл науалар*
металл терезе алды тақтайы
өсімдіктер мен ағаштарға арналған металл тіреуіштер
бөшекелер үшін металл қойғыштары
каміндегі отынды металл қойғыштар
металл құрышты жабындар
металл жол жабындары
металл шатыр жабындары
құралымдарға арналған металл қаптау жабындары
құрылыс металл жабындар
камінді металл сөрелер
болат жолақ
металл едендер
металл есік табалдырықтары
ваннаға арналған металл тұтқалар
металл төбелер
қатты дәнекерлер
алтын дәнекерлер
күміс дәнекерлер
құбырларға арналған металл қысқыш құрылғылар
кемелерді арқандап байлауға арналған металл қалқымалы айлақтар
металл тығындар
алюминий сым
темір сым
кәдімгі металдардан сым
балқыламалы сақтандырғыш сымдарды қоспағанда, қарапайым металл
қорытпаларынан жасалған сым
тікенді сым
оқшауланбаған мыс сым
металл дәнекерленген сым
болат сым
серіппелер [металл темір бұйымдар]
дәнекерлеуге арналған шыбықтар
қатты дәнекерлеу мен пісіру үшін металл шыбықтар
қатты дәнекерлеу үшін металл шыбықтар

тазаланған металл шыбықтары
тартылған және жылтыратылған металл шыбықтар
жылтыр болат шыбықтар
ыстықтай илектелген болат шыбықтары
қарапайым металдан жасалған тоғалар [темір бұйымдар]
есіктің металл жақтаулары
терезенің металл жақтаулары
металл құрылыс жақтаулары
зергерлік бұйымдарды қоспағанда, кәдімгі металдардан керулер
сұйық отынға арналған металл резервуарлар
сығылған газға немесе сұйық ауаға арналған металл резервуарлар
металл резервуарлар
қалқыма металл резервуарлар
металл рельстері
жүк тасымалдау және тиеу-түсіру жұмыстары үшін металл белдіктер
камин металл торлар
металл торлар
керуеттерге арналған металл роликтері
жиһазға арналған металл роликтері
жылжымалы есіктерге арналған металл роликтері
темір кендері
металл кендері
хром кендері
есіктің металл тұтқалары
металл тұтқа-жапсырмасы
металл шпунтты бағаналар
металл шошқа қоралар
өңделмеген немесе жартылай өңделген қорғасын
сейфтер [металды немесе бейметал]
электронды сейфтер
тасқұламаның алдын алатын металды торлар
москитке қарсы металл торлар
металл силостары
металл табыттар
аяқ киімнің табанындағы кірді кетіруге арналған есік алдындағы қырғыштар
құрыш қаңылтақтары
сымарқандар үшін электрлі емес металл қосылыстар
құбырлар үшін металл қосылыстары
металл шүмегі
үйкеліске қарсы қорытпа
күміспен қапталған қалайы негізіндегі қорытпалар
кәдімгі металдардың қорытпалар

бауларға арналған металл байлау құралдары
металл байлау құралдары
шөлмектерге арналған металл тығындау құралдары
металлды терезе қақпағы
лигирленген болат
өңделмеген немесе жартылай өңделген болат
станиоль
қарапайым металдардан жасалған мүсіншелер
қарапайым металдардан жасалған мүсіншелер
құлпытас металл стеллалар
металл қошаулары үшін өзектер
металл торлары үшін өзектер
металл мал қорасы
хабарландыруларға арналған металл бағаналар
металл бағаналар
телеграфты металл бағаналар
темір жол көрсеткілер
металл баспалдақтар [сатылар]
металл баспалдақ-орындықтары
жүкті тасымалдау үшін металл ілмектері
сатының металл басқыштары
кабелді металл тұтастырғыштары
металл сандықтары
машинаның жетек белдіктеріне арналған тіркеулер
зират құлпытастары үшін металл тақтайшалар
айырым белгілі тақтайшалар
тантал [металл]
тасымалданатын металл жылыжайлары
титан
сым маталар
жез
жолаушыларға арналған жылжымалы кемелік металл басқыштар
аспалы жолдарға арналған сымарқандар
электірлі емес металл сымарқандар
болат сымарқандар
металл сукұбырлары
арынды металл сукұбыры
су өткізетін металл құбырлар
су ағатын металл құбырлар
желдеткіш құрылғыларға арналған және ауаны кондиционерлеу үшін металл құбырлары
дренаж металл құбырлары

түтін металл құбырлары
металл құбырлары
орталық жылыту жүйесіне арналған металл құбырлары
болат құбырлар
металл турникеттері
металл бұрыштары
темір қаптамалар
есіктің металл тіреуіштері
металл тіреуіштері
велосипед тұрақтарына арналған металл құрылғылар
терезені жабуға арналған электрлі емес металл құрылғылар
есікті ашуға арналған электрлі емес металл құрылғылар
терезені ашуға арналған электрлі емес металл құрылғылар
кұстарға қарсы желді металл құрылғылары
ферровольфрам
ферромолибден
ферросилиций
ферротитан
феррохром
қарапайым металдан мүсіншелер
металл тутығырлар [кұралым]
металл тутұғырлар
металл ернеуліктер
металл флюгерлер
алюминий фольгасы*
3D-басылым үшін фольга мен металл ұнтағы
орау және буып-тию үшін металл фольгасы
мұзға арналған металл құю қалыптар
металл құю қалыптары
металл терезе желдеткіштері
табыттарға арналған металл фурнитурасы
керуеттерге арналған металл фурнитурасы
жиһазға арналған металл фурнитурасы
құбырлар мен кабелдерді бекітуге арналған қысқыштар
хром
малға арналған шынжыр
металл тізбектер*
металл сақтандырғыш тізбектер
мырыш
цирконий

үй төбесінің ойық металл жабыңғыш
үй төбесінің металл жабыңғыш
өңделмеген немесе жартылай өңделген шойын
металл тығырықтары
болат түйіршіктері
металл топсалары
құрыш шарлары
металл сырығы
ішіндегісінің сақталуын қамтамасыз ететін ақшаға арналған қобдишалар
көтергіш терезелер үшін металл тегершіктері
машина бөлшектерінен басқа металл тегершіктері
терезенің металл тегершіктері
темір жол металл шпалалары
терезенің сұқпатиектері
металл сіргелері
өкшеліктер
сұққыштар [темір бұйымдары]
болат орама перделер
металл шапшалары
көлік құралдары үшін металл эмблемалар
металл затбелгілері
құлыптарға арналған тілдер
қағаз майлықтарын берудің металл жәшіктері
ақшаға арналған жәшіктер [металды немесе бейметал]
құрал саймандар үшін метал жәшіктері
кәдімгі металдардан жәшіктер
поштаның металл жәшіктері

07 СЫНЫП

**Машиналар, станоктар және механикалық басқарылатын құралдар;
жерүсті көліктеріне арналған қозғалтқыштардан басқа қозғалтқыштар;
жерүсті көліктеріне арналғандарды қоспағанда, қосылыстар мен трансмиссия
элементтері;**

**қолмен басқарылатын құрал-саймандардан басқа ауыл шаруашылығы
құралдары; жұмыртқа инкубаторлары; сауда автоматтары.**

Түсініктемелер

Бұл сыныпға негізінен машиналар, станоктар және қозғалтқыштар жатады.

Атап айтқанда сыныпға:

- барлық типтегі қозғалтқыштардың бөлшектері, мысалы, барлық қозғалтқыштарға арналған стартерлер, дыбысты өшіргіштер және цилиндрлер;
- тазалауға және жылтыратуға арналған электр машиналары мен аппараттары, мысалы, аяқ киім, кілемдер мен кілемдер, шаңсорғыштар;
- 3D принтерлер;
- роботты машиналар;
- сыпырғыштар, жол құрылысына арналған, бульдозерлер, қар тазалағыштар, сондай-ақ осы көлік құралдарының жол бөліктері ретіндегі резеңке қорғаныштар сияқты тасымалдаудан басқа белгілі бір көлік құралдары. Бұл сыныпға жатпайды, атап айтқанда:
- құралдар және қол құралдары (СІ. 8);
- жасанды интеллекті бар гуманитарлы роботтар, зертханалық роботтар, оқыту роботтары, қауіпсіздікті басқару роботтары (СІ. 9), хирургиялық роботтар (СІ. 10), роботтық көліктер (СІ. 12), роботтық соқпалы аспаптар [музыкалық аспаптар] (СІ.15), роботтар мен ойыншықтар (СІ. 28);
- жердегі көліктерге арналған қозғалтқыштар (СІ. 12).
- көлік құралдарына арналған шынжыр табандар, сондай-ақ автокөлік дөңгелектерінің барлық түрлеріне арналған шиналар (с. 12);
- кейбір арнайы машиналар, мысалы, банкоматтар (СІ. 09), жасанды тыныс алуға арналған респираторлар (СІ. 10), тоңазытқыш аппараттар мен машиналар (СІ. 11).

Тауарлар:

3D-биопринтерлер

3D-принтеры

билет сату автоматтары

сауда автоматтары

электр дәнекерлеу агрегаттары

газбен дәнекерлеу аппараттары

суды аэрациялау үшін аппараттар

вулканизацияға арналған аппараттар

ацетиленді тазартуға арналған аппараттар

жоғары қысыммен тазартуға арналған аппараттар

сыраны қысыммен беруге арналған аппараттар

газдалған сусындарды өндіруге арналған аппараттар

пластикалық қаптамаларды дәнекерлеуге арналған электрлік аппараттар

электр доғалы кесуге арналған аппараттар

электр доғалы дәнекерлеуге арналған аппараттар

электр пісіруге арналған аппараттар

баспа машиналар үшін бояғыш аппараттар

электр дәнекерлеуге арналған аппараттар

машиналардың бу қазандықтарына арналған арматура
кеңейткіш бак [машина бөлшектері]
барабандар [машина бөлшектері]
көлік құралдарында пайдаланатындардан басқа тежегіш башмак
бетон араластырғыштар [машиналар]
биофармацевтикалық препараттарды өндіруге арналған биореакторлар
орауыштар [машина бөлшектері]
тоқыма станоктарына арналған орауыштар
тырмалар
білік мойын сүйектері [машина бөлшектері]
бульдозерлер
өзін-өзі түсіретін бункерлер [механикалық]
тау жұмыстары үшін бұрғы
вагон көтергіштер
илемдік орнақтардың илеуі
иінді білік
машиналарға арналған баспа білігі
көлік құралдарының қозғалтқыштарына арналған үлестіруші білік
жер үстіндегі көлік құралдарында пайдаланатындардан басқа трансмиссиялық білік
қозғалтқыштарға арналған желдеткіш
шұралар [машиналардың бөлшектері]
ұшырғыштар
өнеркәсіптік мақсат үшін [машиналар] дірілдеткіштері
машиналардың бөлшектері болатын су жылытқыштар
ауа үрлеткіштер [машиналардың бөлшектері]
сілкігіштер
қалқымалы немесе жер үсті бұрғылау мұнарасы
көгал шапқыштар [машиналар]
инелі гарнитурлар [кардан машиналардың бөлшектері]
электрлі шеге суырғыш
апаттық қуат көзі генераторлар
айнымалы ток генераторлары
тұрақты ток генераторлар
велосипедтер үшін тұрақты ток генераторлар
ток генераторы
электр генераторлар
қозғалтқыш, мотор және мәшинелер үшін гидробасқару
қозғалтқыш үшін басқыштар
бұрғы бастиегі [машинаның бөлшектері]

тесу бастиегі [машинаның бөлшектері]
қозғалтқыш цилиндрлердің бастиектері
пісіруші газ жанарғысы
дәнекерлеу газ жанарғысы
механикалық тырнауыштар
жүзім сабақтарын ажыратулар [машиналар]
електер [машиналар немесе машина бөлшектері]
сазтұтқылар [машиналар]
гудронаторлар
шынжыр табанды тау машиналардың бөлшегі болатын резеңке шынжыр табандар
шынжыр табанды қар күрейтін машиналардың бөлшегі болатын резеңке шынжыр
табандар
шынжыр табанды тиеу-түсіру машиналар мен аппараттырдың бөлшегі болатын
резеңке шынжыр табандар
ауылшаруашылық шынжыр табанды машиналардың бөлшегі болатын резеңке
шынжыр табандар
құрылыс шынжыр табанды машиналардың бөлшегі болатын резеңке шынжыр
табандар
гидравликалық қозғалтқыштар
ұшатын аппараттар үшін қозғалтқыштар
ұшақтар үшін қозғалтқыштар
ауа жастықшасы бар көлік құралдарына арналған қозғалтқыштар
пневматикалық қозғалтқыштар
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланылатындарды қоспағанда, реактивті
қозғалтқыштар
кеме қозғалтқыштары
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланылатындарды қоспағанда, тартқыш
қозғалтқыштар
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланылатындарды қоспағанда, қозғалтқыштар
жер үсті көліктері үшін пайдаланылатындарды қоспағанда, қозғалтқыштар
коректік суға арналған деаэраторлар [газсыздандырғыштар]
ыдыратқыштар
декели [баспа машиналардың бөлшектері]
машиналардың, станоктардың кескіш құралдарына арналған ұстағыштар
шым кескіштер
сорғыларға арналған диафрагмалар
гидравликалық есік жапқыштары
пневматикалық есік жапқыштары
электрлі есік жапқыштары
машиналарға арналған қашаулар
домкраттар [машиналар]

төрткілдеш домкраттар
жаяу жүргіншілер жылжымалы жолдары [тротуарлар]
қолмен бұрғылаулар, электрлі
электр ас үй ұсатқыштары
бу қазандықтарының мұржалары
орақ
орақ-байлау
диірмен тастары
тырмалау машиналарына арналған тістер
тоқу машиналардың инелері
жүнге арналған түткіш машинаның инелері;
тігу машинаның инелері
өнеркәсіптік мақсаттарға арналған ұсақтағыштар [машиналар]
электр ас үй ұсақтағыштары
электрлік көкөністерді ұсақтағыштар
қозғалтқыштарға арналған инжекторлар
жұмыртқа инкубаторлары
құралдар [машина бөлшектері]
шаңғы жиектерін қайрауға арналған электрлік құралдар
қолмен басқарылатын құралдарды қоспағанда, қол құралдары
қолмен басқарылатын құралдарды қоспағанда, ауылшаруашылық құралдар
ауа буландырғыштары
машиналарды немесе қозғалтқыштарды басқару кабельдері
қабестандар
қаландрлар
маталарға арналған портативті бу қаландрлары
соқалы ойық қазғыштар [соқалар]
карбюраторлар
тоқу машиналарының арбалары
қозғалтқыштар мен қозғалтқыштардың қартерлері
жол роликтері
шарғылар [машина бөлшектері]
иілгіш құбыршектер үшін шарғылар
клапандар [машина бөлшектері]
қысым клапандары [машина бөлшектері]
кері клапандар [машина бөлшектері]
редукциялық қақпақ [машина бөлшектері]
қаптамалар [машина бөлшектері];

машина дөңгелектері
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланылатындарды қоспағанда, еркін жүрісті
дөңгелектер

машиналардың бу қазандықтарындағы қақтан қорғауға арналған коллекторлар
аяқ киім төсемдері [машина бөлшектері]

көлік құралдары үшін пайдаланылатындарды қоспағанда, тежегіш төсемдер
поршеньді сақиналар
майлау сақиналары [машина бөлшектері]

астық жинайтын комбайндар
көмір комбайндар
компрессорлар [машиналар]

ауа компрессорлары [гараж қондырғылары]
тоңазытқыш компрессорлары
конвейерлер [машиналар]

таспалы конвейерлер
болат балқытуға арналған түрлендіргіштер
бу конденсаторлары [машина бөлшектері]

ауа конденсаторлары
қазғыштар [машиналар]

копралар [машиналар]

термиялық бұрғылауға арналған оттегі найзалары [машиналар]

малға арналған механикаландырылған жем таратқыштар
полиграфиялық матрицаларға арналған қораптар [баспа ісі]

жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланылатындарды қоспағанда, беріліс қорабы
тығыздатқыш қораптары [машина бөлшектері]

майлау қораптары [машина бөлшектері]

машина корпустары
шөп шабатын машиналар
бу машиналарының қазандықтары

қолмен тартқыштарды қоспағанда, ұнтақтағыштар
крандар [машиналардың немесе қозғалтқыштардың бөлшектері]

крандар [көтеру және көтеру механизмдері]
көпір крандары
өздігінен жүретін крандар
ағызу крандары [су бөлгіштер]

бояу бүріккіштері
иінді [машина бөлшектері]

қыш үйірмелер
қайрау шеңберлері [машина бөлшектері]

тегістеу шеңберлері [машина бөлшектері]
қопсытқыштар [машиналар]
дәнекерленген шамдар
лебедкалар
жүздер [машина бөлшектері]
соқалы лемехтер
конвейер таспалары
майлағыштар [машина бөлшектері]
магнето оталдыру
майсауыт [машина бөлшектері]
май піскіштер
полиграфиялық матрицалар
машина маховиктері
жануарларды қырку үшін машинкалар
ауаүрлегіш машиналар
текстиль машиналары
гальванизациялау машиналары
иілу машиналары
тегістегіш машиналары
тау машиналары
газдарды соруға, сығуға және тасымалдауға арналған ауа үрлегіш машиналар
ауа үрлейтін астықты соруға, тығыздауға және тасымалдауға арналған машиналар
торларды шығаруға арналған машиналар [балық аулау]
гальван пластикаға арналған машина
бөтелкелерді саңылаусыздандыру үшін машиналар
өнеркәсіптік саңылаусыздандыру үшін машиналар
гофрлеу үшін машиналар
нақыштау үшін машиналар
жеткізі үшін машиналар
ұсақтауға арналған машиналар
қалдықтарды, қоқыстарды ұсақтауға арналған машиналар
пештерді жүктеу үшін машиналар
ұстараларды қайрауға арналған машина
тұрағыштарды қайрауға арналған машина
жер жұмыстарына арналған машина
шұжық өнімдерін жасау үшін машиналар
корд жасау машиналары
шілтер жасау машиналары
май жасау машиналары
мисо жасау машиналары

темекі жасау өнеркәсіптік машиналары
соя тұздығы жасауға арналған машиналар
стериотип жасау машиналары
бояуға арналған машиналар
бөтелкелер жууға арналған машиналар
ыдыс жууға арналған машиналар
өлшемдерді қондыру үшін машиналар
бөтелкелер толтыруға арналған машиналар
ірімшікті кесуге арналған машиналар
теннис ракеткаларындағы жіптерді тартуға арналған машиналар
былғары өңдеу машиналары
сүт өңдеу машиналары
шыныны өңдеу машиналары
темекіні өңдеу үшін машиналар
дәнді дақылдарды құлазуға арналған машиналар
бояу жұмыстары үшін машиналары
мұнайды тазарту үшін машиналар
жеміс пен көкөністерді тазарту үшін машиналар
пластмасты қайта өңдеу үшін машиналар
кенді қайта өңдеу үшін машиналар
металл парақтарда басып шығаруға арналған машиналар
сыра пісіру машиналары
ақтау машиналары
өздігінен жүретін жол сыпырғыш машиналар
былғарыны тілу машиналары
былғарыны ажарлау машиналары
электролиз арқылы газ шығаратын машиналар
битум өндірісі үшін машиналар
қағаз өндірісі үшін машиналар
макарон өндірісі үшін электрлі машиналар
шалаөткізгіштерді шығару үшін машиналар
кант өндірісі үшін машиналар
арамшөптерді жоюға арналған машиналар
елеу машиналары
күлді елеу үшін машиналар
қожды елеу үшін машиналар
пудлингтеу үшін машиналар
сұйықтықты тарату үшін өнеркәсіптік машиналар

таспаны тарату үшін өнеркәсіптік машиналар
шатыр жабынғыштарын кесуге арналған машиналар
нан кесуге арналған машина
жол құрылысы үшін машина
темір жол құрылысы үшін машина
текстиль өнеркәсібі үшін машиналар
өрнектеу үшін машиналар
тегістеу машиналары
рельсті төсеу машиналары
бөтелке қақпағын жабу машиналары
бөтелке тығындарын жабуға арналған машиналар
қалдықтарды [қоқыс] тығыздау машиналары
көкөністерді тазалау электр машиналар
штамптау машиналары
штемпельдеу машиналары
торлау машиналары
сауатын машиналар
дренаж машиналары
орау машиналар
астық тазалайтын машиналар
түптеу ісі үшін өнеркәсіптік машиналар мен құрылғылар
тазалау үшін электр машиналары мен құрылғылары
кілемдерді тазалау үшін электр машиналары мен құрылғылары
жылтырататын [электрлік] машиналар мен құрылғылар
таңбалау машиналары
шегелеу машиналары
ас үй электрлі машиналар*
құю машиналар
жылтырлату машиналары
шелду машиналары
ұн тарту машиналары
терім машиналары [баспа ісі]
жиектеу тігін машинасы
көкөністерді езгілейтін машиналар
өру машиналары
шаю машиналар
өңдеу машиналары
кір жууға арналған сығу машиналары

кесу машиналар
бу машиналар
баспалау машиналар
ротациялау баспа машиналары
өнеркәсіп мақсаты үшін ағыншалы баспа машиналар
пневматикалық машина
автоматтандырылған жүк тию-түсіру мәшинесі [манипуляторы]
ауылшаруашылық мақсаты үшін топырақ өйдеу машиналар
тегістегіш машиналар
иіретін машина
таратып құю мишиналар
ратинерлеу машиналары
кесу машиналары
сатинирлеу машиналары
ауылшаруашылық машиналар
араластырғыш машиналар
өнеркәсіптік мақсат үшін сұрыптау машиналары
сырып тігу машиналар
кір жуу машиналар [кірге арналған]
алдын ала төлеммен кір жуу машиналар
кептіру барабаны орнатылған кір жуғыш машиналар
қырқу машиналар
ширататын машиналар
механикалық қамыр илейтін машиналар
баспаханалық машиналар
баспаханалық терім машинасы [фототерім]
түтетін машина
электр түтетін машина
буып-түйгіш машина
бөлшектеп өлшейтін машина
сүзгі машина
калыптастырушы машина
түткіш машина
тігін машина
қаріп құю машинасы
химия өнеркәсібі үшін электрмеханикалық машиналар
заттаңбалау машина
диірмендер [машиналар]

қол жетекті диірмендерді қоспағанда тұрмыстық диірмендер
қол жетекті диірмендерді қоспағанда бұрышқа арналған диірмендер
ортадан тепкіш машина
сорғы үшін жарғақтар
машиналардың тісті механизмдер
беру механизмдер [машиналардың бөлшектері]
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, трансмиссиялық
механизмдер
ұстаның көрігі
араластырғыштар [машиналар]
эмулгациялау үшін электр тұрмыстық араластырғыштар
шаңсорғыштар үшін қаптар
дән бастырғыштар
пневматикалық машиналар
балғалар [машиналардың бөлшектері]
соғу балғалары [шағын көлемді]
діңгектің балға
механикалық қалбағайлар
моторлы қопсытқыштар
қайық моторы
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, ілінісу
жалғастырғышы
электр еттартқыштар
айдағыштар
көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, тежегіш жапсырмасы
машиналардың бағыттаушылары
шаңсорғыштар үшін сорушы жапсырмалар
хош иісті және зарарсыздандыру затетектерді шашу үшін шаңсорғыштарға
жапсырмалар
сорғылар [машиналар]
сорғылар [машиналар немесе қозғалтқыштардың бөлшектері]
аквариумдарға арналған аэрозиялау сорғылары
вакуумдық сорғылар [машиналар]
ауа тартатын сорғылар
техникалық қызмет көрсету стансалар үшін газды жеткізетін сорғылар
жылу беру қондырғылар үшін сорғылар
сыра жеткізу үшін сорғылар
қарсы ағынды жасау үшін сорғылар
май сорғылар
техникалық қызмет көрсету стансалар үшін отын сорғылар

автоматтық реттеуішпен жанармай сорабы
техникалық қызмет көрсету стансалар үшін отын жеткізетін сорғылар
ортадан тепкіш сорғылар
техникалық қызмет көрсету стансалар үшін сутек жеткізетін сорғылар
электр консерві пышатар
шөп шабатын машиналардың пышақтары
сабан турағыш машинаның пышақтары
электр пышақтар
машина бөлшегі саналатын пышақтар
слесарлық электр қайшылар
электр қайшылар
кенді қайта өңдеу үшін жабдық
электр шиыршықты көкөніс кескіш
электр көкөніс кескіш
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, қозғалтқыштардың тірегі
машиналар үшін мойынтекті тіректер
суландырғыш [машиналар]
машиналардың өсі
паросепараторлар
патрондар [машина бөлшектері]
бұрғылап тесетін патрондар [машина, білдек бөлшектері]
қозғалтқыштар үшін шығару құбырлар
газ дәнекерлегіштер
электр дәнекерлегіштер
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, тісіті беріліс
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, редукциялық
төмендететін берілістер
бұрғылау перфораторлары
аралар [машиналар]
шынжырлы аралар
тапаншалар [жарылғыш оқтары бар құралдар]
электр желімін жағуға арналған тапаншалар
пневматикалық мастикаларды экструдтауға арналған тапаншалар
карбюраторларға арналған қоректендіргіштер
машина қазандарына арналған қоректендіргіштер
тиеу алаңдар
соқалар
пневмотранспортерлер

машиналарды, моторларды және қозғалтқыштарды пневматикалық басқару
аспалар [машина бөлшектері]
мойынтіректер [машина бөлшектері]
машиналарға арналған үйкеліске қарсы мойынтіректер
роликті мойынтіректер
өздігінен майланатын мойынтіректер
трансмиссиялық біліктердің мойынтіректері
бытыра мойынтіректер
көтергіштер [лифттер]
жүк көтергіштер
шаңғы көтергіштерінен басқа көтергіштер
полиспасттар*
аралау пышақтары [машина, білдек бөлшектері]
поршеньдер [машина немесе қозғалтқыштардың бөлшектері]
амортизатор поршеньдері [машина бөлшектері]
қозғалтқыштардың поршеньдері
цилиндр піспектері
пайдаланылған газдардың каталитикалық түрлендіргіштері
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, айналу сәтін
түрлендіргіштері
ішкі жану қозғалтқыштарына арналған отын түрлендіргіштері
престер [өнеркәсіптік машиналар]
шарап үшін престер
тұрмыстық электр жеміс престері
жемшөпке арналған престер
себет престер
баспа престері
баспаханалық престер
қалыптау престері
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, желілік
пневматикалық немесе гидравликалық жетектер
тігін машиналарына арналған педальды жетектер
бумен тазалауға арналған құрылғылар
ас үй электр процессорлар
серппелер [машина бөлшектері]
ұршықтар
тескіш престердің пуасондары
шаңсорғыштар
байланыссыз стационарлық шаңсорғыштар
кесте тігу машиналарына арналған дөңгеле

к құрсау

қозғалтқыштар үшін [салқындатқыш] радиотарлар
ағынды суға арналған сепкіштер
бояулар бүріккіштері [машиналар]
реттеуіштер [машина бөлшектері]
қысым реттегіштері [машина бөлшектері]
машина мен қозғалтқыштар үшін жылдамдықты реттегіштер
газ кескіштері
кескіш ұстағыштар[машина бөлшектері]
текстиль білдектерінің ремизкалары
текстиль білдектерінің ремиздары
машиналарға арналған белдіктер
көтергіш белдіктер
қозғалтқыштарға арналған желдеткіштердің жетек белдіктері
тұрақты ток генераторларына арналған жетек белдіктері
қозғалтқыштарға арналған жетек белдіктері
шкивтерге арналған үйкеліс белдіктері
өндірістік робот
үйде қолдануға арналған тазалау мен жуу үшін жасанды интеллект роботтары
сусындарды дайындайтын робот-манипулятор
3D басып шығаруға арналған тұтқалар
мотоциклдің аяқ стартердың иінтіірегі
ойын автоматтарды қоспағанда, машина бөлшегі болып есептелетін басқару
иінтіректер
полиграфиялық өзіндік жібергіштер [қағаздарға арналған беруші құрылғы]
тұрмыстық электр бұлғауыштар
іштен жанатын қозғалтқыштарына арналған оталдыру білтесі
дизель қозғалтқыштарына арналған алдын ала іске қосқыш қыздырудың білтесі
көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, тежегіш сегменттер
шөп аударыстырғыш
бу және май жазаларын бөлу үшін сепараторлар
сүт сепараторлар
мойынтіректердің сепараторлары
сепкіштер [машиналар]
қозғалтқыштарға арналған шығару жүйелер
құбырларды тазарту үшін қырғыштар
қар тазалағыш
бай байлайтын машиналар
біліктердің қосылғыштары [машиналар]

тығыздатқыш қосылғыштар [қозғалтқыштардың бөліктері]
электр шырынсыққыштар
сабан турағыштар
сауатын машиналардың стакандары
машинаның тұғырығы
білдектер
сомын кескіш білдектер
ағаш өндіретін білдектер
қайрауға арналған білдектер
лазерлік нақыштама үшін білдектер
велосипедті жинауға арналған білдектер
текстиль өнеркәсібі үшін білдектер
қашауыш білдектер
тас өңдеу білдектер
металл өңдеу білдектер
өнеркәсіптік мақсаттарға арналған өлшемін реттейтін кескіш білдектер
бұранда кесу білдектер
шекімелеу білдектер
сүргілеу білдектері
тоқыма білдектер [машиналар]
жону білдектері
фрезерлік білдек
шұлық-ұйық білдектері [машиналар]
ажарлағыш білдектер
сымдау орнағы
илемдік орнақ
қозғалтқыштарға арналған стартерлер
статорлар [машиналардың бөлшектері]
алмас әйнекескіштер [машиналардың бөлшектері]
машиналарға арналған үстелдер
жүк жебелер [көтергіш]
білдектердің суппорттары [машиналардың бөлшектері]
орталықтан тепкіш кептіргіштер [жылытусыз]
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, ілінісулер
жылу алмастырғыштар [машиналардың бөлшектері]
машиналар үшін трансмиссиялар
бу қазандардың құбырлары [машиналардың бөлшектері]
желдік турбина

гидравликалық турбина
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, турбиналар
турбокомпрессорлар
орталық вакуумды тазарту қондырғылар
өнеркәсіптік сорғыш қондырғылар
ас суды минералдауға арналған қондырғы
көлік құралдарын жууға арналған қондырғылар
майсыздандыруға арналған қондырғылар [машиналар]
шаң соруға арналған қондырғылар [тазалау қондырғылар]
елеуге арналған қондырғылар
құбыржол көлігіне арналған пневматикалық қондырғылар
шаң жоюға арналған қондырғылар [тазалау қондырғылар]
сауу қондырғылары;
конденсатты қондырғылар
мұнайды өндіруге, сақтауға және жөнелтуге арналған қалқымалы қондырғылар
пайдаланылған майды жинауға арналған пневматикалық қондырғылар
көтергіш қондырғылар
ауа сорғыш қондырғылар
бөлгіш қондырғылар
іштен жанатын қозғалтқыштарда оталдыру қондырғысы
терезені жабуға арналған гидравликалық қондырғы
терезені жабуға арналған пневматикалық қондырғы
терезені жабуға арналған электр қондырғы
жууға арналған қондырғылар
шөпті байлауға арналған қондырғылар
тасып шығару үшін қондырғы [тау ісі]
есікті ашуға арналған гидравликалық қондырғы
есікті ашуға арналған пневматикалық қондырғы
есікті ашуға арналған электр қондырғы
терезені ашуға арналған гидравликалық қондырғы
терезені ашуға арналған пневматикалық қондырғы
терезені ашуға арналған электр қондырғы
перделерді жылжытуға арналған электр қондырғылар
мотор мен қозғалтқыштардан ластануды алды алу үшін қондырғылар
сусындарды дайындауға арналған электромеханикалық қондырғылар
тамақ өнімдерін дайындауға арналған электромеханикалық қондырғылар
жуу үшін ультрадыбыстық портативті қондырғылар
лифттарды басқаруға арналған қондырғылар

машина немесе қозғалтқыштарды басқаруға арналған қондырғылар
аяқ киімді тазалауға арналған электр қондырғылар
балауызды жағуға арналған электр қондырғылар мен айлабұйымдар
жүктердің орнын ауыстыруына арналған ауа жастықтағы қондырғы
тиеу-түсіру қондырғылар
көтергіш қондырғылар
өндірісте пайдалану үшін жартылай өткізгішті экспонирлеу қондырғылары
құралкүймешіктердің алжапқыштары [машина бөлшектері]
сүзгі-баспақтар
қозғалтқыштарда салқындатқыш ауаны тазартуға арналған сүзгілер
машина мен қозғалтқыштардың бөлшектері болып саналатын сүзгілер
қую қалыптары [машина бөлшектері]
баспа қалыптар
шетмойындар [машина бөлшектері]
центрифугалар [машиналар]
жүк көтергіш шынжырлар [машина бөлшектері]
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, жетек шынжырлар
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда, трансмиссиялық
шынжырлар
қозғалтқыштардың цилиндрлері
машиналардың цилиндрлері
баспа цилиндрлері
пневматикалық цилиндрлер
майықтар [машина бөлшектері]
эмбебап топсалар [кардан топсалар]
машина мен қозғалтқыштарға арналған бұлғақтар
бу сүрткіштері
стартердің тегершіктері
шкивтер [машина бөлшектері]
шаңсорғыштардың құбыршектері
электр бұрамашегені бұрағыш
қылшақтар [машина бөлшектері]
тұрақты ток генераторлардың қылшақтары
шаңсорғыштардың қылшақтары
электр жетекпен қылшақтар [машина бөлшектері]
көмір қылшақтар [электр]
эжекторлар
медицина мақсатында пайдаланатындарды қоспағанда роботталған экзоқаңқалар
қозғалтқыштарға арналған отынды экономайзерлер

экскаваторлар
бір ожаулы экскаваторлар
астық элеваторлар
ауылшаруашылық элеваторлар
жерүсті көлік құралдары үшін пайдаланатындарды қоспағанда электр
қозғалтқыштар
пісіргіш машина үшін электродтар
электр балғалар
электр еден ысушылар
сүзгі машиналар үшін ауыстырғыш элементтер
эскалаторлар
автоматтық теңіз кіші зәкірлер

08 СЫНЫП

**Құралдар мен қол құралдары;
ас құралдары, шанышқылар мен қасықтар;
суық қару; ұстаралар.**

Түсініктемелер

Бұл сыныпқа негізінен бұрғылау, өңдеу, кесу және бұрғылау сияқты жұмыстарға арналған құралдар мен қол құралдары жатады. Атап айтқанда сыныпқа:

- ауыл шаруашылығына, бағбандыққа және ландшафт жасауға арналған қол құралдары;
- балға, қашау және қашау сияқты ағаш ұсталарына, суретшілерге және басқа да шеберлерге арналған қол құралдары;
- пышақ және орақ сияқты қол құралдарының тұтқалары;
- ұстаралар, шаш бұйралағыштар, татуировка машиналары, маникюр мен педикюр құралдары сияқты жеке күтім мен дене өнеріне арналған қолмен ұсталатын электрлік және электр емес құралдар;
- қол сорғылары;
- ас құралдары, мысалы, пышақ, шанышқылар мен қасықтар, оның ішінде бағалы металдардан жасалған бұйымдар.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- қозғалтқышпен жұмыс істейтін құралдар мен құралдар (Кл. 07);
- хирургия кесу құралдары (Кл. 10);
- велосипедтерге арналған сорғылар (Кл. 12), доп ойнауға арналған арнайы сорғылар (Кл. 28);
- атыс қаруы ретінде тапаншалар (13-кл.); - қағазды кесуге және ұсақтауға арналған пышақтар (кеңсе тауарлары) (Cl. 16);

- функциясы немесе мақсынып бойынша әртүрлі сыныптарға жіктелген бұйымдарға арналған тұтқалар, мысалы, таяқтарға, қолшатырларға (СІ. 18), қылшықтарға (СІ. 21) арналған тұтқалар;
- қант қысқыштары, мұз қысқыштары, торт күректері және құюға арналған қасықтар сияқты тұрмыстық ыдыстар, сондай-ақ араластырғыш қасықтар сияқты ас үй ыдыстары, естильдер мен ерітінділер, жаңғақ жарғыштар және шпательдер (СІ. 21); коршауға арналған қару (СІ. 28).

Тауарлар:

әйнекті кесуге арналған алмас [қол құралдардың бөлшектері]

денені әшекейлендіру үшін аппараттар

медицина мақсаты үшін пайдаланатындарды қоспағанда, шашты жоюға арналған лазер аппараттары

электр және электрлі емес ұстаралар

қайрайтын кесек

шалғыға арналған қайрайтын кесек

қол бұрғы [қол құралдары]

бұрғылар

бұрғы [қол құралдары]

балташылық жұмыстар үшін бұрғылар

бучарда

жерді қопсыту үшін шанышқылар

өңдеу шанышқылары

ас үй шанышқылары

ауылшаруашылық айырлар [қол құралдары]

көгал шапқыш [қол құралдары]

сүңгілер

қол шеге суырғыштар

тырмалар [қол құралдары]

гольф-жолақтарды күтіге арналған тырмалар

кесу кезде пайдаланатын ұстағыштар [қол құралдары]

жануышты ұстағыштар

қашаулар [қол құралдары]

мүсіншілерге арналған қашаулар

тас шабушы қашаулар

қол домкраты

қол жетегімен бұрғы

полиция таяқтары

балташылық жұмыстар үшін қысқыштар

күректер [қол құралдары]

зензубельдер
қашаулар
нақыш инесі
дене әшекейлендіру үшін инелер
пышақ* өнімдері
кесу өнімдері [қол құралдары]
пышақ болып есептелетін ұсақтағыштар
қол жетегімен бақша-бағбандық құрал-сайман
қажакты құрал [қол құралдары]
номерлерді қашау үшін құралдар
гофрлау үшін құралдар
сұйықтықты декантациялау үшін құралдар [қол құралдары]
электр және электрлі емес түксіздендіру үшін құралдар
қайрауға арналған құралдар
кесу жиектерін қайрауға арналған құралдар
малды таңбалауға арналған құралдар
электр және электрлі емес тырнақты алуға арналған құралдар
устрицаны ашуға арналған құралдар
жылтырлатуға арналған құралдар
құлақты тесуге арналған құралдар
құбырларды кесуге арналған құралдар
оқшаулауды түсіру үшін құралдар [қол құралдары]
тойтару құралдар [қол құралдары]
шырайналдырғыш құралдар [қол құралдары]
кесу* құралдар
кесу* құралдар [қол құралдары]
шаңғы жиектерін қайрауға арналған қол құралдары
қол жетегімен қол құралдары
пирсингке арналған зарарсыздырылған құралдар
қалыптау құралдары [қол құралдары]
қайлалар [қол құралдары]
қайрақ тастар
жиектерді кесуге арналған құо құралы
кастеттер
күрекшелер
белгісалғыш [қол құралдары]
қанжарлар
балға шот

ағаш балғалар [қол құралдары]
тістеуіктер
тескіш кемпірауыздар [қол құралдары]
қылыштар
бұранда кескіш тұтқа
кілттер [қол құралдары]
сомын кілті [қол құралдары]
ожаулар [қол құралдары]
күю ожаулары [қол құралдары]
етке арналған тырнақтар
бұрғылар
аяқ киім қалыбы [қолмен тігу үшін]
өруге арналған сақиналар
билет компостерлері
казышулар [қол құралдары]
копралар [қол құралдары]
шалғылар
қысқа тұтқалы шалғылар
оттық көсеулер
зімпаралы дөңгелектер
қайрақ дөңгелектер [қол құралдары]
зілбалғалар
ірі арамшөпті отау үшін қопсытқыштар [қол құралдары]
тырнақтарға арналған тістеуіктер
бұта кескіштер
дөймық табандар [қол құралдары]
мұз жапқыш
жүздер [қол құралдары]
ұстара жүздері
оймышқа арналған жүздер
жоңғыға арналған жүздер
жұқа аралар
қасықтар*
асүйлік балаларға арналған қасықтар, шанышқыларлар мен пышақтар
асүйлік пластикалық қасықтар, шанышқыларлар мен пышақтар
сүймендер
қалақшалар [бағбандық]
күректер [қол құралдары]
мастихиндер
мачете

сақалды алу үшін машинкалар
жеке пайдалану үшін шаш қиюға арналған электрлі және электрлі емес машинкалар
жануарларды қырқу машинкалары [қол құралдары]
таңбалаушылар [қол құралдары]
алауошаққа арналған көріктер
семсерлер
балғалар [қол құралдары]
апаттық балғалар
тегістеуші балғалар [қол құралдары]
таспен жұмыс жасау үшін балғалар
тас қашағын балғалар
тойтару балғасы [қол құралдары]
кетпен
жүзімдікті өңдеу үшін кетпендер [қол құралдары]
маникюр құралдарының жиынтығы
маникюр құралдарының электр жиынтығы
педикюр құралдарының жиынтығы
қалауықтар
ауыстырмалы ұштар [қол құралдары]
егеулер [құралдар]
зімпара егеулер
қол жетегі бар ауа сорғылар
қол сорғылар*
ұстара жабдықтары үшін несесерлер
шелдеу үшін пышақтар
ірімшікті кесуге арналған электрлі емес пышақтар
жемістерді кесуге арналған пышақтар
жұмыртқаны кесуге арналған электрлі емес пышақтар
көкөністерге арналған пышақтар
пицаны кесуге арналған электрлі емес пышақтар
қабыршақты алуға арналған пышақтар
шығармашылық бос уақыт үшін пышақтар [скальпельдер]
жемістерден өзекті кетіруге арналған пышақтар
балташылық пышақтар
қыш пышақтар
электрлі емес консервілі пышақтар
тұяқ пышақтары
көпфункционалы пышақтар
бүршіктену пышақтар
аң аулау пышақтар
бәкілер
ұластырушы пышақтар [қол құралдары]
өңдеу пышақтары

доңғалақты пышақтар [қол құралдары]
суырмалы жүздермен пышақтар
бағбаншылық қисық пышақтар
етіктік пышақтар
пышақтар*
кескіш пышақтар
шапқы пышақтар
пілтені кесуге арналған қайшылар
қалың материалдарды кесуге арналған қайшылар
малды қыркуға арналған қайшылар
бағбандық қайшылар
ұсталық қайшылар
қырықтық қайшылар [қол құралдары]
қайшылар*
суық қаруға арналған қынаптар
мандолина көкөніс турағыш
қол көкөніс турағыш
қол жетегімен шиыршық көкөніс турағыш
қол көкөніс тазалағыш
қол жетегімен ауыл шаруашылық құралдары
суық қару
жануыштар
электрлі емес бұрауыштар
қол жетегімен жүгері сабағын тазартқыштар
бояуларды араластыруға арналған таяқшалар
жаймаға арналған патрондар
бұралғыш патрондар [қол құралдары]
перфораторлар [қол құралдары]
ұнтақтауға арналған түйгіш [қол құралдары]
зімпара картон егеулер
тырнақтарға арналған егеулер
тырнақтарға арналған электр егеулер
аралар [қол құралдары]
жақ тәрізді ара
іскектер
эпиляциялық іскектер
тапаншалар [қол құралдары]
герметик буын тығыздағышты қондыру үшін электрлік емес тапаншалар
мастиканы сығуға арналған қол тапаншалары

бұранда кескіш [қол құралдары]
жеміссүзгі [қол құралдары]
аралар кенебі [қол құралдарының бөлшектері]
кескіш кенептер
қол құралдарын ұстау белдіктер
тұрмыстық мақсаттағы емес, қол жетегімен құты үшін басқыштар
шашты өруге арналған электр аспабы
ас үй аспаптары [пышақтар, шанышқылар мен қасықтар]
матаны гофрлау үшін құралдар
шашты бұйралау үшін қол электрлі емес құралдар
көкөністерді кесуге арналған құралдар
тиындарды жинауға арналған құралдар
жануарлардың терісін шешугі арналған құрал
тырнақты жылтырлатуға арналған электрлі немесе электрлі емес құралдар
түткіш құралдар [қол аспабы]
ойғыштар
түйреуіштерді қағуға арналған тескіштер
тартылатын сым [қол аспабы]
қол жетегімен ас үй процессоры
пуансондар [қол аспабы]
жәндікжойғы үшін пулевизатор [қол аспабы]
жәндікжойғы үшін сепкіштер
разверткалар
қол ара мен темір араларға арналған жақтаулар
аралардың жақтаулары
жоңғыштар [қол аспабы]
беттерді тазартуға арналған кескіштер [қол аспабы]
шарап шөлмектері үшін фольганы қол кескіштері
нақыш жасайтын кескіштер [қол аспабы]
фрезерлік кескіштер [қол аспабы]
ұстараны түзету үшін белдіктер
ұстараны түзету үшін тері белдіктер
жонғыштар
шалғылар үшін тұтқалар
пышақтарға арналған тұтқалар
қол жетегімен қол аспаптарына арналған тұтқалар
иінтіректер
қылыштар

теңіз свайкалар
бұрғылар [қол аспабының бөлшектері]
қуыстарға арналған бұрғылар [қол аспабының бөлшектері]
бақша қайшысы
пышақ болатын етке арналған шапқыштар
ас үй күмісі [пышақтар, шанышқылар мен қасықтар]
серпеткалар
орақтар
қырғылар
қырғыштар [қол аспаптар]
шаңғы қырғыштары
қалақшалар [бағбаншылық]
қашаулар
копсытқыш қашаулар
жартылай шеңбер қашаулар [қол құралдары]
тасымалданатын қол жетегімен тоқыма білдегі
сылауға арналған үккіштер [қол құралдары]
туслалар [қол құралдары]
бұтақкескіштер
таңбалар
жоңғыштар
тесла [құралдар]
қысқыштар
шеберүстел қысқыштар [қол құралдары]
балташалар [қол құралдары]
балталар
ойықты қашау үшін балталар
тегістегіш [қол құралдары]
топырақты нығыздау үшін тегістегіштер [қол құралдары]
құбыркескіштер [қол құралдары]
кетпендер [қол құралдары]
бұрыштықтар [қол құралдары]
таңбалағыштар үшін бұрауыштарды ұзартушылар
өрнектеу үшін құрылғылар [қол құралдары]
өсімдіктердің зиянкестерін жою үшін қол құрылғысы
металл сымдар үшін керме құрылғылары [қол құралдары]
металл таспалар үшін керме құрылғылары [қол құралдары]
үтіктер
үтіктер [электрлі емес, қол құралдары]

қол жетегімен жеміс кескіштер
ұстара қыны
ілікті механизмдер [қол құралдары]
қырғыштар [қол құралдары]
шильялар
қалақшалар [қол құралдары]
суретшілер қалақшалары
шөлмектердің қол бұрандалары
істіктер
қысқыштар
шашты бұйралау қысқыштары
кебелерді кетіруге арналған қысқыштар
кірпікті бұғу үшін қысқыштар

09 СЫНЫП

Ғылыми, ғылыми-зерттеу, навигациялық, геодезиялық, фотографиялық, кинематографиялық, аудиовизуалды, оптикалық аспаптар мен өлшеуге, өлшеуге, дабыл беруге, анықтауға, сынақтан өткізу, құтқару және оқыту;

электр энергиясын беруге, таратуға, түрлендіруге, жинақтауға, реттеуге немесе таратуға немесе тұтынуды басқаруға арналған құрылғылар мен құралдар; дыбысты, кескіндерді немесе деректерді жазуға, беруге, жаңғыртуға немесе өңдеуге арналған жабдықтар мен аспаптар;

жазылған немесе жүктеп алынатын тасымалдаушы, бағдарламалық қамтамасыз ету, цифрлық немесе аналогтық ақпаратты жазуға және сақтауға арналған бос тасушы; аванстық төлемі бар құрылғыларға арналған механизмдер; бақылау-касса машиналары, санау құрылғылары; компьютерлер және компьютердің қосымша құрылғылары;

сүңгуір костюмдері, маскалар, құлаққаптар, сүңгуірлер үшін қолғаптар, сүңгуірлер мен жүзушілер үшін мұрын қысқыштары, сүңгуірге арналған тыныс алу аппараттары; өрт сөндіру құралдары.

Түсініктемелер

Бұл сынып ең алдымен ғылыми немесе ғылыми-зерттеу аппараттары мен аспаптары, аудиовизуалды және ақпараттық технологияларға арналған жабдықтар, құтқару мен қорғауға арналған жабдықтар кіреді. атап айтқанда сыныпқа:

- зертханалық ғылыми зерттеулерге арналған құрылғылар мен құралдар;
- оқу жабдықтары мен тренажерлар, мысалы, құтқару муляждары, жүргізу немесе жүргізу тренажерлары; - әуеде, теңізде және ұшқышсыз көлік құралдарын

- басқаруға және қадағалауға арналған құрылғылар мен аспаптар, мысалы, навигациялық жабдық, таратқыштар, градуирленген компастар, GPS құрылғылары, автокөлікті автоматты басқару құрылғылары;
- құтқару мен қорғауға арналған аппараттар мен құрылғылар, мысалы, күзет желілері, жарық дабылдары, бағдаршамдар, өрт сөндіру машиналары, дыбыстық дабылдар, шифрлау құрылғылары ретінде қолданылатын қауіпсіздік белгілері;
  - ауыр немесе өлімге әкелуі мүмкін жарақаттан қорғайтын киім, мысалы, жазатайым оқиғалардан, радиациядан және өрттен қорғайтын киімдер, оқ өткізбейтін киімдер, қорғаныш каскалар, спортқа арналған бас қалқандар мен ауыздықтарды, ұшқыштарға арналған қорғаныс комбинезондары, жұмысшыларға арналған тізе төсеніштері;
  - оптикалық құрылғылар мен аспаптар, мысалы, көзілдірік, контактілі линзалар, ұлғайтқыштар, қарау айналары, көздер;
  - магниттер;
  - смарт сағаттар, киілетін адам әрекетінің сенсорлары;
  - бейне ойындардан басқа компьютерлермен пайдалануға арналған джойстиктер, виртуалды шындық шлемдері, смарт көзілдірік;
  - көзілдіріктерге, смартфондарға арналған қаптар, құрылғылар мен фотоқұралдарға арналған арнайы қаптар;
  - Банкоматтар, есеп айырысу машиналары, құралдар мен материалдарды сынауға арналған машиналар;
  - электронды темекіге арналған батареялар мен зарядтағыштар;
  - музыкалық аспаптарға арналған электрлік және электронды әсерлі құрылғылар;
  - зертханалық роботтар, оқу роботтары, қауіпсіздікті бақылау роботтары, ғылыми зерттеулерде қолдану үшін жасанды интеллектімен гуманоидты роботтар. Бұл сыныпқа, атап айтқанда:
    - ойын машиналарына арналған құрылғылардан басқа машиналар бөліктері болып табылатын джойстиктер (СІ. 07), көлік құралдарын басқару элементтері (СІ. 12), видео ойындарға арналған джойстиктер, ойыншықтар мен ойын консольдеріне арналған басқару элементтері (СІ. 28); - функциялары немесе тағайындалуы бойынша әртүрлі сыныптарға жіктелген алдын ала төленген құрылғылар, мысалы, алдын ала төленген кір жуғыш машиналар (СІ. 07), алдын ала төленген бильярд үстелдері (СІ. 28);
    - өнеркәсіптік роботтар (СІ. 07), хирургиялық роботтар (СІ. 10), ойыншықтар (СІ. 28); - жүрек соғу жиілігін бақылаушы, жүрек соғу жиілігін бақылаушы, дене мониторлары (СІ. 10);
    - шамдар, зертханалық оттықтар (СІ. 11);
    - сүңгуірге арналған прожекторлар (СІ. 11);
    - тұман сигналдары - алаулар, алаулар (С. 13);
    - оқу материалы ретінде микроскопияда қолдануға арналған гистологиялық және биологиялық үлгілер (СІ. 16);
    - белгілі бір спорт түрлерімен айналысуға арналған киім мен құрал-жабдықтар, мысалы, спорттық костюмдердің бөліктері болып табылатын қорғаныс төсемдері, семсерлесуге арналған маскалар, бокс қолғаптары (28-сынып).

Тауарлар:

3D-көзілдірік
3D-сканерлер
DVD-плеерлер
алдын ала төлеумен музыкалық автоматтар
өрт сөндіру автомобильдер
телефон автоматты түрде жауап беруші
электр бейімдегіш
электр темекіге арналған аккумуляторлар
электр аккумуляторлар
көлік құралдарына арналған электр аккумуляторлар
үдеуөлшегіш
актинометрлер
алидадтар
алкотестерлер
альтиметрлер
құлаққаптар үшін амбушюрлер
амперметрлер
медицина немесе ветеринариялықтарды қоспағанда емшек сүтінің талдауыштары
нанобөлшектердің көлемін талдағыштар
анемометрлер
анодтар
антенналар
антикатодтар
апертометрлер [оптикалық]
жоғарыжиілікті аппаратура
медициналық қоспағанда, талдау аппаратурасы
теміржол тілдерін дистанциялық басқару үшін электродинамикалық аппаратура
сигналды дистанциялық басқару үшін электродинамикалық аппаратура
медициналықты қоспағанда, бақылау және қадағалауға арналған аппаратура
дыбыс жазатын аппараттар
жаһандық позициялау жүйесі аппараттары [GPS]
қашықтықтан басқару аппараттары*
ғылыми мақсат үшін дистилляциялық аппараттар
дифракциондық аппараттар [микроскопия]
ауа құрамын талдауға арналған аппараттар
пошта маркаларымен төлеуді бақылайтын аппараттар
дыбысты беруге аппараттары
су астында жүзуге арналған дем алу аппараттары

медицина мақсаттағы емес тыныс алу аппаратта
медицинада пайдаланатындарды қоспағанда, ренген сәулеленуді генерациялау
үшін аппараттар мен құрылғылар
касса аппараттары
электр коммутациялық аппараттар
медицина мақсаты үшін емес, магниттік-резонанстік томография аппараттары
[МРТ]
сөйлесетін аппараттар
зертханалық айдатқыш аппараттар
проекциялау аппараттары
өртке қарсы аппараттар
өнеркәсіптік мақсат үшін ренген аппараттары
медицинада пайдаланатындарды қоспағанда, ренген аппараттары
жарықкөшіру аппараттар
жарықдабылдағыш аппараттар [жыпылақтау]
стереоскопиялық аппараттар
телефон аппараттары
факсималды аппараттар
зертханаға арналған ферменттеу аппараттары
фототелеграфты аппараттар
кашықтықтан оталдыру үшін электр аппараттар
қышқылдарға арналған ареометрлер
түз қышқылдарының тығыздығын анықтау үшін ареометрлер
ацидометрлер
аккумулятор батареяларына арналған ацидометрлер
аэрометрлер
жарқырауық бакендер
аккумулятор құтылары
банкоматтар
барометрлер
анодты батареялар
гальваникалық элементтердің батареялары
оталдыру жүйесінің батареялары
күн батареялары
электрэнергияны өндіру үшін күн батареялары
электр батареялар
безмендер [таразылар]
бетатрондар
дүрбілер

ғылыми зерттеулер үшін жасушаны жасанды жағдайда өсіруге арналған биореакторлар
зертханалық пайдалану үшін биореакторлар
биочиптер
тауарлар үшін электрон биркалар
жарықтан қорғайтын объективтердің блендтері
компьютерлерге арналған магнит таспаларының блоктары
компьютерлерге арналған жады блоктары
брандспойттар
сәйкестендіру магнитті білезіктер
электронды білезіктер [өлшеу құралдары]
құтқару жұмыстары үшін брезент
қашықтықтан басқару үшін электронды салпыншақтар
бронды кеудеше
жарқыраған буйлер
дабыл буйлер
құтқару буйлері
сілтеуіш буйлер
буссольдер
вакуумметрлер
вариометрлер
компьютерлерге арналған ішкі суытатын желдеткіштер
верньерлер
таرازылар
бала таразысы
хаттар үшін кеңсе таразысы
едендік таразы
платформалық таразы
прецизионалды таразы
дене массасын талдағыш таразы
белгілер [геодезиялық құралдар]
бейнекамералар
баланы байқауға арналған видеокамералар
видеокассеталар
бейнемикшерлер
бейне-күтушілер
бейнепроекторлар
бейнетелефондар
бейнеэкрандар

фотоаппараттар үшін көрсеткіш тетік
электр штепселді аша
оптикалық аспаптар мен құралдарға арналған микрометриялық бұрандалар
вискозиметрлер
электр тізбекті қосқыштар
толқын өлшеуіш
вольтметрлер
смартфондарға арналған жарқылдақтар
механикалық маңдайшалар
цифрлық маңдайшалар
жабық ажыратқыштар [электр]
ток түзеткіштері
газ талдаушы
газ өлшеуіш [өлшеуіш құралдар]
гальванометрлер
телефондарға арналған сымсыз гарнитуралар
бас гарнитуралары
бейнеойындарға арналған бас гарнитуралары
гелиографтар
калибрлеуге арналған газ генераторлары
калибрлеуге арналған озон генераторлары
гигрометрлер
ылғал типтік гидрокостюмдер
құрғақ типтік гидрокостюмдер
су астында жүзуге арналған жұқа гидрокостюмдер
гидрометрлер
гірлер
есіктің оптикалық көзі [үлкейткіш линза]
шаштараздық бас манекендер [оқу жабдығы]
голограммалар
графиксалғыш
дауыс зорайтқыштар
зондтарға арналған жүктер
лоттарға арналған жүктер
тіктеуіштерге арналған жүктер
қашықтықты өлшеуіш
бергіштер
көлік құралдарына арналған тұрақ бергіштер

пьезоэлектрикалық бергіштер
денсиметрлер
денситометрлер
мобильді телефондар мен смартфондарға арналған ұстағыштар
детекторлар
түтін детекторлары
инфрақызыл детекторлар
жалған тиындардың детекторлары
бейнеойындарға арналғандарды қоспағанда, компьютер үшін джойстиктер
диапозитивтер [фотография]
диаскоптар
диафрагмалар [фотография]
диктофондар
жұқақабыршықты динамиктер
өзіне тағылатын динамиктер
динамометрлер
жарық шығаратын диодтар [ЖШД]
кванттық нүктелер негізінде жарық шығаратын диодтар
органикалық жарық шығаратын диодтар [ОЖШД]
дискеттер
дыбыс жазу дискілер
магнитті дискілер
оптикалық дискілер
санау дискілері
компьютерге арналған дискжетек
компьютерге арналған автоматтық диск ауыстырғышпен дискжетектер
бас дисплейлер
тасымалданатын мониторлардың дисплейлері
электрон-цифрлік дисплейлер
ДНК-чиптер
дозиметрлер
электронды интерактивті тақтайлар
жарнама электронды тақтайлар
автомобильдер үшін электр сымдардың ширақтар
оқ өтпейтін кеудешелер
құтқару кеудешелер
жарық шағылыстыратын құтқару кеудешелер
электр сымдарға арналған сәйкестендіру өзегі

жүзушілер мен сүңгушілерге арналған мұрын қысқыштары
биометриялық құлыптар
электронды аспалы құлып
электр құлыптар
қоңыраулар [үрейлі сигналдау құрылғалары]
электр апаттық қоңыраулар
есіктің электр қоңыраулары
дабыл қоңыраулар
дыбыс өткізгіштер
байқау жұмыстары үшін айналар
қауіпсіздік белгілер [жарқыраған]
жарқыраған немесе механикалық жол белгілері
ескерту белгілері [жарқыраған]
жарқыраған белгілер
мобильді телефондарға жүктелетін көңіл-күй белгішелер
тереңсулы зондтар
ғылыми зерттеулерге арналған зондтар
зуммерлер
геодезия компастарға арналған инелер
күйтабақ ойнатқыштарға арналған инелер
оптикалық бұйымдар
сәтсіз оқиғалардың алдын алу мақсатында кию үшін жарық шағылыстыратын
бұйымдар
өлшеуіштер
қысым өлшеуіштері
дөңгелекті орталықтаудың өлшеуіштері
көлік құралдарын тексеру немесе басқару үшін ұқсатқыштар
терістегіштер [электрические]
қысым индикаторы
көлік құралдарының шиналарында төмен қысым индикаторы
температуралық индикаторлар
индукторлар [электр]
бактериялды дақылдар үшін инкубаторлар
өлшеуіш құралдар
космографиялық құралдар
математикалық құралдар
нивелирлеу құралдары
топографиялық құралдар
бұрышөлшеуіш құралдар

компьютерлерге арналған интерфейс
дыбыстық интерфейстер
ауа мен суды өңдеу үшін пайдаланатындарды қоспағанда, ионизаторлар
спутник іздеуіштері
ұшқын сөндіргіштер
коаксиалды кабель
оптикалық-талшықты кабельдер
электр кабельдер
калибрлер
ажыратқыш калибрлер
бұрандалы калибрлер
калориметрлер
калькуляторлар
қалталы калькуляторлар
декомпрессиялық камера
көлік құралдарына арналған артқы көрініс камералары
кино түсіргішкамералар
жылуға ден қою камералар
спорт кашпалар
дүлей апатқа арналған құтқару капсулалары
электронды қарындаштар [дисплей элементтері]
электр шарғылардың қаңқалары
биометриялық сәйкестендіру карточкасы
магниттік сәйкестендіру карточкалар
бейнеойындар үшін картридждер
фотокөшірме аппараттар мен принтерлер үшін ұнтақты бос картридждер
фотокөшірме аппараттар мен принтерлер үшін ұнтақты бос, сия картридждері
бейнеойын құрылғыларға арналған жад карталары
магнит кодымен карталар
салт жүріске арналған каскалар
қорғаныш каскалары
фотопластиналарға арналған кассеталар
катодтар
шарғылар [фотография]
индуктивтіліктің шарғылары [орамалар]
электр шарғылар
электрмагнит шарғылар
экспонирленген кино кабыршалар

компьютер пернетақталары
соленоидты клапандар [электромагнитті ауыстырып-қосқыштар]
клеммалар [электр]
жіңішке клиенттер [компьютерлер]
криптоактивтерді алу мен шығындану үшін жүктелетін криптографиялық кілттер
кодталған кілт-карталар
электрон кітаптар
электрондық жазба кітапша
қоңыраулар үшін батырма
"Тышқанға" арналған кілемше
смартфон мен телефондарды ұстауға бейімделген аспап-құралдар кілемшелері
магнитті кодерлер
дулығаға арналған күнқағар
электр коллекторы
тасымалды бағандар
калибрлеу сақиналар
электронды сақиналар
мобильді телефонға арналған ұстағыш-сақиналар
мобильді телефонға арналған қойғыш-сақиналар
орам өлшегіші
ұшқыштар үшін арнайы қорғайтын комбинезондар
коммутаторлар
компакт-дискілер [аудио-бейне]
компакт-дискілер [қайта жазылмайтын]
салыстырғыштар
компастар
теңіз компастар
компьютерлер
квантты компьютерлер
тасымалданатын жеке компьютерлер
планшеттік компьютерлер
портативті компьютерлер
тасымалданатын компьютерлер
электр конденсаторлар
электр түйіспелер
электр жүргізгіші үшін бақылағыш
үйді автоматтандырудың бақылағыштары
аудиоинтерфейс болып саналатын музыкалық аспаптар интерфейсінң сандық
бақылауыштар

электр жүргізігіш үшін электр бақылауыштар
жел бағытын көрсету конустар
дабылдағыш жол конустар
тармақтанушы қорабы [электр қуаты]
бөліп тарату қорабы [электр қуаты]
байланыстыру қорабы [электр қуаты]
электр аккумуляторлардың корпусы
дауыс зорайтқыштың корпусы
су астына бату үшін костюмдер
медицина мақсатында пайдаланатындарды қоспағанда, жанасу костюмдер
электронды жүктелетін әмиян
эвакуациялық кресло
гален кристалдар
логарифмдік шеңберлер
ашалы розеткаларға арналған қорғау қақпақтар
еденарқалықтар [өлшеуіш құралдар]
медицина мақсатында пайдаланатындарды қоспағанда, лазерлер
лактоденсиметрлер
лактометрлер
вакумдық шамдар [радио]
фотозертханаға арналған шамдар
селфиге арналған смартфон үшін сақиналы шамдар
термоэлектрондық шамдар
электронды күшейткіш шамдар
жарқылдақ-шамдар [фотография]
мобилді телефондар үшін ланъярдтар
оқитын бастиектерді тазалау үшін таспалар
магнитты таспалар
бейнежазу үшін магнитты таспалар
өлшеуіш таспа
құтқару өрт сөндіру сатылар
сызғыштар [өлшеуіш құралдар]
өлшеуіш шаршы сызғыштар
логарифметика сызғыштар
логарифметикалық шеңберлі сызғыштар
жанаспалы линзалар
түзетуші линзалар [оптика]
қондырма линзалар
оптикалық линзалар

конденсорлық линза
лот желілері
магистралды электр желілер
өлшеуіш қасықтар
лупалар [оптика]
тоқыма лупасы
сәндік магниттер
магниттер*
макролинзалар
краш-тестке арналған құыршақтар
көмек көрсетудің жаттығуларына арналған құыршақтар [оқыту үшін аспаптар]
"Тышқан" типті манипуляторлар [шеткері жабдық]
шар манипуляторлар [компьютерлік шеткері]
манометрлер
қауіпсіздік маркерлер [шифрлеу құралы]
компьютерлік желінің маршрутизаторлары
су астына бату үшін маскалар
пісіруші үшін маскалар
медициналық емес мақсат үшін қорғау маскалар
ауаны тазартумен тозаңқорғағыш маска
қолдан дем алдыру үшін пайдаланатындарды қоспағанда, респираторлыө
маскалар
электр жеткізу желілер үшін материалдар [сым, кабельдер]
сайлау кезінде дауысты санау үшін машина
ақшаны санау және сұрыптау үшін машиналар
материалдарды сынау үшін машиналар мен аспаптар
зертханалар үшін арнайы жиһаз
мегафондар
тасымалданатын медиаплеерлер
жарғақтар [акустика]
ғылыми аппараттар үшін жарғақтар
өнеркәсіп немесе әскери мақсат үшін металдетекторлар
сандық метеостансалар
метрономдар
метрлер [өлшеуіш аспаптар]
балташылық жұмыстар үшін метрлер
тігінші метрі
алдын ала төлеумен автоматтар үшін механизмдер
жетонмен іске қосылатын аппараттардың механизмдері

теледидарлар үшін алдын ала төлеу механизмдер
бекітпенің шаппалы механизмдері [фотография]
микромметрлер
микропроцессорлар
микроскоптар
микротомдар
микрофондар
динамиктермен сымсыз микрофондар
дыбыстық микшелер
модемдер
жайтартқыштар
мониторлар [компьютер жабдықтары]
мониторлар [компьютерге арналған бағдарламалар]
моноподтар [қол штативтері]
соңғы муфталар [электр қуат]
кабельдер үшін жалғастырушы муфталар
жүктелген немесе жазылған деректердің жиынтығы
тісқаптар*
медицина мақсат үшін емес, температураның жабыстырғыш-индикаторлар
жұмыскерлерге арналған тізеқап
құлаққаптар үшін саптамалар
құлаққаптар
қашықтықтар байланысқа арналған құлаққаптар
оптикалық нивелирлер
нониустар
дыбыс жазудың тасымалдағыштары
ақпараттық магнит тасымалдағыштары
ақпараттық оптика тасымалдағыштары
электрон, жүктелмелі нота
ноутбуктер
компьютер ойындар үшін жазылған бағдарламалық жасақтама
компьютерлер үшін жазылған бағдарламалық жасақтама
блокчейн технологиясын пайдаланатын, криптовалюталық транзакциялармен
басқару үшін жүктелетін бағдарламалық жасақтама
медициналық құрылғы болып табылатын жүктелетін бағдарламалық жасақтама
электр кабельдер үшін қапшықтар
электр сымдар үшін сәйкестендіру қапшықтары
өлшеуге арналған жабдықтар
компьютерлік жабдықтар

перфокартаны пайдаланатын кеңсе жабдықтары
жазатайым оқиғалардан, радиациядан және өрттен қорғауға арналған аяқ киім
объективтер [линзалар] [оптика]
астрофотографияға арналған объективтер
селфиге арналған объективтер
жұмыртқа тексергіштер
өрт сөндіргіш
апаттық лазер сингал шамдар
электрленген қоршаулар
шектеуіштер [электр қуат]
жазатайым оқиғалардан, радиациядан және өрттен қорғауға арналған киім
оттан қорғайтын киім
оттан қорғайтын асбест матадан киім
зертханалық арнайы киім
құтқару көрпелері
калибрлік мақсат үшін озонаторлар
октанттар
окулярлар
омметрлер
компьютермен жұмыс жасау кезінде білекке тіректер
көзілдіріктің жиектемесі
осциллографтар
тіктеуіш
шағылдырғыштар [оптика]
көзілдірік [оптика]
бликке қарсы көзілдірік
дальтонизмді түзету үшін көзілдіріктер
күннен қорғайтын көзілдірік
үй жануарларына арналған күннен қорғайтын көзілдірік
спорт көзілдірігі
жануарларды үйретуге арналған электр қарғысы
саусақ өлшегіштер
жарқырауық немесе механикалық сигнал панелдер
биометриялық төлқұжат
электронды төлқұжаттар
"Уау-уау" эффект педальдары
гитар үшін эффект педальдары
пейджерлер

пенсне
электонды қалта тілмаштар
таратқыштар [қашықтықтан байланыс]
телефон таратқыштары
электрон сигналдарды таратқыштар
электр ажыратып-қосқыштар
перископтар
виртуалды ақиқатға арналған қолғаптар
сүңгуірлерге арналған қолғаптар
жазатайым жағадайдан қорғауға арналған қолғаптар
өнеркәсіптік мақсатқа арналған ренген сәулелерден қорғайтын қолғаптар
жазатайым жағадайдан қорғауға арналған асбест матадан қолғаптар
сәтсіз оқиғалардан қорғау үшін оқшаулағыш қолғаптар
зертханалық пештер
медицина немесе тұрмыстық мақсатта пайдаланатындарды қоспағанда,
межеленген тамызғыштар
зертханалық тамызғыштар
пирометрлер
планиметрлер
планшеттер [геодезия құралдары]
аккумулятор тілімдер
жазылған немесе жүктелетін бағдарламалық платформалар
интеграл сұлбаларға арналған тақта
баспа тақталар
компакт-дисктерге арналған плеерлер
кассета плеерлері
компьютер экранданға арналған қорғау қабыршақ
смартфондар үшін қорғау қабыршақ
дыбысжазуға арналған қабыршақ
мобил телефондарға арналған қорғау қабыршақ
экспонирленген ренген қабыршалар
экспонирленген қабыршалар
құтқару салы
малды айдауға арналған сигнал сылдырауықтар
смартфондар үшін кардан аспасы
сандық фотоаппараттар үшін кардан аспасы
зертханалық түпқойма
ноутбуктерге арналған қойғыш
автомобильде телефон тұтқасына арналған қойғыштар

ноутбуктерге арналған салқындатқыш қойғыш
кұлаған кезде қорғау үшін қауіпсіздік жастықтар
шалаөткізгіштер
поляриметрлер
сандық жеке көмекшілер [СЖК]
өрт помпалары
межеленген шыны ыдыс
су асты батуға арналған балласт белдіктер
дайверлерге арналған жүк белдіктер
күтқару белдіктер
балқыма сақтандырғаштар
электр сақтандырғаштар
электр түрлендіргіш
қашықтықтан үзгіш
тамақ өнімдері мен жемді талқылау үшін аспаптар
медицина мақсатына арналғандарды қоспағанда, диагностика үшін аспаптар
қашықтықтан жазу үшін аспаптар
қашықтықты өлшеу үшін аспаптар
жылдамдықты өлшеуге арналған аспаптар [фотография]
терінің қалыңдығын өлшеуге арналған аспаптар
аң терісінің қалыңдығын өлшеуге арналған аспаптар
көлік құралдарының жылдамдығын бақылауға арналған аспаптар
оқуға арналған аспаптар
уақытты тіркеуге арналған аспаптар
астрономиялық құралдар мен аспаптар
геодезиялық құралдар мен аспаптар
өлшеуге арналған құралдар мен аспаптар
теңіз құралдар мен аспаптар
навигациялық құралдар мен аспаптар
оптикалық құралдар мен аспаптар
физикалық құралдар мен аспаптар
химиялық құралдар мен аспаптар
өлшеуіш аспаптар
электр өлшеуіш аспаптар
бу қазандары үшін бақылау-өлшегіш аспаптар
метеорологиялық аспаптар
теңіз сигналды аспаптар
бақылау аспаптар

көлік құралдарына арналған навигациялық аспаптар [бортовые компьютеры]
спутник навигациялық аспаптар
электр реттеуші аспаптар
зергерлік бұйымдар түрінде телекоммуникациялық аспаптар
дәл өлшеуіш аспаптар
электр жетектер
электр сызықтық жетектер
қабылдағыштар [аудио-бейне]
призмалар [оптика]
компьютер бағдарламалық жасақтама үшін жүктелетін қосымша
ноутбук және мобилды құрылғылармен пайдалау үшін тасымалданатын сымсыз
принтерлар
билет принтерлері
компьютерлік принтерлер*
тігін бұйымдардың астын тегістеу үшін құрылғылар
реторт ұстау үшін құрылғылар
күйтабақ ойнатқышта инені ауыстыру үшін құрылғылар
фотографияда пайдаланатын кептіру үшін құрылғылар
акустикалық таспаларды тазалау үшін құрылғылар
өрт сөндіруде пайдаланатын соғу құрылғылары
атыс қаруы үшін оптикалық нысаналар
қаруларға арналған телескоптық нысандар
сынауықтар
қақпақшаға арналған қысым көрсеткіші
магнитті сымдар
телеграф сымдары
телефон сымдары
электр сымдар
электр өткізгіштер
оқшауланған мыс сымы
металл қорытпасынан балқымалы сым
компьютерлерге арналған жазылатын немесе жүктелетін заставка-бағдарлама
компьютерлерге арналған жазылған бағдарламалар
компьютерлерге арналған жүктелетін ойын бағдарламалары
компьютерлерге арналған жүктелетін бағдарламалар
компьютерлерге арналған жазылған операциялық бағдарламалар
күйтабақ ойнатқыш
процессорлар [ақпаратты өңдеудің орталық блоктар]
жерасты су көздерінің орнын анықтау үшін шыбықтар;

электронды жүктелетін жарияланым
таратушы пульттер [электр қуат]
басқару пульттері [электр қуат]
радарлар
радио-бейне күтуші
радиомачттар
радиотаратқыштар [қашықтан байланыс]
радио аспаптар
көлік құралдарға арналған радиоқабылдағыштар
өртке қарсы сепкіштер
диапозитивтерге арналған жиектемелер
фототипияға арналған растралар
шығын өлшегіштер
жиіліктің кеңейткіштері
тасымалданатын рациялар
ток күшінің артуынан қорғаушы реттеуіштер
көлік құралдарға арналған кернеу реттегіштері
сахнаны жарықтандырудың реттегіштері
жарықтандырудың электр реттегіштер
күйтабақ ойнатқыштарға арналған оралымдар санының реттеуіштері
редукторлар [электр қуат]
жуып тазартатын резервуарлар [фотография]
нивелирлі рейкалар [геодезиялық аспаптар]
рейсмустар
өлшеуіш сырғымасызғыштар
автоматтық уақыт релесі
электр релесі
көлік құралдары мен спорт жабдықтарының орындықтары үшін
пайдаланатындарды қоспағанда, қауіпсіз белдіктері
жүк тасушыларға арналған такелаждық белдіктер
медицина мақсатында пайдаланатындарды қоспағанда, рентгенограммалар
реостаттар
ауаны сүзгілеу үшін респираторлар
реторттар
рефрактометрлер
рефракторлар
электр аккумуляторлардың таспалары үшін тор
қауіпсіздікті қамтамасыз ететін роботтар
зертханалық роботтар

оқытатын роботтар
телеқатысу роботтары
адамға ұқсас пайдаланушымен бағдарламаланған дәлденбеген роботтар
ғылыми зерттеулерде пайдалану үшін жасанды интеллектпен адамға ұқсас
роботтар
сусындарды дайындау үшін жасанды интеллектпен адамға ұқсас роботтар
көмек көрсету мен адамдардың көңілін көтеру үшін оқу мен қарым-қатынас
жасау функциясы бар жасанды интеллектпен адамға ұқсас роботтар
электр ашалы розеткалар
бойды өлшегіш
рупорлар
дауыс зорайтқыштарға арналған рупорлар
сабвуферлер
қант өлшегіш
оптикалық сәулежел [талшықты]
бағдаршамдар [сигнал жабдығы]
иттерге команда беру үшін ысқырықтар
сигнал ысқырықтары
спорт ысқырықтары
секстанттар
құтқару торлары
жазатайым жағдайдан қорғау үшін торлар
өрт сигналын беруші
жарықпен немесе механикалық сигнал беру
жарылғыш емес түтінді сигнал
пиротехникалық және жарылғыш емес құтқару сигналдары
сиреналар
есікті бұғаттау үшін кіруді бақылаудың электр жүйелері
кемелер үшін дербес навигациялық жүйелер
зымыран шабуыл туралы ескерту жүйелері
сканерлер [мәліметті өңдеу үшін құрылғысы]
автомобиль диагностикасын жүргізу үшін сканерлер [құрылғылар]
тасымалды құжаттардың сканерлері
қалталы электр сөздіктер
смарт-динамиктер
смарт-карточкалар [микросұлбамен карточкалар]
смарт-көзілдірік
смартфондар
бүктемелі смартфондар

смарт-сағаттар
электр желі үшін жалғанымдар
электр жалғанымдар
жалғағыштар [электр қуат]
сонарлар
сонометрлер
жарық жүйелерінің балластық кедергілер
электр кедергілер
спектрографтар
спектроскоптар
спидометрлер
спиртомерлер
ғылыми зерттеулер үшін серіктер
жазатайым жағдайдан жеке қорғану құралдары
аудиовизуалды оқыту құралдары
электр көлік құралдарының қуаттау стансалары
радиотелеграфты стансалар
радиотелефон стансалар
көзілдірік шынысы
оптикалық шыны
тасымалданатын стереоқабылдағыштар
стереоскоптар
фотоаппараттарға арналған тіреуіштер
стробоскоптар
өрт кемелері
сульфитометрлер
тасымалданатын компьютерлер үшін сөмкелер
кептіргіштер [фотография]
сферометрлер
интегралды сұлбалар
баспа сұлбалары
есептеуіштер
автомобиль тұрағының есептегіштері
көлік құралдары үшін өткен қашықтықтың есептегіштері
шаң бөлшектерінің тым жіңішке тасымалданатын есептегіштер
орамдар санын есептегіштер
есепшот
жұмыртқаны пісіру үшін таймер [құм сағаты]

таксометрлер
су асты жүзуде пайдаланатын құлақ тығыны
тахометрлер
теледидарлар
телеграфтар [аппараттар]
телескоптар
телесуфлерлер
телетайптар
мобилді телефондар
тасымалданатын телефондар
ұялы телефондар
теодолиттер
билеттерді беру үшін электронды терминалдар
несие карталар үшін терминалдар
интерактивті сенсорлық терминалдар
өзіне-өзі қызмет көрсету терминалдар
термогигрометртер
медициналықты қоспағанда, термометрлер
термостаттар
көлік құралдары үшін термостаттар
климатты басқаруға арналған сандық термостаттар
тигльдер [зертханалық]
күйтабақты ойнаттатындар үшін тонармы
тотализаторлар
транзисторлар [электроника]
транспондерлер
транспортирлер [өлшеу құралдары]
трансформаторлар [электр қуат]
көтеруші трансформаторлар
трекболдар [компьютерлік периферия]
жансақтау дағдыларды оқытуға арналған жаттығу құрылғы
ақаулы көлік құралдарына арналған ескерту үшбұрыштар
триодтар
қозғалтқыштарға арналған іске қосу сымарқандар
жарық беру үшін пайдаланатындарды қоспағанда газразрядты түтіктер
зертханалық пайдалануға арналған капилляр түтіктері
маңдайшаларға арналған неон түтіктері
Пито түтіктері

медицинада пайдаланатындарды қоспағанда, рентген түтіктер
телефон тұтқалары
қорғау дулығасы болып саналатын бас киімдер
өлшеуіш бұрыштама
сан көсеткіші
бензин деңгейін көрсеткіші
су деңгейін көрсеткіші
ток кемудің электр көрсеткіштері
жарық эмиссиясының электр көрсеткіштері
еңісметрлер
деңгейлер [көлденең қалыпты анықтау үшін аспаптар]
сынап деңгейлері
спирт деңгейлері
урометрлер
күшейткіштер
электр жүргізгіші үшін күшейткіштер
бөлшектер үдеткіштері
өндірістік үдерістерін қашықтықтан басқару үшін электр қондырғылар
баланы қадағалау үшін аудио-видео қондырғылар
көлік құралдарымен автоматтық басқару қондырғылары
теңгеру қондырғылары
бейнежазба қондырғылары
дыбысты шығару қондырғылары
шот жазу қондырғылары
магнитті таспаға жазуға арналған қондырғылар
медицинада пайдаланатындарды қоспағанда, рентген сәулелерден қорғану
қондырғылары
теміржол көлігінде қауіпсіздікті қамтамасыз ететін қондырғылар
ақпаратты өңдеу қондырғылары
оттекті құю [қайта құю] қондырғылары
ұрлықтың алдын алу үшін электр қондырғылар
виртуалды пернетақтайды проекциялауға арналған қондырғылар
кабыршақты кесу үшін қондырғылар
фотосуретті кептіру үшін қондырғылар
белгілерді оқып алудың оптикалық қондырғылары
диапозитивтерді орталықтау қондырғылары
аккумулятор батареялардың қуаттандыру қондырғылары
мобилді телефондардың қуаттандыру қондырғылары
электр аккумуляторлардың қуаттандыру қондырғылары

электрон темекіні қуаттандыру қондырғылары
тасымалданатын қуаттандыру қондырғылары
дыбыс сигналды қондырғылар
зондтаудың машиналары мен қондырғылары
құтқарудың жабдықтары мен қондырғылары
кинофильмдерді монтаждаудың айлабұйымдары мен қондырғылары
жемірілуден қорғау үшін катод қондырғылары
коммутациялық қондырғылар [ақпаратты өңдеу жабдығы]
физикалық белсенділікті қадағалайтын ішкі дене қондырғылары
күзет сигнализацияның қондырғылары
компьютерлік шеткері құрылғы
бөгеуілден қорғайтын жабдықтар [электр қуат]
медициналық емес мөлшерлегіш беру құрылғылар [өлшеу аспаптары]
магнит таспалары үшін магнитсіздендіруші құрылғылар
байланыс үшін акустикалық құрылғылар
апаттық сигнал қондырғылар*
үрей сигналдау қондырғылар
жинақтаушы қондырғылар
оқып алу құралғысы [деректемелерді өңдеу қондырғысы]
жылуды реттеуші қондырғылар
фотокөшірме қондырғылары [фотографиялық, электростатикалық, жылулық]
музыкалық аспаптар үшін электронды және электр қондырғылар
штрих кодтарды оқитын қондырғылар
көлік құралдардың алдыңғы әйнекте ақпаратты бейнелеу үшін құрылғылар
мобильді телефондардың қоңыраулары үшін жүктелетін дыбыстық файлдар
жүктелетін суреттер файлдары
жүктелетін музыкалық файлдары
өзара алмасқыш емес сәйкестендірілген токендармен жүктелетін сандық файлдар
мультипликациялық фильмдер
медицина мақсатындағы емес респираторлық бетперделер үшін сүзгілер
фотографияда пайдаланатын ультракүлгін сәулелердің сүзгілері
фотографияда пайдаланатын сүзгілер
флэш-жинақтаушы USB
"Сиқырлы" шамдар
оптикалық жүйелі шамдар
сигналды шамдар
фотоаппараттар
фотожылтыратқыш

фотожаптырықтар
фото зертханалар
фотометрлер
импульстік фото жарық берушілер
сандық фотожиектер
фотоұлғайтқыштар
жапқыш қабатпен фотоэлементтер
жанаспалы линзалар үшін қынап
ультрадыбыстық тазалау функциясы бар жанаспалы линзалар қынабы
көзілдірік қабы
микроскоп төсеніш шынылардың қынабы
смартфондар үшін қынаптар
фотоаппараттар мен фото керек-жарақтар үшін арнайы қынаптар
зертханалық хромографтар
хронографтар [уақытты жазу үшін құрылғылар]
зертханалық центрифугалар
ақылды үйдің басқару орталықтары
көзілдірік алқасы
циклотрондар
өлшеу үшін циркульдер
жиілілік өлшегіштер
табель сағаттары [уақытты тіркеуге арналған құрылғылар]
Петри тостағаны
тасымалданатын компьютерлерге арналған тысқаптар
жеке сандық көмекшілерге [ЖСК] арналған тысқаптар
планшеттік компьютерлер үшін тысқаптар
смартфондарға арналған тысқаптар
пернетақтасымен смартфондар үшін тысқаптар
өртке қарсы қорғаныс тысқаптар
чиптер [интеграл сұлбалары]
қалыптар [өлшеу аспаптары]
қадамөлшегіш
өрт сөндіргіш шарлар
метеорологиялық шарлар-сүңгілер
нүктелік жарық көздерін монтаждау үшін шиналар
өрт сөндірушілерге асбесті қалқа
өрт сөндіру құбыршек
виртуалды ақиқаттың дулығалары

қорғау дулығалары
спортсмендерге арналған қорғау дулығалары
медициналық мақсатқа емес нейрон дулығалары
спорт дулығалары
құтқару қайықтар
шноркелдер
мобилді телефондарға арналған баулар
көзілдірік баулары
фотоаппараттар штативі
коммутациялық қалқандар
үлестіруші қалқан [электр қуат]
эквалайзерлер [аудиоаппаратура]
экрандар [фотография]
жұмыскердің бетін қорғайтын экрандар
прекциялық экрандар
өнеркәсіптік мақсатқа арналған рентген экрандары
флуоресценттеуші экрандар
экспонетрлер [жарықтылықты өлшеуіштер]
зертханалық пайдалану үшін электрлизерлер
электр сымдар
гальваникалық элементтер
мобиль телефондар үшін жүктелетін эмотикондар
эпидиаскоптар
эргометрлер
зәкірлер [электр қуат]
кара жәшіктер [деректерді тіркеуші]

10 СЫНЫП

Хирургиялық, медициналық, стоматологиялық және ветеринариялық аспаптар мен құралдар;

аяқ-қол протездері, көз және тіс протездері; ортопедиялық бұйымдар; тігіс салуға арналған материалдар;

мүмкіндігі шектеулі адамдарға арналған терапевтік және көмекші жабдық; массаж жасауға арналған аспаптар;

сәби жасындағы балаларға арналған аппараттар, жабдықтар мен бұйымдар; жыныстық белсенділікке арналған аппараттар, аспаптар және тауарлар.

Түсініктемелер

Сыныпға негізінен медициналық құралдар, құралдар мен бұйымдар кіреді хирургиялық, медициналық, стоматологиялық және ветеринарлық диагностикаға емдеуге немесе функцияларды жақсартуға немесе адамдар мен жануарлардың денсаулық жағдайы. Атап айтқанда сыныпға:

- тіреуіш таңғыштар, ортопедиялық таңғыштар;
- медициналық мақсаттағы арнайы киім, мысалы, компрессиялық киім, варикозды тамырларда қолданылатын шұлықтар, смирительные жейделер, ортопедиялық аяқ киім; – етеккір цикліне, контрацепцияға және босануға арналған бұйымдар, құралдар мен аспаптар, мысалы, етеккір қақпақтары, пессариялар, презервативтер, босануға арналған матрацтар, акушерлік қысқыштар;
- жасанды немесе синтетикалық материалдардан жасалған терапевтік және протездеуге арналған бұйымдар мен жабдықтар, мысалы, жасанды материалдардан жасалған хирургиялық имплантаттар, кеуде протездері, ми кардиостимуляторлары, биологиялық ыдырайтын сүйектерді бекітуге арналған имплантаттар;
- медициналық мақсаттарға арналған жиһаз, мысалы, медициналық немесе тіс креслолары, үрлемелі матрацтар, операциялық үстелдер. Бұл сыныпға жатпайды, атап айтқанда:
  - медициналық таңу материалдары және гигиеналық мақсаттарға арналған сіңіргіш бұйымдар, мысалы, таңуға арналған патчтар, таспалар мен дәкелер, емізетін жастықшалар, балаларға арналған жаялықтар және ұстамаудан зардап шегетіндер үшін, гигиеналық тампондар (с. 05);
  - тірі тіндерден жасалған хирургиялық имплантаттар (с. 05);
  - медициналық мақсатта пайдаланылатын темекісіз темекі (с. 05) және электронды темекі (с. 34);
  - қозғалу мүмкіндігі шектеулі адамдарға арналған доңғалақты орындықтар мен скутерлер (12-сынып);
  - массаж үстелдері мен аурухана төсектері (20-сынып).

Тауарлар:

медициналық мақсат үшін емшек сүтінің талдағыштары

медициналық мақсат үшін бактерияларды сәйкестендіру талдағыштары

холестерин талдағыштары

қанды талдау аппаратурасы

талдау үшін аппаратура

анестезия аппаратурасы

гальванотерапия аппаратурасы

өкпені жасанды желдету аппаратурасы

керендікті емдеу аппаратурасы

медициналық мақсатта физикалық жаттығулар аппаратурасы

медициналық мақсатта денені функционалды қалыпқа келтіру үшін аппаратура

стоматологиялық аппараттары мен құралдары

хирургиялық құралдар мен аппараттар
реанимациялық аппаратура
стоматологиялық электр аппараттар
физиотерапевтік аппаратура
керуеттерге арналған діріл аппараттары
терапевтілік ыстық ауа аппараттары
медициналық мақсат үшін диагностикалық аппараттар
медицинада пайдаланатын кермелеу аппараттары
сәуле терапиясы үшін аппараттар
медицина немесе терапевтілік мақсат үшін теріні микротегістеуге арналған аппараттар
медициналық мақсатта түтіндету аппараттары
медициналық мақсатта дің жасушаларын қалпына келтіру аппараттары
медициналық мақсат үшін ДНК және РНК тесттері үшін аппараттар
медициналық мақсаттағы тыныс алу аппараты
медициналық мақсатта ренген қондарғылар мен аппараттары
медициналық мақсатта магнит-резонанс томография [МРТ] аппараттары
ортодонт аппараттары
ыстық өтуді емдеу үшін медициналық суытатын аппараттар
терапевтілік гипотермия үшін медициналық суытатын аппараттар
медициналық мақсатта радиологиялық аппараттар
медициналық мақсатта рентген аппараттары
бетті эстетикалық түзету үшін жарықдиотты аппараттар
қақас еститіндер үшін есту аппараттары
косметологиялық бетті өңдеу үшін ультрадыбыстық аппараттар
мұрын жолды аспираторлар
аудиометрлер
жарық бандаждар
жүктілер үшін бандаждар
көтерме бандаждар
созылмалы бандаждар
медициналық банкалар
берушалар [естілімді қорғау үшін құрал]
жүзушілер үшін берушалар
стоматологиялық борлар
акупрессурлық білезіктер
медициналық мақсат үшін білезіктер
жүрек айнуға қарсы білезіктер
ревматизмге қарсы білезіктер

емізікпен бала бөтелгелері
медицина мақсатта үрме білікшелер
медицина мақсатта вапоризаторлар
медицина мақсат үшін ыстық ауанының дірілдеткіштері
вибромассажерлер
гастроскоптар
гемоцитометрлер
глюкометрлер
битке қарсы тарак
хирургиялық сорғыштар
дәріні бөлшегіштер
жүрек дефибрилляторлар
диализаторлар
медициналық қалдықтарға арналған арнайы сыйымдылық
хирургиялық қысқыштар
стоматологиялық айналар
хиргиялық айналар
медициналық мақсат үшін сүңгілер
үрпі сүңгісі
жасанды тістер
инемен емдеу үшін инелер
тігіс салу үшін инелер
медициналық инелер
ортопедиялық бұйымдар
дәрі ұсақтағыш
сүйекті бекіту үшін биоірітілетін қондырымдар
бала бітуге қарсы қондырымдар
жасанды материалдардан хирургиялық қондырымдар
ингаляторлар
сутектік ингаляторлар
медицина мақсат үшін инжектор
медицина мақсат үшін инкубаторлар
нәресте үшін инкубатор
акушерлік аспаптар
ірі қара малға арналған акушерлік ветеринарлық аспаптар
электр инемен емдеу үшін аспаптар
хирургиялық кесу аспаптары
инсуффляторлар

ингаляторлар үшін камералар
медицина мақсат үшін эндоскоп-камералар
канюлялар
медицина мақсат үшін дәрі тамызғыштар
медицина мақсат үшін көпіршіген дәрі тамызғыштар
кардиомониторлар
жүрекширатқыштар
катетерлар
кератометрлер
кетгут
аурухана керуеттері үшін төсем клеенкалар
еміздіктер үшін ұстағыш-клипсалар
хирургиялық мақсат үшін жасанды тері
ауруханалық керуеттер
етеккір қалпақшалары
медицина немесе терапевт мақсаты үшін биомагнитті сақиналар
баланың тіс сақиналары
ревматизмге қарсы сақиналар
компрессорлар [хирургиялық]
термоэлектр [хирургиялық] компрессорлар
медицина мақсатты оттегі шоғырлатқышы
құрсақты корсет
медицина мақсатты корсеттер
балдақтар
медицина мақсатты жанасу костюмдер
тіс дәрігерлік кресло
ұқалау аппараты қондырылған ұқалау креслолар
медициналық немесе тіс емдеу кресло
дәретхана-кресло
терапевтік мақсатты кристалл
медицина мақсат үшін су керуеттері
медицина мақсат үшін үрмелі керуеттер
медицина мақсатына арнайы бейімделген керуеттер
еміздікпен бөтелкелерге арналған қақпақтар
эротикалық қуыршақтар [секс-қуыршақтар]
медицина мақсат үшін лазерлер
медицина мақсат үшін лампалар
медицина мақсатты қатаю үшін шамдар

медицина мақсат үшін кварц шамдары
медицина мақсат үшін ультракүлгін шамдар
ланцеттер
кинезиологиялық таспалар
имплантация үшін линзалар [көз іші протез]
дәріге арналған қасықтар
дірілден емделетіндерге арналған қасықтар
терапевтілік магниттер
гигиеналық бетперделер
дәкеден көп ретті гигиеналық бетперделер
медицина қызметкерлерге арналған бетперделер
қолдан дем алдыруға арналған дем алу бетперделер
медицина мақсат үшін қорғау бетперделер
наркоздық бетперделер
медицина мақсат үшін респираторлық бетперделер
терапевтілік мақсатты бір реттілік бу қыздырумен бетперделер
терапевтілік мақсатты жарықдиодты бетперделер
бетке арналған терапевтілік мақсатты бетперделер
сәбилердің қызылектеріне арналған уқалағыш
тігісті салу үшін материалдар
босану үшін медициналық матрастар
медицина мақсат үшін үрлеу матрастары
медицина мақсат үшін арнайы жиһаз
медицина мақсат үшін су қаптары
сүтсауғыштар
ағзадағы майдың мөлшерін өлшейтін мониторлар
дене мөлшері мониторлары
сыйымдылық түріндегі несеп жинағыштар
тасымалданатын несеп жинағыштар
стоматологиялық мақсатта қорғайтын тісқаптаулары
медицина мақсат үшін температураның индикатор-жапсырғыштар
ортопедиялық тізеқап
балдақ ұшы
медицина мақсатты нанороботтар
медицина мақсатты саусаққаптар
жасанды материалдардан сүйек толтырғыш
сым бағыттаушылар
медицина мақсатты сорғылар
медицина мақсатты небулайзерлер

хирургиялық жіптер
хирургиялық пышақтар
хирургиялық қайшылар
ауруларға арналған зембіл
ауруларға арналған дөңгелекті зембіл
медицина мақсатты аяқ киім
ортопедиялық аяқ киім
ота бөлмелері үшін арнайы киім
компрессиялық киімдер
медицина мақсатты электр көрпелер
жалпақтабанда пайдаланатын тіректер
офтальмометрлер
офтальмоскоптар
алғашқы көмек көрсету үшін пакет
эндоскоп атқарымы бар тасымалданатын құлақ таяқшалары
терапевтілік мақсат үшін бу қыздырғышы бар бір реттілік жамаулар
аспа баулар [ұстап тұрушы байлауыш]
ұқалауға арналған қолғаптар
медицина мақсатты қолғаптар
пессарийлер
хирургиялық аралар
құлақ қысқыштары
монтажды электр тапаншалар
медицина мақсатты суытатын жапсырмалар
медицина мақсатты түкіргіштер
ортопедиялық гипс байлауыштар
ортопедиялық буын байлауыштар
құрсақ жастықшалар
медицина мақсатты үрмелі жастықтықшалар
медицина мақсатты жастықтар
дененің ойылуын алдын алу үшін жастықтар
медицина мақсатты үрмелі жастықтар
ұйқысыздықтан жастықтар
медицина мақсатты электр жылытқыш жастықтар
емделушіні тасымалдау үшін көтергіштер
құрсақты белдіктер
медицина мақсатты гальваникалық белдіктер
гипогастриялық белдіктер

медицина мақсатты белдіктер
ортопедиялық белдіктер
кіндік белдіктері
медицина мақсатты электр белдіктер
мүшеқаптар
артериалды қысымды өлшеу аспаптар
тамыр соғуын өлшеу үшін аспаптар
косметикалық ұқалауға арналған аспаптар
ұқалауға арналған аспаптар
диабетті мониторингі үшін аспаптар
ветеринариялық аспаптар мен құралдар
медициналық аспаптар мен құралдар
урологиялық аспаптар мен құрылғылар
дене құыстарын тазалау үшін құрылғылар
дене құыстарын жуу үшін құрылғылар
сүйелдерді кесу үшін құрылғылар
несептің тоқтамай берумен азап шегушілер үшін төсек жаймасы
зарарсыздырылған хирургиялық төсек жаймасы
хирургиялық төсек жаймасы
түк протездері
көз протездері
кеуде протездері
жасанды тістер
аяқ-қол протездері
жақ протездері
медициналық мақсатты мұзды қабықтар
аяқ бармақтарына арналған ортопедиялық бөлшегіштер
хирургиялық кеңейткіш
ортодонт резеңкелер
медициналық мақсатты рентгенограммалар
қолдан дем алдыруға арналған респираторлар
медициналық мақсаттағы ауаны сүзгілеу үшін респираторлар
хирургиялық роботтар
есту кернейлер
көндіру көйлегі
секс-ойыншықтар
скальпельдер
тіл тазалау үшін қырнаныуыштар

еміздіктер [бос емізік]
бала бөтелкесіне емізіктер
нәрестені тамақтандыру үшін емізіктер
медициналық ыдыстар
спирометрлер [медициналық аспаптар]
қынаптық бүріккіштер
дәріні тері астына енгізу үшін инпланталатын құралдар
есту органдарын қорғайтын құралдар
бала көтерпейтін химиялық емес құралдар
ортопедиялық ұлтрактар
стенттер
тромбозға қарсы дәрілік жабынмен стенттер
тромбозға қарсы дәрілік элюирмен стенттер
стетоскоптар
медициналық байқауға арналған үстелдер
ота үстелдері
медициналық мақсатты науқастың астына қоятын әжет сауыты
санитария-гигиеналық науқастың астына қоятын әжет сауыты
медициналық құралдардың жиынтықтармен сөмкелер
аяқ киімге арналған биік ұлтрактар
суспензориялар [тірек байлауыштар]
алғашқы көмекке арналған термокомпрессорлар
медициналық мақсат үшін термометрлер
медициналық мақсатта пайдалану үшін томографтар
троакарлар
медициналық таяқ
медициналық мақсат үшін шаршы тірекпен таяқтар
медициналық мақсат үшін дренажды түтіктер
медициналық пайдалану үшін капилляр түтіктері
медициналық мақсат үшін ренген түтіктер
медициналық мақсат үшін радиймен түтіктер
есту түтігі
жатыршылық қондырғылар
домалақ дәріні енгізу үшін қондырғылар
медициналық мақсат үшін рентген сәулелерден қорғану үшін қондырғы
медициналық мақсатта клизма үшін қондырғылар
безеу бөртпелерді емдеу үшін қондырғылар
медициналық мақсатта мөлшерлегіш үлестіруші қондырғылар

медициналық мақсатта респираторлық бетперделер үшін сүзгілер
медициналық мақсатта ультракүлгін үшін сүзгілер
емделушілерге арналған емшара халаттары
дөңгелекті жүріс арбасы
мүмкіндіктері шектеулі тұлғалар үшін тіреу жүріс арбалары
медицина құрал-саймандары үшін шабаданшалар
көктамырдың ұлғаюында пайдаланатын созылмалы шұлықтар
хирургиялық созылмалы шұлықтар
хирургиялық шиналар
алопецияны емдеу үшін лазер дулығалары
медициналық мақсатта нейронды дулығалар
медициналық қалақшалар
қынаптық піскектер
инъекция үшін піскектер
медициналық мақсат үшін піскектер
тері асты инъекциялар үшін піскектер
жатыр піскектері
үрпі піскектері
тісті протездеу үшін сұққыштар
піштіру үшін қысқыштар
медициналық қысқыштар
медициналық мақсат үшін роботтандырылған экзоқаңқалар
медициналық мақсаты рентген аппараттарға арналған экрандар
медициналық мақсат үшін электродтар
электрокардиографтар
мидың электростимуляциясы

11 СЫНЫП

Жарықтандыру, жылыту, салқындату, бу алу, тамақ дайындау, кептіру, желдету, Сумен жабдықтау және санитарлық-техникалық құрылғылар мен қондырғылар.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен қоршаған ортаны бақылауға арналған құрылғылар мен қондырғылар, атап айтқанда жарықтандыру, тамақ дайындау, салқындату және санитарлық тазарту кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- кондиционерлеуге арналған аспаптар мен қондырғылар;
- стоматологиялық, микротолқынды, наубайхана сияқты зертханалық пештерді қоспағанда;
- жылыту пештері;
- күн жылу коллекторлары;
- мұржалар, камин жәшіктері, ошақтар, тұрмыстық каминдер;
- стерилизаторлар, коқыс жағушылар;
- арықтандыру құрылғылары мен қондырғылары, мысалы, жарықтандыруға арналған люминесцентті түтіктер, жарықтандыруға арналған прожекторлар, Жарық үйлерінің нөмірлері, көлік құралдарына арналған шағылыстырғыштар, көлік құралдарына арналған фаралар;
- жарықтандыру шамдары, мысалы, электр, газ, зертханалық, май, көше шамдары, және қауіпсіздік шамдары;
- күн бөлмелері;
- ванналарға, моншаларға арналған қондырғылар мен аспаптар;
- дәретханалар, зәр шығару;
- субұрқақтар, шоколадты субұрқақтар;
- медициналық мақсаттарда пайдаланылатындарды қоспағанда, электрмен жылытылатын жастықтар мен көрпелер; - қайнатқыштар, жылыту жастықшалары;
- электрмен жылытылатын киім;
- электр йогурт жасаушылар, нан пісірушілер, кофеқайнатқыштар, балмұздақ жасауға арналған қондырғылар;
- мұз жасауға арналған аппараттар мен машиналар. Сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- машиналардың бөлігі ретінде бу алуға арналған құрылғылар (с. 07). - ауа конденсаторлары (с. 07);
- ток генераторлары, электр генераторлары (с. 07);
- дәнекерлеу шамдары (с. 07), оптикалық шамдар, қара камераларға арналған шамдар (с. 09), медициналық мақсаттағы шамдар (с. 10);
- зертханалық пештер (с. 09);
- фотоэлементтер ұяшықтары (09 с.);
- жарық дабылы (с. 09);
- медициналық мақсаттарға арналған электрмен жылытылатын жастықтар мен көрпелер (10-сынып);
- нәрестелерге арналған портативті ванналар (сl. 21);
- электрлік емес портативті тоңазытқыштар (с. 21);
- кіріктірілген жылу көзі жоқ ас үй ыдыстары, мысалы, торлар, вафли үтіктері, электрлік емес қысымды пештер (сl. 21);
- аяқ муфталары электрлік емес (сl.25).

Тауарлар:

абажурлар

тамақ дайындау үшін электр автоклавтар

бу аккумулятор
жылу аккумулятор
көлік құралдарына мұзқатыртпауыштар
газ алу үшін адсорбциялық аппараттар
медицина мақсатты зарарсыздандыру аппараттары
дистиляциялық аппараттар
кептіру аппараттары
сумен ұқалау ванналар аппараттары
зарарсыздандыру аппараттары
ауаны иіссіздендіру аппараттары
ауа немесе суды иондау аппараттары
кофе қуыру аппараттары
сусындарды суыту аппараттары
тыңайтқышпен суару аппараттары
жуынатын бөлмелерде қолды кептіру аппараттары
жемістерді кептіру аппараттары
су тазарту машиналар мен аппараттар
тоңазытқыш аппараттары мен машиналары
еден жылыту үшін аппараттар мен қондырғылар
кептіру аппараттары мен қондырғылары
газ алу үшін мембрана аппараттары
мұздатқыш аппараттары
сусындарды тарату үшін қыздыратын және салқындататын аппараттар
кептіру аппараттары
өнеркәсіптік мақсатта ферментациялық аппараттар
пештерге арналған салқындату бактар
орталықтан жылыту жүйелерге арналған кеңейткіш бактар
дәретханалар үшін шаю шанашығы
дистиляциялау мұнаралары
биделер
ақпа суды тазарту үшін биореакторлар
қалдықтарды өңдеу үшін биореакторлар
машина бөлшектерін қоспағанда, бойлерлер
ванналар
су ұқалау ванналар [сауыттар]
отыратын ванналар
электр вафель қалыбы
желдеткіштер [ауаны баптау]

желдеткіштер [ауаны баптау қондырғылардың бөлшектері]
тұрмыстық электр желдеткіштер
шынышқы
салқындататын көрме-сәресі
жылулық көрме-сәресі
ылғал сіңіргіш
су жылытқыштар
дәретханалар үшін суағарлар
ауа жылытқыштар
ас үй үшін ауа тазартқыштар
машина бөлшектері болып саналмайтын, газ салқындатқыштар
ацетилен генераторлары
түтін генераторлары
ваннаға арналған микрокөпіршіктер генераторлар
зарарсыздандыру үшін озон генераторлары
гидранттар
мерекелік декорация үшін жарық тізбектері
шілтерлер
ацетиленді шамдар
газ шілтерлері
шамдар шілтерлері
бактерияларды жою шілтерлері
қыздыру шілтерлері
оттекті-сутекті шілтерлер
зертханалық шілтерлер
май шілтерлері
спирт шілтерлері
грелкалар
электрлі немесе электрлі емес аяққа арналған грелкалар
төсекке арналған грелкалар
USB-қуат көзімен қолға арналған грелкалар
қалта грелкалары
төсекті жылыту үшін тұтқалы грелкалар
грильдер [ас үй аппараттары]
тамақ өнімдері үшін электр сусыздандырулар
абажур ұстағышы
дистилляторлар*
душтар

түтін-машиналар
тоңазытқыш ыдыстары
газ шақпағы
газды жағу үшін үйкелісті тұтандырғыш
түтіндік жапқыш
жылан түтіктер [дистиляциялық, жылыту немесе салқындату қондырғылардың бөлшектері]
пеш күлдігі
буландырғыштар
электр йогурт жасайтын құралдар
душ кабиналары
түрік моншаларына арналған тасымалданатын кабиналар
калориферлер
мұздатқыш электр камералар
тоңазытқыш камералары
бөлме каминдері
түтіндік каналдар
электр кофеқайнатқыштарға арналған бос кофе қапшықтары
пеш қаңқалары
тамақ дайындауға арналған электр кәстрөлдер
бумен жылыту қондырғыларға арналған автоматтық емес ауа клапандары
резервуарларда деңгейді реттеу үшін клапандар
термостатикалық клапандар [жылыту қондырғылардың бөлшектері]
электр жылыту кілемдері
шамның шыны сауыты
электр шамдардың шыны сауыты
күн сәулелік жылу коллекторлар
дистиляциялық тіреуіштер
пеш оттығы
сорып алатын қалпақтар
зертханалық сорып алатын қалпақтар
шамдарға арналған шар қалпақтары
кондиционерлер
көлік құралдар кондиционерлері
газ қазандақтары
кір жуатын орын қазандықтары
жылыту қазандықтары
электр кофе қайнатқыштар
су тазартқышы бар кофемашиналар

құбырлар мен құбыржол шүмектері
шүмектер
су жүргізетін құбырлардың қоспалағыш-шүмектер
электр қыздырғышы бар саптыаяк
тасымалданатын ұстаханалар
мангалда пайдаланатын лава кесектері
электр кускусницалар
жаңажылдық шыршаларға арналған электр шамдар
ацетилен шамдары
жарылу қауіпсіз шамдар
газбен толтырылған шамадар
бұйралау үшін шамдар
маникюр шамдары
жарықтандыру үшін ақылды шамдар
медицина мақсатты емес, қатайту шамдар
ауаны тазартуға арналған бактерицидтік шамдар
көлік құралдары үшін бұрылуды көрсеткіш шамдары
доғалық шамдар
зертханалық шамдар
май шамдар
медициналықты қоспағанда, ультракүлгін сәулелендіру шамдар
кенші шамдары
электр шамдар
аспашамдар
мангалдар
нан пісіру машиналары
суару және суармалау ауылшаруашылық машиналары
балмұздақ дайындау машиналар
сыра дайындаудың электр тұрмыстық машиналары
соя сүтін дайындаудың электр тұрмыстық машиналары
кар өндіру үшін машиналар
талқандалған күріштен бәліш дайындау үшін электр тұрмыстық машиналары
кері осмос қондырғыларының жарғақшасы
суды сүзгілеу қондырғылардың жарғақшалары
мультипісіргіш
аяқты жылытудың электр жалғастырғышы
ванна қыздырғыштары
үтіктер қыздырғыштары

батыратын қыздырғыштар
газ оттығының саптамасы
шүмектердің бүріккішке қарсы саптамалар
жылу сорғылары
жарықтандыру аспаптардың магний жіптері
қызудың электр жіптері
электр шамдарға арналған қызу жіптері
ғимараттар үшін жарқырайтын нөмірлер
электр жылытқышпен шұлықтар
көлік құралдардың шынысын жылытқыштар
ыстық ауамен моншалар үшін жабдықтар
жуынатын бөлме жабдықтары
күйдіру пеш жабдығы
сауна жабдығы
тоңазытқыш қондырғылар мен жабдықтары
велосипедке арналған бұрылу көрсеткіш шамдары
көлік құралдары үшін қозғалғыш сәуле
электр қыздыру киімі
медициналық жағдайды қоспағанда, электржылыту көрпелер
зарарсыздандыру үшін озонаторлар
ауа кептіргіш
маталарды бумен жібіткіштер
шамдар шағылдырғышы
көлік құралдары үшін шағылдырғыштар
ошақтар
жарықтандыру үшін жарқылдағыш таяқшалар
батареялы жарқылдағыш таяқшалар
электр қайнату панельдері
электр буқазаны
машина бөлшектерін қоспағанда, бугенераторлар
зарарсыздандырғыштар
шам патрондары
электр шамдар патрондары
кофе үшін электр перколяторлар
пештер [жылыту аспаптары]
нан тоқаш өнімдер үшін пештер
арналық пештер
ас үй пештері [тұмшапештер]

микротолқынды пештер [тамақ дайындау үшін]
өнеркәсіптік мақсатты микротолқынды пештер
қоқысөртегіш пештері
күйдіру пештер
күн пештері
стоматологиялық пештер
зертханалықты қоспағанда, пештер
санитарлық-техникалық жабдық болып саналатын писсуарлар
жылытқыш қазандықтардың қоректендіргіші
жылытқыш тілімшелері
ас үй плиталары
жылытқыш плиталар
электр шарап жерқоймасы
емізгіштермен бөтелкелердің электр қыздырғыштары
аквариум үшін жылытқыштар
USB-қоректендіргіші бар шыны-аяқ жылытқыштары
тәрелкелерді жылытқыштар
аквариумдар үшін жарықтандырулар
медициналық жағдайды қоспағанда, электр жылыту жастықтары
стерильденген бөлме [санитарлық құрылғылар]
тортильяларды дайындау үшін электр баспақтар
бастаған аспаптары
тамақ қалдықтарын сусыздандыру аспаптары
медициналық жағдайды қоспағанда, түтіндеті аспаптары
газды тазарту үшін аспаптар
майды тазарту үшін аспаптар
желімді қыздыру үшін аспап
йогуртты дайындауға арналған электр аспаптар
жемді құрғату аспаптары
ауаны тазартудың машиналар мен аспаптары
мұзды өндіру үшін машиналар мен аспаптар
салқындату үшін қондырғылар мен аспаптар
тамақ өнімдерін жылумен өңдеу үшін қондырғылар мен аспаптар
жарықтандырудың қондырғылар мен аспаптары
санитариялық-техникалық қондырғылары мен аспаптары
ас үй қыздыру аспаптары
көлік құралдары үшін жарықтандыру аспаптары
жарықтандыру жарықдиодты аспаптары

қатты, сұйық және газтәрізді отында жұмыс істейтін жылыту-қыздыратын аспаптар

жылыту электр аспаптары

ыстық ауамен жұмыс істейтін жылыту аспаптары

бетті күтуге арналған құрғақ бу аспаптары [бет саунасы]

су немесе газ құбырлары және су немесе газ аспаптары үшін сақтандырғыш бұйымдар

газ аспаптары үшін сақтандырғыш немесе реттегіш бұйымдар

су немесе газ құбырлары және су немесе газ аспаптары үшін реттеу бұйымдар

суқұбыр жабдықтары үшін сақтандырғыш және реттегіш бұйымдар

газқұбыр жабдықтары үшін сақтандырғыш және реттегіш бұйымдар

істікті бұрау үшін жабдықтар

көлік құралдарына арналған көзді шағылыстыруға қарсы жабдықтар [шамдар аксессуарлары]

етті қуыруға арналған істікпен жабдық

радиаторлар үшін тығындар

прожекторлар

су асты прожекторлар

жарық прожекторлар

су құбыры шүмектерінің төсемдері

қар зеңбіректері

жылу зеңбіректері

радиаторлар [жылыту үшін]

орталықтан жылыту радиаторлары

электр радиаторлары

шұңғылшалар

үстелдің үстіңгі тақтайына құрастырылған ас үй шұңғылшалары

суаландыратын тамшы шашыратқыштар [ирригациялық аксессуарлар]

жарық шашыратқыштары

ядролық реактор

жылу регенераторлары

су сақтау үшін қысыммен резервуар

ростерлер

электр самауырлар

шамдалдар

едендік шырақ

төбелік плафонды шамдалдар

дәретхана отырғыштары

гидропонды жүйелер

ұшатын аппараттар үшін жарықтандыру жүйелері

электрлі жылдам қайнататын қазандар
скрубберлер [газ қондырғылардың бөлшектері]
Вентури скрубберлері
солярийлер
шам шынысы
стерилизаторлар
су стерилизаторы
ауа стерилизаторы
медициналық аспаптар үшін стерилизаторлар
кір электр кептіргіштері
шаш кептіргіштері
уыт кептіргіштері
темекі кептіргіштері
электр тажиналыр
машина бөлшектрерін қоспағанда, жылу алмастырғыштар
электрлі термопоттар
сәнсәулелер
тостерлер
жарықтандыру үшін газразрядты электр шүметер
шамдар үшін шүмектер
жарықтандыру үшін люминисцентті шүмектер
құбырлар [санитарлық-техникалық жүйелердің бөлшектері]
жылыту қазандықтардың ыстық құбырлары
жылыту қазандықтардың құбырлары
жылыту қондырғылар үшін термотұрақтандыру пропиленді құбырлар
дәретханалар [ватерклозеттер]
жылжымалы дәретханалар
ауа ылғалдауыштар
орталықтан жылыту радиаторлар ылғалдауыштары
су тазарту қондырғылары үшін жарғақшалы сүзгілер тораптары
қол жуғыштар [санитар-техникалық жабдықтың бөлшектері]
дәретханалар үшін унитаздар
суқұбырлар қондырғылары
жуынатын бөлмелердің санитарлық-техникалық қондырғылар
ауа баптау қондырғылары
теңіз суын тұзсыздандыру қондырғылары
ядролық реакцияларды баяулатқыштар мен ядролық отынды өңдеу
қондырғылары
автоматтық суландыру қондырғылары
суды салқындату қондырғылары

сұйықтықты салқындату қондырғылары
сүтті салқындату қондырғылары
темекіні салқындату қондырғылары
суды тазарту қондырғылары
ағынды суды тазарту қондырғылары
бу өндіру қондырғылары
су тарату қондырғылары
ауаны сүзгілеу қондырғылары
жүзу бассейндерде суды хлорлау қондырғылары
желдеткіш аппараттары мен қондырғылары [ауаны кондициялануы]
көлік құралдары үшін желдеткіш аппараттары мен қондырғылары [ауаны кондициялануы]
суды жұмсарту аппараттары мен қондырғылары
салқындату машиналары мен қондырғылары
кері осмостың қондырғысы
жылыту қондырғысы
көлік құралдары үшін жылыту қондырғылары
ыстық суда жұмыс істейтін жылыту қондырғылары
полимерлеу қондырғылары
сумен қамту жүйесінің қондырғылары
мұнай өнеркәсібі үшін алау қондырғылары
күлді тасымалдау үшін автоматтық қондырғылар
санитарлық қондырғылардың су құбырларында ерітінділерді тарату үшін зарарсыздандыру құрылғылар
жеке пайдалану үшін емес иіссіздендіру қондырғылары
судың құйын тәрізді қозғалысын жасау қондырғысы
ауаны суыту үшін қондырғы
балмұздақ пен мұзды дайындау электр қондырғысы
тамақты вакуумда дайындаудың электр қондырғысы
суды сүзгілеу үшін қондырғылар
дене үшін кептіру қондырғылары
аквариумдарға арналған сүзгілеу қондырғысы
тамақ дайындаудың электр әбзелдері
алаулар
автомобиль фаралары
көлік құралдарының фаралары
ауаны кондициялау сүзгілері
ауыз су сүзгілері
суды сүзгілеу қондырғылары үшін сүзгілер

су тазарту үшін кері осмостың жарғақты сүзгілері
сұйық отынды пештердің пілтелері
автомобиль шамдары
велосипед шамдары
мотоцикл шамдары
көлік құралдарының шамдары
қалта шамдары
маңдай шамдары
жарықтандыру шамдары
бірте шамдары
көше шамдары
иллюминацияға арналған қағаз шамлары
субұрқақтар
сәндік субұрқақтар
шоколад электр субұрқақтары
куырма ауа ыдыстары
электр куырма ыдыстары
пештерге арналған үлгілемді фурнитура
пештерге арналған отқа төзімді қаптама
нан пештері
тоңазытқыштар
сақтау үшін медициналық тоңазытқыштар, салқындатқыш қондырғылар мен
мұздатқыштар
өнеркәсіптік мақсатта хроматографтар
электр шайнектер
тартымды реттеу үшін сұқпажапқыштар [жылыту]
кітаптарды зарарсыздандыру шкафтар
тоңазытқыш шкафтары
доға шамдар үшін көмір электродтары
жылыту элементтері

12 СЫНЫП

Көлік құралдары; жер, су және ауа арқылы қозғалатын аппараттар.

Түсініктемелер

Сыныпға негізінен адамдарды немесе жүктерді жер, ауа және су арқылы тасымалдауға арналған аппараттар мен машиналар жатады. Атап айтқанда сыныпға:

- жердегі көлік құралдарына арналған қозғалтқыштар;
- жерүсті көлік құралдарына арналған қосылыстар мен беріліс элементтері; - әуе жастығындағы көлік құралдары.
- ойыншықтарды қоспағанда, қашықтан басқарылатын көлік құралдары; – көлік құралдарының бөліктері, мысалы, бамперлер, алдыңғы әйнектер және руль дөңгелектері;
- көлік құралдарына арналған жолдар, сондай-ақ автомобиль дөңгелектерінің барлық түрлеріне арналған шиналар.

Бұл сыныпға жатпайды, атап айтқанда:

- рельсті жолдарға арналған металл материалдар (06-сынып);
- көлік құралдарына арналған қозғалтқыштарды, қосылыстарды және беріліс элементтерін қоспағанда (07-сынып);
- барлық типтегі Қозғалтқыштар мен қозғалтқыштардың бөліктері, мысалы, Қозғалтқыштар мен қозғалтқыштарға арналған стартерлер, глушительдер мен цилиндрлер (07-сынып);
- құрылыс, тау-кен, ауыл шаруашылығы және басқа да ауыр жұмыстарға арналған машиналардың шынжыр табандарының бөліктері ретінде резеңке қорғағыштар (с. 07);
- кішкентай балаларға арналған үш дөңгелекті велосипедтер және скутерлер (ойыншықтар) (с. 28);
- кейбір көлік құралдары мен құрылғылары арнайы доңғалақты доңғалақтар тасымалдау үшін емес, мысалы, жол сыпырғыш машиналар (07-үй), өрт сөндіру машиналары (09-үй), арбалар (20-үй);
- кейбір көлік құралдары мен құрылғылары арнайы доңғалақты доңғалақтар тасымалдау үшін емес, мысалы, жол сыпырғыш машиналар (07-үй), өрт сөндіру машиналары (09-үй), арбалар (20-үй);

Тауарлар:

авиатасымалдағыш

автобустар

алыс сапар автобустары

автоүйлер

автомайлар

ұшқышсыз автомобильдер [дербес автомобильдер]

жарыс автомобилдері

жүк автомобильдері

жеңіл автомобильдер

сутек отындағы автомобильдер

роботталған автомобильдер
спорт автомобильдері
бетонараластырғыш-автомобильдер
рефрижератор-автомобильдер
тұрғын автотіркемелер
автомобильдер үшін хош иістендіргіш
көлік құралдары үшін аспа амортизаторы
космос аппараттары
ұшатын аппараттар
аэронавтикада пайдаланатын аппараттар, машиналар және құрылғылар
жылу аэростаттары
шаңғыға арналған автомобиль жүксалғышы
көлік құраладар жүксалғышы
көлік құралдарына арналған жанармай бақтары
автомобиль бамперлері
көлік құраладар бамперлері
көлік құраладар құрсаулары
баржалар
көлік құраладар үшін тежегіш башмақтары
жүккөтергіш қауылар [жер үсті көлік құралдарының бөлшектері]
теміржол көлік құралдарының буферлері
вагоншалар
аударылмалы жүк вагоншалар
теміржол вагондары
жатын вагондары
мейрамхана-вагондар
рифрежаратор-вагондар [теміржол көліктері]
жер үсті көлік құралдарының трансмиссиялық білігі
велосипедтер
электр велосипедтер
көлік құралдарының шина шұралары
тікұшақтар
радиомен басқарылатын камерамен тікұшақтар
көлік құралдарының қайырмалы төбесі [төбе жиналмалы]
бесік арбаның қайырмалы төбелері
ескектер
каноз ескектері
корма ескектері

кемелердің еспелі бұрамалары
көлік құралдарына арнайы бейімделген бақылау мұнаралары
көлік құралдарының дөңгелектері үшін сомындар
гидроұшақтар
гирокоптерлер
глиссерлер
теміржол жылжымалы құрам үшін дөңгелектердің бандаж тарақтары
кран қондырғысымен жүк көлігі
көлік құралдарының сигнал гудогы
көлік құралдарының шыңжыр табандары [шыңжыр табанды таспалар]
көлік құралдарының есіктері
велосипед қозғалтқыштары
мотоцикл қозғалтқыштары
жерүсті көлік құралдарының қозғалтқыштары
жерүсті көлік құралдарының реактивті қозғалтқыштары
жерүсті көлік құралдарының тарту қозғалтқыштары
бұрама қозғалтқыштар
шағын кемелер үшін бұрама қозғалтқыштары
дирижабльдер
көлік құралдарының дөңгелекті дисктер
көлік құралдарының тежегіш тегеріктері
аспалы арқан жолы
өзітеңгерілетін тақтайлар
қылқамалы драгалар [кемелер]
дрезиналар
әскери дрондар
азаматтық дрондар
жүк дрондары
фототүсіру дрондары
автомобиль шанақтарға қосалқы бөлшектерді бекіту қысқыштары
көлік құралдарының капоттарының құлыптары
шина камерасын жөндеу үшін өзі желімденетін резеңке жамаулар
велосипед қоңыраулары
артқы көрініс айналары
көлік құралдарының артқы көрініс бүйірлік айналары
иллюминаторлар
аспалы арқан жолдарының кабиналары
пневматикалық шиналар камералары

велосипед дөңгелектерінің камералары
каноэлар
көлік құралдарының қозғалтқыш капоттары
қозғалтқыштарды қоспағанда, жерүсті көлік құралдар механизмдеріне арналған
картерлер
катырлар
кессондар [көлік құралдары]
велосипед дөңгелектерік
көлік құралдар дөңгелектері
көлік құралдарының рөл дөңгелектері
шахта вагоншалардың дөңгелектері
арбашалардың дөңгелектері [көлік құралдары]
автомобильдердің тежегіш қалыптары
сүңгу қоңыраулары
дөңгелектердің қақпақтары
бала серуендеу арбашалары
үй жануарларының арбалары
мотоцикл арбалары
нәресте арбасы
көлік құралдарының тежегіш жиынтықтары
кемелер
велосипед себеттері
жерүсті көлік құралдардың беріліс қорабы
кемелердің корпустары
велосипед кофралары
мотоцикл кофралары
кеменің аралық төсемдері
дөңгелек күпшегінің бекіткіштері
ұшатын аппараттар үшін катапульттау креслолары
кресло-арбашалар
көлік құралдардың отын бақтарының қақпақтары
кеме ілгектері
автомобиль шанағы
жүк көлігінің шанағы
көлік құралдарының шанағы
шинаны қалпына келтірудің протектор таспалары
линкорлар
локомотивтер
кеменің діңгегі

гольф машиналары
суару машиналары
жерүсті көлік құралдардың күш механизмдері
жерүсті көлік құралдардың трансмиссиялық механизмдері
электр монодөңгелектері
мопедтер
мотороллерлер
мотоциклдер
қоқыс тасымалдайтын көліктер
шиналар үшін мустар
бала арбашаларына арналған аяқ жалғастырғыштары
бала серуендеу арбаларына арналған аяқ жалғастырғыштары
жерүсті көлік құралдардың озба жалғастырғыштары
жерүсті көлік құралдардың ілінісу жалғастырғыштары
шина камераларын жөндеудің аспаптар мен жабдықтар жиынтығы
көлік құралдардың аспап панелінің желбегейлері
ауа сорғыштары [көлік құралдарының жабдықтары]
велосипед желүрмесі
көлік құралдарының ішкі қаптауышы
велосипед дөңгелектерінің тоғындары
көлік құралдардың терезелері
жерүсті көлік құралдардың қозғалтқыштардың тіреуіштері
көлік құралдарының өстері
фара тазалағышы
парашюттер
паромдар [кемелер]
велосипед басқышы
автомобиль күлсалғыштары
жерүсті көлік құралдардың тісті берілістері
арбалар*
көлік-арбалар
айырлы жүек тиеушілер
порталды жүк тиеушілер
көлік құралдардың отыратын орындарының бас тірегіштері
велосипедтің ілме баспалдағы
мотоциклдың ілме баспалдағы
көлік құралдарының ілме баспалдағы
көлік құралдарына арналған стақан сауттары

қауіпсіздік көпшігі [автомобильдердің қауіпсіздік құралдары]
мойынтіректер [көлік құралдарының бөлшектері]
тау шаңғышыларының көтергіштері
кресло көтергіштері
пневматикалық шиналардың тысы
көлік құралдарының жатын сөрелері
понтондар
жерүсті көлік құралдарының айналу сәтін түрлендірушісі
жерүсті көлік құралдарының гидравликалық немесе пневматикалық желілік жетектер
автомобиль тұтатқышы
тайғанаудан қорғайтын көлік құралдарының шиналарға арналған жабдықтар
көз шағылыстыратын сәулелерге қарсы көлік құралдарының жабдықтары*
көлік құралдарының айдап кетуге қарсы жабдықтар
автомобильге арналған күннен қорғайтын жабдықтар
велосипедтерді тасымалдау тіркемелері
велосипедтерге тіркемелер
көлік құралдарының доңғалақтарын теңгерудің қарсы салмақтары
көлік құралдарының бәсеңдеткіш серіппісі
тасымалдау пулкалары
велосипед қаңқалары
мотоцикл қаңқалары
рангоут [теңіз флоты]
жерүсті көлік құралдардың бәсеңдеткіші
көлік құралдарының отыру орындарының қауіпсіздік белдіктері
көлік құралдарының отыру орындарының байланатын қауіпсіздік белдіктері
көлік құралдарының аспалы рессорасық
өздігінен басқарылатын жеткізуші-роботтар
рөлдер
велосипед рөлдері
мотоцикл рөлдері
көлік құралдарын басқару тұтқалары
велосипедтің иінді иінтірек
көлік құралдарының сигнал иінтірегі
самокат [көлік құралдары]
ұшақтар
амфибия-ұшақтар
шаналар [көлік құралдары]
құтқару шаналар

финн шаналары
көлік құралдарының тежегіш сегменті
велосипед ері
мотоцикл ері
вөлік құралдарының жүк торлары
велосипедтің сақтандырғыш себеттері
балалардың серуендеу арбадардың москитке қарсы торлар
көлік құралдарының айдауға қарсы дабылдатпасы
көлік құралдарының артқы жүрісті дабылдатпасы
көлік құралдарының балалар отыратын қауіпсіз орындар
көлік құралдарының отыратын орындары
біріктірілген автобустар сильфондары
көлік құралдарының гидравликалық жүйесі
моторланған скейтбордтар
скутерлер
су скутерлері [жеке жүзу құралдары]
мүмкіндігі шектеулі адамдардың скутерлері
өзітеңгерілетін скутерлер
қар кешкіштер
теміржол жылжымалы құрамы
фуникулерлердің жылжымалы құрамы
велосипед доңғалақтарының шыбағы
көлік құралдарының доңғалақтарының шыбағы
көлік құралдарының спойлері
санитарлық-көліктік құралдар
теңіз түбін зерттеудің су асты дербес көлік құралдары
амфибиялық көлік құралдары
құрышпен қапталған көлік құралдары
жол таңдамайтын көлік құралдары
су көлік құралдары
ауа көлік құралдары
батпақта қозғалудың көлік құралдары
жер, су, ауа мен рельсте жүрудің көлік құралдары
қар үстінде жүрудің көлік құралдары
ауа көпшікте жүрідің көлік құралдары
жер үсті көлік дебес құралдар
жерасты тексерістің қашықтықтан басқарылатын көлік құралдары
ойыншықтарды қоспағанда, қашықтықтан басқарылатын көлік құралдары

электр көлік құралдары
үш доңғалақты құралдар
жүк тасымалдаудың үш доңғалақты құралдар
кемелердің көлбеу стапельдер
жел әйнегі
жел әйнектердің шыны тазартқышы
велосипед доңғалақтарының шыбықтары
көлік құралдар доңғалақтарының шыбықтары
құтқару кемелері
серуендеу арбалардың сөмкелері
велосипедтердің ершікті сөмкелері
теміржол тіркеулері
көлік құралдарының тіркемелерінің тіркеулері
жерүсті көлік құралдарының тіркеулері
қол арбалар
жүк арбалары
екі доңғалақты арбалар
азық-түлік арбалары
балық аулау арбалары
құбыршектер арбалары
теміржол вагондар арбалары
құйма арбалары
төңкермелі арбалар
шығыршықты тор арбалар
жинау арбалары
арбалар*
велосипедтің тежегіштері
көлік құралдарының тежегіштері
көлік құралдарының торсиондары
тракторлар
трамвайлар
әскери көлік
ауа тасымалдағыштары
трейлерлер [көлік құралдары]
кемелер мұржалары
локомотив мұржалары
жерүсті көлік құралдарының турбиналары
ескек тұтқалар

өздігінен теңгерілетін электр унициклдер
кемелерді тіркеуін ағытудың жабдықтары
арқанжолдарының жабдықтары мен құрылғылары
доңғалақтар шыбықтарының кермелі жабдықтары
төңкермелі құрылғылар [теміржол вагондарының бөлшектері]
кемелердің рөл құрылғылары
арқанды үйректер [теңізді]
фуникулерлер
күймелер [көлік құралдары]
велосипед шыңжырлары
мотоцикл шыңжырлары
жерүсті көлік құралдарының жетек шыңжырлары
тайғанауға қарсы шыңжырлар
жерүсті көлік құралдарының трансмиссиялық шыңжырлары
көлік құралдарының жүрістік бөлігі
балалар серуендеу арбалардың тысқаптары
қосалқы доңғалақтың тысқаптары
көлік құралдар рөлдерінің тысқаптары
велосипед ерінің тысқаптары
мотоцикл ерінің тысқаптары
көлік құралдардың отыратын орындарының тысқаптары
көлік құралдардың тысқаптары
автомобиль шассилері
көлік құралдар шассилері
мотор мен қозғалтқыштардың бөлшектерін қоспағанда, жерүсті көлік
құралдарының бұлғақтары
өстердің мойындары
велосипед тегершігі
велосипедтің камерасыз шиналары
велосипедтің шиналары
автомобиль шиналары
қар тазалағыштың шиналары
пневматикалық шиналар
көлік құралдар доңғалақтарының тұтас шиналары
шиналардың бұжыртабандары
кеме шлюпкаларының шлюпбалкасы
шлюпкалар
шпангоуттар
балшықтан қорғаудың қалқаншалары

велосипедтің балшықтан қорғаудың қалқаншалары
эвакуаторлар
жерүсті көлік құралдарының электр қозғалтқыштары
яхталар

13 СЫНЫП

**Атыс қаруы; оқ-дәрілер мен снарядтар;
жарылғыш заттар;
отшашулар.**

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен атыс қаруы мен пиротехникалық құралдар кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- сигналдық, жарылғыш немесе пиротехникалық зымырандар;
- зымыран тапаншалары;
- өзін-өзі қорғауға арналған спрей;
- тұманға қарсы сигналдар-жарқылдар, сигналдық зымырандар;
- қару ретінде әуе тапаншалары;
- қаруға арналған иық белдіктері;
- спорттық атыс қаруы, аңшылық мылтықтары.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- қару-жарақ майлау (с. 04);
- қару ретінде пышақтар (с. 08);
- атыс қаруынан басқа қару (08-сынып);
- тұманға қарсы жарылғыш емес сигналдар, авариялық шамдар және лазерлік сигналдар (с. 09);
- атыс қаруына арналған көрікті жерлер (09-сынып);
- алаулар (11-сынып);
- Рождестволық крекерлер (28-сынып);
- ойыншық пистондар (28-сынып);
- ойыншықтар сияқты пневматикалық тапаншалар (с. 28);
- матчтар (34-сынып).

Тауарлар:

ацетилнитроцеллюлоза

ату жарақтары

отпен атылатын қарудың ату жарақтары

жарылғыш заттар

аммоний нитратының негізінде жарылғыш заттар

өздігінен жанатын зат

жарылғыштар
минаның жарылғыштары
гарпун мылтықтарына арналған гарпундар
оқ гильзалары
қарудың дыбыс өшіргіші
қол гранаталары
детонаторлар
динамит
аңшы бытырмалары
отпен атылатын қарудың көздеу айналары
отпен атылатын қарудың оқталатын бөлігі
ойыншықтарды қоспағанда, капсюль-детонаторлар
карабиндер
қарудың шүріпесі
лафеттер [артиллерия]
втоматтық қарудың патрон таспалары
мылтық ложалары
мина атқыштар [отпен атылатын қару]
миналар [ату жарақтары]
бенгал оттары
қару тіреуіштері
артиллериялық қарулар [зеңбірек]
өзі жүретін қарулар
отпен атылатын қарулар
отпен атылатын аңшы қарулары
қол қаруы [отпен атылатын]
көзден жас ағызатын газбен қару
оқ салғыштар;
патрондар
жарылғыш патрон
петардалар
пироксилин
тапаншалар [қару]
пневматикалық тапаншалар [қару]
сигнал тапаншалары
сөрелік тапаншалар
дәрі
оқшантай
қара дәрі

қарудың портупеялары
оптикалық зеңбіректерді қоспағанда, артиллериялық зеңбіректерге арналған көздеуіштер
оптикалық қаруды қоспағанда, атыс қару көздеуіштері
оқшашар
зеңбіректер
белгі беретін тапаншалар
револьверлер
ату жарақтарға арналған белдіктер
мылтықтар [қаруландыру]
гарпун мылтықтары [қаруландыру]
тұтандырғыш білте
тұман кезінде қолданылатын жарылғыш сигнал бергіші
күтқару, жарылғыш немесе пиротехникалық сигналдар
атыс қаруына арналған сақтандырғыш тартпасының қапсырмалары
снарядтар [қару]
артиллерия снарядтары
баллистикалық снарядтар
реактивті снарядтар
жеке қорғау спрей
пиротехникалық құралдар
қару оқпандары
танктер
торпедалар
ракета қондырғылары
патрондарды қуаттандырудың құрылғылары
оқ салғыштарды толтырудың құрылғылары
отшашулар
тұтандыру пілтелері
қару қынаптары
ауыр зеңбіректердің шетмойындары
жандыру білтесі
атыс қару оқпанының каналдарын тазалау щеткасы

14 СЫНЫП

**Асыл металдар және олардың қорытпалары;
зергерлік бұйымдар, зергерлік бұйымдар, бағалы және жартылай
бағалы тастар; хронометриялық сағаттар мен аспаптар.**

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен асыл металдар және асыл металдардан жасалған немесе зергерлік бұйымдар, зергерлік бұйымдар мен сағаттар және олардың құрамдас бөліктері сияқты жабыны бар кейбір бұйымдар кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- зергерлік бұйымдар мен зергерлік бұйымдар, соның ішінде ринстондар сияқты еліктеу;
- манжеттер, түйреуіштер және галстук қыстырғыштары;
- олар үшін кілт ұстағыштар мен кілттер;
- зергерлік бұйымдар мен зергерлік бұйымдар сияқты салпыншақтар;
- зергерлік қораптар; зергерлік бұйымдарға, зергерлік бұйымдарға және сағаттарға арналған бөлшектер, мысалы, зергерлік бұйымдарға арналған бекіткіштер мен моншақтар, механизмдер, көрсеткілер және сағаттарға арналған әйнектер.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- ақылды сағат (09-сынып);
- зергерлік бұйымдар мен зергерлік бұйымдарды қоспағанда және кілт ұстағыштар үшін пайдаланылатын салпыншақтар (с. 26);
- асыл металдардан немесе олар жасалған материал бойынша жіктелген жабындардан басқа өнер заттары, мысалы, қарапайым металдардан (06-сынып), тастан, бетоннан немесе мәрмәрден (19-сынып), ағаштан, балауыздан, гипстен немесе пластмассадан (20-сынып), фарфордан, керамикадан, фаянстан, терракота немесе әйнек (сl. 21);
- функциясына немесе мақсатына қарай жіктелетін асыл металдардан немесе жабындардан жасалған бұйымдар, мысалы, көркемдік-сәндік мақсаттарға және көркем басып шығаруға арналған табақ немесе ұнтақ металдар (с. 02), құрамында алтын бар тіс амальгамалары (с. 05), пышақ бұйымдары, шанышқылар мен қасықтар (с. 08), электрлік қосқыштар (с. 09), қауырсындар алтын жазулармен (16-сынып), қайнату шәйнектері (21-сынып), күміспен немесе алтынмен кестеленген бұйымдар (26-сынып), сигар қораптары (34-сынып).

Тауарлар:

ақықтар

алмаздар

тұмарлар [зергерлік бұйымдар]

бекіткілдер [сағат өндірісі]

дабылдар [сағат өндірісі]

асыл металдан киімге тігілетін биркалар

браслеты [зергерлік бұйымдар]
кестеленген текстиль білезіктер [зергерлік бұйымдар]
сағат білезіктері
кілт ұстағыштың салпыншағы
зергерлік салпыншақтар
танаманшақтар [зергерлік бұйымдар]
оятқыштар
түйреуіштер [зергерлік бұйымдар]
сәндік түйреуіштер
галстук түйреуіштері
қалпақтардың зергерлік түйреуіштері
зергерлік бұйымдар мен бижутерияны жасау маншақтары
сығымдалған кәріптастан моншақтар
асыл маталдардан мүсіндер
өңделмеген немесе жартылай өңделген гагат
зергерлік бұйымдардың тегістемесі
кілт ұстағыштары [салпыншақпен кілттердің сақиналары]
суырмалы кілт ұстағыштары
меруерт [зергерлік бұйымдар]
мыс жетондары
галстуктың қысқыштары
жіңілгетер
зергерлік бұйымдардың түймелігі;
асыл металдардан белгілер
өңделмеген немесе нақышталған алтын
клуазонмен бұйымдар
асыл металдардан көркемөнер бұйымдары
зергерлік бұйымдар
піл сүйектерінен зергерлік бұйымдар
кәріптастан зергерлік бұйымдар
иридий
кабошондар
асыл тастар
жартылай асыл тастар
күміс зерлі жіп
алқа [зергерлік бұйымдар]
сақиналар [зергерлік бұйымдар]
кілттерге арналған асыл металдардан ажырамалы сақиналар

асыл металдардан қораптар
зергерлік бұйымдарға арналған сыйлық қораптары
қалта немесе қол сағаттарының тұрқылары
сағат тұрқылары
асыл металдардан естелік кубок-мүсіншелер
асыл металдардан жүлделі кубоктар
кілттерге арналған ланъярдтар
маятниктер [сағат өндірісі]
медалдер
мойынтұмарлар [зергерлік бұйымдар]
өңделмеген немесе жартылай өңделген асыл металдар
сағатқа арналған қозғаушы механизмдер
сағат механизмдері
мисбаха [намаз таспифы]
монеталар
алтын жіптер [зергерлік бұйымдар]
асыл металдар жіптері [зергерлік бұйымдар]
күміс жіптер [зергерлік бұйымдар]
оливин [асыл тас]
осмий
палладий
перидот
платина [металл]
хронометрлік аспаптар
қол сағаттың серішпелері
зергерлік бұйымдарды қоспағанда асыл металдардан керулер
зергерлік бұйымдар ретінде қолданатын керулер
родий
зергерлік бұйымдар үшін роллдар
рутений
тоқтаумен секунд өлшеуіштері
өңделмеген немесе нақышталған күміс
сырғалар
асыл металдардың құймалары
асыл металдардың қорытпалары
асыл металдардан мүсіндер
асыл металдардан мүсіншелер
қол сағаттың шынылары

жапсырмалы моншақтар
қол сағат тілі
қол сағаттарды қоспағанда, сағат тілі
гагаттан әшекейлер
аяқ киімге арналған зергерлік әшекейлер
қалпақтарға арналған әшекейлер
асыл металдардан пішіндер
сыйлық сағаттардың қынаптары
хронографтар [қол сағаттары]
хронометрлер
хроноскоптар
алқалар [зергерлік бұйымдар]
сағат алқасы
циферблаттар [сағат өндірісі]
атом сағаттары
қол сағаттары
күн сағаты
электр сағаттары
эталон сағаттары [сигнал генераторын беретін]
қол сағаттарын қоспағанда, сағаттар
білезік-сағатар
тасбиқтар
әшекейлер қобдишасы
шпинельдер [асыл тастар]

15 СЫНЫП

**Музыкалық аспаптар,
музыкалық аспаптарға арналған пюпитрлер мен тұғырлар;
дирижерлік таяқшалар**

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен музыкалық аспаптар, олардың бөліктері мен керек-жарақтары кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- музыкалық механикалық аспаптар және олардың керек-жарақтары, мысалы: шарманкалар, механикалық фортепианолар, механикалық фортепианолардың қарқындылығын реттегіштер, роботты барабандар;
- музыкалық қораптар;
- музыкалық аспаптар электрлік және электронды.

- музыкалық аспаптарға арналған ішектер, құлақшалар, қазықтар және педальдар;
- баптауға арналған баптаулар, кілттер;
- ішекті музыкалық аспаптарға арналған Розин.
Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- дыбысты жазуға, жіберуге, күшейтуге және ойнатуға арналған құрылғылар, мысалы, музыкалық аспаптардың эффектiлерiн жасауға арналған электрлік және электронды құрылғылар, "уау-уау" эффектiлерiнiң педальдары, аудио интерфейстер, аудио араластырғыштар, аудио құрылғылар ретiнде эквалайзерлер, сабвуферлер (с. 09);
- жүктелетiн музыкалық файлдар (с. 09);
- жүктелетiн электрондық партитуралар (09-сынып), баспа (16-сынып);
- алдын ала төленетiн музыкалық автоматтар (09-сынып);
- метрономдар (09-сынып); - музыкалық құттықтау хаттары (16-сынып).

Тауарлар:

аккордеондар

арфалар

балалайкалар [ішекті музыкалық аспаптар]

банджо

бандонеондар

дабылдар [музыкалық аспаптар]

бастар [музыкалық аспаптар]

букциналар [әскери трубалар]

бунчуктер [музыкалық аспаптар]

варгандар [музыкалық аспаптар]

виолалар

ысқыстар үшін жылқы қылы

волынқалар

гармоникалар

әуенді гармоникалар

гитаралар

габоялар

гонгтар

кернейлер

роботтандырылған соққыш құралдар тобы [музыкалық аспаптар]

драм-машиналар

музыкалық аспаптар

балаларға арналған музыкалық аспаптар

ішекті музыкалық аспаптар

электр музыкалық аспаптар

үрмелі тілшік аспаптар

камертондар
ішекті музыкалық аспаптарға арналған канифоль
карильондар [музыкалық аспаптар]
кастаньеттер
музыкалық аспаптарға арналған кетгут
музыкалық аспаптарға арналған пернетақта
фортепьяноға арналған пернетақта
музыкалық аспаптарға арналған пернелер
фортепьяноға арналған пернелер
музыкалық аспаптарға арналған клапан
кларнеттер
ішекті аспаптарды жөндеп күйге келтірудің кілттері
дабылдарға арналған тері
музыкалық аспаптарға арналған құлақтар
музыкалық аспаптарға арналған ысқыстарының қалыптары
қоңыраулар [музыкалық аспаптар]
контрабастар
концертино
корнет-а-пистоны [музыкалық аспаптар]
ксилофондар
механикалық музыкалық аспаптарға арналған әуендерді жазу таспасы
механикалық музыкалық аспаптарға арналған әуендерді жазу тесікті таспалар
лиралар
литавралар [музыкалық аспаптар]
мандолиналар
ішекті аспаптарға арналған медиаторлар
музыкалық аспаптарға арналған мех
музыкалық аспаптарға арналған балғашықтар
үрмелі аспаптардың мүштіктері
окариналар
органдар
барабан таяқтары
дирижердің таяқтары
музыкалық аспаптардың ысқылар таяқтары
музыкалық аспаптарға арналған басқыш
музыкалық аспаптардың қосқыштары
пипы [қытай гитарасы]
скрипканың сағалдырықтары

литавраның тұғырықтары
музыкалық аспаптардың тұғырықтары
ноталарды аудару құрылғылары
нота пипюттері
механикалық пианиноның дыбыс қаттылығын реттегіші
музыкалық аспаптардың белдігі
рожки [музыкалық аспаптар]
саксофондар
синтезаторлар
скрипкалар
музыкалық аспаптардың ысқылары
арфа ішектері
музыкалық аспаптардың ішектері
фортепиано ішектері
суона [қытай трубалары]
музыкалық аспаптардың сурдиналары
тамбуриналар
тамтамдар
тарелкалар [музыкалық аспаптар]
үшбұрыштар [музыкалық аспаптар]
тромбондар [музыкалық аспаптар]
трубалар [музыкалық аспаптар]
органдарға арналған ауа құбырлар трубалары
фисгармониялар
флейталар
бамбук флейталары
фортепьяно
музыкалық аспаптардың қабы
хуцинь [қытай скрипкасы]
цитралар
әуенді тостағандар
шарманкалар
музыкалық қобдишалары
шэн [қытайдың үрмелі музыкалық аспаптар]

16 СЫНЫП

Қағаз, картон;

баспа өнімдері; түптеу жұмыстарына арналған материалдар;

фотосуреттер;

жиһазды қоспағанда, жазу қағазы тауарлары, кеңсе керек-жарақтары; кеңсе және тұрмыстық мақсаттарға арналған жабысқақ заттар; суретшілерге арналған керек-жарақтар және сурет салуға арналған материалдар; қылқаламдар;

Оқу материалдары мен көрнекі құралдар; қаптауға және орауға арналған пластмасса парақтар, пленка және қаптар; баспаханалық қаріптер, клишелер.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен қағаз, картон және осы материалдардан жасалған кейбір бұйымдар, атап айтқанда кеңсе керек-жарақтары кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- қағаз кесетін пышақтар;
- файлдар, ақша ұстағыштар, чек кітапшалары, жазбалар, төлқұжат конверттері, альбомдар сияқты қағаздан жасалған бұйымдарды бекітуге немесе сақтауға арналған корпустар, қаптар және құрылғылар;
- кейбір бюро машиналары, мысалы, баспа, көбейту және кеңсе хат-хабарларын франкингтеу, қарындаш қайрауыштар;
- суретшілер мен дизайнерлерге арналған кескіндеме бұйымдары, мысалы, бояу шыныаяқтары, мольберттер мен бояғыштар, роликтер мен бояу науалары;
- кейбір бір реттік қағаздан жасалған бұйымдар, мысалы, бибтер, орамалдар және қағаздан жасалған асханалық зығыр маталар;
- қағаздан немесе картоннан жасалған мүсіндерді, мүсіншелерді және өнер объектілерін орауға арналған сөмкелер, конверттер мен қағаз контейнерлері сияқты олардың қызметі немесе мақсынып бойынша жіктелмеген картон мен қағаздан жасалған бұйымдар, мысалы, папье-маше мүсіншелері, литографиялар, картиналар және жақтаусыз немесе жақтаусыз акварельдер.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- бояулар (с. 02);
- суретшілерге, мүсіншілерге арналған қол құралдары, мысалы, шпательдер, мүсіншілерге арналған кескіштер) (с. 08);
- оқу аппараттары, мысалы, аудиовизуалды көмек көрсетуді үйретуге арналған манекендер (09-сынып) және ойыншық-макеттер (28-сынып);
- функциясына немесе мақсыныпна қарай жіктелген кейбір қағаздан немесе картоннан жасалған бұйымдар, мысалы, сурет қағазы (с. 01), абразивті қағаз (с. 03), қағаз перделер (с. 20), қағаз шыныаяқтар мен табақтар (с. 21), зығыр мата қағаз (с. 24), қағаз киім (с. 25), темекі қағазы (с. 34).

Тауарлар:

автоқаламдар
акварельдер [суреттер]
альбомдар
альманахтар
құжаттарды ламинаттау аппараттары
көбейткіш аппараттар
атластар
банкноталар
кәдесый банкноттары
қағаз баннерлер
галатереялық бұйымдар мен шаш әшекейлерін қоспағанда, қағаз банттары
есімді бейджер [кеңсе керек-жарақтары]
ас қағаз жаулықтар
билеттер
қағаздан жүк биркалары
каталог карточкасы үшін биркалар
бланктер
хабарлау бланкілері [кеңсе керек-жарақтары]
кеңсе мақсатты жылтырақтар
блокноттар
блокноттар [кеңсе керек-жарақтары]
сурет салу, сызу блокноттары
жазу керек-жарақтарын ұстайтын білезіктер
брошюралар
буклеттер
парақты қағаз [кеңсе керек-жарақтары]
балауызды қағаз
пісіру қағазы
пациенттерді қарауға медицина жиһаз қағазы
оригамидің бүктелетін қағазы
тұқым егудің қағазы [кеңсе керек-жарақтары]
тіркеуші құрылғылардың қағазы
рентген кескіні қағазы
сурет салу және каллиграфия қағазы
электрокардиографтар қағазы
ароматталған немесе ароматталмаған шкафтар қағазы
ағаш қоймалжыңнан қағаз
көшірме қағазы
кеңсе қағазы [кеңсе тауарлары]

пергамент қағазы
пошта қағазы
күріш қағазы
жарқыраған қағаз
дәретханалық қағаз
орауыш қағаз
сүзгіш қағаз
жапон қағазы [васи]
қағаз*
бюваралар
хабарландыру бюллетеньдері
жазу машинкасының білікшесі
сылақ білікшесі
терім шеберүстелі
кеңсе немесе тұрмыстық желімдегіш [желмідер] заттар
стоматологияда пайдаланатынды қоспағанда, модельдеу балауызы
қағаз немесе қатырма маңдайшалар
тігу үлгілері
қағаз жалаушалары
газеталар
гальваностереотиптер
гектографтар
сомдау сазы
модельдеудің полимер сазы
глобустар
готовальни
гравюралар
грифельдер
қарындаштардың грифельдері
құжаттардың ұстағыштары [кеңсе керек-жарақтары]
қарындаштардың ұстағыштары
бор ұстағыштары
қаламдардың ұстағыштары
чек кітапшалардың ұстағыштары
штампар [мөрлер] ұстағыштары
кітап беттерін ұстағыштары
жеке куәліктердің ұстағыштары [кеңсе керек-жарақтары]
диаграммалар

желім таспасы үшін диспенсерлер [кеңсе керек-жарақтары]
үстел үстіндегі қағаз төсеніштері
сурет тақтасы
жазу үшін грифель тақталары
сынып тақталары
магнит тақталары [кеңсе керек-жарақтары]
теру тақталары [полиграфия]
сызу тақталары
дубликаторлар
тескіштер [кеңсе керек-жарақтары]
кілегейдің қағаз ыдыстары
түзетуші сұйықтықтар [кеңсе керек-жарақтары]
жорналдар [мерзімді баспа]
ақша қысқыштары
жеке куәлік ұстағыштарының қысқыштары [кеңсе керек-жарақтары]
қаламдар қысқыштары
кітап бетбелгілері
офорттарға арналған нақыш инелері
сызудың белгілегіш инелері
мерзімді басылым
баспа басыламдары
кеңсе мақсатты қағаз ұсақтағыштары
графиктық бейнелер
кредит картасына арналған электрлі емес импринттер
биговкаларға арналған аспаптар [кеңсе керек-жарақтары]
түптеу қақпақтарды мәрмәрға ұқсатып өңдеу аспаптары
сызу аспаптары
күңгізбелер
қағаз калькасы
мата калькасы
калькалар
кеңсе немесе тұрмыстық камедь [желімдер]
литографиялық тастар
сия тастары [тушечницалар]
қарындаштар
автоматтық қарындаштар
көмір қарындаштар
суреттер

көшірме суреттері
нақышталған немесе нақышталмаған суреттер
бояу үшін суреттер
ағаш қоймалжыңынан картон [кеңсе керек-жарақтары]
картон*
қалпақтарға арналған қаттамалар
карточкалар
каталог карточкалары [кеңсе керек-жарақтары]
географиялық баспа карталары
есептеу машиналардың бағдарламаларын жазу таспалары мен карталары
ойынға пайдаланатындарды қоспағанда, коллекциялық карталар
жаккард текстиль білдектердің тесікті карталар
каталогтар
бояу таспалардың шарғысы
қағаз кашпосы
сурет салу қылқаламдары
суретшінің қылқаламдары
жазу қылқаламдары
жазу машиналардың пернелері
кеңсе немесе тұрмыстық желімдері
кеңсе немесе тұрмыстық мақсат үшін балық желімі
кеңсе немесе тұрмыстық мақсат үшін желімтектер [желім]
кеңсе немесе тұрмыстық мақсат үшін крахмал желімі
баспа клишесі
кітаптар
бояу үшін кітаптар
квитанциялық кітапшалар [кеңсе керек-жарақтары]
кітаптар-комикстер
кеңселік жапсырма шегелері
сыра саптыаяқтарының қағаз кілемшелері
жұмыс үстелінің кілемшелері
үстел үсті қағаздан жасалған кілемшелер
сигара сақиналары
хатқалталар [кеңсе керек-жарақтары]
қағаз конустары
қағаз немесе картон қораптары
штемпель [мөр] қораптары
бояулар қораптары [мектеп керек-жарақтары]

баспа купондары
сызу лекалалар
галантереялық бұйымдар немесе шаш әшекейлерін қоспағанда, қағаз таспасы
гуммирленген таспалар [кеңсе керек-жарақтары]
жазу машиналар таспасы
штрих-код таспалары
кеңсе немесе тұрмыстық мақсатты желім таспалары
түзететкіш таспалар [кеңсе керек-жарақтары]
бояғыш таспалар
кеңсе немесе тұрмыстық өзі желімденетін таспа
сигара таспалары
сызба сызғыштары
сызба шаршылық сызғыштар
ұнпарақтар
тамақ өнімдерін қаптауға арналған қағаз немесе пластик сіңіруші парақтар
қаптау материалы ретінде пайдаланатын ылғалды бақылайтын қағаз немесе пластик
сіңіруші парақтар
орауға арналған вискозалық парақтар
орауға арналған қалпына келтірілген целлюлоза парақтары
орауға немесе өлшеп орауға арналған көпіршікті пластмаса парақтары
құрыш литерлері
баспаханалық литерлер [сандық және әріптік]
литографиялар
хат-хабарларға арналған науа
бояуларға арналған науалар
сәулет макеттері
пошта маркалары
сомдауға арналған пластикалық массалар
баспа графикалық материалдар
сомдау материалдары
оқыту материалдары [аспаптарды қоспағанда]
мөрлеуге арналған кеңсе материалдары
қағаз немесе картоннан толтыратан материалдар
мұқабалық материалдар
қағаз немесе картоннан орау [төселетін, толтыратын] материалдары
крахмалдан орау материалдар
сүзгілеу қағаз материалдары
мекенжай машиналары
қарындаштарды ұштаудың электр немесе электрлі емес машиналары

түптеуге арналған машиналар мен құрылғылар
жазу электр немесе электрлі емес машиналары
кеңсе франкирлеу машиналары
литография боры
хат боры
тігішлірер боры
белгілеу боры
бор-стрей
қағаз немесе пластикалық орау [конверттер, пакеттер] қаптары
қағаз немесе пластикалық қоқыс қаптары
үй жануарлардың қоқыстарын жинауға арналған пластик қаптар
мольберттер
суретшілерге арналған муштабельдер
тасымалданатын баспахана жиынтықтар [кеңсе керек-жарақтары]
баланың қағаз көкірекшелері
жеңі бар қағаз көкірекшелері
едендік жапсырмалар
өздігінен жапсырылатын [кеңсе керек-жарақтары]
кеңсе бармаққаптары
жазу жабдықтарға арналған несесері [кеңсе керек-жарақтары]
жазу керек-жарақтары үшін несесерлер [жиынтық]
түптеу жұмыстарына арналған жіптер
қағаздарды кесу пышақтары [хат ашқыштар]
баспа ноталары
нумераторлар
қағаз немесе қатырма бөтелке тыстары
мөрлеуге арналған желім
тыстар [кеңсе тауарлары]
төлқұжат тысы
кітаптарға арналған қорғау тыстары
кесте үлгілері [сызбалар]
жазу үлгілері
олеографиялар
музыкалық ашықхаттар
құттықтау ашықхаттары
пошта ашықхаттары
офорттар
медицина аспаптарын зарарсыздандырудың қағаз қалташалары

суретшілер палитралары
сия таяқшалары
пантографтар [сызу аспаптары]
сақиналы мұқабалар
мұқаба-картотекалар [кеңсе керек-жарақтары]
кұжаттардың мұқаба-тыстары
папье-маше
пастельдер [карандаштар]
сомдау үшін пасталар
қаламсауыттар
мезузу пергаменттері
бәкілер
кеңсе перфораторлары
жазуға арналған қаламұштар [кеңсе керек-жарақтары]
алтын қауырсындар
жазу қауырсындары
құрыш қауырсындары
сызу қауырсындары
әндер жинағы
мөрлер [мөртабандар]
плакаттар
қысқышпен планшеттер
адрестік машиналар үшін макенжаймен күйтабақтар
қағаз қол орамалдары
орап-тиеу үшін теңіз өсімдіктердің негізінде үлдірлер
орап-тиеу үшін пластик үлдірлер
паллеттеу үшін иілгіш пластик үлдірлер
мөлдір үлдірлер [кеңсе тауарлары]
ақшаны санау мен сұрыптаудың подностары
графинға арналған қағаз қойғыштары
кітап қойғыштары
мөр, мөрқалып, мөртабан қойғыштары
қалам мен қарындаштар қойғыштары
фотосурет қойғыштары
өшіру жастықшалары
сия жастықшалары
штемпель жастықшалары
мұқабаны бекіту үшін желімді кесіндісі [түптеу ісі]

қағаз бет орамалдары
қағаз қол орамалдары
құжаттарды репродукциялау машиналарында бояуды түсіру төсемі
көбейту аппараттарда бояуды түсіру төсемі
түптеу жұмыстарының төсемдері
кеңсе мақсатты желімді төсемдері
текстиль емес осфет төсемі
портреттер
пресс-папье
сия аспаптары
жиһазды қоспағанда, кеңсе керек-жарақтары
жазу құралдары
жазатын құралдар
сызу құралдары
мектеп құралдары [кеңсе тауарлары]
заттаңбаны жабыстырудың қол құрылғылары
баспа өнімдері
литографиялық өнер шығармалары
аңдатпалар
баспа кестелер
тіркелімдер
баспаханалық реглеттер
тізілімдер
қағаз кескіштері [кеңсе керек-жарақтары]
өшіру резеңкелері
кеңсе резеңкелері
сызу сырғымасызғыштар
графикадық репродукциялар
жеке куәліктерді ұстағыш рулеткалары [кеңсе керек-жарақтары]
қалам-маркерлер [кеңсе керек-жарақтары]
макияжды жууға арналған қағаз майлықтары
тазалауға арналған қағаз майлықтары
стоматологиялық науаларға арналған қағаз майлықтары
ас үй аспаптардың астына майлықтар
ас үйдің қағаз майлықтары
қағаз асжаулықтары
кеңсе қапсырмалары
тезтікпелер[кеңсе керек-жарақтары]

кеңсе қысқыштары [мәтінді тазартып өшіру жабдықтары]
қағаз қысқыштары
кеңсе қысқыштары
өшіру құралдары
микроскоппен зерттеу үшін биологиялық қиықтар [оқыту материалдары]
оқыту үшін гистологиялық қиықтар
папье-машеден мүсіншелер
стеатит [тігінші боры]
тақта өшіргіштері
жиынтық үстелдері [баспа ісі]
қағаз бен пластиктен сатып алу сөмкелері
сүргіш
есептеу кестелер
хабрландыруларға арналған қағаздан немесе картоннан табло
дәптерлер
түптеу жұмыстары үшін маталар
кеңсе тауарлары
электр немесе электр емес қарындаштарды ұштауыштары
сурет трафареттері
тағам мен сусындарды әшекейлендіру трафареттері
картон тубустар
қытай тушь
ылғалдауыштар [кеңсе керек-жарақтары]
зат беттеріне арналған ылғалдауыштар [кеңсе керек-жарақтары]
сызу бұрыштықтар
электронды емес сілтеу таяқшалары
бөтелкелерге арналған қағаз немесе картон қаптамалары
кеңсе хатқалталарын мөрлеу құрылғылары
кеңселік мөрлеу құрылғылары
виньетка жасауға арналған құрылғылар
фотосуреттерді жапсыруға арналған құрылғылар
капсырмамен бекітуге арналған құрылғылар; [кеңсе керек-жарақтары]
оқулықтар [оқу құралдары]
папье-машеден фигуркалар
кофеге арналған қағаз сүзгілері
қағаз жалаулары
флаерлер
флипчарттар

фольга
сиздан модельдеу қалыптары [суретшілер материалдары]
фотогравюралар
фотосуреттер [басылып шыққандар]
мезузаға арналған қынаптар
трафареттер қынаптары
сурет кенептері
хромолитографиялар
мультипликациялық целлулоидтар
сызу циркульдері
сандар [баспахана литерлері]
суретшілерге арналған акварель бояуларын езу табақшалары
түзету сиялары [гелиография]
сия*
сиясауыттар
сызбалар [ніл]
қалыптар
қалыптар [кеңсе тауарлары]
өшіру қалыптары
шарикті қаламға арналған шариктер
үстел үсті кеңсе шкафттары [кеңсе керек-жарақтары]
баспахана кәріптері
пломбалау мөртаңбалары
мекенжаймен мөртабандар
мөрқалыптар [мөрлер]
қағаз немесе қатырма қағаздан жарнама тақтасы
эмблемалар [қағаз таңбалары]
эстамптар [гравюралар]
қағаздан немесе картоннан заттаңбалар

17 СЫНЫП

Қос пісті сағыз, резеңке, гуттаперча, асбест, слюда өңделмеген және жартылай өңделген және осы материалдардың алмастырғыштары; өндірісте қолданылатын экструдалған түрдегі пластмассалар мен резеңке; қаптауға, тығыздауға және оқшаулауға арналған материалдар; иілгіш құбырлар металл емес.

Түсініктемелер

Сынып негізінен парақтар, плиткалар, пластиналар немесе шыбықтар түрінде жартылай өңделген электр, жылу және дыбыс өткізбейтін материалдар мен пластмассалар, сондай-ақ резеңке, гутта перча, сағыз, асбест, слюда немесе олардың алмастырғыштарынан жасалған кейбір бұйымдар кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- шиналарға жаңа протекторларды салуға арналған резеңке материалдар;
- су бетінің ластануына жол бермейтін қалқымалы қоршаулар;
- Жабысқақ таспалар медициналық, кеңсе немесе шаруашылық мақсаттарға арналмаған;
- пластикалық пленка орау немесе безендіру үшін емес, мысалы, терезелерге арналған шағылысқа қарсы пленка;
- текстиль бұйымдарында пайдаланылмайтын серпімді және резеңке немесе пластикалық материалдардан жасалған жіптер;
- осы сыныпқа енгізілген, бірақ олардың функцияларына немесе мақсатына сәйкес жіктелмейтін жекелеген материалдардан жасалған кейбір бұйымдар, мысалы, флористикалық көбік, резеңкеден немесе пластикалық материалдардан жасалған тығыздағыш материалдар, резеңке тығындар, резеңкеден жасалған жастықшалар, қаптамаға арналған резеңкеден жасалған пакеттер немесе конверттер. Сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- өрт шлангтары (09-сынып);
- санитариялық қондырғылардың құбырлары мен бөліктері (11-сынып) және қатты металл (06-сынып) және металл емес (19-сынып) құбырлар;
- құрылысқа арналған шыны оқшаулау (19-сынып);
- осы сыныпқа енгізілген материалдардан жасалған, олардың функциялары мен мақсатына сәйкес жіктелген кейбір өнімдер, мысалы, сағыз (с. 02), тіс емдеу мақсаттарға арналған резеңке (с. 05), өрт сөндірушілерге арналған асбест экрандары (с. 09), камераларды жөндеуге арналған резеңке жабысқақ тығыздағыштар (с. 12), өшіргіштер (16).

Тауарлар:

резеңке амортизаторлар

асбест

жартылай өңделген ацетилцеллюлоза

балата

су бетінің ластануына кедергі жасайтын қалқыма тосқауылдар

киімдерге арналған тігілетін резеңке биркалар

асбест қағазы

электр конденсаттарға арналған қағаз

тежеу қағазы

резеңке буферлелі

тығындау мақталары

минералдық мақта [оқшаулағыш]

асбесті киіз

оқшаулағыш киіз

асбесті талшықтары
текстиль талшықтарын қоспағанда, пластмасса талшықтары
текстиль талшықтарын қоспағанда, көміртек талшықтары
ысытылған талшықтар
гуттаперча
гүлдерге арналған көбік материалдан ұстағыштар [жартылай дайын өнімдер]
диэлектриктер [оқшаулағыштар]
сыламалар
оқшаулағыштар
теміржолдарға арналған оқшаулағыштар
электр беру желілерінің оқшаулағыштары
кабель оқшаулағыштары
асбесті картон
сұйық каучук
синтетикалық каучук
шикі немесе жартылай өңделген каучук
табиғи каучуктан немесе ысытылған талшықтардан клапандар
резеңкелі клапандар
резеңкелі сақиналар
су өткізбейтін тығыздағыш сақиналар
дөңгелек кесіктің тығыздағыш сақиналар
оқшаулағыш бояулар
оқшаулағыш лактар
ақсөл [каучук]
саңылаусыздандыратын желімді таспа
оқшаулағыш таспалар
медицина, кеңсе немесе тұрмыстық таспаларды қоспағанда, желімді таспалар
медицина, кеңсе немесе тұрмыстық таспаларды қоспағанда, өзі желімденетін таспалар
асбестті парақтар
орауыш парақтарды қоспағанда, вискоза парақтары
орауыш парақтарды қоспағанда, қалпына түсірілген целлюлоза парақтары
оқшаулағыш май
трансформатордың оқшаулағыш майы
құбырларға арналған металлды емес армирлеу материалдары
саңылаусыздандыру материалдары
қуысты толтыру материалдары
тежегіш қабаттардың жартылай өңделген материалдар
дыбыс оқшаулағыш материалдар

оқшаулағыш материалдар
отқа төзімді оқшаулағыш материалдар
резеңке немесе пластмассалық толтырылған материалдар
шина протекторын қалпына келтірудің резеңке материалдар
жылу оқшаулағыш материалдар
казандықтарға арналған жылу оқшаулағыш материалдар
резеңке немесе пластмассалық орағыш [төсеме, толтырылған] материалдар
жартылай өңделген пенопласттан сүзгі материалдары
жартылай өңделген пенопласт қабыршақтарынан сүзгі материалдар
жылу сәулелендіруді кідіртуші материалдар
орауға арналған резеңке [конверттер, пакеттер] қаптары
бейметал құбырларға арналған жалғастырғыштар
машина бөлшектерін қорғаудың резеңке жалғастырғыштары
асбест толтырмасы
резеңкеден тайғанамайтын жапсырмалар
тіркелу жапсырмалары
дәнекерлеу пластмасса жіптері
3D-баспаға арналған пластикалық жіптер
текстиль мақсат үшін емес пластмассалық жіптер
текстиль мақсат үшін емес резеңке жіптер
текстиль мақсат үшін емес иілгіш жіптер
каучукті есік шектегіштері
каучукті терезе шектегіштері
резеңке шектегіштері
резеңке шварт қақпақылдшауыштар
жартылай өңделген пластмассалар
қаптамада пайдаланатындарды қоспағанда, пластмасса үлдірлері
оқшаулағыш үлдір
ауылшаруашылық мақсат үшін пластмасса үлдірлері
терезеге арналған көз шағылыстыруға қарсы үлдірлер [қараңғыландырған]
асбест жабыны
қабықтан жасалған дыбыс оқшаулағыш жабындар
асбест кенебі
резеңке тығын
жылу ұлғаюының компенсациялау үшін төсемдер
цилиндрге арналған төсемдер
резіңкеден немесе ысытылған талшықтардан сақиналы төсемдер
құбырларға арналған тығыздағыш төсемдер
саңылаулар тығыздағыш төсемдер
төсемдер*
каучук ерітінділері
шикі немесе жартылай өңделген резеңке

тығыздамалар
шикі немесе жартылай өңделген слюда
акрил шайырлары, жартылай дайын өнімдер
синтетикалық шайырлар, жартылай дайын өнімдер
құбырларға арналған бейметал жалғанатын жерлер
жалғасу үшін бітегіш құрамдар
ғимараттарды дымқылдықтан қорғау үшін оқшаулағыш құрамдар
кемуді саңлаусыздандыру үшін химиялық құрамдар
жартылай өңделген акрил шынысы
жартылай өңделген органикалық шыны
оқшаулағыш шыны мақтасы
оқшаулағыш шыны талшықтары
асбест маталар
шыны талшықтардан оқшаулағыш маталар
оқшаулағыш маталар
бейметал иілгіш құбырлар
текстиль материалдардан құбырлар
көлік құралдар радиаторлары үшін жалғанатан құбырлар
су өткізбейтін тығыздаулар
құтыларға арналған резеңке тығыздаулар
бейметал иілгіш құбырлар үшін фитингтер
бейметал қатты құбырлар үшін фитингтер
сығылған ауа желілері үшін бейметал фитингтер
металды оқшаулағыш фольга
эбонит қалыптар
оқшаулағыш сиялар
асбестті шифер
қож-мақта [оқшаулағыш]
суаруға арналған құбыршектер
дөрекі матадан құбыршектер
текстиль материалдардан құбыршектер
резеңке баулар;
сақтандыру асбест перделері
оқшаулағыш сылақтар
Эбонит

18 сынып

**Тері және имитациялық тері; жануарлардың терісі;
багаж бұйымдары және тасымалдауға арналған сөмкелер; жаңбыр мен
күннен қорғайтын қолшатырлар; таяқтар;
жүген, қамшылар, ат әбзелдері және ер тоқым бұйымдар; жағалар,
қарғыбаулар және жануарларға арналған киім.
Түсініктемелер**

Сынып негізінен былғары, Имитациялық Былғары және осы материалдардан жасалған кейбір бұйымдар кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- багаж бұйымдары және тасымалдауға арналған сөмкелер, мысалы, чемодандар, сандықтар, жол сөмкелері, балаларды тасымалдауға арналған тұтқалары бар сөмкелер, мектеп сөмкелері;
- багаж белгілері;
- есімхат пен әмияндар;
- былғарыдан және былғарыдан жасалған қораптар мен қорапшалар.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- медициналық мақсаттағы таяқтар (10-сынып);
- адамдарға арналған былғарыдан жасалған киім заттары (с. 25);
- ноутбук сөмкелері (с. 09), камералар мен фото жабдықтарға арналған сөмкелер мен қаптар (с. 09), музыкалық аспаптарға арналған қаптар (с. 15), гольфке арналған дөңгелектері бар немесе онсыз сөмкелер, шаңғы мен серфинг тақталарына арнайы арналған сөмкелер (с. 28);
- функциясына немесе мақсыныпна қарай жіктелген кейбір былғарыдан, имитациялық былғарыдан және жануарлардың терісінен жасалған бұйымдар, мысалы, қайрау құралдарына арналған былғары (с.08), жылтыратуға арналған былғары (с. 21), тазалауға арналған күдері (с. 21), киімге арналған былғары белдіктер (с. 25).

Тауарлар:

альпенштоктар

жүк биркалары

киімге арналған тігілетін тері биркалары

сөмкелерге арналған өзі желімденетін тері биркалары

әмияндар

вальтраптар

визитницалар

бождар

жүру кезінде баланы ұстау бождары

нәрестені тасуға арналған гамак-бау

әбзел гарнитуралары

несие карталарын ұстағыштар [әмияндар]

үзеңгіге арналған резеңке бөлшектер

қарғы бауда тасу үшін бейімделген иттер қалдықтарының диспенсері

тазалауда күдеріні қоспағанда, күдері

қолшатырлар

күн қолшатырлары

ер-тұрмандық бұйымдар

жаңбыр немесе күн қолшатырдың қаңқалары

сөмкелер қаңқалары [сөмкелердің құрылымдық бөлшектері]
карта ұстағыштар [әмияндар]
тері немесе терікартонан кейстер
тері клапандары
камшылар
атқа салт мініп жүру үшін көрпешелер
веган терісі
жасанды тері
жіпшумақ негізінде жасанды былғары
өңделмеген немесе жартылай өңделген тері
тері картон
серіппеге арналған тері қаптамасы
қолшатыр сақиналары
қалпақтарға арналған тері қораптар
ысытылған фибрадан қораптар
тері немесе тері картоннан қораптар
әмияндар
металл сақиналардан әмияндар
ер-тоқым бекіткіштері
крупондар [тері бөлшектері]
жүкке арналған компрессиялық текшелер
ердің қапталы
буып-тиеуге арналған тері қаптар [конверттер, сөмкелер]
молескин [тері тәріздеу]
жол жиынтықтары [былғары галантереясы]
жылқыларға арналған тізеқаптар
тұмылдырық
жылқы нокталары
дәретханалық жабдықтарына арналған толтырылмаған несесерлер
теріден жиһаз қаптаулары
үй жануарларына арналған киім
жануарларға арналған көрпелер
жүк үшін органайзерлер
шабадан органайзерлері
жиһазға арналған былғары өңдеулер
жануарларға арналған қарғылар*
альпинизм үшін таяқшалар
жаяу жүру таяқтары

іскер мұқабалары
нота мұқабалары
сәбилерді тасу үшін таспалар
жануарлардың ішегінен газ өткізбейтін үлдірі
көп құйрықты қамшылар
қарғы баулар
салт атпен жүру үшін ердің астына жұмсақ төсеніштер
тағалар
былғары айылдар
былғары маталар
ат жабуы
портмоне
портпледтер
былғары портупеялары
портфельдер [былғары галантерея]
постромкалар [аттың ер-әбзелдері]
бағалы аң терісі
тиындар үшін әмияндардың жиектемесі [тиындар үшін әмияндардың
құрылымдық бөлшектер]
рандосеру [жапон мектеп сөмкесі]
сөмкелер
былғары баулар
әскери жабдықтарға арналған баулар
аттың ер-әбзелдеріне арналған баулар
коньки баулары
былғары белдіктер [қайыс бұйымдары]
былғарыдан иек баулары
үзеңгі баулары
қолшатырларға арналған тұтқалар
таяқтарға арналған тұтқалар
шабаданға арналған тұтқалар
шаруа сөмкелер мен пакеттерді тасымалдау үшін ұстағыш-тұтқалар
жолдорбалар
нәрестелерді тасу жолдорбалары
саквояждар
жылқыларға арналған ер-тоқымдар
шаруашылық себеттер
жаңбыр немесе күн қолшатырларының шабығы
үзеңгілер

таушыларға арналған сөмкелер
темір шеберінің құлдардына арналған бос сөмкелер
киімге арналған жол сөмкелері
дәретхана жабдықтарына арналған бос сөмкелер
әйелдер сөмкелер
жағажай сөмкелері
ер-тоқым сөмкелері*
спорт сөмкелері*
саяхатшы сөмкелері
бірнеше реттік шаруа сөмкелері
дөңгелекті шаруа сөмкелері
мектеп сөмкелері
сөмкелер*
балаларды тасуға сөмке-кенгуру
жол сандықтары
жол сандықтары [жүкті]
дорбалар [жем қаптары]
аттың ер-әбзелдерінің ауыздықтары
қолшатыр таяқтары
орындыққа айналатын жиналмалы таяқтар
таяқтар*
тфилин [филактериялар]
ауыздықтар [аттың ер-әбзелдері]
жүгендер [аттың ер-әбзелдері]
жануарлар әбзелдері
кілт қаптары
жылқы қамыты
шабадандар
моторланған шабадандар
дөңгелекті шабадандар
жалпақ шабадандар
құжаттарға арналған жалпақ шабадандар
жаңбыр қолшатырларға арналған қаптар
аттың ер-тұрман үсті тоқымдар
шевро
өңделген тері
жануарлар терісі
ірі қара мал терісі

былғары баулары
сүйелдер [аттың ер-әбзелдері]
былғары заттаңбалары
ягдташи [аңшы жабдықтары]
ысытылған фибрадан жәшіктер

19 СЫНЫП

Металл емес құрылыс материалдары; Құрылыс мақсаттары үшін қатты металл емес құбырлар; асфальт, шайыр, шайыр және битум; жылжымалы металл емес құрылымдар мен құрылыстар; металл емес ескерткіштер.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен металл емес құрылыс материалдары кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- құрылыс үшін жартылай өңделген ағаш, мысалы, арқалықтар, тақталар, панельдер;
- жапырақты ағаш материалы;
- құрылыс әйнегі, мысалы, шыны плиткалар, екі қабатты терезелер, күшейтілген әйнек;
- жолдарды белгілеуге арналған түйіршіктелген шыны;
- гранит, мәрмәр, қиыршық тас;
- терракота құрылыс материалы ретінде;
- фотоэлектрлік элементтері бар шатырлар металл емес;
- құлыптастар мен табыттар металл емес;
- тастан, бетоннан немесе мәрмәрден жасалған мүсіндер, бюсттер және өнер туындылары; – кірпіштен жасалған пошта жәшіктері;
- геотекстильді материалдар;
- құрылыс материалы ретінде жабындар;
- металл емес тіректер;
- тасымалданатын құрылымдар және мысалы, аквариумдар, қоршаулар, флагштоктар, Шатырлар, Бассейндер металл емес.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- цементті сақтауға немесе су өткізбейтін композициялар (01-сынып);
- отқа төзімділік беруге арналған құрамдар (01-сынып);
- ағашты сақтауға арналған өнімдер (с. 02);
- қара етік мастикасы (с. 03);
- қалыпқа арналған май (с. 04) – - металл (с. 06) және металл емес, кірпіш емес пошта жәшіктері (с. 20);
- кәдімгі металдардан (с. 06), бағалы металдардан (с. 14), ағаштан, балауыздан, сылақтан немесе пластмассадан (с. 20), фарфордан, керамикадан, фаянстан, терракотадан немесе шыныдан жасалған мүсіндер, бюсттер және өнер туындылары (с. 21);
- құрылыс құбырларынан басқа металл емес құбырлардың кейбір түрлері, мысалы, санитарлық қондырғылардың бөлігі ретінде құбырлар (сl. 11), икемді металл емес құбырлар (сl. 17);

- ғимараттардағы ылғалдан гидроқшаулағыш құрамдар (17-сынып);
- көлік құралдарына арналған терезе әйнегі (жартылай фабрикаттар) (с. 21); - құстарға арналған торлар (с. 21);
- өрілген жабындар, линолеум және басқа еден жабындары (с. 27);
- шикі немесе өңделмеген ағаш (с1.31).

Тауарлар:

аквариумдар [құрылмалары]
алебастр
бейметал есік арматурасы
асбестоцемент
асфальт
бейметал арқалықтар
бейметал балюстрада
барақтар
бейметал жүзу бассейндері [құрылмалары]
бейметал самалжайлар [құрылмалары]
бетон
битумдар
ландшафты дизайнға арналған пластикалық жиектастар
бейметал кеспе
бейметал білеулер
бейметал телефон күркесі
бейметал жарқырамайтын қалтқылар
құрылыстық қағаз
мәрмәр, бетон немесе тастан мүсіндер
құстарға арналған бейметал ванналар [құрылмалары]
брикеттеуге арналған байланыстырғыш заттар
жол төсемдерін жөндеу үшін байланыстырғыш заттар
витраждар
құрылыс киіздері
бейметал қаумалдар [құрылмалары]
бейметал қақпалар
суға секіру бейметал мұнаралар
геотекстиль
гипс [құрылыс материал]
ішкі жұмыстарға арналған гипс
қыш-құмыра сазы

кірпіш сазы
саз*
жаппа жабынтақта
қиыршық тас
аквариумға арналған қиыршық тас
гранит
қара май
бейметал құрышпен қапталған есіктер
бейметал есіктер*
бейметал айқарма есіктер
бейметал жиналмалы есіктер
бейметал жарма есіктер
тас көмірді қарамай
бейметал түтін құбырларының дефлекторлары
бейметал жиналмалы үйлер [дайын жиынтық]
паркет тақтасы
пденге арналған бейметал қалқымалы тақталар
мемориалдық бейметал тақталар
майда-шүйде жасайтын сүрек
шерелеу сүрек
қалыпталатын сүрек
бейметал түтіндіктер
металды және текстиль пердешелерді қоспағанда сыртқы пердешелер
бейметал предешелер
бейметал жаппа суағар науалары
бейметал көше суағар науалары
агломерирленген қамыс сықпасы [құрылыс материалы]
бейметал, механикалық емес және жарқырамайтын жол белгілері
бейметал, механикалық емес және жарқырамайтын сигнал белгілері
эктас
эк
бейметал қоршау
тас бұйымдары
бетон, тас немесе мәрмәрдан көркемөнер бұйымдары
бейметал жағажай кабиналары
бейметал жылжымалы дыбыс оқшаулағыш кабиналар
тас
кесек тас

жасанды тас
құрылыс тас
бейметал сырлау камералары
қабір үстіндегі тастар
құрылыс қамысы
көшетхананың бейметал қаңқалары
құрылысқа арналған қаңқалар
жылыжайдың бейметал қаңқалары
бейметал ернеулер
құрылыс битум картоны
құрылысқа арналған ағаш қоймалжыңынан картон
құрылыс картоны
бейметал катоктар [құрылмалары]
кварц
су асты құрылыс жұмыстарына арналған кессондар
кірпіштер
отқа төзімді кірпіштер
металл және пластмасса клапандарын қоспағанда, су құбырларының клапандары
металл және пластмасса клапандарын қоспағанда, кәріздеу құбырларының
клапандары
емен жамаулары
бейметал шварт кнехттері
цементтен ұстындар
бейметал құрылыс ұстындар
бейметал түгін мұржасының қалпақтары
құралмалардың бейметал консольдер
бейметал құралмалар
бейметал жылжымалы құралмалар
бейметал көлбеу арқалық [саты бөлшектері]
кремнезем [кварц]
бейметал жаппалар
фотоэлемент орнатылған бейметал жаппалар
құрылма үшін бейметалл кронштейні
байқау құдығына арналған бейметал қақпақтар
ксилолит
тас, бетон немесе мәрмәрдан естелік кубоктар
тас, бетон немесе мәрмәрдан жүлделік кубоктар
бейметал тауық қора
өңделген ағаш материалдары

кесілген ағаш материалдары
құрылыс ағаш материалдары
жартылай өңделген ағаш материалдары
бейметал сатылар
жол белгісі үшін жасанды материалдардан таспалар мен табақтар
құрылыс бейметал армиленген материалдар
құрылыс битум материалдары
жол төсемдер материалдары
құрылыс және жол төсемдер материалдары
отқа төзімді материалдар [шамот]
құрылыс тұтқыр материалдары
бейметал құрылыс материалдары
отқа төзімді бейметал құрылыс материалдары
дыбыс окшаулағыш қасиеттері бар бейметалл құрылыс материалдар
бейметал дінгек
өңделмеген бор
эк мергель
құрылыс мозаикасы
бейметал құрылыс молдингтері
мәрмәр
шифер ұны
бейметалл бастырмалар [құрылмалар]
бейметал құлпытастар
суоқшаулау үшін бейметал құрылыс жапсырмалар
шатырды суоқшаулау үшін бейметал жапсырмалар
бақандар
бейметал төсемдер
қабырғаларға арналған бейметал құрылыс қаптаулар
бейметал ернеу санықтары
сылақтар [құрылыс материалдары]
кабірге арналған бейметал жиектеулер
қабырларға арналған бейметал құрылыс қоршаулар
бейметал торлама
ағаш қаптаулары
қабырғалар үшін бейметалл құрылыс қаптаулары
бейметал торлы қоршаулар
бейметалл апаттық жол қоршаулары
бейметал торлы қоршаулар

бейметал терезелер
бейметалл ашпалы терезелер
құрылыс мақсатты оливин
бетонға арналған бейметалл қалыптар
электрлік жеткізу желілерінің металды емес тіректері
бейметалды тіректер
ғимараттарды сейсмоқшаулау үшін резеңке тіректері
құбыржолдардың бейметалды тармақтары
сауда дүкені
бейметалды қабір үстіндегі ескерткіштер
бейметалды ескерткіштер
бейметалды акустикалық панельдер
қабырғаларды қаптау үшін бейметалл панельдер
механикалық емес бейметалл жарқырамайтын сигнал панельдер
бейметалл құрылыс панельдер
паркет
бейметалл арақабырғасы
бейметалл есік немесе терезе маңдайшалары
аквариумдарға арналған құм
ойын құмы
күмісті құм
қорамалау қоспаларды қоспағанда, құм
құрылыс үшін құмдақ
құрылысқа арналған шайырланған кесілген материалдар
құрылысқа арналған жіңішке кесілген материалдар
зымыран жіберу үшін бейметалл платформалар
бейметалл жиынтық платформалар
қабырғаны қаптауға арналған бейметалл тақтайшалар
едендік бейметалл тақтайша
құрылыстық бейметалл тақтайша
жол төсемдерге арналған бейметалл тақталар
цемент негізінде материалдардан тақталар
қабір үсті бейметалл тақталар
едендік бейметалл тақталар
құрылыстық бейметалл тақталар
бейметал мінбе
бейметалл терезе алды тақтайы
бейметалл құрышты жабыны

асфальтты жол төсемдері
ағаш жол төсемдері
жарқыраған жол төсемдері
"Макадам" типті шақпатасты жол төсемдері
отқа төзімді цемент жабындылары
битумды жаппа төсемдері
бейметалл жаппа жабындары
ағаш едендік төсемдері
құрылмаларға арналған бейметалл қаптама жабындар
құрылыстық бейметалл жабындар
бейметалл алауошақ сөрелері
бейметалл есік төсемі
бейметалл едендер
порфир [тас]
бейметалл төбелер
кемелерді шварттау үшін қалқымалы айлақтар
құрылыстық нығыздалған тығын
бейметалл терезе жақтаулары
құрылыстық ерітінділер
құрамында асбест бар құрылыс ерітінділер
тас резервуарлар
рейкалар [балташылық жұмыстары үшін]
кабырғаларды қаптау үшін ағаш рейкалары
винилді сыртқы қаптама
бейметалл шпунтты қада
бейметалл шошқа қорасы
москитке қарсы бейметалл торлар
бейметалл силосы
бейметалл сағаналар
тақтатастар;
текстиль және бейметалды қоспағанда сыртқы терезе қақпасы
бейметалл терезе қақпағы
тас, бетон немесе мәрмәрдан мүсіндер
тас, бетон немесе мәрмәрдан мүсіншелер
құрылыс үшін алебастр шынысы
армиленген шыны
жолды белгілеу үшін түйіршіктенген шыны
көлік құралдар терезелерінің шынысын қоспағанда, терезе шынысы

құрылыстық терезе шынысы
құрылыстық шыны
құрылыс айна шынысы [терезелік]
құрылыстық оқшаулағыш шынысы
құрылысқа арналған ақылды шыны
құрылымдарға арналған жылтырлаған шыны
бейметалл қабір стелалары
бейметалл мал қоралары
хабарламаларға арналған бейметалл бағана
бейметалл бағаналары
бейметалл телеграф бағаналары
шатырларға арналған тіреуіштер
бейметалл саты баспалдақтары
бейметалл қабір үстіндегі тақталар
тасымалданатын бейметалл жалажайлар
терракота [құрылыс материалы]
суға секіру үшін бейметалл трамплиндер
бейметалл қысымды құбыржолдар
бейметалл су құбырлары
бейметалл су ағынды құбырлар
кондиционерлер мен желдеткіш қондырғылар үшін бейметалл құбырлар
дренаж бейметалл құбырлары
бейметалл түтін құбырлары
құрылыс бейметалл қатты құбырлар
күмдақ құбырлары
бейметалл турникеттер
туф
бейметалл бұрыштықтар
түтін құбырларына арналған бейметалл ұзартқыштар
велосипедтерді қою үшін бейметалды қондырғылар
көпқабатты желімделген шере
тас, бетон немесе мәрмәрдан пішіншелер
есіктің бейметалл тақтайлар
бейметалл тутұғырлар [құрылымдары]
бейметалл құймалық қалыптар
терезенің бейметалл желдеткіші
тау хрусталі
домналық пештерге арналған цемент

пеш цементі
магнезиялы цемент
цемент*
бейметалл жаппа науаша жабынғыш
бейметалл жаппа жабынғыш
шифер
жаппа шифер
қож [құрылыс материалы]
қож-блоктар
теміржол бейметалл шпал
кілтек
шақпатаc
бетоннан құрылыс элементтер
тас пошта жәшіктері

20 СЫНЫП

**Жиһаз, айна, сурет жақтаулары;
сақтауға немесе тасымалдауға арналған контейнерлер металл емес;
мүйіз, сүйек, піл сүйегі, інжу-маржан, өңделмеген немесе жартылай
өңделген; қабықтар; теңіз көбігі; кәріптас.**

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен жиһаз, оның бөліктері мен ағаштан, тығыннан, қамыстан, қамыстан, талдан, мүйізден, сүйектен, піл сүйегінен, киттен, қабықтан, кәріптастан, інжу-маржаннан, теңіз көбігінен және осы материалдарды немесе Пластмассаларды алмастырғыштардан жасалған бұйымдар кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- металл жиһаз және кемпинг жиһазы, қару-жарақ сөрелері, газет стендтері;
- бөлмеге арналған терезе перделері;
- керек-жарақтар төсек, мысалы, матрацтар, төсек жақтаулары, жастықтар;
- айналар, соның ішінде жиһаз және дәретхана айналары;
- тіркеу нөмірлері бар пластиналар металл емес;
- болттар, бұрандалар, шпилькалар, жиһаз роликтері, құбырларға арналған бекіткіш қысқыштар сияқты ұсақ металл емес қапсырмалар;
- пошта жәшіктері металдан немесе тастан жасалған жәшіктерді қоспағанда.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- арнайы зертханалық жиһаз (с. 09) немесе медицинада қолданылатын (с. 10);
- металл жалюзи (с. 06), металл емес және текстиль емес (с. 19), текстиль (с. 22);
- төсек-орын, көрпе және ұйықтайтын сөмкелер (24-сынып);

- арнайы айналардың кейбір түрлері, мысалы, оптикалық бұйымдарда (с. 09), хирургия және стоматологияда (с. 10), артқы көрініс айналарында (с. 12), қаруға арналған айналарда (с. 13) қолданылады;
- ағаштан, тығыннан, қамыстан, қамыстан, талдан, мүйізден, сүйектен, піл сүйегінен, кит мұртынан, қабықтан, кәріптастан, інжу-маржаннан, теңіз көбігінен, барлық осы материалдардың немесе пластмассалардың алмастырғыштарынан жасалған, олардың қызметі мен мақсатына қарай жіктелген кейбір бұйымдар, мысалы, зергерлік бұйымдар мен зергерлік бұйымдар жасауға арналған моншақтар (14-сынып), ағаш палубаға арналған еден тақталары (с.19), тұрмыстық себеттер (с. 21), пластмассадан жасалған шыныаяқтар (с. 21), қамыстан жасалған кілемшелер (с. 27).

Тауарлар:

суреттер бағеті

қайталама шикізат бейметалл бақтар

сығылған газ немесе сұйық ауаға арналған бейметалл баллондар [резервуарлар]

өңделмеген немесе жартылай өңделген бамбук

төсек-орын тыстарын қоспағанда, балалар керуетіне арналған қорғау бамперлер

киімге арналған пластикалық биркалар

пердеге арналған пластмасс блогы

бейметалл бұрандама

шарапты бөлек ағызып алу үшін ағаш бөшекелер

бейметалл айлақ бөшекелер

бейметалл үлкен бөшке ыдыстар

бейметалл кеспектер

бейметалл тану білезіктері

буфеттар

ағаш, балауыз, гипс немесе пластмастан мүсіндер

тігінші мүсіндері

жастықтарды ұстау үшін білікшелер

желпуіштер

шебер үстелдері

қысқышпен шебер үстелдері [жиһаз]

костюмдерге арналған еденді ілгіштер

киім ілгіштері [жиһаз]

киім ілгіштері [ілгіштер]

тасымалдауға арналған ілгіштер [ілгіштер]

бейметалл бұрамалар

көрме-сөрелер

көрме-сөрелер [жиһаз]

газет көрме-сөрелері
зергерлік бұйымдарға арналған көрме-сөрелер
шұңғылшаларға арналған алмалы ішпектер
құбырларды бекіту үшін бейметалл жағалар
ағаш немесе пластикалық маңдайшалар
темір жолға арналған бейметалл арту габариттер
бейметалл сомындар
гардеробы [киім ілетін шкафтар]
етікшінің бейметалл шегелері
үй құсына арналған ұялар
табыттар
жиһаз есіктері
текстиль перделерді қоспағанда, перделерді ұстағыштар
бекіту өзекті бейметалды бөлшектер
дивандар
билет кезегі үшін бейметалл диспенсерлері
сүлгілер үшін бейметалл диспенсерлері
дәретхана қағазы үшін бейметалл диспенсерлері
ит қалдықтарына арналған пакеттердің бейметалл диспенсерлері
электр емес, бейметалл есік жеткізгіштер
үй жануарларына арналған үйшіктер
құстарға арналған үйшіктер
кілт тақтайлары
хабарлама тақтасы
бейметалл дюбельдер
сұйық отынға арналған бейметалл сыйымдалықтар
құрылыс ерітіндіні араластыруға арналған бейметалл сыйымдылықтар
майды ағызуға арналған бейметалл сыйымдылықтар
буып-түюге арналған плстмасса сыймдылықтары
ішкі пердешелер [жиһаз]
ішкі қағаз пердешелер
өрілген ағаштан ішкі пердешелер
текстиль ішкі пердешелер
жардиньеркалар [жиһаз]
пердеге арналған байлауыштар
құбырлар мен кабельдерге арналған бейметалл қысқыштар
арқандарға арналған бейметалл қысқыштар
қаптарды мөрлеу үшін пластикалық қысқыштар

бейметалл тойтармалар
таспақа сауытын алмастырғыштар;
көлік құралдарына арналған бейметалл құлыптары
электронды құлыптарды қоспағанда, бейметалл аспалы құлаптар
электронды құлыптарды қоспағанда, бейметалл құлаптар
бисерден сәндік перделер
бейметалл есік тиектері
бөтелкеге арналған бейметалды жапқыштар
ыдыстарға арналған бейметалды жапқыштар
бейметалды ілмектер
айналар
қол айналары [дәретханалық айналар]
бейметалды нөмерлі белгілер
мысық тырнақтарына арналған ағаш бұйымдар
жануарлардың тырнақтарынан бұйымдар
жануарлардың тұяқтарынан бұйымдар
маржан бұйымдары
теңіз көпіршігінен бұйымдар
өңделген немесе жартылай өңделген киттің мұртынан бұйымдар
бұғы мүйізінен бұйымдар
таспақаның сауытынан бұйымдар
өңделген немесе жартылай өңделген мүйізден бұйымдар
жануарлардың мүйізінен бұйымдар
ротанг пальмасынан бұйымдар
өсімдік піл сүйегінен бұйымдар
өрмені қоспағанда, сабаннан өрілген бұйымдар
өрілген бұйымдар
азық-түлікті тасымалдау үшін өрілген [қораптар, себеттер] бұйымдар
ағаш, балауыз, гипс немесе пластмассадан көркемөнер бұйымдары
ағаштан оюлы көркемөнер бұйымдары
камыс [өруге арналған шикізат]
канапе
бейметалл канистрлер
перделерге арналған ернеулер
картотекалар [жиһаз]
иілгіш құбыршектерге арналған механикалық емес бейметалл шарғылар
жіп, жібек, ызбаларға арналған ағаш шарғылар
дренаж құбырларының пластмасса клапандары [шұралар]

су құбырына арналған пластмасса клапандары, шұралары
машина бөлшектерін қоспағанда, бейметал клапандары, шұралары
бөшке жамаулары
пластикалық кілт
кодсыз және магниттелмеген пластикалық кілт-карточкалар
бала манежінің кілемшелері
балаларды орауға арналған көп реттік кілемшелер
жатын бөлменің кілемшелері
бамбук немесе саламнан жатын кілемшелер
шұңғылшаларға арналған алмалы кілемшелер
мысықтарға арналған тырнақ егеулер
ағаш кесуге арналған сандалдар;
керуетке арналған бейметалл дөңгелектер
жиһазға арналған бейметалл дөңгелектер
щеткалардың қылын саптау үшін қалыптар
ет шабатын арнайы орын [үстелдер]
жел қоңыраулары [әшекейлер]
электрлі емес, бейметал есік қоңыраулары
бөтелкелерге арналған бейметалл тығындау қалпақшалары
бесіктер
ақшатырларға арналған бейметал қазықшалар
перделерге арналған сақиналар
кілттерге арналған бейметалл ажырамалы сақиналар
комодтар
консольдер [жиһаз]
медицинада пайдаланатындарды қоспағанда, бейметалл қоқыс контейнерлері
бейметалл контейнерлер [сақтау мен тасымалдау үшін]
қалқымалы бейметалл контейнерлер
конторкалар
ит үйшіктері
нанға арналған наубайшы себеттері
бейметалл себеттер
нәрестелерді тасымалдау үшін тасымалдау-себеттер
бөтелкелерге арналған ағаш қораптары
құрал-саймандарға арналған бейметалл қораптар
бөшекелерге арналған бейметалл шүмектері
креслолар
шаштараз креслолары

жазылмалы жеңіл креслолар
отырып ұқалауды жасауға арналған эргономикалық креслолар
медициналық керуеттерді қоспағанда су керуеттері
ағаш керуеттер
медициналық керуеттерді қоспағанда, үрмелі керуеттер
керуеттер*
бала керуеттері
жиһазға арналған пластмасса жиектері
жиһазға арналған бейметалл кронштейндер
бөтелкелерге арналған бейметалл бұрамалы қақпақтар
үстел қақпақтары
терезенің желді бейметалл ілгектері
киімдерге арналған ілгіштердің бейметалл ілмектер
перделерге арналған ілмектер
киімдерге арналған бейметалл ілгектері
сөмкеге арналған бейметалл ілмектері
ағаш, балауыз, гипс немесе пластмасадан естелік кубоктар
ағаш, балауыз, гипс немесе пластмасадан жүлделі кубоктар
бөлме жануарларына арналған жатақтар
бөлме жануарларына арналған жатақ-ұялар
ағаш немесе пластмасса сүйеп қоятын сатылар
балалардың манеждері
манекендер
медициналық матрастарды қоспағанда, үрмелі матрастар
саяхатшылар матрастар
матрастар*
жиһаз
металды жиһаз
үрмелі жиһаз
кеңсе жиһазы
мектеп жиһазы
мобайлы [әшекейлер]
есіктің бейметалл балғалары
аяқкиім бейметалл нілдері
перделерге арналған бағыттаушылар
жылжымалы есіктерге арналған бейметалл бағыттаушылар
жиһаз аяқтары
жиһаздың қысқа аяқтары

ғимараттардың жарқырамайтын бейметалл нөмерлер
бөшке бейметалл құрсаулар
бейметалл немесе каучукті есік шектеулері
бейметалл немесе каучукті терезе шектегіштері
шкафтарға арналған аспалы органайзерлер
суреттердің жақтауларына арналған жабыстырылған ою
керуеттерге арналған негіздер
көлік құралдарына арналған пластмасса пандусы
жиһазға арналған ағаш арақабырғалар
бөлек тұрған арақабырғалар [жиһаз]
өңделмеген немесе жартылай өңделген седеп
кәріптас тілімдер
тиегіш жұмыстар үшін бейметалл платформалар
жүктерді тасымалдау мен тиеу-түсіру жұмыстары үшін бейметалл платформалар
жүк тасымалдау үшін бейметалл платформалар
айна тақтайшалары
бас тірегіштер [жиһаз]
бейметалл подностар*
ағаштар мен өсімдіктерге арналған бейметалл тіреуіштер
тіреуіштер [жиһаз]
бөшкелерге арналған бейметалл тіреуіштері
жорналдар тіреуіштері
кітап тіреуіштері [жиһаз]
шот машиналардың тіреуіштер
бөлме жануарларының жастықшалары
жастықтар
диван жастықтары
үй жануарлар торларына арналған жастықтар
нәресте басын ұстауға арналған жастықтар
нәрестелерді тұрақтандыру үшін жастықтар
медицина жастықтарын қоспағанда, үрмелі диван жастықтары
медицина жастықтарын қоспағанда, үрмелі жастықтар
нәресте басына арналған бекіткіш-жастықтар
сөрелер [жиһаз]
кітапхана сөрелері
картотекалық шкафтарға арналған сөрелер
жиһаз сөрелері
тәрелкелер сөресі [жиһаз]

сақтау үшін сөрелер
ағаш кесіндісі
сабан кесіндісі
сүлгі ұстағыштар [жиһаз]
ваннаның бейметалл тұтқалары
жарнама мақсатында пайдаланатын үрмелі заттар
сатушы сөресі[үстелдер]
ішкі киімді қоспағанда, төсек орын жабдықтары
бөтелке тығыны
қабықты тығындар
шыны, металл немесе резеңкеден емес тығындар
бейметалл тығындар
сатыда кілемдерді бекіту шыбықтары
гүл құмыраларына тұғырлар
пюпитрлер
кесте кергіштері
жылжымалы жәшіктерді бөлгіштер
қабыршақтар
суреттер жақтаулары [көмкеру]
омарта жақтаулары
зергерлік бұйымдарды қоспағанда, ағаш, балауыз, гипс немесе пластмассадан керулер
сығымдалған газ немесе сұйық ауа үшін бейметал резервуарлар
металл және тас ыдыстарын қоспағанда, резервуарлар
жемдік торлар
перделер шығыршықтары
есіктің бейметалл тұтқалары
домалақ бейметалл тұтқалары
балық салындылары
секретерлер
ваннаға арналған бала орындығы
металл орындықтары
отырғыштар [жиһаз]
сұйықтықтарға арналған бейметалл үлкен ыдыстар
омартаға арналған жасанды ұяшықтар
софалар
бейметалл тығыздау құралдары
ағаш, балауыз, гипс немесе пластмассадан мүсіндер
ағаш, балауыз, гипс немесе пластмассадан мүсіндер

устрица қабыршағының жармасы
күмістелген шыны [айналар]
сөрелер
қатырманы сақтау үшін сөрелер
кәріптас өзегі
колшатырлар тағандары
мылтық тағандары
қақпақтар үшін тағандар
компьютерлерге арналған дөңгелекті үстелдер [жиһаз]
тізеге қойылатын жұмыс үстелдер
дәретханалық үстелдер
жуынатын үстелдер [жиһаз]
жазу машиналар үстелдері
ұқалау үстелдері
металл үстелдері
баланы бөлеу қабырға үстелдері
ағаш тілетін үстелдер [жиһаз]
жазу үстелдері
тасымалданатын жұмыс үстелдері
дастарқан жаю үстелдері
дөңгелекті дастарқан жаю үстелдері [жиһаз]
сызу үстелдері
үстелдер*
бейметалл басқыштар [сатылар]
бейметалл асылмалы басқыш-отырғыш
орындықтар [отырғыштар]
сәбилерге арналған биік орындықтар
душ орындықтары
бейметалл сандықтар
хабарландыруға арналған ағаш немесе пластмасса тақтайшалар
бейметалл танымдық тақтайшалары
отырғыштар
ванна бөлмелерге арналған отырғыштар
аяқа арналған отырғыштар
шыны мен фарфорды тасымалдау ыдыстар
арбалар [жиһаз]
сабаннан өрілген жиектеме
жолаушыларға арналған бейметалл кеме башқыштар

сабан толтырылған төсек
тамақ өнімдерінің пластмассадан әшекейлері
ара омарталары
қол жуығыштар [жиһаз]
есік бейметалл таяныштар
терезе бейметалл таяныштар
жерлеу сауыттары
терезені жабуға арналған бейметалл электрлі емес құрылғылар
есікті ашуға арналған бейметалл электрлі емес құрылғылар
терезені ашуға арналған бейметалл электрлі емес құрылғылар
ағаш, балауыз, гипс немесе пластмассадан пішіншелер
бейметалл қол тутұғыры
ағаш бейметалл фурнитура
табыттарға арналған бейметалл фурнитурасы
керуеттерге арналған бейметалл фурнитурасы
жиһаз бейметалл фурнитурасы
терезе бейметалл фурнитурасы
балалардың жүріс арбасы
киім тыстары [сақтау]
сығылған газдың бейметалл баллондарын тиеу мен тасымалдауға арнайы бейімделген
тысқаптар
жануарлардың тұлыптары
құстардың тұлыптары
бейметалл топсасы
шезлонгтар
бейметалл сырықтар
қалқалар [жиһаз]
жүкті сақтау кішкене шкафтар
құжаттар шкафтары
дәрі шкафтары
киім аустыратын бөлмелердің арналған шкафтар
тамақ өнімдерін сақтау шкафтары
кітап шкафтары
ас үй шкафтары
көйлек-көншек шкафтар
қабырға шкафтары
көтергіш терезелер үшін бейметалл шкифтер
терезелер бейметалл шкифтері
бамбук перделер

тақтайшадан ішкі перделер
түшкіруден қорғау экрандары
алауошақ экрандары [жиһаз]
пластикалық заттаңбалар
кәріптас
жиһаз суырма жәшіктері
қағаз майлықтарын беруге арналған бейметалл жәшіктер
ойыншықтар жәшіктері
құрал-саймандарға арналған бейметалл бос жәшіктер
ағаш немесе пластиктен жәшіктер
бейметалл және тас емес пошта жәшіктері
бөтелкелерге арналған арақабырғасы бар жәшіктер

21 СЫНЫП

Үй және ас үй ыдыстары мен ыдыстары;

шанышқыларды, пышақтар мен қасықтарды қоспағанда, тамақ дайындауға арналған ыдыс және асхана ыдыстары; тарақтар мен губкалар; жіңішке щеткаларды қоспағанда, щеткалар; щетка бұйымдарына арналған материалдар; тазалауға және жинауға арналған материал;

құрылыс шынысын қоспағанда, өңделмеген немесе ішінара өңделген шыны; шыныдан, фарфордан және фаянстан жасалған бұйымдар.

Түсініктемелер

Сынып негізінен тұрмыстық немесе ас үй құрылғылары мен құрылғылары кіреді, олар қолмен жұмыс істейді, ыдыс-аяқ, соның ішінде дәретхана мен косметика, шыны және фарфор, керамика, фаянс, терракота және әйнектен жасалған кейбір бұйымдар. Атап айтқанда сыныпқа:

- тұрмыстық және ас үй ыдыстары, мысалы, шыбын-шіркей, киім қыстырғыштары, араластырғыш қасықтар, ет суаруға арналған қасықтар, штопорлар, сондай-ақ қант қысқыштары, мұз қысқыштары, торт шпательдері және құйылатын қасықтар;
- тұрмыстық және ас үй ыдыстары, мысалы, вазалар, бөтелкелер, шошқа банкалары, шелектер, шейкерлер, кәстрөлдер мен табалар, сондай-ақ электр емес шайнектер мен қысымды пештер;
- қолмен іске қосылатын ұсақтауға, ұсақтауға, престоуге немесе ұсақтауға арналған шағын габаритті ас үй құрылғылары, мысалы, сарымсақ Сығымдағыштар, жаңғақтарды кесуге арналған қысқыштар, пистильдер мен ерітінділер;
- ыдыс-аяқ пен құманға арналған стендтер;

- косметикалық ыдыс-аяқ, мысалы, электрлік және электрлік емес тарақтар мен тіс щеткалары, Тіс жіптері, педикюр кезінде қолданылатын саусақтарға арналған көбік бөлгіштер, пуфтар, дәретхана несесерлері;
  - бақша керек-жарақтары, мысалы, бақша қолғаптары, гүл қораптары, суару ыдыстары және суару саптамалары;
  - аквариумдар, террариумдар және жабық виварийлер.
- Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- тазалауға арналған құралдар (с. 03);
  - тауарларды сақтауға және тасымалдауға арналған металл (с. 06) және металл емес (с. 20) контейнерлер;
  - электр қуатымен жұмыс істейтін ұсақтауға, ұсақтауға, сығуға, престоуге немесе ұсақтауға арналған шағын габаритті құрылғылар мен құрылғылар (с. 07);
  - маникюр мен педикюрге арналған ұстаралар мен қырыну, қырку, шаш пен тырнақ құралдары, электрлік және электрлік емес құралдар, мысалы, маникюр жиынтықтары, файлдар, кутикула кескіштер (с. 08);
  - асхана аспаптары (с. 08) және көкөніс, пицца, ірімшік (с. 08) сияқты қол асханалық кескіш құралдар;
  - бит тарақтары, тіл қырғыштары (10-сынып);
  - электрлік ас үй ыдыстары (11-сынып);
  - дәретхана айналары (с. 20);
  - кейбір шыны, фарфор және фаянс бұйымдары, олардың қызметі мен мақсатына қарай жіктеледі, мысалы, протездерге арналған фарфор (с. 05), көзілдірікке арналған шыны (с. 09), оқшаулауға арналған шыны мақта, жартылай өңделген акрил немесе органикалық шыны (с. 17), фаянс плиткалары (с. 19), шыны Құрылыс (19-сынып), текстиль бұйымдарында қолданылатын шыны жіптер (22-сынып).

Тауарлар:

тамақ дайындауға арналған электр емес автоклавтар
бөлме аквариумдары
микродермабразияға арналған косметикалық аппараттар
шарапқа арналған аэраторлар
қауғалар
тұрмыстық мақсатқа арналған қоқыс бактар
автоматты түрде ашылып- жабылатын қоқыс бактар
піспенан құтылары
майшам жасау құтышалар
фарфордан қытай әшекейлері
көгөністерге арналған табақ-подностар
табақшалар
бонбоньеркалар
үлкен бөтелке
өрілген үлкен бөтелкелер
фарфор, керамика, фаянс, терракота немесе шыныдан мүсіндер

сауыттар
түскі үстел сауыттары
жеміс сауыттары
балалардың үрмелі ванналары
құстар ванналары*
тасымалданатын балалар ванналары
вантуздар
электрлі емес вафель қалыптары
шелектер
пайдаланған жөргектерге арналған шелектер
мұз шелектері
швабраны сығу шелектері
мата шелектері
тұмыстық мақсаттағы қоқыс шелектер
тұрмыстық электрлі емес піспектер
металл істігі
сүлгілерге арналған сақина мен керме түріндегі ілгіштер
киімді керу ілгіштері
барбекю шанышқылары
сервистік шанышқылары
щетка бұйымдарына арналған қыл
щетка жасауға арналған ат қылы
шұқанақ
бәліш шұңғысы
электрлі және электрлі емес балауыз балқытулар
кілемдерді сабаулар [қол аспаптары]
фарфор немесе шыны маңдайшалар
майшамдарды сөндіргіштер
электрлі тіс щеткаларға арналған бастиектер
гүл құмыралары;
түнгі құмыралар
үлкендер мен балаларға арналған тасымалданатын бір реттік құмыралар
желім құмыралары
сірке суы мен май графиндері
графиндер
шаш тарақтары
жануарлар тарақтары
шайнек жылытқыштары

теріге арналған түрпілі ысқыштар
ванна ысқыштары
макияж ысқыштары
шаруашылық мақсатты ысқыштар
тазалау ысқыштары
ысқыштарды ұстағыштар
тіс тазалағыштарды ұстағыштар
сабын ұстағыштары
майлықтарды ұстағыштар
гүлдер мен өсімдіктердің ұстағыштары [гүл композициясында]
шай қалташаларға арналған ұстағыштар
қырыну жаққыштарын ұстағыштар
дәретхана қағазын ұстағыштары
электр желіге қосылатын сары масаларды қорқыту үшін диффузорлар
камысты, электрлі және электрлі емес диффузорларды қоспағанда хош иісті май
диффузорлар
кір үтіктейтін тақтайлар
ас үй кесу тақтайлары
нан кесу тақтайлары
кір жуу тақтайлары
электрлі емес ас үй ұсатқышы
тұрмыстық тесік ожаулар
тұрмыстық түтін жұтқышы
ас үй немесе тұрмыстық ыдыстар
ас үй ыдыстар
шыны ыдыстар [қышқылдарға арналған бөтелкелер]
термооқшаулағыш ыдыстар
сусындардың термооқшаулағыш ыдыстар
азық-түліктің термооқшаулағыш ыдыстары
шар тәрізді шыны ыдыстар [сауыттар]
кастрюль қақпақтарының ысырмасы
тазалау үшін жұмсақ тері
тіс тазалағыштар;
тұрмыстық қыш бұйымдары
көркемқыштан бұйымдар
фарфор, керамика, фаянс, терракот немесе шыныдан бұйымдар
электрлі емес ас үй ұсатқыштар
тазалауға арналған қол жетекпен құралдар
кабаре [сусындарға арналған подностар]

кускусты дайындауға электрлі емес кастрюльдер
ас дайындауға арналған электрлі емес кастрюльдер
қағаз кашпоны қоспағанда, кашпо
карамайды жағу үшін ұзын тұтқалы қылқаламдар
қырыну жаққышы
макияж жаққышы
ас үй жаққыштары
бөлме жануарларға торлар
құстарға торлар
жәндіктерді жинау торлар
піскен нан кілемшелері
шарап ожаулары
жылтырату былғары
электрлі емес кокотницалар
шыны колбалары [құтылар]
аяқ киім қалыптары
майлықтарға арналған сақиналар
үй құстарын таңбалау үшін сақиналар
құстарды таңбалау үшін сақиналар
алюминий фольгасынан бір реттік контейнерлер
жинақ сандықшалары
доңыз-жинақ сандықшалары
тұрмыстық нан себеттері
тұрмыстық себеттер
қағаздан себеттер
тұрмыстық мақсат үшін қоқыс себеттер
астаулар
үй жануарларына арналған автоматты астаулар
жануырлар астаулары
таңғы ас қораптары
жәндіктер коллекциясы үшін қораптар
шай қораптары
шай қораптары
кір жуу астауы
қыш бақырашы
жорықтық бақыраштар
сарбаздар бақыраштары
қазандар

электрлі емес кофеайнатқыш
электрлі емес кофе шайнектер
қол кофе ұнтақтағыштар
саптыаяқтар
сыра саптыаяқтары
қақпағы бар сыра саптыаяқтары
егеуқұйрыққа құратын қақпан
құмыраға қақпақтар
бөлме аквариумдардың қақпақтары
майсауыт қақпақтары
ыдыс қақпақтары
ірімшік сауыттың қақпақтары
тамақ өнімдеріне арналған көп реттік силикон қақпақтары
аяқ киім мен қолқаптарды тиектеу үшін ілмектер
көп реттік мұз текшелері
фарфор, қыш, фаянс, терракот немесе шыныдан жасалған естелік кубоктар
фарфор, қыш, фаянс, терракот немесе шыныдан жасалған жүлделі кубоктар
құмыралар
жұпар иіске арналған электрлі және электрлі емес темекі шеккіштер
электрлі емес кускусницалар
су сепкіштер
шыбын абасы
жәндіктер абасы
балмұздақ қасықтары
араластыру қасықтары [ас үй керек-жарақтары]
ожаулар [ас үй керек-жарақтары]
сервистік қасықтар
тортқа арналған қалақшалар
косметика қалақшалары
ас үй қалақшалары
тұрмыстық мақсатты ұсақ-түйекке арналған астаулар [ұсақ заттарға сауыттар]
үй жануарларына арналған дәрет науасы
саптыаяққа манжеттер
майсауыттар
щетка жасауға арналған материалдар
тас, қағаз препараттарын қоспағанда, жылтыр беру материалдары
текстиль немесе қағаз төсеніштерін қоспағанда, үстел төменіштері
кеспе жасауға машиналар [қол машиналар]

түйіртпектерді алу электрлі немесе электрлі емес машинкалар
макарон өнімдерін жасау үшін қол машиналары
жылтырлату үшін тұрмыстық электрлі емес құрылғылар мен машиналар
бұрышты қол ұсақтағыштары
тұрмыстық қол диірмендері
қауырсынды сыпырғыштар
сыпартқылар
коктейлер үшін араластырғыштар
изотермиялық қаптар
кондитер қапшықтар
тамақ дайындау үшін торлы қапшықтар
тегештер [табақ]
үй жануарлары үшін тегештер
кеспе тегештері
құрылыс мозаиканы қоспағанда, шыны мозаикалар
ыдыс жуу ысқыштар
ас үй ыдыстарды тазалау үшін металда ысқыштар
тот баспайтын құрыштан сабын
сабын салғыштар
тышқан ұстауға арналған қақпандар
электрлі емес ет тартқыштар
дәмдеуіштер үшін жиынтықтар
ас үй ыдыстардың жиынтықтары
электрлі және электрлі емес балауыз жылытқыштары
су сепкіштерге саптама
құю саптамалары
шарапты құю саптамалары
кондитер бұйымдарды әшкерелеу үшін саптамалар мен түтікшелер
суармалаудың құбыршектеріне саптамалар
суару үшін құбыршектердің саптамалары
ыдыс жиынтықтармен пикник үшін несесерлер
туалет жабдықтары үшін несесерлер
тіс жіптері
текстиль жіптерді қоспағанда, шыны талшықтарынан жіптер
бисквитті кесу үшін пышақтар [ас үй жабдықтары]
цедраны шешу үшін пышақтар
қамыр үшін пышақтар
бүріккіштер

гүлдер мен өсімдіктердің бүріккіштері
жұмыртқа сарысын анықтағыштары
тазалау үшін мақта-маталық қоқыстары
тазалаудың жүн қоқыстары
жинау үшін зығыр қыл-қыбыры
тамақ дайындау үшін пакеттер
тамақ өнімдері мен сусындарын салқындатушы пакеттер
жеу таяқшалары [ас үй жабдықтары]
мұздатылған кондитерлік өнімдер үшін таяқшалар
электрлі емес буқазандары
бұрыш сепкіштер
теріге арналған қабыршақтану абразивті қолғаптар
барбекю қолғаптары
груминг қолғаптары
үй шаруашылық үшін қолғаптар
тұмшапеш үшін қолғаптар
автомобильді жуу қолғаптар
жылтырлаты қолғаптары
бау-бақша қолғаптары
жануарларды күтуге арналған қолғаптар
ас үй қолғаптары
ас үй келсаптар
тұрмыстық мақсат үшін тамшуырлар
шараптың дәмін тату тамшуырлары
косметикалық мақсат үшін тамшауырлар
тұздықтар үшін аспаздық тамшауырлар
хош иісті майларды шашырату тіліктер
сүт қайнатуда пайдаланатын күзетші-тілік
түпқоймалар
тұрмыстық подностар
тұрмыстық қағаз подностары
айналмалы подностар [ас үй жабдықтары]
балалар тағамы үшін еміздікпен шөлмектерге арналған электрлі емес
ысытқыштар
шамдалдар
табақ тұғырығы [ас үй әбзелдері]
текстиль немесе қағаз графиндерін қоспағанда, графин тұғырықтары
гриль тұғырықтары
ас мәзірінің тұғырықтары

үстелді жабдықтау үшін пышақтардың тұғырықтары
қағаз немесе текстильдан емес, сыра стақандардың тұғырықтары
үтік тұғырықтары
жұмыртқа тұғырықтары
ас үй абразивті жастықшалар
рашпер тұғырықтар
тазалау жастықшалары
науалар
сервистік шөміштер
әшекей үшін шыны ұнтағы
ыдыс
қыш ыдысы
пісіру ыдысы
балмұздақ пен мұз дайындау үшін электрлі емес ыдыс
боялған шыныдан ыдыс
пышақ, шанышқы мен қасықтарды қоспағанда, ас үй ыдысы
фарфор ыдысы
фаянс ыдысы
хрусталь ыдысы [шыны]
косметика үшін үй әбзелдерінің заттары
шалбарды тегістеу үшін баспақтар
тортилья дайындау үшін электрлі емес баспақтар [ас үй әбзелдері]
түтіктерге арналған тұрмыстық баспақтар
жемістерге арналған электрлі емес баспақтар
иіссіздендірілген жеке аспаптар
сіркесу мен өсімдік май үшін аспаптар
макияжды алу аспаптар
балауызбен жағу электрлі емес құрылғылар
бөтелкелерді ашу үшін электрлі және электрлі емес құрылғылар
қолғаптарды керу құрылғылары
етікті шешу үшін құрылғылар
қоқымдарды жинау құрылғылары
галстуктардың қалыптарын сақтау үшін құрылғылар
тұтқыштар
қыстырғыштар
шыны тығындылары
қуыру табасы
бос опа сауыттар

әтір пулевизаторлары
опа мамықшасы
электрлі емес шаң ұстап алғыштар
педикюрге арналған аяқ бармақтарын ажыратқыштар
электрлі тарақтар
тарақтар*
рашперлер [ас үй әбзелдері]
електер [тұрмыстық]
ішу мүйіздері
аяқ киім қалақшасы
шамдал розеткалары
сыпартқы тұтқалары
майлық қойғыштар
қағаз және текстиль майлықтарды қоспағанда, ас үй аспаптарының астына
қоятын майлықтар
электрлі емес самауырлар
қант сауыттар
электрлі емес бұлғауыштар
электрлі емес тұрмыстық сепараторлар
сервиздер [ас үй ыдыстары]
кофе сервиздері [ас үй ыдыстары]
ликер сервиздері
шай сервиздері [ас үй ыдыстары]
елеуіштер [тұрмыстық әбзелдер]
күл елеуіштері [тұрмыстық әбзелдер]
шай сүзгіштері
шарап
газдалған су сифондары
тұрмыстық қамыр оқтаулары
табалар
электрлі емес жылдам қайнататын қазандар
қырғыштар [тазалау аспаптары]
еден тазалаудың металды қырғыштары
тарақтар
дәрілерге арналған бос смарт-флакондар
тұрмыстық электрлі емес араластырғыштар
тұрмыстық қалақтар
сусындардың дәмін тату сабандары
тұз салғыштар

ішу ыдысы
салқындатқыш ыдыстар
сотейниктер
қағаз немесе пластмасса кішкентай стақандар
стақандар [ыдыстар]
сусындарға арналған стақандар
фарфор, керамика, фаянс, терракот немесе шыны мүсіндері
фарфор, керамика, фаянс, терракот немесе шыны мүсіншелер
көлік құралдарының терезелеріне арналған шынылар [жартылай дайын өнім]
құрылыс үшін емес алебастр шынысы
құрылыс мақсатына пайдаланатындарды қоспағанда, кварц шынысы [жартылай
өңделген өнім]
табақ шынылар [өңделмеген]
күңгірт шыны
құрылыс шынысын қоспағанда, өңделмеген немесе жартылай өңделген шыны
жылтыр түсті шыны
жіңішке электр сымдар енгізілген шыны
құрылысқа емес, эмальді шыны
оқшаулауға пайдаланатынды қоспағанда, шыны мақтасы
текстильді емес мөлдір кварц шыны талшықтары
ошаулауға немесе текстиль ретінде пайдаланатынды қоспағанда, шыны мақтасы
ас үй піспесі
электрлі емес тасымалданатын тоңазытқыш-сөмкелер
көже ыдыстары
кір кептіргіштер
қолшатырлық кір кептіргіштері
электрлі емес тажиндер
тегенелер [ыдыстар]
тәрелкелер
қағаз тәрелкелер
бір реттік тәрелкелер
ас үй үккіштер
термостар
бөлме жағдайында өсімдіктерді өсіру үшін террариумдар
бөлме террариумы [виварийлер]
сарымсақ тазалау түтікшілер
ішу үшін түтіктер
еден жууға арналған шүберектер
жылтырлату шүберектері

жинау үшін шүберектер
шаң жою шүберектері
жиһаздан шаң жою шүберектері
аяқ киімді сүрту электірлі емес құрылғылары
ауыз қуысын сулау құрылғылары
жәндіктерді өзіне тартып жою құрылғылары
суару құрылғылары
зиянкестерді үркіту үшін ультрадыбыстық құрылғылар
тұрмыстық керек-жарақтар
ас үй керек-жарақтары
тамақ дайындау үшін электрлі емес ас үй керек-жарақтары
жөргектерді жойғыштар
тортқа арналған фарфор, керамика, фаянс, терракот немесе шыныдан мүсіншелер
кофеге арналған электрлі емес сүзгілер
сабынға арналған мөршерлегішпен сауыттар
сауыттар*
су флоссерлері
қалта құтылар
спорт құтылар
етіктердің қалып ұстағыштары
қалыптар [ас үй керек-жарақтары]
қабықсыз жұмыртқаны пісіру пішіндері
нан пісіру пішіндері
қағаздан нан пісіру пішіндері
силиконнан нан пісіру пішіндері
мұз пішіндері
нан пісіру пішіндері
электрлі емес қуырма ыдыстар
тарақ құтысы
нан салғыштар
шыбын өлтіргіштер
дәмдеуіш шайнектер
электрлі емес шайнектер
шыны-аяқтар
сарымсақсыққыштар [ас үй керек-жарақтары]
кір үтіктеу тақтайларының қаптары
майлықтармен қораптарға арналған тыстар
саптыаяққа тыстар

металды іспарасы
шайды демдеуге арналған қондырғы
кір жууға арналған бос түйіршектер
жууға арналған бос түйіршектер
сәндік шыны шарлар
сыққыш швабралар
швабралар*
коктейль шейкерлері
косметикалық қалақшалар
косметикалық бос мөртаңбалар
электрлі және электрлі емес штопорлар
жануарлардың қылы [щеткалар мен жаққыштар]
щетка жасау үшін шошқаның жуан қылдары
дыбыстық тербеліспен шаш щеткалары
ыдыс жуу щеткалары
шаңғыларды жылтырату үшін щеткалар
ыдыстарды тазалау үшін щеткалар
шам шыныларын тазалау үшін щеткалар
жылқыларды тазалау щеткалары
қатты щеткалар
тіс щеткалары
электрлі тіс щеткалары
кілемдерге арналған механикалық щеткалар
аяқ киім щеткалары
еден щеткалары
дәретхана щеткалары
машина бөлшектерін қоспағанда, электрлі щеткалар
щеткалар*
қас щеткалары
тырнақ щеткалары
кірпік щеткалары
барбекю қысқаштары
жаңғақтарды шағатын қысқаштар
мұз қысқаштар
салат қысқаштары
қант қысқаштары
декантер заттаңба
мекиен тауықтардың астына салатын жасанды жұмыртқалар

өсімдіктер жәшіктері
тұрмыстық мақсатқа арналған қоқыс жәшіктері
шыны жәшіктер

22 СЫНЫП

**Арқан, жіп, иірілген жіп;
торлар; шатырлар, есіктің төбе қалқасы;
тоқыма немесе синтетикалық материалдардан жасалған тенттер;
желкендер;
қаптамасыз тауарларды тасымалдауға және сақтауға арналған қаптар;
Қағаз, картон, резеңке және пластмассадан басқа толтырғыш
материалдар; тоқыма талшықты шикізат пен олардың
алмастырғыштарынан жасалған материалдар.**

Түсініктемелер

Сынып негізінен желкендерге арналған кенеп және басқа материалдар, арқан-арқан бұйымдары, толтырғыш материалдар және талшықты тоқыма шикізаты кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- арқан, жіп, иірілген жіп, табиғи немесе жасанды тоқыма талшықтарынан, қағаздан немесе пластмассадан жасалған жіп;
- балықшылар торлары, гамактар, арқан баспалдақтары;
- көлік құралдарына арналған брезент;
- тауарларды тасымалдауға немесе сақтауға арналған, олардың функцияларына немесе мақсыныпна қарай жіктелмейтін қаптар, мысалы, шұлық киетін бұйымдарды жууға арналған торлар, жерлеу және пошта қаптары;
- тоқыма материалдарынан жасалған қаптамалар;
- жануарлардан алынатын және тоқыма шикізатынан алынатын талшықтар, мысалы, жануарлардың шаштары, кокондар, бөрелелер, өңделген жүн немесе шикізат, шикі Жібек.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- металл кабельдер (с. 06);
- музыкалық аспаптарға арналған ішектер (15-сынып) және спорттық ракеткалар (28-сынып); - қағаздан немесе картоннан (16-сынып), резеңкеден немесе пластикалық материалдардан (17-сынып) толтыруға арналған материалдар;
- функциясына немесе мақсыныпна қарай жіктелген кейбір желілер мен сөмкелер, мысалы, құтқару желілері (сl. 09), көлік құралдарына арналған багаж желілері (сl. 12), саяхатқа арналған киім қаптары (сl. 18), шаш торлары (сl. 26), гольф сөмкелері (сl. 28), торлар (спорттық бөлшектер) (28-сынып);
- қаптамаға арналған қаптар тоқыма емес, олар жасалған материалға сәйкес жіктеледі, мысалы, қағаздан немесе пластиктен (16-сынып), резеңкеден (17-сынып), былғарыдан (18-сынып) орауға арналған қаптар;
- киімге арналған кенеп (сl.25).

Тауарлар:

жіп арқандар

қағаз ақандар

буып-тию жіп арқандары
брезент
қаптама немесе толтыру үшін мақта
сүзгіленген мақта
қамшы жіптері
буып-тию жіптері
жіптер*
толтырма үшін теңіз балдырлары
сора талшықтары
текстиль мақсаты үшін көміртекті талшықтар
кокос талшықтары
тескительді пластмасса талшықтары
рама талшықтары
тескитель талшықтары
эспарто талшықтары
ат қылы*
гамактар
кендір
тарамыс
сыртқы текстиль пердешелері
бейметалл арқандары
капок
піллә
шитті зығыр [мыжылған]
жүзім сабағын байлау таспашалары
пердешелер таспалары
буып-тию немесе байламдар таспалары
жіп сатылары
мақта линті
қабық
резеңке, пластмасса, қағаз немесе картоннан емес толтырғыш материалдар
резеңке, пластмасса, қағаз немесе картоннан емес буып-тию материалдары
[төсеме, толықтырғыш]
буып-тию үшін текстиль қаптар [конверттер, пакеттер]
баспана болатын демалыс қаптар
кірге арналған қаптар
сусымалы материалдарды тасымалдау мен сақтау қаптары
мәйітті тасымалдау үшін қаптар
пошта қаптары

кір жуу үшін тор қаптар
жөргектерді сақтауға арнайы бейімделген мата қаптары
тізбекті керме аулар
ауға арналған жіптер
ауыл шаруашылық мақсатты бейметалл байлау жіптері
бейметалл байлау жіптері
тиеу-түсіру жұмыстары үшін бейметалл байламдар
бейметалл байламдары
ағаш жоңқалары
бөтелкенің сабан орамы
зығыр қыл-қыбыры
бақта қыл-қыбыры
жібек қыл-қыбыры
шатырлар*
кемпингке арналған свэги-шатырлар
желкендер [такелаж]
желкенді шаңғылар үшін желкендер
желкенді кемелер үшін кенеп
қаптау мен толтыру үшін соя көпіршігі
кендір жіп
кенептен желдеткіш арақабырғалар
толтырма үшін қауырсындар
төсек жабдықтарын толтыру қауырсындары
жабылатын сағасымен сеталық ұстағыштар
жануарлардың түк жамылғысы
кемелерге арналған талшықты материалдардан төсемдер
мамық [қауырсын]
гага мамығы
рафия [жапырақты пальма талшықтары]
тиеу-түсіру жұмыстары үшін бейметалл белдіктер
кендір белдіктер
жүн
балық фермалар үшін торлар
бүркеу торы
кәсіпшілік балық аулау торлар
торлар
құстар мен жәндіктерден қорғайтын торлар
жануарларды тамақтандыру торлар

тасқұламаға қарсы бейметалл торлар
сизаль
тұзақтар [торлар]
толтырма үшін сабан
бейметалл бау байлау құралдары
текстильді сыртқы терезе қақпағы
текстиль мақсат үшін кварц мөлдір шыныталшықтары
текстиль шыныталшықтары
тиеу-түсіру жұмыстары үшін бейметалл ілмектер
ағаш жоңқасы
кабельді бейметалл тұтастырғыштар
пошта сөмкелері
тестильді талшықты шикізат
синтетикалық материалдардан тенттер
тестиль материалдардан тенттер
толтырма шөбі
автомобильді тіркеп сүйреу сымарқандар
бейметал сымарқандар
толтырма үшін мақта қалдықтары
жібек қалдықтары [толтырма материалы]
жүн қалдықтары
аршылмаған мақта
көлік құралдары үшін мөлшерсіз қаптар
шаңнан қорғау тыстар
камуфляж тыстары
аршылмаған жібек
аппаратты жүн
түйе жүні
саң жүн [толтырма материалы]
толтырма жүні
ағаш жүні
машинамен түтілген жүн
өңделген немесе өңделмеген жүн
қой жүні
суреттерді ілу баулары
көтерілетін терезелер баулары
шошқа қылы

23 СЫНЫП

Тоқыма жіптері мен иірілген жіп.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен тоқыма өндірісі үшін қолданылатын табиғи немесе синтетикалық материалдардан жасалған жіптер кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- тоқыма өндірісі үшін пайдаланылатын шыны, серпімді, резеңке және пластикалық материалдардан жасалған жіптер;
- металл жіптерді қоса алғанда, кесте тігуге, тігуге немесе тігуге арналған жіптер; – бұралған жібек, мақта Иірілген жіп, иіру жүні. Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- кейбір арнайы мақсаттағы жіптер, мысалы, электр сымдарында қолданылатын идентификациялық жіптер (cl. 09), хирургиялық жіптер (cl. 10), зергерлік бұйымдарда қолданылатын асыл металдар жіптері (cl. 14);
- тоқыма өндірісінде пайдаланылмайтын, олар жасалған материалға сәйкес жіктелетін жіптер, мысалы, металл (cl.06) және металл емес (cl. 22), серпімді, резеңке немесе пластик (cl. 17), шыны Иірілген жіп (cl. 21).

Тауарлар:

зерлі жіп
кесте жіптері
кендір жіптер
кокос жаңғақтарының талшықтарынан жіп
жасанды талшықтар жібі
пластмасса материалдарынан текстиль жібі
шыны талшықты текстиль жібі
зығыр жіп
кендір жіп
резеңке текстиль жібі
мақта жіп
тігін жіп
жібек жіп
жүн жіп
жамау жіп
текстиль созылмалы жіп
жіптер*
иірімжіп
мақта иірімжіп
жібек иірімжіп

жүн иірімжіп
шашақ жіп [иірімжіп]

24 СЫНЫП

Тоқыма және оның алмастырғыштары; тұрмыстық пайдалануға арналған іш киім; тоқыма немесе пластик перделер.

Түсініктемелер

Сынып негізінен тұрмыстық қолдануға арналған маталар мен мата жамылғылары кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- тұрмыстық пайдалануға арналған зығыр маталар, мысалы, төсек жапқыштары, жастық қаптары, тоқыма материалынан жасалған дәретхана майлықтары, сүлгілер;
- қағаз төсек-орын;
- ұйықтайтын сөмкелер, ұйықтайтын сөмкелерге арналған жаймалар; - москит торлары.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- медициналық (10-сынып) және медициналық емес мақсаттарға арналған электрмен жылытылатын көрпелер (11 – сынып); - қағаздан жасалған үстел іш киімдері (16-сынып);
- қорғаныш асбест перделері (с. 17), бамбук перделері және сәндік моншақтардан жасалған перделер (с. 20); – жылқыларға арналған көрпелер (с. 18);
- кейбір тоқыма бұйымдары мен маталары олардың нақты қолданылуына сәйкес, мысалы, байланыстыру (16-сынып), оқшаулау (17-сынып), геотекстиль (19-сынып).

Тауарлар:

бәйке [мата]

тескильді немесе пластикалық баннерлер

барқыт

үй шаруашылығына арналған ішкі киім

өрнектелген матадан ішкі киім

шомылу ішкі киімі [киімді қоспағанда]

төсек-орын жабдығы

қағаздан жасалғанды қоспағанда, ас жаулықтар

текстильді киім үшін тігілетін биркалар

сөмкелерге арналған өзі жабысатын текстильді биркалар

балалар керуеттері үшін ернеу-бампер [төсек орын жабдығы]

арқаулар

бумази

төсек қаптардың ішпектері

киіз*

тескильді немесе пластикалық жалаушалар

торғын [мата]

дамаст [камчат матасы]

джерси [мата]

қағаздан емес үстел үстіне ұзын төсеніш

дрогет [суреті бар мата]

душқа арналған тескильді немесе пластикалық перделер

тескильді немесе пластикалық перделер

тюль перделер

зефир [мата]

кестелеу немесе тоқымашалақ үшін селдір мата

канифас

сыра саптыаяғы үшін текстиль кілемшелер

нәресте жөргек қалтасы

креп [мата]

крепон

марабу [мата]

жиһазды қаптау үшін текстиль материалдар

текстиль өнімдер материалдары

сүзгілеу үшін текстиль материалдары

қабырғалар үшін күлтелік текстильді маталар

тоқылмаған текстильді материалдар

пластмасса материалдар [мата алмастырғыштары]

текстиль материалдар

үстелге текстиль мат

төсек қаптарға арналған қорғау тыстар болып саналатын демалыс қаптар

төсек қаптар

нәрестелер үшін төсек қаптар

молескин [мата]

муслин [мата]

жастық тысы

матрасқап

көрпелер

үй жануарлары үшін көрпелер

йогаға арналған көрпелер

парча

нәрестелердің мата жаялықтары

текстиль материалдардан қол орамалдары
пикникке жамылғы
жол жамылғы
текстильді терезе алды тақтайы
керуеттерге арналған шілтерлі жиек
астар [мата]
қалпақтарға арналған текстиль астар
перделерге арналған текстиль қармаулары
төсек жамылғылары
қағаз төсек жамылғылары
жиһазға арналған пластмасса жамылғылары
йога арналған орамалдар
бетке арналған текстиль орамалдары
ас үй орамалдары
текстиль орамалдары
шай орамалдары
кендір талшықтардан кенеп
кеңсе мақсатта пайдаланатындарды қоспағанда, резеңкеленген кенеп
баспа машиналар үшін текстиль кенептері
кенеп*
перделер [шымалдықтар]
төсек жаймалары
былғары төсек жаймалары
мамық төсектер [мамық көрпелер]
денені жууға арналған қолғап
кебіндер
шыны ыдыстарды жылтырлатуға арналған майлықтар [сүлгілер]
гримді шешу майлықтары
аспап астына текстиль майлықтары
ас үй текстиль майлықтары
москитке қарсы торлар
сиса
клеенкалы асжаулықтар
қағаздан жасалғандарды қоспағанда, асжаулықтар
бильярд шұғасы
тафта [мата]
тик [матрас жаймасы]
тик [зығыр матасы]

ішкіімдік мата
аэростатқа арналған газ өткізбейтін маталар
кендір маталар
аяқ киім маталар
рамы талшықтарынан маталар
сарғалдақтан маталар
жасанды жібектен маталар
шыны талшықтан текстиль маталар
жоғары температурада жапсырылатын желімтек маталар
зығыр маталар
жиһазға арналған қаптау маталар
кендір маталар
аяқ киімге астар матасы
тамақ өнімдерін тиеу үшін балауыз жабынмен көп реттік маталар
кестеге арналған ою маталар
нілденген маталар
електі маталар
баспасуретті сиса маталар
тоқыма маталар
мақта маталар
баспахана қалыптары үшін жібек маталар
жүн маталар
иілімді маталар
маталар*
жануарлар терісін ұқсататын маталар
түк матасы [қап тігетін мата]
ірімшікті орау үшін мақта матасы
тюль
пластикалық немесе тескитель жалаулар
фланель
кенеп [мата]
диван жастықтары үшін тыстар
әжетхана қақпақтары үшін мата тыстары
жиһаз тыстары
жастық тыстары
шевиот [мата]
жібек [мата]
текстиль материалдарынан затбелгілер

25 СЫНЫП

Киім, аяқ киім, бас киім.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен адамдарға арналған киім заттары кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- киімнің, аяқ киімнің және бас киімнің бөлшектері, мысалы, манжеттер, қалталар, төсемдер, өкшелер мен өкшелер, қалпақшалар, қалпақ жақтаулары;
- спортқа арналған киімдер мен аяқ киімдер, мысалы, шаңғы қолғаптары, спорттық жейделер, велосипедшілерге арналған киімдер, дзюдо және каратэ киімдері, етіктер, гимнастикаға арналған аяқ киімдер, шаңғы етіктері;
- сәнді костюмдер;
- қағаздан жасалған киім, бас киім және басқа да киімдер;
- қағаздан жасалған төсбелгілер; - қалта (киім); - электрлік емес муфталар.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- аяқ киім қолөнерін үйрету үшін пайдаланылатын шағын заттар, мысалы, металл (с. 06) және металл емес (с. 20) сыпырулар мен өкшелер, сондай-ақ киім заттарына арналған құрғақ тауарлар мен бекіткіштер, мысалы, құлыптар, тоғалар, найзағайлар, ленталар, шляпалар ленталары, бас киімдер мен аяқ киімдерге арналған әрлеу заттары (қл. 26);
- арнайы киімнің кейбір бөлшектері, мысалы, спорттық дулыға (с. 09), от киімі (с. 09), операциялық бөлмелерге арналған арнайы киім (с. 10), ортопедиялық аяқ киім (с. 10), сондай-ақ кейбір спорт түрлерінде қолданылатын киім мен аяқ киім, мысалы, бейсбол және бокс қолғаптары, конькиге арналған етік (с. 28);
- электрмен жылытылатын киім (с. 11);
- электр жылытуы бар муфталар (11-сынып), арбалар мен арбаларға арналған муфталар (12-сынып); - қағаз бибтер (16-сынып);
- қағаздан (16-сынып) және тоқымадан (24-сынып) жасалған орамалдар;
- жануарларға арналған киім (18-сынып);
- карнавал маскалары (с. 28) – - қуыршақтарға арналған киім (с. 28);
- қағаз қақпақтар (28-сынып).

Тауарлар:

апостольниктер

банданы [орамалдар]

ішкі киім

теріні сіңіретін ішкі киім

береттер

нымша

боа [горжеткалар]

боди [әйелдердің ішкі киімі]

боксеры [шорт]

ботильоны

шаңғы бәтеңкесі
спорт бәтеңкесі
бриджи
шалбар
футбол бутсысы
бюстгальтерлер
өзі желімденетін бюстгальтерлер
пималар [тебіскі етіктер]
қолғаптар
жаға [киім]
алмалы жаға
жейде ендімесі
вуаль [киім]
габардины [киім]
галош
галстуктер
ұшы кең гастук-бант
гамаш
қысқа гамаш
гетралар [жылы шұлық-ұйық бұйымы]
етік қонышы
грацилар
джерси [киім]
жилеттер
спорт тоқыма бұйымдар
тоқыма бұйымдар
тақалар
аяқ киім тақасы
күләпаралар [киім]
қалпақтардың қаңқалары [негіздігі]
киім қалталары
кашне
кепкалар [бас киімдер]
кимоно
фуражканың күнқағары
бас киім болып есептелетін күнқағарлар
колготкалар
комбинациялар [ішкі киім]

комбинезондар [киім]
корсаждар [әйелдер ішкі киімі]
корсеттер [ішкі киім]
костюмдер
шомылу костюмдері
маскарад костюмдері
жағажай костюмі
үшкіл орамалдар
гимнастикалық шомылу киімі
күртешелер [киім]
жүн матадан күртешелер [киім]
балықшылар күртешелері [киім]
легинсы [шалбар]
ливреялар
көкірекшелер
спорттық майкалар
жең бүкпелері
мангильялар
манто
медицина немесе санитарлық мақсатқа арналмаған бет бетперделер [киім]
ұйықтау бетперделері
терілер [киім]
митенкалар
митры [шіркеулік бас киім]
муфты [киім]
электрлі емес аяқ муфталары
қағаздан жасалғандарды қоспағанда, балалар көкірекшесі
қағаздан жасалғандарды қоспағанда, жеңі бар көкірекшелер
тері жамылғы
шаштараз жамылғылары
тақаға қорғау саптама
кұлаққап [киім]
шұлықтар
тер сіңіретін шұлық
гимнастика аяқ киімі
жағажай аяқ киімі
спорт аяқ киімі
аяқ киім

қағаз киім
сыртқы киім
кестеленген киім
дайын киім
автомобилисттер киімі
велосипедшілердің киімі
гимнасттар үшін киім
жасанды теріден киім
ақсөл киімі
былғары киімі
су өтпейтін киім
жарықдиодты киім
сандық бергішпен спорт киімі
формалы киім
киім*
жүдеу үшін заттары бар киім
аяқ киімнің металды жиектеуі
орари [шіркеу киімі]
пальто
панталондар [ішкі киім]
паркалар
пелериналар
қолғап [киім]
саусақсыз қолғаптар
велосипед қолғаптары
жүргізуші қолғаптары
шаңғышылар қолғаптары
пижамалар
плавкалар
пластрондар
бас орамалдар
мойын орамалдары
төс қалта орамалдары
көйлектер
бас байлауыштары [киім]
байлам жіптер
нәскидің байлам жіптері
шұлықтардың байлам жіптері

дайын астар [киім элементтері]
қолтықшалар
аяқ киім табандары
иық баулар
шолақ бәтеңке
баулы шолақ бәтеңке
пончо
белдіктер [ішкі киім]
белдіктер [киім]
салтанатты белдіктер
әмиян-белдіктер [киім]
шарф-белдіктер
нәрестенің жасауы [киім]
аяқ киімнің тайғанауына кедергі жасайтын құралдар
пуловерлер
шұлықтың қабатталған өкшелері
аяқ киім сыздығы;
ризалар [шіркеу киімі]
жейделер
қысқа жеңді жейделер
сабо [аяқ киім]
сандалиялар
монша сандалиялары
етіктер*
сарафандар
сари
саронги
свитерлер
аяқ киім жұлығы
ұлтрақтар
стихари
монша тәпішкесі
сенсорлық экраны бар қондырғыларға арналған термоқолғаптар
тогалар
трикотаж [киім]
дамбал
бөлме туфли
туфли*

тақиялар
шалмалар
бас киімдер
алжапқыштар [киім]
дзюдо формасы
карате формасы
футболкалар
компрессиялық футболкалар [рашгардтар]
халаттар
шомылу халаттары
ханбок [корей халқының дәстүрлі киімі]
цилиндрлер
аяқ киім тұмсық бөлшектері
шұлықтар
тер сіңіретін шұлықтар
шәлілер
қағаз тымағы [киім]
душ телпегі
шомылу телпектері
шарфтар
шарф –трубалар
бутс бұдырлары
қалпақтар
бала дамбалшасы [ішкі киім]
балақ баулары
тондар
эспадрильялар
белдемшелер
астыңғы белдемшелер
шорт-белдемшелер

26 СЫНЫП

Шілтер, шілтер және кестеленген бұйымдар, өрім және таспалар; түймелер, түймелер, ілгектер мен блоктар, түйреуіштер мен инелер; жасанды гүлдер; шаш әшекейлері; жасанды шаштар.

Түсініктемелер

Сыныпға негізінен құрғақ және басон бұйымдары, табиғи немесе синтетикалық шаштар мен шаш әшекейлері және басқа сыныптарға кірмеген әртүрлі заттарды безендіруге арналған бұйымдар кіреді. Атап айтқанда стыға:

- париктер, жапсырмалар және сақалдар үстеме;
- шаш қыстырғыштары мен таңғыштар;
- галантереялық немесе шашқа арналған таспалар мен садақтар, олардың материалына қарамастан;
- таспалар мен садақтар сыйлықтарды орауға арналған қағаз емес;
- шаш торлары;
- ілгектер мен найзағайлар;
- зергерлік бұйымдар мен зергерлік бұйымдарды қоспағанда және кілт ұстағыштарға арналған салпыншақтар;
- гирляндар мен жасанды Рождестволық гүл шоқтары, соның ішінде ішкі жарықтандырумен;
- кейбір шаш бұйралағыштар, мысалы, электрлік және электрлік емес бұйралағыштар, шаш қыстырғыштары, папиллоттар (бұйралағыштар). Бұл сыныпға жатпайды, атап айтқанда:
- жалған кірпіктер (с. 03);
- ілгектер, атап айтқанда, металл (с. 06) немесе металл емес (с. 20) ұсақ қапсырмалар, перделерге арналған ілгектер (с. 20);
- кейбір арнайы инелер, мысалы, татуировка инелері (с. 08), геодезиялық компас инелері (с. 09), медициналық инелер (с. 10), ойын шарларын үрлеуге арналған сорғы инелері (с. 28);
- шашты бұйралауға арналған қол құралдары, мысалы, бұйралағыш үтік, кірпік бұйралағыш үтік (с. 08);
- шашқа арналған протездер (с. 10) – зергерлік бұйымдар мен зергерлік бұйымдарға арналған салпыншақтар, кілт ұстаушыларға арналған салпыншақтар (с.14);
- кейбір таспалар мен садақтар, мысалы: галантереядан басқа немесе шашқа арналған қағаз таспалар мен садақтар (16-сынып), көркем гимнастикаға арналған таспалар (28-сынып);
- тоқыма жіптері және иірілген жіп (с. 23);
- синтетикалық материалдардан жасалған шыршалар (с.28).

Тауарлар:

апликациялар [галантерея бұйымдары]

галантереялық банттар

шашқа арналған банттар

шашақтар

киім жылтырақтары

аяқ киім баутесіктері

жапсырма сақал

зергерлік бұйымдар мен кілттерге арналмаған салпыншақтар

танамоншақтар [киім керек-жарақтары]

зергерлік бұйымдар мен бижутерияларды қоспағанда, қалпақтар түйреуіштері

энтмологиялық түйреуіштер
зергерлік бұйымдарды қоспағанда, қалпақтар түйреуіштері
зергерлік бұйымдарды жасағанда пайдаланатындарды қоспағанда, моншақтар
жсанды гүлдерден шір
жасанды рождестволық шірлер
жарықпен жасанды рождестволық шірлер
жапсырмалы шаштар
адам шаштары
зерлер
жасанды тізбектер
жасанды рождестволық тізбектер
жарықпен жасанды рождестволық тізбектер
жамауға арналған саңырауқұлақшалар
жең ұстағыштары
желбіреуік [шілтер бұйымдар]
велосипедшінің шалбарлары үшін қысқыштар
шаш қысқыштары
шаш қыстырғышы
текстиль бұйымдарын жөндеу үшін жылыту жолмен жапсырылатын жамаулар
корсаж түймелігі
әмиян түймеліктері
аяқ киім түймеліктері
киім түймеліктері
иық бау түймеліктері
белдіктер түймеліктері
сөмкелер түймеліктері
жабысқыш түймелік
сыдырма ілгек-түймелік
сөмкелерге арналған сыдырма ілгек-түймелік
асыл металдардан емес кеуде белгілері
спорт жарыстарының қатысушыларына арналған нөмер белгілері
кесте инелері
түптеу жұмыстары үшін инелер
қайыс бұйым жұмыстарына арналған инелер
етіктік инелер
тігін инелер
жамау инелері
инелер*

инеқаптар
басондық бұйымдар;
кестеленген бұйымдар
жіптерді қоспағанда, галантереялық бұйымдар
шашқа арналған сәндік бұйымдар
жылыту жолмен жапсырылатын текстильді, сәндік бұйымдар [галантереялық бұйымдар]
әрлеу үшін өрілген бұйымдар
алтынмен кестеленген бұйымдар
күміспен кестеленген бұйымдар
киімге арналған канттар
емшекқап қаңқалары
кестелеу немесе жүн жіптерін орау шарғылары [машиналар бөлшектері емес]
қылқаламдар [басондық бұйымдар]
батырма-түймеліктер
тігу мен қолөнер жабдықтарының қорабы
шаштан бұрымдар
жалған жиек
ілгектер [галантереялық бұйымдар]
тоқу инесі
кілем ілгектері
корсет ілгектері
аяқ киім ілгектері
таспалар [басондық бұйымдар]
шаш таспалары
сыйлықтарды орау үшін қағаз емес жіптер мен банттар
киімге арналған екі жақты желімделген таспалар
кеудені тарту үшін желімделген таспалар
марапаттау таспалар
қақпақтар таспалар
созылмалы таспалар
ішкіімдік әріптік таңбалар
ішкіімдік сандық таңбалар
ішкіімдік әріптік және сандық таңбалар
тоқу жиынтықтары
тігу жиынтықтары
жасанды шаштан жапсырмалар
оймақтар
инеге арналған жіп өткізгіштер;

әйелдер киімдерінің желбіршектері;
пайеткалар;
қағаз папильоткалары;
париктер;
қауырсындар [киім керек-жарақтары];
құс қауырсындар [киім керек-жарақтары];
түйеқұс қауырсындары [киім керек-жарақтары];
пико [шілтер];
корсетке арналған кит мұртынан табақшалар;
шаш байлауыштары;
жеңдегі байлам;
ұялы телефондарға арналған сәндік алқалар;
перделер үшін байлам жіптер;
киімнің иық астылары;
түйреуіштер жастықшалары;
ине жастықшалары;
помпондар
қол аспаптарын қоспағанда, шашты бұйралау үшін электрлі және электрлі емес
жабдықтар
киімдерге арналған көздер
айылбастар [киім керек-жарақтары]
аяқ киім айылбастары
сөмкелер айылбастары
түймелер*
түйме-эмблемалары
рождестволық шыршаларын қоспағанда, жасанды өсімдіктер
розеткалар [басон бұйымдары]
киім желбіреуіштері
шаш торлар
шашақ жіп [басон бұйымдары]
тоқу біздері
киімдерді әрлеу жиектемесі
аяқ киім әшекейлері
киім әшекейлері
қалпақ әшекейлері
жапсырма мұрт
фестоны [кесте]
жасанды жемістер
ішкіімдерінің фурнитурасы [галантерея]

ине қынабы
жасанды гүлдер
балық ауларын жасау қайықтар
шаш бояу үшін телмектер
тігінші біздері
шиньондар
аяқ киім баулары
киім баулары
киімге арналған өрілген баулар
жүн баулары
шаш түйреуіштер
шашты бұйралау түйреуіштері
жаға қаттылығының элементтері

27 сынып

Кілемдер, төсеніштер, төсеніштер, линолеум және еденге арналған өзге де жабындар; қабырға тұсқағаздары және тоқыма емес Қаптау материалдары.

Түсініктемелер

Сынып негізінен дайын едендерді немесе қабырғаларды жабуға арналған бұйымдар кіреді.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- едендер, плиткалар және еденге арналған палубалар, металл (с. 06), және металл емес (с. 19), ағаш тақталар (с. 19);
- электрмен жылытылатын кілемдер (11-сынып);
- геотекстиль (19-сынып);
- балалар манеждеріне арналған кілемдер (20-сынып);
- тоқыма материалынан жасалған қабырға жабындары (с.24).

Тауарлар:

жасанды көгал
йоға сабақтарына арналған кілемшелер
алауошақ пен барбекю үшін отқа төзімді еден кілемшелері
кілемдер
автомобиль кілемдері
ванна бөлмелерінің кілемдері
тайғанауға кедергі жасайтын кілемдер
текстильді емес қабырғаның күлтелік материалдары
гимнастикалық маттар

шаңғы баурайларға арналған маттар
маталар*
тұсқағаздар
текстильді тұсқағаздар
линолеумдік плиткалары [еден үсті жабындылар]
кілем жабындары үшін төсеніштер
еден үсті винилды жабындар
еден жабындары
текстильді қабырға жабындары
текстильді қабырға жабындары
аяқ сүрту төсеніштері
татами
қамыс тоқымасы
циновкалар*

28 СЫНЫП

**Ойындар, ойыншықтар; бейне ойындарға арналған аппараттар;
гимнастикалық және спорттық тауарлар; шырша әшекейлері.**

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен ойыншықтар, ойын құрылғылары, спорттық жабдықтар, ойын-сауық және әзіл-қалжың өнімдері, сондай-ақ кейбір шырша өнімдері кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- ойын және ойын-сауық құрылғылары, соның ішінде басқару құрылғылары;
- көңіл көтеруге, әзіл-қалжыңға және еркелікке арналған бұйымдар, мысалы, карнавал маскалары, ойындармен билеуге арналған қағаз шляпалар, конфетти, тосынсыйлар мен жаңа жылдық кречерлер;
- балық аулау және балық аулауға арналған заттар, мысалы, қармақ, балық аулауға арналған торлар, Жем, аң аулауға арналған Жарма;
- спорт пен түрлі ойындарға арналған механизмдер. Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- шыршаларға арналған шамдар (с. 04), шыршаларға арналған электр шамдары (с. 11), шыршаларды безендіруге арналған шоколад пен тәттілер (с. 30);
- суға батыруға арналған жабдық (09-сынып);
- жыныстық ойыншықтар және эротикалық қуыршақтар (10-сынып);
- гимнастика және спортқа арналған киім (25-сынып);
- кейбір гимнастикалық және спорттық бұйымдар, мысалы, қорғаныс дулығалары, көзілдіріктер мен серпімді жолақтар тісті қорғаныс спорттық (с. 09), атыс спорттық қаруы (с. 13), гимнастикалық төсеніштер (с. 27), сондай-ақ балық аулауға және аң аулауға арналған кейбір жабдықтар, мысалы, аңшылық пышақтар, гарпундар (с.

08), атыс аңшылық қаруы (с.13), функциясына немесе мақсыныпна сәйкес жіктелетін балық аулау торлары (с. 22)

Тауарлар:

бейнеойындарға арналған аркада автоматтары
бейнеойындар автоматтары
құмар ойындар автоматтары
алдын ала төлеммен ойын автоматтары
автомобильдер [ойыншақтар]
балық аулау үшін ырғақтар
бассейндер [спорт пен ойындар бұйымдары]
батуттар
сауық кеші әшекейлері
өшірілетін қабатпен лотерея билеттері
гольф сөмкелеріне арналған биркалар
спорт сөрелік блоктар
боди-бордтар
бумерангтар
құыршақтардың еміздікпен бөтелкелері
кіші жас балаларға үш доңғалақты велосипедтер [ойыншықтар]
сәбилерге арналған үш доңғалақты велосипедтер[ойыншықтар]
велотренажерлер
ойын консольдерінің сыртқы салқындату желдеткіштері
балық аулау тұтқырлар [балық аулау торлар]
бадминтон ойыны үшін воландар
зырылдауық [ойыншықтар]
гимнастикалық батпантастар
ауа модельдері үшін ұшу гироскопы мен стабилизаторлары
сурет құруға арналған элементтер жиынтығының бас қатырғыштары
саздан көгершіндер [нысаналар]
бокс тұлыбы
қабу сезбегі [балық аулау керек-жарақтары]
дельтапландар
бейнеойындар үшін джойстиктер
ұшатын дискілер
спорт дискі
құыршықтар үйшіктері
балалар үшін ойын үйшіктері

домино
сүйеніш жүзу тақтайлары
сапсерфинга тақтайлары
серфинг тақтайлары
серіппелі тақтайлар [спорт тауарлар]
серфингке арналған желкенді тақтай
шахмат тақтайы
дойбы тақтайы
дрондар [ойыншықтар]
найзалар
синтетикалық материалдардан жаңа жылдық шыршалар
ойын сүйектерінің ыдыстары
жүзу желеткесі
дене жаттығуларына арналған аурылатылған жилеттер
жумары [альпинисттердің жабдықтары]
қағаз батпырауықтар
ойын доптарына ауа толтыру үшін желүрменің инесі
үй жануарларының ойыншықтары
жұмсақ ойыншықтар
бассейннің үрмелі ойыншықтары
қыжым ойыншықтар
қозғалмалы бөлшектермен ойыншықтар
ұтыс ойынның тосын сый ойыншықтары
ойыншықтар*
күйзеліске қарсы ойыншақтар
телекоммуникациялық атқарымдары бар тасымалданатын электронды
ойыншықтар мен ойындар
карта ойындары
коллекциялық карта ойындары
үстел ойындары
ойын алаңмен үстел ойындары
сұйықкристалды дисплеймен тасымалданатын ойындар
сақиналы ойындар
ойыншықтар*
ойыншықтар-конструкторлар
косметикаға еліктейтін ойыншық бұйымдар
бассейнде жүзу үшін үрмелі ойыншықтар
музыкалық ойыншық құралдары
калейдоскоптар

ойын доптарының камералары
атлеттер пайдаланатын канифоль
шаңғы жиектері
ойын карточкалары
бинго карталары
ойын карталары
жәрменке әткеншектері
балық аулау шарғысы
тербелме-ат [ойыншықтар]
әткеншектер
йога әткеншектері
кегли
кегль ойны [ойын]
бильярд кийлері
гольф сырғытпа таяғы
хоккей сырғытпа таяғы
баланың дамытатын кілемдері
итбалық терісі [шаңғының тіреуіш беттері үшін]
жаңа жылдақ шыршаның қоңыраулары
қуыршақтар бөлмелері
ойын консольдері үшін бақылағыштары
ойыншықтар бақылағыштары
спорттық таңбалау конус
конфетти
мұз коньки
шығыршықты коньки
бір табанды шығыршықты коньки
ойын сүйектері
спорт жаттығулары үшін бұлшықеттерді электрстимуляция костюмдері
шаңғының бекіткіші
қуыршақ керуеттері
рулетканың айналмалы дөңгелектері
балық аулау ілгектері
құрылыс текшелері [ойыншықтар]
қуыршықтар
топсалы қуыршықтар
дайвинг ескекаяқтары
жүзу ескекаяқтары

су асты жүзі үшін ескекаяқтар
қолға арналған ескекаяқтар
көркем гимнастика таспалары
ракеткаларға арналған сырғылауға қарсы таспалар
балық аулау қармақ бауы
жануарлардың ішектерінен балық аулау қармақ бауы
ату садақтары
шаңғы
су шаңғысы
серфинг шаңғылары
шығыршықты шаңғы
маджонг
макеттер [ойыншықтар]
аң аулау үшін манкалар
марионеткалар
бетперделер [ойыншықтар]
карнавал бетперделері
театр бетперделері
семсерлесу маскасы
ойыншық ретінде сомдау үшін пластикалық массалар
ойыншық ретінде сомдау үшін мастика
матрешкалар
желкенді тақтайлар дiңгектері
доп беру мәшинесі
қыжым аюлар
бильярд кийдің боры
нысандар
электр нысандар
мобайлдар [ойыншықтар]
модельдер [ойыншықтар]
құрама көлемді үлгілер [ойыншықтар]
көлік құралдарының көлемді үлгілері
батпырауыққа арналған қалбағайлар
ойын доптары
балық аулауға арналған асанды жем
бильярд үстелдерінің бортына арналған қаптама
тізеқап [спорт тауарлары]
бильярд кийлерінің ұштары

шынтаққаптар [спорт тауарлары]
нард ойыны
ойын доптарына арнайы бейімделген желүрмесі
альпинистік байламдар;
өлшеуіштік сезбек орнатылған жаттығулар құрсаулары;
қуыршақтар киімі;
семсерлесу қаруы;
пазлдар;
ойын ақшатырлары;
шығыршықты шаңғылар таяқтары;
шаңғы таяқтары;
мажоретка таяқшалары;
сауық кешінің ойыншық ретінде жарқырауық білезік-таяқшылар;
параплан
патинко
бейсбол қолғаптары
бокс қолғаптары
гольф қолғаптары
ойын қолғаптары
беріс қолғаптары [ойын жабдықтары]
жүзу үшін жарғақты қолғаптар
семсерлесу қолғаптары
балалар алаңшалардың құмсалғыштары
пиньяталар
ойыншық тапаншалар
пневматикалық ойыншық тапаншалары
пистондар [ойыншықтар]
ойыншық тапаншалар пистондары [ойыншықтар]
ойын консольдердің экрандары үшін қорғау үлдірі
сылдырауық [ойыншықтар]
ойын тағалары
жаңа жылдық шыршалардың шамдалдары
жаңа жылдық шыршалардың тұғырығы
шаңғылардың тірек беттерін жабындау
жүзу үшін поплавоклар
балық аулау поплавоклар
жүзу белдіктері
қарын бұлшықеттерін электр ынталандыруға арналған жаттығу желімді
белдіктер

белге арналған жаттығу белдіктері
аң немесе балық аулау үшін жем
аң немесе балық аулау үшін иісті жем
садақтан ату жабдықтары
қағаз батпырауықтардың жіптерін орауға арналған құралдар
сабын көпіршігін жіберу құралы [ойыншықтар]
жер кесектерін орнына салу үшін құралдар [гольф жабдықтары]
бильярд ойнаған кезде жазу үшін маркер құралдары
ойын приставкасы
тасымалданатын ойын приставкасы
қорғау аралық қабаттар [спорт жабдығының элементтері]
ракеткалар
шапты қорғау үшін қабыршақ
серфинг тақтайларының белдіктері
желкенді тақтайлар белдіктері
ауыр атлет белдіктері [спорт тауарлар]
ойыншық роботтары
зақпылар [спорт тауарлар]
велокұрылғыларға арналған тығыршық
пейтбол мылтықтары [спорт жабдықтары]
майлық-ойыншықтар
самокат [ойыншықтар]
шаналар [спорт тауарлар]
бобслей шаналары
скелетон шаналары
көбелек торлы дорбасы
балық аулау торлы дорбасы
спорт торлары
теннис торлары
балық қабуын дабылдағышы [балық аулау жабдықтары]
скейтбордтар*
лотереяға арналған скретч-карталар
слот-машиналар [ойын автоматтары]
гимнастика снарядтары
лақтыру үшін снарядтар
ауыр атлетикада жаттығу жасау үшін спорт снарядтары
балық аулау жабдықтары
жаңа жылдық шыршалар үшін жасанды қар

қарадымдағыш
сноубордтар
көлік құралдары [ойыншықтар]
қашықтықтан басқарылатын ойыншық көлік құралдары
ойын сүйектеріне арналған стакандар
ұшатын нысандар бойынша ату стендтері
бильярд үстелдері
алдын ала төлейтін автоматтармен бильярд үстелдері
үстел теннисінің үстелдері
ракетка ішектері
жануарлар ішегінен ракетканың ішектері
доңғалақтармен немесе доңғалақсыз гольф сөмкелері
крикет сөмкелері
гольфтің арба-сөмкелері
сазды тәрелкелер [нысандар]
тобогандар [ойыншықтар]
күштемелі тренажерлар
спорт тренажерлар
триктрак
ұстаушы спорт дамбалдары [спорт тауарлар]
балық аулау қармақтары
шамдар, майшамдар мен кондитерлік өнімдерін қоспағанда, шырша әшекейлері
теннис доптарын лақтыру құрылғылары
фокус көрсету құрылғылары
ойын құрылғылары
боулинг құрылғылары мен жабдықтары
жаттығулар үшін ауыратқыштар
фигуралар [ойыншықтар]
кейіпкер фигурасы
ойынға арналған фишкалар [жетондар]
құмар ойындар үшін фишкалар
үстел үсті футбол
мереке шартылдақтары
қол шартылдақтары [сылдырақ-ойыншықтар]
шартылдақ-тосынсый [рождество крекерлер]
серфинг тақтайлары үшін арнайы тыстар
шаңғыға арналған арнайы тыс
ойын түйіршіктері

бильярд шарлары
мерекеге арналған ауа шарлары
боулинг шарлары
буль ойнына арналған шарлар
пейнтбол шарлары [пейнтбол қару снарядтары] [спорт тауарлар]
кар шарлары
шахмат
дойбы [ойын]
секіру сырығы
мерекеге арналған қағаз қалпақтар
қалқаншалар [спорт тауарлар]
камуфляж экрандары [спорт тауарлар]
экспандерлер [тренажерлер]

29 СЫНЫП

**Ет, балық, құс және аң; ет сығындылары;
консервіленген, кептірілген және термиялық өңдеуден өткен көкөністер
мен жемістер; желе, джем, компоттар; жұмыртқа; сүт, ірімшік, май, йогурт
және басқа да сүт өнімдері; тағамдық майлар мен майлар.**

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен жануарлардан алынатын азық-түлік өнімдері, сондай-ақ консервіленген немесе тұтынуға дайындалған көкөністер мен бау-бақша өнімдері кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- ет, балық, жемістер немесе көкөністерге негізделген өнімдер;
- жеуге жарамды жәндіктер;
- басым компоненті сүт болып табылатын сүтті сусындар;
- табиғи сүтті алмастырғыштар, мысалы, бадам сүті, кокос сүті, жержаңғақ, күріш, соя сүті;
- консервіленген саңырауқұлақтар;
- адам тұтынуы үшін өңделген бұршақ дақылдары мен жаңғақтар;
- дәмдеуіштер мен хош иістендіргіштерді қоспағанда, адам тұтынуы үшін өңделген тұқымдар.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- майлар мен майлар, мысалы, эфир майлары, тағамға қатысты майлардан басқа (с. 03), өнеркәсіптік (кл. 04), медициналық мақсаттағы кастор майы (с. 05); - балалар тағамы (с. 05);
- диеталық тамақтану және медициналық мақсаттағы заттар (с. 05);
- тағамдық қоспалар (с. 05);
- салат тұздықтары (с. 30);

- дәмдеуіштер ретінде пайдалану үшін өңделген тұқымдар (с. 30);
- шоколадпен қапталған жаңғақтар (с. 30);
- жемістер, көкөністер, жаңғақтар өңделмеген тұқымдар (с. 31);
- жануарларға арналған жем (с. 31) – - тірі жануарлар (с. 31);
- отырғызуға арналған тұқымдар (с.31).

Тауарлар:

аспаздық мақсат үшін агар-агар
тамаққа қолдануға дайындалған алоэ вера
аспаздық мақсат үшін альгинаттар
андуйет
жансыз анчоустар
өңделген жержаңғақ
консервіленген бөрікгүлдер
жұмыртқа ақуызы
консервіленген ірі бұршақ
тамаққа қолдану үшін консервіленген соя ірі бұршағы
сорпа
зімбір тосабы
аспаздық мақсат үшін верджук
ветчина
тамақ майларын жасау үшін май заттар
консервіленген теңіз өсімдіктері
жеуге жарамды құс ұялары
жансыз голотуриялар
тартылған етпен толтырылған голубцы
консервіленген бұршақ
консервіленген саңырауқұлақ
гуакамоле
жидек негізінде көпіршітілеген кілегеймен десерт
жемдер
жабайы құс
желатин*
ет дірілдегі
кондитерлік өнімдерден басқа тамақ дірілдегі
жұмыртқа сарысы
кокос майы
тамақ сүйек майы
тамақ шошқа майы

тамақ жануарлар майы
тамақ майы
жеміс негізінде жеңіл тіскебасар
ет негізінде тіскебасар
жеміс негізінде жеңіл тіскебасар
балық негізінде тіскебасар
сүт алмастырғыш
соядан порциялы өнімдер
порциялы тофу өнімдері
шұжық өнімдері
жүзім
уылдырық
баялды икрасы
кәді икрасы
өңделген балық уылдырығы
консервіленген зімбір
кристалданған зімбір
маринадталған зімбір
йогурт
ашытқан қырыққабат
кассуле
кварк
айран
кимчи
тағамдық балық желімі
картоп үзбе кеспесі
клипфиск [тұздалып кептірілген нәлім]
клэмсы [жансыз]
сүт коктейлі
қан шұжығы
пияз сақиналары
өңделген жемістен композициялар
мүкжидет нәрсуы
нәрсу
ет консервілері
көкөніс консервілері
балық консервілері
жеміс консервілері

үйрек конфи
сорпа концентраттары
тамақ дайындау үшін көгөніс концентраттары
тамақ дайындау үшін жеміс концентраттары
корн-догтар
корнишондар
тофудан котлеттер
соядан котлеттер
жансыз асшаяндар
жансыз аратіс асшаяндары
кілегейлі крем
крокеттер
тамаққа пайдаланатын жібеккөбелектің дернәсілдері
өңделген қант жүгерісі
қымыз
жансыз лангуст
аспаздық мақсат үшін лецитин
дайындалған жеуге жарамды құмырсқа құрттары
жансыз ақсерке
консервіленген пияз
маргарин
мармелад [жеміс тосабы]
тағамдық майлар
жержаңғақ майы
тағамдық какао майы
тағамдық сұйық кокос майы
қатты кокос майы
тағамдық жүгері майы
тағамдық күнжіт майы
тағамдық зығыр майы
тағамдық тұңғыш суық сығудың зәйтүн майы
тағамдық зәйтүн майы
тағамдық пальма майы
тағамдық пальмаядролық май
тағамдық күнбағыс майы
тағамдық рапс майы
сары май
тағамдық соя майы

жансыз мидиялар
ұнтақталған бадам
тағамдық сүйек майы
жансыз қабыршақтағы ұлулар
жансыз ұлулар
сүт
жержаңғақ сүті
аспаздық мақсат үшін жержаңғақ сүті
кокос майы
аспаздық мақсат үшін кокос сүті
бадам сүті
аспаздық мақсат үшін бадам сүті
сұлы сүті
күріш сүті
аспаздық мақсат үшін күріш сүті
ақуыздың жоғары мөлшерімен сүт
ұйыған сүт
қойылтылған сүт
ашыған сүт
соя сүті
құрғақ сүт*
сүт қышқылды ашып піскен сүт
тамаққа пайдалану үшін балық ұны
көгөніс мустар
балық мустар
жеміс жұмсағы
ет
консервіленген ет
лиофиленген ет
сүт қышқылды сусындар
сүт басым сүт сусындары
жержаңғақ сүті негізінде сусындар
кокос сүті негізінде сусындар
бадам сүті негізінде сусындар
тамаққа жарамды жансыз жәндіктер
табиғи немесе жасанды шұжық қабығы
консервіленген көгөністер
лиофиленген көгөністер

өңделген көгөністер
кептірілген көгөністер
жылулық өңдеуден өткөн көгөністер
үгілген картоптен құймақ
картоп құймағы
консервіленген зәйтүн
жанссыз омарлар
омлеттер
хош иістендірілген жаңғақтар
қантталған жаңғақтар
кептірілген кокос жаңғақтары
өңделген жаңғақтар
томат пастасы
сығымдалған жеміс пастасы
бауыр паштеттері
аспаздық мақсат үшін пектиндер
консервіленген бұрыш
бауыр
пикульдер
көгөніс негізінде сәбилерге арналған тағам
жұмыртқа ұнтағы
сүт өнімдері
тағамдық балық өнімдері
жансыз үй құсы
ақ пудинг
пулькоги
тамаққа дайындалған өсімдіктер тозаңы
томат пюресі
алма пюресі
жансыз шаяндар
жансыз шаян тәрізділер
рататуй
консервіленген балық
жансыз балық
тұздалған балық
көгөніс салаттары
жеміс сататтары
май

жансыз сардиналар
сате
шошқа еті
жансыз майшабақ
өңделген тұқымдар*
өңделген күнбағыс тұқымдары
кілегей [сүт өнімі]
көпіршіктелген кілегей
өсімдік кілегейлері
қаймақ
тамақ дайындау үшін көкөніс шырындары
аспаздық мақсат үшін лимон шырыны
тамақ дайындау үшін қызанақ шырындары
тұздалған азық қоры
шұжықшалар
кепкен нанның ішіндегі шұжықшалар
таяқшадағы қамыр шұжықшасы
хот-догтарға шұжықшалар
сорпа дайындау үшін құрамдар
кеспе дайындау үшін құрамдар
соя спаржасы
бутербродқа арналған май негізіндегі спредтер
көгөніс негізінде спредтер
жаңғақ негізінде спредтер
жеміс дірілдегімен спредтер
сорпалық өнім
жидек кеспелері
кеспелер
көгөніс кеспелер
сүттің сарысуы
сүзбелі құймақтар
ірімшіктер
тажин [ет, балық немесе көгөніс негізіндегі тағамдар]
тахини
сүзбе
темпе
тофу
жансыз трепанги

консервіленген трюфельдер
жансыз тунец
жансыз устрица
фалафель
аспаздық мақсат үшін сүт ферменттері
мәйек ферменттері
балық сүбесі
құрма
әйнекейленген жемістер
мұздатылған жемістер
консервіленген жемістер
өңделген жемістер
спиртте консервіленген жемістер
жылумен өңделген жемістер
өңделген орман жаңғағы
картоп қауызы
хумус
жеуге жарамды құрғақ гүлдер
жеміс цедрасы
консервіленген сарымсақ
консервіленген жасымық
картоп қытырлағы
төмен калориялы қытырлақтар
жеміс қытырлақтары
шукрут
алкогольсыз эгт-ног
тағамдық су өсімдіктерінің экстракттары
ет экстракттары
консервіленген жидектер
тамаққа пайдалану үшін ұлу жұмыртқалары
жұмыртқалар*
якитори

30 СЫНЫП

Кофе, шай, какао және олардың алмастырғыштары; күріш, макарон және кеспе; тапиока (кассава) және саго; ұн және астық өнімдері; нан, кондитерлік өнімдер және кондитерлік өнімдер; шоколад;

балмұздақ, сорбет және басқа да жеуге жарамды мұз өнімдері; қант, бал, сірне сиропы; ашытқы, наубайхана ұнтақтары; тұз, дәмдеуіштер, консервіленген шөптер; сірке суы, тұздықтар, дәмдеуіштер; салқындатуға арналған Мұз.

Түсініктемелер

Сынып негізінен көкөністер мен жемістерден басқа, тұтынуға немесе консервілеуге дайындалған өсімдік тағамдары, сондай-ақ тағамның дәмін жақсартуға арналған көмекші қоспалар кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- кофе, какао, шоколад немесе шай негізіндегі сусындар;
- жеуге дайын дәнді дақылдар, мысалы, сұлы, жүгері, арпа, булгур, гранола;
- пицца, пирогтар, бутербродтар;
- шоколадпен қапталған жаңғақтар;
- эфир майларынан басқа тағамға немесе сусындарға арналған хош иістер.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- өнеркәсіптік мақсаттарға арналған тұз (с. 01) – - эфир майлары сияқты тамақ өнімдеріне немесе сусындарға арналған хош иістендіргіштер (с. 03);
- инфузиялар дәрілік және диеталық тамақтану және медициналық заттар мақсаттар (05-сынып);
- балалар тағамы (05-сынып);
- тағамдық қоспалар (с. 05) – - фармацевтикада қолданылатын ашытқылар (с. 05), жануарлардың тамағына арналған ашытқылар (с. 31);
- кофе, какао, шоколад немесе шай қосылған сүт сусындары (с. 29);
- сорпалар мен сорпалар (с. 29);
- тазартылмаған дәнді дақылдар (с. 31);
- жаңа хош иісті шөптер (с. 31);
- **жануарларға арналған жем (с.31).**

Тауарлар:

аспаздық мақсаты үшін ваниль хош иістендіргіштері

эфир майларын қоспағанда, аспаздық мақсаты үшін хош иістендіргіштер

фир майларын қоспағанда, сусындар хош иістендіргіштері

кофе хош иістендіргіштері

эфир майларын қоспағанда, тағамдық хош иістендіргіштері

аспаздық мақсаттағы аспартам

даршын

баоцзы

астық тұқымдас батончиктері

ақуыздың жоғары мөлшерді астық тұқымдас батончиктері

салмасы бар бисквиттер

жұқа құймақтар
татымды жұқа құймақтар
макарондар негізгі ингредиент болып саналатын лиофизеленген тағамдар
күріш негізгі ингредиент болып саналатын лиофизеленген тағамдар
кеспе негізіндегі тағамдар
бриоши
булгур
бөлке нан
шоколадпен тәтті тоқаштар
жеуге жарамды вафельді қағаз
жеуге жарамды күріш қағазы
жеуге жарамды қағаз
буррито
ванилин [ваниль алмастырғышы]
вафли
вермишель
табиғи тәттілендіру заттар
шұжық өнімдерінің байланыстырғыш заттары
балмұздаққа арналған байланыстырғыш заттар
аспаздық мақсаты үшін апельсин суы
аспаздық мақсаты үшін теңіз суы
су өсімдіктері [дәмдеуіш]
жеуге жарамды ара балауызы
уыт галеталары
қалампыр [дәмдеуіш]
айна шәрбаты
тәтті майқоспалы қамырдан өнімдер үшін шәрбат
аспаздық мақсат үшін глюкоза
қыша
кесіліп құырылған нан
өңделген қарақұмық
аспаздық мақсат үшін глютен қоспалары
доенджанг [дәмдеуіш]
сыра қайнатуға арналған ашытқы
ашытқы*
тағамдық өнімдер үшін қоюлатқыштар
ұйытқы
күріш негізінде жеңіл тіскебасарлар

астық дақылдары негізінде жеңіл тіскебасарлар
какао алмастырғыштары
кофе алмастырғыштары
өсімдік кофе алмастырғыштары
аспаздық мақсат үшін қант алмастырғыштары
шай алмастырғыштары
салат дәмдеуіштері
құырылған кофе дәндері
жеміс дірілдек өнімдері [кондитерлік]
тортты безендіру үшін тәттілерден өнімдер
мусс түріндегі кондитерлік өнімдер
жаңа жылдық шыршаларды безендіру үшін кондитерлік өнімдер
тәтті қамырдан кондитерлік салмамен басымырақ өнімдер
катпарлы қамырдан кондитерлік өнімдер
кондитерлік ұн өнімдері
жержаңғақ негізінде кондитерлік өнімдер
бадам негізінде кондитерлік өнімдер
қантты кондитерлік өнімдер
жеміс кондитерлік өнімдері
макарон өнімдер
ұнтақталған зімбір
мұздатылған йогурт [балмұздақ]
какао
какао әжігі
аспаздық мақсат үшін шарап тасы
каперстер
толған кофе капсуласы
карамели [кәмпит]
карри [дәмдеуіш]
кетчуп [тұздық]
кимбап
өңделген киноа
киш
тағамдық желімтегі
ұн негізінде үзбе кеспе
комбуча
кәмпиттер
мия кәмпиттері [кондитер бұйымдары]

жалбызды кәмпиттер
таза дем үшін жалбызды кәмпиттер
ликермен шоколад кәмпиттері
сүт конфитюрі
даршын [татымдылық]
кофе
аршылмаған кофе
кочхуджан
тағамдық крахмал
крекерлер
күріш крекерлері
пісірілген крем
крем-брюле
дірілдек кондитер өнімдерін жасау үшін хош иістендірілген кристалдар
круассандар
жүгері жармасы
ұнтақ жарма
сұлы жармасы
арпа жармасы
тағамдық жармалар
мұз текшелері
ұнтақталған жүгері
қуырылған жүгері
етпен самса
жеміс дағары [тұздықтар]
куркума*
кускус
лакса
кеспе
соба кеспесі
удон кеспесі
салқындату мұзы
табиғи немесе жасанды мұз
тағамдық мұз
жеміс мұзы
картоп негізінде таба нан
күріш таба наны
майонез

макарон [піспенан]
макарон
мальтоза
жүгері ботқасы
ащы тұздықты туралған көгөністерден маринад [пикалили]
маринадтар
марципан
бал
мисо
араның аналық сүті
балмұздақ
бұршақ ұны
қарамық ұны
тапиокидан ұн*
картоп ұны
жүгері ұны
жаңғақты ұн
тағамдық ұн*
бидай ұны
соя ұны
арпа ұны
шоколад муссы
мюсли
кондитерлік өнімдер үшін жалбыз
какао-сүтті сусындар
кофе-сүтті сусындар
кофе сусындары
какао негізінде сусындар
түймедақ негізінде сусындар
шай сусындары
сүт қақталған шай сусындары
шоколад-сүтті сусындар
шоколад сусындар
дәрілік емес тұнбасы
нуга
ньокки
ұсақталған сұлы
тазартылған сұлы

кимчидан құймақ
онигири
шоколадтағы жаңғақтар
мускат жаңғағы [дәмділік]
мия таяқшалары [кондитер өнімдері]
зімбір пастасы [дәмдеуіш]
пастилалар [кондитер өнімдері]
сірне
қамырға пісірілген паштет
тұшпара
бұрыш
хош иісті бұрыш
бұршаққынды бұрыш [дәмдеуіш]
песто
піспенан
кокос піспенаны
салмасы бар піспенан
құрғақ піспенан
пибимпаб [көгөніс пен сиыр етімен араластырылған күріш]
бәліштер
сәбилерге арналған кеспе негізінде тағам
пицца
ет тұздығы
аспаздық мақсат үшін жасанды тәттілендіргіш
өңделген ұсақ полба
өңделген полба
помадкалар [кондитер өнімдері]
попкорн
балмұздақ дайындау үшін ұнтақтар
наубайхана ұнтақтары
қыша ұнтағы
пралине
хош иісті тағам препараттары
дәмдеуіштер
астық өнімдер
сұлы негізінде өнімдер
прополис*
профитрольдер

пірәндік
дәмдеуіштер
птифуры
күріш пудингі
пудингтер [көмеш]
сүт пудингтері
аспаздық өнімдерінің ұнтағы
равиоли
аспаздық мақсатта етті жұмсартқыштар
рамән
таза тынысқа арналған шайнайтын сағыз
шайнайтын сағыз*
релиш [дәмдеуіш]
күріш
су өсімдіктеріне оралған дайын күріш
жылдам дайындалатын күріш
тамаққа пайдалануға арналған бидай өсіндісі
көктемгі рулет
саго
мұз кәмпітті қант
пальма қанты
қант*
аспаздық мақсат үшін сахарин
өңделген кенешөп тұқымдары [дәмдеуіштер]
күнжіт тұқымдары [дәмдеуіштер]
аспаздық мақсат үшін зығыр тұқымдары [дәмдеуіштер]
дәмдеуіш ретінде пайдаланатын өңделген тұқымдар
өңделген асқабақ тұқымдары [дәмдеуіштер]
анис тұқымы
агава шәрбаты [табиғи тәттілендіргіш]
алтын шәрбат
мелассадан шәрбат
татымды жұқа құймақтардың қоспалары
аунатылатын қоспалар
ас содасы [тамақ дайындау үшін натрий бикарбонаты]
кристалденген лимон шырыны [дәмдеуіштер]
тамаққа пайдалану үшін уыт
тамақ өнімдерін консервілеу үшін тұз

ас тұзы
балдыркөкті тұз
сорбет [балмұздақ]
ветчинаны жылтырлату құрамдары
жеуге жарамды бал ұяшықтары
мүкжидек тұздығы [дәмдеуіштер]
соя тұздығы
томат тұздығы
алма тұздығы [дәмдеуіштер]
тұздықтар [дәмдеуіштер]
паста тұздығы
спагетти
дәмдеуіштер
шоколад негізінде спредтер
жаңғағы бар шоколад спреді
көпіршітілген кілегей үшін тұрақтандырғыштар
қызыл бұршақпен тәттілендірілген мұз жоңқасы
кептірілген нан
кептірілген нан ұнтағы
суши
сэндвичтер
табуле
такос
тамаринд [дәмдеуіштер]
тапиока
тарты
дайын қамыр
аспаздық өнімдер қамыры
бадам қамыры
аспаздық өнімдердің күріш қамыры
аспаздық өнімдер үшін тәтті майқоспа қамыры
тортильи
консервіленген бақша шөптері [дәмдеуіштер]
торттың шоколад безендірмелері
сірке суы
сыра сірке суы
камыр ферменттері

халуа
харисса [дәмдеуіштер]
глютенсіз нан
тұщы қамыр наны
нан*
жүгері қауыздары
сұлы қауыздары
хот-догтар
шай алмастырғыш ретінде пайдаланатын гүлдер немесе жапырақтар
цзяоцзы
цикорий [кофе алмастырғышы]
шөп шайлары*
теңіз су өсімдіктерінен шай
мұзбен шай
шай*
чатни [дәмдеуіш]
ұнтақталған сарымсақ [дәмдеуіш]
чизбургерлер [сэндвичтер]
чипсы [дән өнімдері]
шоколадтағы картоп чипсілері
чоу-чоу [дәмдеуіш]
шафран [дәмдеуіш]
шоколад
шоколатаиналар
тағамдық уыт экстракты
эфир эссенциялар мен эфир майларды қоспағанда, ас эссенциялары
тазаланған арпа

31 СЫНЫП

Ауыл шаруашылығы, аквамәдениет, бау-бақша және орман өнімдері, шикі және өңделмеген;

өңделмеген және өңделмеген дәндер мен тұқымдар; жемістер, көкөністер және хош иісті шөптер жана; өсімдіктер мен гүлдер тірі; шамдар, көшеттер мен тұқымдар; тірі жануарлар; жануарларға арналған жемдер мен сусындар; уыт.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен тұтыну үшін өңделмеген егіншілік өнімдері мен теңіздер, тірі жануарлар мен тірі өсімдіктер, сондай-ақ мал азығы кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- тазартылмаған дәнді дақылдар;
- жемістер мен көкөністер жаңа жуылған және жылтыратылған;
- өсімдік қалдықтары;
- өңделмеген балдырлар;
- өңделмеген ағаш;
- инкубациялық жұмыртқалар;
- жаңа саңырауқұлақтар мен жемістер;
- Үй жануарларына арналған төсек-орын, мысалы құм хош иістендірілген, Үй жануарларына арналған құммен қағаз қоспасы. Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- медициналық мақсаттарға арналған микроорганизмдер мен сүліктер дақылдары (05-сынып);
- жануарларға арналған тағамдық емдік қоспалар мен азықтар (05-сынып);
- жартылай өңделген ағаш (19-сынып);
- балық аулауға арналған жасанды жемдер (28-сынып);
- күріш (с. 30);
- темекі (с.34).

Тауарлар:

альгаробилла [жаунауарлар жемі]

тірі анчоус

өңделмеген апельсиндер

өңделмеген жержаңғақ

балғын бөрікгүл

төп

өңделмеген ірі бұршақ

айлауық ағашының бұршақтары

балғын соя бұршақтары

моншаға арналған қайың сыпырғыштары

жанды гүлдерден шір

өңделмеген жүзім

тағамдық немесе жемдік, өңделмеген су өсімдіктері

жеміс сығындысы [болжыр]

иттерге галета

жанды голотурилар

өңделмеген бұршақ

өңделмеген қарақұмық
саңырауқұлақ жіпшесі [саңырауқұлақ жіпшумағы]
өңделмеген саңырауқұлақ
ағаштар
пальма ағаштары
табиғи шым
өңделмеген сүрек
тамырланбаған сүрек
жем ашытқысы
жаңа жыдық шыршалар*
жануарлар сағызы
тірі жануарлар
айуанханада ұсталатын жануарлар
жержаңғақ жемдік күнжарасы
жемдік күнжарасы
малға арналған жүгері күнжарасы
малға арналған рапс күнжарасы
қант құрағының сықпасы [шикізат]
ботаникалық мақсат үшін дәндердің ұрықтары
өңделмеген астық дәндері
дән [астық]
жем дәні
жемге арналған әк
балық уылдырығы
балғын зімбір
өңделмеген кәді
өңделмеген какао-бұршақтар
тұқы кой, тірі
балғын картоп
өңделмеген каштан
өңделмеген киноа
өңделмеген жемістерден композициялар
өңделмеген кенепшөп
копра
өңделмеген қабық
тоз ағашының қабығы
бөлме жануарларға арналған жем
жануарларға арналған жем

мал қорада жемдеуге арналған жем
құс жемі
жануарларға арналған әлдендіретін жемдер
шашыратұының тамыры
жемдік тамыр жемістер
калақай
үй құсына арналған жарма
жүгері
тамаққа жарамды өңделмеген күнжіт
бұталар
раушан бұталары
тірі лангуст
өңделмеген лимон
жүзімнің сабағы
тірі ақсерке
өңделмеген пияз
гүл баданалары
өңделмеген жалпақ қияқты пияз
өңделмеген зәйтүн [зәйтүн]
кебектен жемдік араласпа
тірі мидиялар
бадам [жемістер]
қабыршақтағы ұлулар, тірі
тірі ұлулар
жержаңғақты жемдік ұн
зығыр тұқымынан жемдік ұн
жемдік ұн
зығыр ұны [жемшөп]
жемдік күріш ұны
жемдік балық ұны
жабын
мысық жылбызы
бөлме жануарларға арналған сусындар
жеуге жарамды жәндіктер, тірі
сұлы
өңделмеген көгөніс
өңделмеген қияр
тірі омар

кокос жаңғақтары
кола жаңғақтары
өңделмеген жаңғақтар
дәнді кебек
жемдік арақ қайнатудың қалдықтары
шарап жасаудың қалдықтары
пальма [пальма жапырақтары]
құстарға арналған теңіз құртынан көпіршік
бұршақкынды бұрыш [өсімдік]
бөлме жануарларына арналған хош иісті құм [дәретхана толтырғышы]
үй жануарларының дәретханасына арналған құм
кофе ағашының өңделмеген жемістері
кәдімгі цератонияның жемістері
өңделмеген цитрус жемістері
жануарлар төсемесі
малға арналған кебек суаты
ұсақ өңделмеген борай бидай
өңделмеген борай бидай
өңделмеген тәтті жүгері собығы [тазартылған және тазартылмаған]
балық аулау үшін тірі қармақ жемі
балық аулау үшін лиофилденген қармақ жемі
жануарларды жемду үшін өнімдер
үй құстарының жұмыртқа табуын арту өнімдері
астық дақылдарының жем өңдеу өнімдері
тірі үй құсы
бидай
өсімдік тозаңы [шикізат]
тірі шаяндар
тірі шаян тәрізділер
көшеттер
өсімдіктер
алоэ вера өсімдіктері
сәндік мақсатта кептірілген өсімдіктер
кенепшөп өсімдіктері
өңделмеген рауғаш
өңделмеген күріш
робиния, шикізат
қарабидай

жемдік бидай өскіндері
тірі балық
өңделмеген сүтшөп салаты
тірі сардина
өңделмеген қызылша
тірі майшабақ
егу тұқымдары
өңделмеген кенепшөп тұқымдары
жемдік зығыр тұқымдары
тамаққа жарамды өңделмеген зығыр тұқымдары
өңделмеген асқабақ тұқымдары
шөп
кокос жаңғақтарының шаңғалағы
тұқымдық мал
бөлме жануарларына арналған қағаз бен құм қоспасы
сыра қайнату мен арақ қайнату уыты
сабан [жемшөп]
төсеме сабаны
мал тұзы
ағаш діңі
ағаш массасын жасау үшін ағаш жоңқасы
мал төсемдерінің шымтезегі
өңделмеген дәмтатымдық шөп
тірі трепанги
қант құрағы
өңделмеген трюфельдер
тірі тунец
өңделмеген асқабақ
тірі устрица
өңделмеген жемістер
өңделмеген орман жаңғағы
жемшөп
құлмақ
тірі гүлдер
сәндік мақсатта кептірілген гүлдер
жеуге жарамды балғын гүлдер
өңделмеген цикорий
жібек құрттары

жас сарымсақ
өңделмеген жасымық
қарағай бүршігі
құлмақ бүршігі
өңделмеген асжапырағы
арша жидектері
өңделмеген жидектер
инкубаторлық жұмыртқалар
жібек құрттарының жұмыртқалары
арпа*

32 СЫНЫП

Сыра;

алкогольсіз сусындар; минералды және газдалған сулар; жемісті сусындар мен шырындар; алкогольсіз сусындар дайындауға арналған сироптар мен өзге де құрамдар.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен алкогольсіз сусындар, сондай-ақ сыра кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- алкогольсіз сусындар;
- алкогольсіз сергітетін сусындар;
- күріш, соя және басқа сүт алмастырғыштарға негізделген сусындар;
- энергетикалық, изотоникалық, ақуыздық спорттық сусындар;
- сусындар жасауға арналған алкогольсіз эссенциялар мен жеміс сығындылары.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- эфир майлары ретінде сусындарға арналған хош иістендіргіштер (с. 03) немесе басқа эссенциялар (с. 30);
- медициналық мақсаттарға арналған диеталық сусындар (с. 05);
- эфир майлары ретінде сусындарға арналған хош иістендіргіштер (с. 03) немесе басқа эссенциялар (с. 30);
- медициналық мақсаттарға арналған диеталық сусындар (с. 05);
- сүт басым компонент болып табылатын сүтті сусындар, сүт коктейльдері (с. 29);
- сүт алмастырғыштар, мысалы, бадам, кокос, жержаңғақ, күріш және соя сүті (с. 29);
- пісіруге арналған лимон шырыны, ас үйге арналған қызанақ (с. 29);
- какао, кофе, шоколад немесе шай негізіндегі сусындар (с. 30);
- Үй жануарларына арналған сусындар (31-сынып);
- алкогольді ішімдіктер сыраны қоспағанда (с.33).

Тауарлар:

алкогольсіз аперитивтер
арпа шарабы [сыра]

газдалған су
литий суы
сельтер суы
содалы суы
су [сусындар]
минералды суы [сусындар]
ас суы
сыра қайнатуға арналған құлмақ түйіршіктері
квас
алкогольсіз коктейль
сыра негізінде коктейльдер
алкогольсіз сыра негізінде коктейльдер
лимонадтар
алкогольсіз сусындар
кептірілген жемістерден алкогольсіз сусындар
изотониялық сусындар
бал негізінде алкогольсіз сусындар
сүт алмастырғыштарды қоспағанда, күріш негізінде сусындар
сүт алмастырғыштарды қоспағанда, соя негізінде сусындар
алоэ вера негізінде алкогольсіз сусындар
сүттің сарысуы негізіндегі сусындар
протеинмен байытылған спорт сусындары
алкогольсіз салқындатқыш сусындар
кофе дәмімен алкогольсіз сусындар
шай дәмімен алкогольсіз сусындар
алкогольсіз жеміс сусындары
энергетикалық сусындар
алкогольсіз жемісті мәйекті шірне
оршад
сыра
алкогольсіз сыра
зімбір сырасы
уыт сырасы
газдалған сусындарды жасау ұнтақтары
алкогольсіз сусындарды дайындау үшін ұнтақтар
сассапариль [алкогольсіз сусын]
алкогольсіз сидр
лимонад шәрбаты

сусындар шәрбаты
сусындарды дайындау үшін крахмал негізінде құрғақ қоспалар
смузи [жеміс не көгөніс қоспалар негізінде сусындар]
томат шырыны [сусын]
көгөніс шырындары [сусындар]
жеміс шырындары
алкогольсіз сусындарды дайындау құрамалары
алкогольсіз алма шырыны
суслолар
ферменттелмеген жүзім суслосы
сыра суслосы
уыт суслосы
газдалған сусындарды жасау дәрісі
сыра қайнатуға арналған мұздатылған құлмақ
шенди
щербет [сусын]
алкогольсіз жеміс экстракттар
сыра дайындау үшін экстракттар
сусындарды дайындау үшін алкогольсіз эссенциялар

33 СЫНЫП

Алкогольдік сусындар(сыраны қоспағанда); сусындар дайындауға арналған алкогольдік өнімдер.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен алкогольдік сусындар, эссенциялар мен сығындылар кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- шараптар, ликер шараптары;
  - сидр және алкогольді грушовка;
  - спирттер мен ликерлер;
  - алкогольдік эссенциялар, алкогольдік жеміс сығындылары, ащы тұнбалар.
- Сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- микстурлар, дәрілік сусындар (с. 05);
  - алкогольсіз сусындар (с. 32);
  - сыра (с. 32);
  - алкогольсіз сусындарды өндіру үшін қолданылатын алкогольсіз қоспалар, мысалы, сергітетін алкогольсіз сусындар, сода (с.32).

Тауарлар:

аперитивтер*
арақ
биттеры [ащы спирт сусындар]
бренди
шараптар
жүзім сығындысынан шарап
виски
арақ
анис арағы
шие арағы
джин
дижестивы [ликерлер мен спирт сусындар]
коктейльдер*
кюрасао [ликер]
анис ликері
ликерлер
жалбызды ликерлер
макколи
дистилендеген дәнді алкогольді сусындар
қант құрағы негізінде алкогольді сусындар
сыра негізіндегі сусындарды қоспағанда, аралас алкогольді сусындар
сыраны қоспағанда, алкогольді сусындар
жемісті алкогольді сусындар
шарап негізіндегі сусындар
спирт сусындары
айыру әдісімен алынған сусындар
бал сусындары [медовуха]
ром
сакэ
алмұртты сидрлар
сидрлар
соджу
күріш спирті
спирт сығындасы
жемісті спирт экстрактары
спирт эссенциясы

34 СЫНЫП

**Темекі және темекі алмастырғыштар; темекі және темекі;
темекі шегуге арналған электронды темекі және буландырғыштар;
темекі шегуге арналған керек-жарақтар; сіріңке.**

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен темекі мен темекі шегуге арналған заттар, сондай-ақ оларды пайдалануға байланысты кейбір керек-жарақтар мен контейнерлер кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- медициналық мақсаттарға арналғандарды қоспағанда, темекі алмастырғыштар; - электрондық темекіде, темекі шегуге арналған бапорайзерлерде қолданылатын эфир майларынан басқа хош иістендіргіштер; - темекі шегетін шөптер;
- темекі;
- емекі мен темекі өнімдерін тұтынуға байланысты кейбір керек-жарақтар мен контейнерлер, мысалы, оттықтар, күл салғыштар, темекі банкалары, темекі қораптары, дымқылдатқышпен жабдықталған темекі қораптары. Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- медициналық мақсаттарға арналған темекісіз темекі (с. 05); – аккумуляторлар электрондық темекіге арналған зарядтағыштар (с. 09);
- автомобиль күл салғыштары (12-сынып).

Тауарлар:

эфир майларды қоспағанда темекіге арналған хош иістендіргіштер
эфир майларын қоспағанда, электр сигареталардың хош иістендіргіштері
оттықтың газ баллоны
мүштіктерге арналған сіңіруші қағаз
темекі, папиросты қағаз
тұтату оттығы
кальяндар
темекі дорба
темекі қағазының кітапшалары
сигараларға арналған ылғалдауыш қораптары
сіріңке қораптары
кремний
сигаралар мүштігі
темекі мүштігі
темекі үшін мүштіктердің ұштары
сигара мен темекі үшін мүштіктердің кәріптас ұштары
күлсалғыштар
темекі үшін түкіргіштер

мүштік қойғышы
мүштіктерді тазалауға арналған құрылғы
электр шылымдар үшін сұйық ерітінділер;
сигаралардың кескіші
электр шылымдар
шылымдар, папиростар
медициналық мақсатта емес темекі алмастырғыштары бар шылымдар
сигариллы
сигаралар
темекі үшін сауыттар
сіріңке қораптары
сіріңкелер
темекі ататындарға арналған ауыз қуысы үшін спрейлер
темекі;
насыбай
иіскейтін темекі
шақшалар
шегетін шөптер
мүштік
шылымдар, папиростарды бұрауға арналған қалта құрылғылары
шылымдардың сүзгілері
шылым шақпақтар үшін пілтелер
темекісіз папирос гильзасының бөлшектері
сигаралар үшін жәшіктер
шылымдар, папиростар үшін жәшіктер

Қызметтер

35 сынып

Жарнама;
бизнесті басқару, Бизнесі ұйымдастыру, бизнесті басқару; кеңсе қызметі.

Түсініктемелер

35-сыныпқа негізінен бизнесті басқару, пайдалану, коммерциялық немесе өнеркәсіптік кәсіпорындарды ұйымдастыру және басқару, сондай-ақ жарнама,

маркетинг және жылжыту қызметтері кіреді. Жіктеу мақсыныпнда тауарларды сату қызмет болып саналмайды. Атап айтқанда сыныпға:

- сыныпп алушыларға осы тауарларды ыңғайлы түрде көруге және сыныпп алуға мүмкіндік беретін тасымалдауды қоспағанда, әртүрлі тауарларды біріктіру; бұл қызметтерді бөлшек және көтерме сауда дүкендері, автоматтар арқылы, пошта арқылы сату каталогтары арқылы немесе веб-сайттар немесе теледидар дүкендері сияқты электронды құралдар арқылы жүзеге асыруға болады;
- жазбаша хабарламалар мен жазбаларды тіркеу, хат алмасу, жасау, жинау немесе жүйелеу, сондай-ақ математикалық немесе статистикалық деректерді пайдалану немесе жинау жөніндегі қызметтер;
- жарнамалық, маркетингтік және жарнамалық қызметтер, мысалы, үлгілерді тарату, жарнамалық тұжырымдамаларды әзірлеу, жарнамалық мәтіндерді өңдеу және жариялау;
- витриналарды безендіру;
- қоғамдық қатынастар саласындағы қызметтер;
- телемагазин бағдарламаларын өндіру;
- коммерциялық немесе жарнамалық мақсатта сауда жәрмеңкелері мен көрмелерін ұйымдастыру;
- сатуды жылжытуды іздеу жүйесін оңтайландыру қызметтері;
- коммерциялық жәрдемдесу қызметтері, мысалы, кадрларды іріктеу, үшінші тұлғалар үшін іскерлік келісімшарттарды келісу, өзіндік құнын талдау, импортэкспорт агенттігі;
- коммерциялық операциялар мен қаржылық есептілікке қатысты әкімшілік қызметтер, мысалы, бухгалтерлік есеп жүргізу, шоттар туралы есеп беру, коммерциялық және қаржылық аудит, коммерциялық қызметті бағалау, салық декларацияларын жасау және тапсыру қызметтері;
- үшінші тұлғаларға арналған тауарлар мен қызметтерге коммерциялық лицензияларды басқару; кеңсе функциялары, мысалы, кездесулерді жоспарлау және еске салу қызметтері, үшінші тұлғаларға арналған компьютерлік файлдардан ақпарат іздеу, автоматтандырылған мәліметтер базасын жүргізу, телефон станциясының қызметтері. Бұл сыныпға жатпайды, атап айтқанда:
- қаржылық қызметтер, мысалы, қаржылық талдау, Қаржылық менеджмент, қаржылық демеушілік (36-үй); - жылжымайтын мүлікті басқару (36-үй);
- брокерлік қызметтер (36-сынып);
- Көлік логистикасы (39-сынып);
- энергетика саласындағы аудит (42-сынып);
- графикалық жарнамалық материалдардың дизайны (42-сынып);
- үшінші тұлғалар үшін шарттарды келісуге байланысты заңды қызметтер (45-сынып);
- зияткерлік меншікті лицензиялау, заңды лицензияларды басқару, авторлық құқықты басқару (45-сынып);
- домендік атауларды тіркеу (45-сынып).

Қызметтер:

үшінші тұлғалар үшін телекоммуникациялық қызметтерді абоненттеу

тұтынушылардың бейілділік бағдарламасын басқару
өзіндік құнды талдау
кассалық аппараттарын жалға алу
коворкингте кеңсе жабдықтарын жалға алу
жарнаманы орналастыру үшін аудандарды жалға алу
коммерциялық аудит
қаржылық аудит
қаржыландыруды қажет ететін кәсіпкерлер мен потенциалды жеке инвесторларды табу
бойынша делдалдық бизнес-қызметтер
деректердің автоматтандырылған базаларын жүргізу
бухгалтерлік құжаттарды жүргізу
үшінші тұлғалар үшін келіссөздерді жүргізу және коммерциялық келісімшарттарды жасау
есептер көшірмесі
тауарларды көрсетілімі
хабарламаларды жазу [кеңсе]
қоғамдық пікірді зерттеу
нарықты зерттеу
коммерциялық немесе жарнамалық мақсатта іздестіру жүйесінде сайтты индекстеу
бизнес аймағындағы зерттеулер
конъюктуралық зерттеулер
маркетинг зерттеулері
қызметкерлер штатын жинау;
бизнесіні ұйымдастыру мен басқару сұрақтары бойынша кеңес беру
бизнесіні ұйымдастыру бойынша кеңес беру
бизнесіні басқару бойынша кеңес беру
қызметкерлерді басқару бойынша кеңес беру
бизнес аймағында мамандырылған кеңес беру
жарнамада қатынас стратегияларына қатысты кеңес беру
қоғаммен байланыс жасаудың қатынас стратегияларына қатысты кеңес беру
жарнаманы пішіндеу
маркетинг
бағдарламалық жасақтаманы жариялау бөлігіндегі маркетинг
эсер ету маркетингі
мақсатты маркетинг
шығармашылық бизнес аймағындағы менеджмент
спорт менеджменті
үшінші тұлғалар үшін түйіндеме жазу
жарнамалық мәтіндерді жазу

жарнамалық сценарийлердің мәтінін жазу
тіркелімдерде ақпаратты жаңарту мен сақтау
деректемелердің электр базасында ақпаратты жаңарту мен сақтау
жарнамалық материалдарды жаңарту
мәтінді өңдеу
алдын ала жазылған әуен мен фильмдерді жүктеу үшін бөлшектік онлайн-сервистер
рингтондарды жүктеу үшін бөлшектік онлайн-сервистер
сандық әуенді жүктеу үшін бөлшектік онлайн-сервистер
жарнамалық немесе коммерциялық мақсатта көрмелерді ұйымдастыру
коммерциялық шараларды ұйымдастыру және өткізу
үшінші тұлғалар үшін гезетке жазылуды ұйымдастыру
үшінші тұлғалардың жолақысын электронды жинау қызметіне жазылуды ұйымдастыру
жарнама мақсатында сән көрсетілімдерін ұйымдастыру
сауда жәрменкелерін ұйымдастыру
көрме-сөрени безендіру
коммерциялық қызметті бағалау
бизнес тиімділігінің зерттеулерін дайындау
төлеу құжаттарын дайындау
үшінші тұлғалар үшін компьютер файлдарында ақпаратты іздеу
үшінші тұлғалар үшін клиенттерді іздеу
демеушіні іздестіру
тендер сұрақтарында әкімшілік көмек
бизнес басқару бойынша көмек
коммерциялық немесе өнеркәсіптік кәсіпорынды басқару бойынша көмек
іскерлік ақпарат ұсыну
веб-сайттар арқылы іскерлік ақпарат ұсыну
іскерлік және коммерциялық байланыстар аймағында ақпарат ұсыну
телефон анықтамаларының ақпаратын ұсыну
тауар мен қызметтер таңдау бойынша тұтынушыларға коммерциялық ақпарат және кеңес
ұсыну
жарнама және коммерциялық мақсатта тұтынушылардың пікірлерін ұсыну
жарнама және коммерциялық мақсатта пайдаланушылардың рейтингін ұсыну
тауар мен қызметтерді сатушылар мен сатып алушыларға сауда ғаламтор-алаңшаларын
ұсыну
тауар мен қызметтерді сатушылар мен сатып алушыларға сауда электронды алаңшаларды
ұсыну
бөлшектік сату мақсатында барлық медиа құралданында тауарларды көрсету
баспасөз қызметтері
аукцион өткізу
экономикалық болжам

үшінші тұлғалар үшін сатуды жылжыту
спорт шараларына демеуші болу арқылы тауар мен қызметтерді жылжыту
пікір көшбасшысы арқылы тауарларды жылжыту
теледүкендердің бағдарламаларын өндіру
жарнамалық фильмдерді өндіру
кеңсе жабдықтары мен аппараттарды жалға беру
бұқаралық ақпараттар құралдарында жарнамалық уақытты жалға беру
жарнамалық материалдарын жалға беру
жарнама қалқандарын жалға беру
сауда автоматтарын жалға беру
сауда стендтерді жалға беру
сауда бағандарын жалға беру
фотокөшіру жабдықты жалға беру
коммерциялық немесе меркетинг мақсатта тқтынушыларды профильдеу
жарнамалық мәтіндерді жариялау
радиожарнама
маркетинг тұжырымдамасын жасау
жарнамалық тұжырымдамасын жасау
жер-жерге жарнама жапсыру
үлгілерді тарату
жарнамалық материалдарды тарату
жарнамалық материалдарды тура пошта арқылы тарату
деректемелер мен жазба хабарларды тіркеу
жарнама
компьютерлік желісте интерактивті жарнама
сыртқы жарнама
пошта жарнамасы
шерту үшін төлеммен жарнама
теледидарлық жарнама
статискалық мәліметтерді жинау және беру
компьютерлік мәліметтер базасында ақпаратты жинау
іскерлік операциялар туралы мәліметтер
компьютерлік деректемелер базасында ақпаратты жүйелеу
медицина бағытындағы әкімшілік қызметтер
корпоративтік қатынастар қызметі
баспасөз қызметімен байланыс бойынша қызмет
үшінші тұлғалар үшін іскерлік келісім-шарттарға келісім алу
коммерциялық немесе жарнамалық мақсатта ақпараттық индекстерді жасау

салық мағлұмдамасын жасау
шоттар туралы есеп жасау
қызметкерлерді іріктегенде психологиялық тестілеу
уақытша бизнесті басқару
компаниялар үшін сыртқы әкімшілік басқару
қонақүй бизнесін басқару
штаттан тыс қызметкерлердің әрекетін басқару
құрылыс жобалары үшін коммерциялық жобаларды басқару
үшінші тұлғалар үшін тауар мен қызметтердің лицензияларын коммерциялық басқару
үшінші тұлғалар үшін шығындардың орнын толтыру коммерциялық бағдарламаларын
басқару
медициналық карталар мен файлдарды компьютерлік басқару
жиі саяхатқа шығатындардың бағдарламаларын басқару
тауар тапсырыстарын өңдеу үрдістерін басқару
импорт-экспорт бойынша агенттіктің қызметі
коммерциялық ақпарат бойынша агенттіктің қызметі
еңбекпен қамтамасыз ету бойынша агенттіктің қызметі
кәсіпорындарды көшіру бойынша әкімшілік қызметтер
қоғамдық қатынастар аймағындағы қызметтер
коммерциялық лоббирлену қызметі
коммерциялық делдалдық қызметі
бәсекелестік барлаушының қызметі
сандық түрлендіру бойынша бизнес үшін ақыл-кеңес беру қызметі
бизнесті басқару бойынша кеңес беру қызметтері
лидогенерация қызметтері
таурларды жылжыту немесе жарнама үшін манекеншілердің қызметтері
машинамен басу қызметтері
мейрамханалардан тамақты шығарып және жеткізу онлайн-тапсырыс қызметі
жаңалықтарды кесіп алу бойынша қызметтер
нарықты зерттеу қызметі
деректерді өңдеу қызметі [кеңсе қызметі]
мәліметтерді өңдеу бойынша қызмет [кеңсе қызметі]
веб-сайттың трафигін оңтайландыру бойынша қызметтер
фармацевтикалық, ветеринариялық, гигиеналық препараттармен және
медициналық жабдықтармен көтерме сауда бойынша қызметтер
кездесулер туралы ескерту қызметі [кеңсе қызметі]
салық мағлұмдамаларын беру қызметі
сатуды жылжытуды ізденіп оңтайландыру бойынша қызметтер
көркем галереялар беретін өнер туындыларды бөлшектік сату бойынша қызмет

фармацевтикалық, ветеринариялық, гигиеналық препараттармен және медициналық жабдықтармен бөлшектік сауда бойынша қызметтер
нан-тоқаш өнімдерді бөлшектік сату бойынша қызметтер
сыйлықтар тізімін жасау бойынша қызметтер
бағаларды салыстыру бойынша қызметтер
клиенттермен жұмыс жасау үшін әртүрлі мамандарды таңдап алумен байланысты делдалдық бизнестің қызметі
келушілерді қабылдау қызметі [кеңсе қызметі]
жарнамалық агенттіктің қызметі
үшінші тұлғалар үшін фирма стилін жасау бойынша жарнамалық қызмет
хатшы қызметі
үшінші тұлғалар үшін жабдықтау қызметі [кәсіпкерлерге тауарларды сатып алу және қамтамасыз ету]
стеногравшының қызметі
қосалқы мердігерлік қызметтер [коммерциялық көмек]
телемаркетинг қызметі
жоқ абоненттер үшін телефон жауап беруші қызметі
телефон стансаларының қызметі
фотокөшірмелеу қызметі
бизнес тиімділігін арттыру бойынша эксперт қызметі

36 САТЫ

**Сақтандыру қызметтері; қаржылық қызмет;
несиелік және ақшалай операциялар;
жылжымайтын мүлікпен операциялар.**

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен банктік және қаржылық операцияларға қатысты қызметтер, қаржылық бағалау қызметтері, сақтандыру және жылжымайтын мүлік қызметі кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- қаржылық операциялар және төлем қызметтері, мысалы, ақша айырбастау, электрондық есеп айырысу жүйесіндегі ақша қаражатын аудару, несиелік және дебеттік карточкалар бойынша қызмет көрсету, жол чектерін шығару; - қаржылық менеджмент және қаржылық зерттеулер;
- бағалау қаржылық, мысалы, зергерлік бұйымдарды, өнер туындыларын және жылжымайтын мүлікті бағалау, жөндеу құнын бағалау;
- чектердің түпнұсқалығын тексеру;
- қаржылық және несиелік қызметтер, мысалы, несие беру, несие карталарын шығару, қаржылық жалдау;
- краудфандинг;

- сейфтерде сақтау;
- қаржылық демеушілік;
- жылжымайтын мүлік агенттіктерінің қызметтері, жылжымайтын мүлікті басқару, пәтерлерді жалға алу, жалдау ақысын өндіріп алу – сақтандыру, актуарийлердің қызметтері;
- делдалдық қызметтер, мысалы, биржалық делдалдық, сақтандыру және жылжымайтын мүлік операциялары бойынша делдалдық, көміртегі несиелерін сату бойынша делдалдық, кепілге несие беру.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- коммерциялық операциялар мен қаржылық есептілікке қатысты әкімшілік қызметтер, мысалы, бухгалтерлік құжаттарды жүргізу, шоттар туралы есеп беру, коммерциялық және қаржылық аудит, коммерциялық қызметті бағалау, салық декларацияларын жасау және тапсыру қызметтері (35-бөлім);
- кепілгерлерді іздеу, спорттық іс-шараларға демеушілік жасау арқылы тауарлар мен қызметтерді жылжыту (35-сынып);
- банкоматтарды қолма-қол ақшамен толықтыру (39-сынып);
- жалдау кезіндегі делдалдық, тасымалдау кезіндегі делдалдық (39-сынып);
- түбірдегі жүн мен орманның сапасын бағалау (42-сынып).

Қызметтер:

несиелік агенттіктер

қарыздарды өндіріп алу агенттіктері

қаржылық талдау

пәтер жалдау

коворкинг кеңселерін жалға алу

жылжымайтын мүлікті жалға беру

кеңселерді жалға алу [жылжымайтын мүлік]

әртүрлі мамандардың бірлесіп жұмыс жасау үшін кеңселерді жалдау

фермаларды жалға алу

өтеп алу құқығы бар қаржылық жалдау

пәтер бюросы [жылжымайтын мүлік]

жалдау ақысын өндіріп алу

сыйлық сертификаттарын беру

жол чектерін шығару

несие карталарын шығару

бағалы қағаздар шығару

қаржыландыру

қаржылық зерттеулер

клиринг

сақтандыру мәселелері бойынша кеңес беру

қаржы мәселелері бойынша кеңес беру

салық салу мәселелері бойынша кеңес беру
берешек мәселелері бойынша кеңес беру
биржалық баға ұсыныстары
краудфандинг
кепілмен несиелеу
делдалдық*
қаржылық менеджмент
ақша айырбастау
крипто активтерін қаржылық айырбастау
банктердің қашықтан қызмет көрсету
дебеттік карточкалар бойынша қызмет көрсету
несие карталары бойынша қызмет көрсету
факторлық операциялар
ақшалай алымдарды ұйымдастыру
құрылыс жобаларын қаржыландыруды ұйымдастыру
антиквариатты бағалау
зергерлік бұйымдарды бағалау
орманды түп бойынша бағалап, қаржыландыру
маркаларды бағалау
жылжымайтын мүлікті бағалау
нумизматика пәндерін бағалау
өнер туындыларын бағалау
мұнай, газ және тау-кен өнеркәсібіндегі әзірлемелердің құнын бағалау
зияткерлік меншіктің қаржылық активтерін бағалау
жүнді бағалау қаржылық
бағалау қаржылық [сақтандыру, банктік операциялар, жылжымайтын мүлік]
жеткізу туралы шарт жасасу кезінде сұрау салу бойынша қаржылық бағалау
жөндеудің қаржылық құнын бағалау
электрондық есеп айырысу жүйесіндегі ақша қаражатын аудару
блокчейн технологиясын пайдалана отырып, электрондық есеп айырысу
жүйесіндегі ақша қаражатын аудару
электрондық крипто активтерді аудару
кепілгерлік
биржалық делдалдық
жылжымайтын мүлік операциялары бойынша медиация
көміртекті несиелерді жүзеге асыру медиациясы
сақтандыру кезінде делдалдық
сақтандыру мәселелері бойынша ақпарат беру
үшінші тұлғаларға клуб карталары арқылы жеңілдіктер беру

несие беру [қаржыландыру]
кепілге несие беру
қаржылық ақпарат беру
веб-сайттар арқылы қаржылық ақпарат беру
чектердің түпнұсқалығын тексеру
ақшалай қаражатты орналастыру
қайырымдылық қаражат жинау
акциялармен және облигациялармен делдалдық мәмілелер
қаржылық демеушілік
ипотекалық несиелер
бөліп төлеу несиелері
сақтандыру
өмірді сақтандыру
аурулардан сақтандыру
жазатайым оқиғалардан сақтандыру
теңіздегі жазатайым оқиғалардан сақтандыру
өрттен сақтандыру
тұрғын үй қорын басқару
жылжымайтын мүлікті басқару
үшінші тұлғалар үшін өтемақылардың қаржылық төлемдерін басқару
қаржылық істерді басқару
жылжымайтын мүлік агенттіктерінің қызметтері
актуарийлердің қызметтері
банктік қызметтер
брокерлік қызметтер
жылжымайтын мүлік саласындағы қызметтер
мобильді банкинг қызметтері
электрондық әмиян арқылы төлем қызметтері
зейнетақы төлеу жөніндегі қызметтер
шартты түрде мерзімнен бұрын шыққандар үшін кепілгерлік бойынша қызметтер
шығындарды бағалау үшін смета жасау бойынша қызметі
сейфтерде сақтау қызметі
қамқоршылық қызметтер
резервтік қорлардың қызметтері
жинақ банктерінің қызметтері
жинақ қорларының қызметтері
қаржылық қызметтер
бизнесті жабу бойынша қаржылық қызметтер

кеден брокерлерінің қаржылық қызметтері
өзара қорларды құру
құндылықтарды сақтау
салық сараптамасы

37 САТЫ

Құрылыс қызметтері; орнату және жөндеу қызметтері; пайдалы қазбаларды игеру, Мұнай және газ өндіру.

Сыныпқа негізінен құрылыс қызметтері, сондай-ақ объектілерді бастапқы күйінде қалпына келтіру немесе олардың физикалық немесе химиялық сипаттамаларын өзгертпестен сақтау қызметтері кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- ғимараттарды салу және бұзу, жолдарды, көпірлерді, бөгеттерді немесе беріліс желілерін салу қызметтері, сондай-ақ сыртқы және ішкі бояу, сылақ, Сантехника, жылыту жүйелері және шатыр жұмыстары сияқты құрылыс жұмыстары саласындағы қызметтер;
- кеме жасау;
- бульдозерлер мен крандарды жалға алу сияқты машиналар мен құрылыс техникасын жалға беру қызметтері;
- әр түрлі жөндеу қызметтері, мысалы, электр, Ақпараттық технологиялар, жиһаз, аспаптар мен құралдар;
- ғимараттарды жиһаздарды, өнер туындыларын қалпына келтіру сияқты әртүрлі қалпына келтіру қызметтері;
- жиһаз күтімі, көлік құралдарына техникалық қызмет көрсету, бассейндерге техникалық қызмет көрсету және компьютерлік жабдыққа техникалық қызмет көрсету сияқты сипаттамаларын өзгертпестен объектілерді бастапқы күйінде ұстау қызметтері;
- терезелер, көлік құралдары, киім сияқты әртүрлі заттарды тазалау, атап айтқанда жуу және үтіктеу. Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- тауарларды сақтау (39-сынып);
- олардың негізгі сипаттамаларын өзгертуді көздейтін заттарды немесе заттарды түрлендіру, мысалы, кесу, бояу, матаның отқа төзімділігі (с. 40), құю, плакалау, металды өңдеу (с. 40), тігіншілер қызметтері, конфекциялық қызметтер және кесте тігу (с. 40), тамақ пен сусындарды консервілеу (с. 40);
- Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманы орнату, техникалық қызмет көрсету және жаңарту қамтамасыз ету (42-сынып), веб-сайттарды құру және орналастыру (42 – сынып); - Құрылыс және сәулет қызметтері үшін жоспарлар жасау (42-сынып).

Қызметтер:

асфальттау
терең мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау

ұңғымаларды бұрғылау
толық немесе ішінара тозған қозғалтқыштарды қалпына келтіру
толық немесе ішінара тозған машиналарды қалпына келтіру
шиналардағы протекторды қалпына келтіру
шиналарды вулканизациялау [жөндеу]
құрылыстарды герметизациялау [құрылыс]
кірді үтіктеу
киімді үтіктеу
дезинфекция
қаптаманы дезинфекциялау
хирургиялық құралдарды дезинфекциялау
қаптауды дезодорациялау
тау-кен пайдалы қазбаларын өндіру
көлік құралдарының аккумуляторларын зарядтау
электр көлік құралдарын зарядтау
пышақтарды қайрау
құрылыстарды оқшаулау
кірпіш қалау
тойтарма
компьютер жабдықтарын орнату, қызмет көрсету және жөндеу бойынша
ақпараттық технологиялар саласында кеңес беру
құрылыс мәселелері бойынша кеңестер
лактау
қайта қалайылау
құрылыс алаңдарында инженерлік коммуникацияларды монтаждау
құрылыс тіректерін монтаждау
жол төсеу
терезелерді жуу
көлік құралдарын жуу
құрылыс жұмыстарын қадағалау [бақылау-басқару]
музыкалық аспаптарды баптау
жиһазды қаптау
медициналық құралдарды сәулелендіру
киімді жаңарту
коррозияға қарсы өңдеу
коррозияға қарсы көлік құралдарын өңдеу
тегістеу қағазымен өңдеу
қашықтықтан бақылау жүйелері арқылы лифттерге қызмет көрсету
сейф бөлмелеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу

көлік құралдарына техникалық қызмет көрсету
тұсқағаздармен желімдеу
белгілерді бояу және жаңарту
ғимараттарды тазарту [сыртқы беті]
көлік құралдарын жылтырату
көлік құралдарының сынуы, зақымдануы кезіндегі көмек
жөндеу мәселелері бойынша ақпарат беру
құрылыс мәселелері бойынша ақпарат беру
бульдозерді жалға алу
дренаждық сорғыларды жалға алу
аккумулятор үшін батарея зарядтағыштарын жалға алу
ыдыс-аяқты кептіруге арналған машиналарды жалға алу
көшелерді тазалауға арналған машиналарды жалға алу
тазалау машиналарын жалға алу
көтергіш крандарды жалға алу [құрылыс жабдықтары]
портативті зарядтағыштарды жалға алу
ыдыс жуғыш машинаны жалға алу
медициналық мақсат үшін стерилизаторларды жалға беру
кір жуғыш машиналарды жалға алу
құрылыс техникасын жалға алу
экскаваторларды жалға алу
кабель төсеу
тас-құрылыс жұмыстары
шатыр жұмыстары
ішкі және сыртқы кескіндеме жұмыстары
ағаш ұстасының жұмыстары
су асты жөндеу жұмыстары
сантехникалық жұмыстар
сылақ жұмыстары
карьерлерді дамыту
археологиялық қазуларды қоспағанда қирандыларды қазу
құпия құлыптарды жөндеу
жаңбыр қолшатырларын жөндеу
күн қолшатырларын жөндеу
автомобильдерді жөндеу және техникалық қызмет көрсету
оттықтарды жөндеу және техникалық қызмет көрсету
кинопроекторларды жөндеу және техникалық қызмет көрсету
ұшақтарды жөндеу және техникалық қызмет көрсету

сейфтерді жөндеу және техникалық қызмет көрсету
электр беру желілерін жөндеу
сорғыларды жөндеу
қаптауды жөндеу
аяқ киімді жөндеу
киімді жөндеу
фотоаппараттарды жөндеу
сағатты жөндеу
жиһазды қалпына келтіру
музыкалық аспаптарды қалпына келтіру
өнер туындыларын қалпына келтіру
көлік құралдарын майлау
құрылыс құрылыстарын бұзу
қоймаларды салу және жөндеу
көлік құралдарына техникалық қызмет көрсету станциялары [жанармай құю және техникалық қызмет көрсету]
медициналық құралдарды зарарсыздандыру
жуу
кір жуу
бөгеттер салу
құбырларды салу және техникалық қызмет көрсету
молдар салу
су асты құрылысы
порт құрылысы
өнеркәсіптік кәсіпорындардың құрылысы
жәрмеңке дүңгіршектері мен павильондарын салу
құрылыс*
кеме жасау
автокөлік корпусын баптау
ғимараттарды тазарту [ішкі]
қар тазалау
көшелерді тазалау
жасанды жабын төсеу
ауыл шаруашылығы, аквамәдениет, бау-бақша және орман шаруашылығын қоспағанда, зиянкестерді жою
тұрмыстық қызметтер [тазалау қызметтері]
дөңгелектерді теңестіру қызметтері
ауыл шаруашылығы, аквамәдениет, бау-бақша және орман шаруашылығын қоспағанда, зиянкестермен күресу қызметтері
жер қойнауқатын сумен ажырату қызметі

ұнтақ картридждерін толтыру бойынша қызметтер
сия картридждерін толтыру бойынша қызметтер
ұялы телефонды зарядтау қызметтері
инертті материалдарды пайдаланып дандшафттық дизайн қызметтері
жиһазды орнатуға байланысты құрастыру қызметтері
жасанды қар жамылғысын жасау жөніндегі қызметтер
кір жуу қызметтері
ағаш ұстасы қызметтері [ағаш бұйымдарын жөндеу]
электриктердің қызметтері
есіктер мен терезелерді орнату
суару құрылғыларын орнату және жөндеу
кондиционерлерді орнату мен жөндеу
лифттерді орнату және жөндеу
су тасқынынан қорғау жабдықтарын орнату және жөндеу
жылыту жабдықтарын орнату және жөндеу
күзет дабылын орнату және жөндеу
пештерді орнату және жөндеу
телефондарды орнату және жөндеу
өрт дабылы құрылғыларын орнату және жөндеу
тоңазытқыш жабдықтарын орнату және жөндеу
электр аспаптарын орнату және жөндеу
ас үй жабдықтарын орнату
көлік құралдарының сыртқы, ішкі және механикалық бөліктерін тапсырыс бойынша орнату [баптау]
компьютерлерді орнату, техникалық қызмет көрсету және жөндеу
машина жабдықтарын орнату, жөндеу және техникалық қызмет көрсету
кеңсе техникасы мен жабдықтарын орнату, жөндеу және техникалық қызмет көрсету
электр қондырғыларының жұмысындағы кедергілерді жою
бассейн күтімі
жиһазға күтім жасау
мұржаларды тазалау
бу қазандықтарын тазалау және жөндеу
киімді тазалау
құрғақ тазалау
көлік құралдарын тазарту
пішінді кірді тазалау
былғары бұйымдарын тазалау, жөндеу және күту
жүннен жасалған бұйымдарды тазалау, жөндеу және күту

38 СЫНЫП

Телекоммуникациялық қызметтер.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен кем дегенде бір адамға басқа адаммен байланыс орнатуға мүмкіндік беретін қызметтер, атап айтқанда хабар тарату және деректерді беру қызметтері кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- сұраныс бойынша бейнероликтерді беру;
- сандық файлдар мен электрондық пошта хабарларын тасымалдау;
- пайдаланушыларға ғаламдық компьютерлік желілерге қол жетімділікті қамтамасыз ету;
- радио және телевизиялық хабар тарату;
- интернеттегі пікірталас форумдарын ұсыну; - телефон және дауыстық пошта қызметтері; - теле және бейне конференция қызметтері. Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- радио хабарлары арқылы жарнама (с. 35);
- телемаркетинг қызметтері (35-сынып);
- хабарламаларда қолдануға болатын мазмұн немесе материалдар, мысалы, жүктелетін бейне файлдар (с. 09), веб-сайттар арқылы коммерциялық ақпарат беру (с. 35), сұраныс бойынша бейне қызметтері арқылы жүктелмейтін фильмдер мен телешоуларды ұсыну (с. 41);
- телекоммуникациялық қосылыстар арқылы жүзеге асырылатын қызметтер, мысалы, жүктелетін цифрлық музыканы бөлшек сату бойынша қызметтер (35-сынып), онлайн-банкинг қызметтері (36-сынып);
- радио және телебағдарламалар өндірісі (41-сынып);
- телекоммуникациялық технологиялар саласындағы консультациялық қызметтер (42-сынып);
- онлайн әлеуметтік желі қызметтері (45-сынып).

Қызметтер:

сымсыз хабар тарату

телевизиялық хабар тарату

телевизиялық кабельдік хабар тарату

электрондық хабарлама тақтасы [телекоммуникациялық қызметтер]

интернетке қол жеткізуді қамтамасыз ету

деректер базасына қол жеткізуді қамтамасыз ету

интернеттегі пікірталас форумдарына қол жеткізуді қамтамасыз ету

интернетке телекоммуникациялық қосылуды қамтамасыз ету
телемагазин қызметтерін ұсынатын телекоммуникациялық арналармен қамтамасыз ету
сұраныс бойынша бейне жіберу
подкасттарды жіберу
құттықтау хаттарын онлайн беру
хабарламаларды жіберу
компьютер арқылы хабарламалар мен суреттерді жіберу
жеделхаттарды беру
сандық файлдарды тасымалдау
телекоммуникация саласында ақпарат беру
онлайн форумдарды ұсыну
бейнеконференция қызметтерін ұсыну
хабарламаларды беру үшін аппаратураны жалға алу
ғаламторға кіру уақытын жалға алу
модемдерді жалға алу
телекоммуникациялық байланыс үшін жабдықты жалға алу
смартфондарды жалға алу
телефон аппараттарын жалға алу
факсимильді аппараттарды жалға алу
радиохабар тарату
радиобайланыс
электрондық хаттарды жіберу
талшықты-оптикалық байланыс
радиотелефон байланысы
компьютерлік терминалдарды пайдалану байланысы
спутниктік байланыс
байланыс телеграф
байланыс телефон
факсимильді байланыс
пейджинг қызметі [радиотелефонды немесе басқа электрондық байланыс құралдарын пайдалана отырып]
телеконференциялар
абоненттік телеграф қызметінің қызметтері
геолокация қызметтері [телекоммуникация қызметтері]
дауыстық пошта қызметтері
ақпараттық агенттіктердің қызметтері
маршруттау және байланыс қызметтері телекоммуникация
деректер ағынын беру қызметтері
телеграф байланысын ұсыну жөніндегі қызметтер

39 СЫНЫП

Тасымалдау; тауарларды орау және сақтау; саяхатты ұйымдастыру.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен адамдарды, жануарларды немесе тауарларды бір жерден екінші жерге теміржол, автомобиль, су, әуе көлігімен немесе құбыр арқылы тасымалдауға қатысты қызметтер, сондай-ақ олардың алдын алу мақсыныпнда тауарларды кез келген түрдегі үй-жайларда, қоймаларда немесе басқа ғимараттарда сақтау сияқты осы тасымалдауға байланысты қызметтер кіреді зақымдану немесе ұрлау. Атап айтқанда сыныпқа:

- станцияларды, көпірлерді, теміржолдарды, паромдарды және басқа да көлік құралдарын пайдалану;
- тасымалдауға арналған көлік құралдарын жалға алу, сондай-ақ жүргізушілердің қызметтері және лоцмандық қызмет;
- көлік, сақтау және саяхатқа байланысты жалдау қызметтері, мысалы, тұрақ жалдау, гаражды жалға алу, сақтау контейнерлерін жалға алу;
- Кемелерді теңізбен сүйретуге, түсіруге, порттар мен айлақтардың жұмысына және апатқа ұшыраған кемелер мен олардың жүктерін құтқаруға байланысты операциялар;
- орау, бөтелкеге құю, тауарларды орау және жеткізу;
- сауда автоматтары мен банкоматтарды толықтыру;
- делдалдар мен туризм агенттіктері көрсететін және саяхаттар, саяхаттар немесе тауарларды тасымалдау туралы ақпаратты, атап айтқанда тарифтер, кестелер және тасымалдау тәсілдері туралы ақпаратты ұсынудан тұратын саяхаттау немесе тауарларды тасымалдау саласындағы ақпараттық қызметтер;
- көлік қауіпсіздігі мақсыныпнда көлік құралдарын немесе тауарларды тексеру; – энергия мен электр энергиясын бөлу, сондай-ақ сумен жабдықтау.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- көлік немесе саяхат жарнамасы (35-сынып);
- адамдарды немесе тауарларды тасымалдау уақытына сақтандыруға қатысты қызметтер (36-сынып) – - көлік құралдарына немесе адамдарды немесе тауарларды тасымалдауға байланысты басқа объектілерге техникалық қызмет көрсету және жөндеу (37-сынып);
- гидтердің қызметтері (41-сынып);
- деректерді электрондық сақтау (с. 42);
- туристік агенттіктер немесе делдалдар арқылы қонақүйлерде немесе басқа уақытша тұрғын үйлерде брондау (43-сынып).

Қызметтер:

әуе тасымалы

автобустарды жалға алу
су көлігін жалға алу
гаражды жалға алу
көлік құралдары үшін жабық тұрақтарды жалға алу
ұшу аппараттарын жалға алу
автокөлік тұрағы үшін орындарды жалға алу
қоймаларды жалға алу
тракторларды жалға алу
мұздатылған өнімдер үшін шкафтарды жалға беру
электр шарап жертөлелерін жалға алу
саяхат билеттерін брондау
саяхатқа тапсырыс беру
көлік құралдарын брондау
сүйреу
көлік құралдары зақымдалған жағдайда сүйрету
су тарату
сумен жабдықтау
газет жеткізу
хат-хабарларды жеткізу
пакеттік жүктерді жеткізу
тауарларды жеткізу
пошта арқылы тапсырыс берілген тауарларды жеткізу
гүл жеткізу
сауда аппараттарын жүктеу
үшінші тұлғаларға арналған спутниктерді ұшыру
көлік логистикасы
киім бөлмесі қызметі
құтқару операциялары [көлік]
көліктік мақсат үшін жүктердің орнын анықтау және қадағалау
көліктік мақсат үшін адамдардың орнын анықтау және қадағалау
круиздерді ұйымдастыру
онлайн-қосымша арқылы үшінші тұлғалар үшін жолаушылар тасымалын
ұйымдастыру
туристік маршруттар бойынша тасымалдауды ұйымдастыру
шетелге шығатын адамдар үшін туристік визалар мен жол жүру құжаттарын
ресімдеу
брондалған көлікте тасымалдау
жүк көлігімен тасымалдау
ат көлігімен тасымалдау

қалдықтарды тасымалдау және сақтау
жиһаз тасымалдау
лихтерде тасымадау
паром үстінде тасымалдау
көшу кезінде тасымалдау
саяхатшыларды тасымалдау
күзетпен бағады заттарды тасымалдау
автобус тасымалы
автомобиль тасымалы
баржамен тасымалдау
су көлігімен тасымалдау
темір жол тасымалдауы
теңіз тасымалдауы
жолаушылар тасымалы
өзен көлігімен тасымалдау
санитарлық тасымалдау
трамваймен тасымалдау
жүктерді тасымалдау
азаматтық дрондарды басқару
суға батқан кемелерді көтеру
банкоматтарды қолма-қол ақшамен толтыру
теңіз тасымалдарындағы делдалдық
тасымалдау кезіндегі делдалдық
теңіз тасымалы кезінде делдалдылық
қозғалыс бағыттары саласында ақпарат беру
көлік қозғалысы туралы ақпарат беру
сақтау қызметтері туралы ақпарат беру
тасымалдау мәселелері бойынша ақпарат беру
автокөлік жалдау
вагондарды жалға беру
сүңгуір қоңырауларын жалға беру
сүңгуір костюмдерін жалға беру
жарыс машиналарын жалға беру
ұшу аппараттарына арналған қозғалтқыштарды жалға беру
балаларға арналған автокөлік орындықтарын жалға беру
фотосуретке түсіру үшін дрондарды жалға беру
бақылау дрондарын жалға беру
теміржол құрамын жалға беру

сақтау контейнерлерін жалға беру
арбаларды жалға беру
көліктік мақсат үшін жылқыларды жалға беру
мұздатқыштарды жалға беру
навигациялық жүйелерді жалға беру
қауіпсіздік дрондарын жалға беру
көлік құралдарын жалға беру
тоңазытқыштарды жалға беру
сақтау шкафтарын жалға беру
тиеу-түсіру жұмыстары
түсіру жұмыстары
электр энергиясын бөлу
энергияны бөлу
тауарларды өлшемдеу
тұрмыстық және өндірістік қалдықтар мен қоқыстарды жинау
кайталама шикізат жинау [көлік]
карпулинг қызметтері
автомобильдерді бірігіп пайдалану бойынша сервистер; бөлісу қызметтері
мұзжарғыш қызметі
лоцмандық қызмет
саяхатшыларды сүйемелдеу
үшінші тұлғалар үшін басып алынған көміртектің диоксидін тасымалдау
аспалы жолдармен тасымалдау
құбырларды тасымалдау
тауарларды орау
шлюздерді басқару
автотұрақ қызметтері
жазылым бойынша автомобильді жалға беру қызметі
жүргізуші қызметтері
су серуендеу көлігі қызметтері
көлік бөлісу қызметтері
курьерлік қызметтер [хат-хабарларды немесе тауарларды жеткізу]
тұрақтар қызметі
мүлікті құтқару қызметтері
кемелерді құтқару қызметтері
заңды құжаттарды тасымалдау қызметі
сыйлықтарды буып-түю бойынша қызмет
шөлмектерге құю бойынша қызмет

су асты құтқару қызметі
такси қызметтері
көлік қызметтері
экскурсияға арналған көлік қызметтері
багажды сақтау қызметтері
корреспонденцияны франкирлеу
теңіз тасымалы [тауарларды кемелермен тасымалдау]
жалдау
деректерді немесе құжаттарды электрондық тасымалдағыштарда сақтау
үшінші тұлғалар үшін басып алынған көміртектің диоксидін сақтау
кілттерді сақтау уақытша
қайықтарды сақтау
тауарларды сақтау
тауарларды қоймаларда сақтау
жүктерді экспедициялау

40 СЫНЫП

Материалдарды өңдеу; қоқыс пен қалдықтарды қайта өңдеу; ауаны тазарту және суды өңдеу; полиграфиялық қызметтер; Тамақ өнімдері мен сусындарды консервілеу.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен химиялық немесе механикалық өңдеу, бейорганикалық заттарды немесе органикалық заттарды түрлендіру немесе өндіру, соның ішінде тапсырыс бойынша көрсетілетін қызметтер кіреді. Жіктеу мақсаттары үшін тауарларды өндіру немесе дайындау үшінші тұлға үшін оның талабы бойынша және оның ерекшелігіне сәйкес жүзеге асырылған жағдайда ғана қызмет ретінде қарастырылады. Егер өндіріс немесе дайындау тапсырыс берушінің талаптарына немесе ерекшеліктеріне сәйкес тиісті қажеттіліктерді іске асыратын өнімге тапсырыс шеңберінде орындалмаса, онда, әдетте, мұндай қызмет негізгі коммерциялық қызметпен немесе өнімнің саудасымен байланысты. Егер затты немесе өнімді тауарды өңдеуді, өңдеуді немесе өндіруді жүзеге асырған тұлға үшінші тұлғаларға сатса, онда мұндай қызмет, әдетте, қызмет ретінде қарастырылмайды. Атап айтқанда сыныпқа:

- заттарды немесе заттарды түрлендіру немесе олардың негізгі сипаттамаларының өзгеруіне әкелетін кез-келген өңдеу, мысалы, киімді бояу; бұл түрлендіру қызметтері 40 сыныпқа жіктеледі, егер олар жөндеу немесе техникалық қызмет көрсету шеңберінде жасалса, мысалы, автомобиль бамперлерін хромдау;
- тапсырыс бойынша және үшінші тұлғалардың спецификациясына сәйкес өнім шығару (кейбір ведомстволар өндірілген бұйымдарды көрсетуді талап етеді), мысалы, тапсырыс бойынша автомобиль өндірісі;

- дәнекерлеу немесе дәнекерлеу сияқты материалдарды біріктіру;
- тіс техниктерінің қызметтері;
- қандай да бір заттарды алу немесе заттарды (құрылыс объектілерін қоспағанда) дайындау кезінде көрсетілуі мүмкін өңдеу қызметтері, мысалы, абразивті материалдармен кесуге, қалыптауға, жылтыратуға немесе металл жабуға қатысты қызметтер;
- азық-түлікті түрлендіру және өңдеу, мысалы, шырындар үшін жемістерді басу, ұнды ұнтақтау, тамақ пен сусындарды консервілеу, темекі шегу және тағамды мұздату;
- көрпе, кесте тігу, тігіншілер қызметі, тоқыма бұйымдарын бояу және әрлеу.
Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
  - объектінің немесе заттың негізгі сипаттамаларының өзгеруіне байланысты емес қызметтер, мысалы, жиһазға қызмет көрсету немесе жөндеу (37-сынып); - құрылыс саласындағы қызметтер, мысалы, кескіндеме және сылақ жұмыстары (37-сынып);
  - кір жуу, терезелерді жуу, ғимараттардың сыртқы және ішкі беттерін тазалау сияқты тазалау қызметтері (37-кілт);
  - тотты өңдеу, мысалы, автомобильдерді тоттан өңдеу (с. 37); – кейбір тапсырыс берілген қызметтер, мысалы, көлікті бояу (с.37); - ыдыс-аяқтарды безендіру, аспаздық мүсін (с. 43).

Қызметтер:

қағазды аппретациялау
 тоқыма бұйымдарын аппретациялау
 кондиционерді жалға беру
 үшінші тұлғаларға сыра қайнату
 вулканизация [материалдарды өңдеу]
 теріні өңдеу
 кесте тігу
 гальванизация
 гальваножабылым
 нақыштау
 зиянды материалдарды залалсыздандыру
 ууаны дезодорациялау
 декапирлеу
 бетонды ұсақтау
 жемістерді ұсақтау
 илеу
 металдарды қатайту
 азық-түлікті мұздату
 алтын жалату
 гальваникалық алтын жалату

тапсырыс бойынша қайықтарды жасау
кадмалау
тіндерді каландрлау
азық-түлік пен сусындарды консервілеу
шарап жасау бойынша кеңес беру
азық-түлікті ыстау
теріні бояу
аң терісін бояу
аяқ киімді бояу
тоқыма бұйымдарын бояу
маталарды бояу
ламинаттау
литография
металл құю
жүнді жылтырату
қалайылау
мыс
магниттеу
никельмен қаптау
тамақ өнімдерінің сәулеленуі
абразивті өңдеу
қағазды өңдеу
суды өңдеу
ағаш өңдеу
фильмді өңдеу
теріні өңдеу
матаның шеттерін өңдеу
металдарды өңдеу
аң терісін өңдеу
аң терісін көбелекке қарсы құралдармен өңдеу
қалдықтарды өңдеу [қайта өңдеу]
тоқыма бұйымдарын көбелекке қарсы құралдармен өңдеу
су өткізбейтін қасиеттер беру үшін маталарды өңдеу
мызғымастықты беру үшін маталарды өңдеу
отқа төзімділік үшін маталарды өңдеу
маталарды, тоқыма бұйымдарын өңдеу
таза өңдеу
жүнді өңдеу

өнер туындыларын жақтау
ауаны сергіту
маталарды ағарту
ауаны тазарту
дәнекерлеу
азық-түлік пен сусындарды пастерлеу
киімді қайта жасау
қоқыс пен қалдықтарды қайта өңдеу
мұнай өңдеу
суреттерді басып шығару
фотосуреттерді басып шығару
офсеттік басып шығару
металдарды қаптау
полиграфия
абразивтермен жылтырату
ұнды ұнтақтау
киім тігу
материалдарды өңдеу мәселелері бойынша ақпарат беру
қалдықтарды шығармашылық өңдеу [қалдықтарды қайта өңдеу]
үшінші тұлғаларға арналған шарап өндірісі
тапсырыс бойынша нан өндірісі
аккумуляторларды жалға беру
бойлерді жалға беру
тоқу машиналарын жалға беру
қосымша жылыту аспаптарын жалға беру
өндірісте пайдалану үшін өнеркәсіптік роботтарды жалға беру
электр генераторларын жалға алу
фотоүлдірді білінуі
қыш жұмыстары
ұста жұмыстары
түптеу жұмыстары
дәнекерлеу жұмыстары
шыны үрлеу жұмыстары
ер-тоқым жұмыстары
опыру
маталарды кесу
материалдарды аралау
тазарту

ағаш кесу және шабу
жүнді сатинизациялау
үшінші тұлғалар үшін тапсырыс бойынша бұйымдарды құрастыру
тапсырыс бойынша ұшақ құрастыру
күмістеу
қоқыс пен қалдықтарды жағу
лазерлік скрайбинг
негізі [тоқу]
қалдықтар мен қайта өңделген материалдарды сұрыптау [қайта өңдеу]
фотокомпозицияны құру
көрпе материал
материалдарды жонғыштау
шұға бастыру
таксидермия
автокөлік әйнектерін бояу
беткі жабынды қолдану арқылы көзілдірікті бояу
мал сою
қоқыс пен қалдықтарды жою
тіндердің кішіреюі
үшінші тараптар үшін тапсырыс бойынша 3D басып шығару қызметтері
тіс техниктерінің қызметтері
криоконсервация қызметтері
дистилляция қызметтері
кілттерді дайындау бойынша қызметтер
ірімшікті өсіру, пісу және ұстам процесінде өңдеу қызметтері
бояу қызметтері*
күмды үрлеу бойынша қызметтер
энергия өндіру жөніндегі қызметтер
тігіншілердің қызметтері
ағаш ұстасы қызметтері [тапсырыс бойынша ағаштан бұйымдар жасау]
тапсырыс бойынша жүнді орау
фотогравировка
фрезерлеу
хромдау
түстерді бөлу
жібек экранды басып шығару
оптикалық әйнекті тегістеу

41 СЫНЫП

Тәрбие; білім беру; ойын-сауық; спорттық және мәдени-ағарту іс-шараларын ұйымдастыру.

Түсініктемелер

41-сыныпқа негізінен оқыту мен кәсіптік оқытудың барлық түрлері, мақсынып адамдардың көңіл көтеруі, көңіл көтеруі және демалуы болып табылатын қызметтер, сондай-ақ мәдени немесе білім беру мақсыныпнда Бейнелеу өнері немесе әдебиет туындыларын көпшілікке ұсыну қызметтері кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- мәдени-ағартушылық мақсатта көрмелер ұйымдастыру, конференциялар, конгрестер, симпозиумдар ұйымдастыру және өткізу;
- аудармашылар мен тілдік интерпретация қызметтері;
- жарнамалық материалдарды қоспағанда, кітаптар шығару және мәтіндік материалдарды жариялау;
- жаңалықтар қызметі, фоторепортаждар;
- суретке түсіру;
- жарнамалық фильмдерді қоспағанда, фильмдер шығару және жасау;
- аттракциондар саябақтары, цирктер, хайуанаттар бағы, өнер галереялары мен мұражайлар ұсынатын мәдени, білім беру немесе ойын-сауық қызметтері; спорттық және фитнес жаттығулары бойынша қызметтер;
- жануарларды оқыту;
- онлайн ойын қызметтері;
- құмар ойындарды ұйымдастыру және өткізу бойынша қызметтер, лотереяларды ұйымдастыру;
- билеттерді брондау және ойын-сауық, білім беру және спорттық іс-шараларды брондау қызметтері;
- кейбір жазу қызметтері, мысалы, теледидар мен кино сценарийлерін жазу, композиторлардың қызметтері.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- коммерциялық немесе жарнамалық мақсаттарда көрмелерді ұйымдастыру (35-сынып);
- жарнамалық мәтіндерді редакциялау және жариялау (35-сынып);
- жаңалықтарды басып шығару агенттіктері (с. 38);
- радиохабар тарату және телевизиялық хабар тарату (с. 38);
- бейнеконференцбайланыс қызметтерін ұсыну (38-сынып);
- техникалық құжаттаманы жасау (42-сынып);
- балабақшалар мен бөбекжай қызметтері (43-сынып);
- бальнеологиялық орталықтардың қызметтері (44-сынып);
- үйлену тойын жоспарлау және ұйымдастыру (45-сынып).

Қызметтер:

академиялар [оқыту]

жабық аквариумдарды жалға алу

өнер туындыларын жалға алу
кино түсіру үшін реквизиттерді жалға алу
спорт алаңдарын жалға алу
теннис корттарын жалға алу
жылжымалы кітапханалар
үйге кітап беруді қамтамасыз ететін кітапханалар
ойын-сауық іс-шараларына билеттерді брондау
бейне түсіру
дене тәрбиесі
музыкалық өнімді шығару
дискотекалар
жануарларды оқыту
қайталау
кітаптар шығару
білім беру саласындағы зерттеулер
бөлме квесті [ойын-сауық]
кинопрокат
денсаулық клубтары [сауықтыру және фитнес жаттығулары]
жарнаманы қоспағанда, жарияланымдарды макеттеу
микрофильмдеу
бейнежазбаларды монтаждау
теле-және радиобағдарламаларды монтаждау
теледидар және кино сценарийлерін жазу
музыкалық білім
діни білім
оқыту
айкидоны оқыту
мектеп-интернаттарда оқыту
гимнастикаға оқыту
дзюдо оқыту
сырттай оқу
практикалық дағдыларды үйрету [демонстрация]
симулятор көмегімен оқыту
ұпайларды ұйымдастыру
мәдени-ағарту мақсатында көрмелер ұйымдастыру
бос уақытты ұйымдастыру
коллоквиумдарды ұйымдастыру және өткізу
конгресстерді ұйымдастыру және өткізу

конференцияларды ұйымдастыру және өткізу
концерттерді ұйымдастыру және өткізу
мастер-класстарды ұйымдастыру және өткізу [оқыту]
виртуалды емес білім беру форумдарын ұйымдастыру және өткізу
ойын-сауық шараларды ұйымдастыру және өткізу
семинарларды ұйымдастыру және өткізу
симпозиумдарды ұйымдастыру және өткізу
спорттық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу
конкурстарды ұйымдастыру [оқу немесе ойын-сауық]
сұлулық байқауларын ұйымдастыру
көңіл көтеру үшін костюм қойылымдарын ұйымдастыру
лотереяларды ұйымдастыру
көңіл көтеру мақсатында сән көрсетілімдерін ұйымдастыру
электрондық спорт түрлері бойынша жарыстар ұйымдастыру
спектакльдерді ұйымдастыру [импресарио қызметтері]
спорттық жарыстарды ұйымдастыру
бағдарлау кәсіби [білім беру немесе оқыту бойынша кеңестер]
аттракциондар саябақтары
жестау тілінен аудару
ауызша аударма
бизнес саласындағы білім мен ноу-хауды беру [оқыту]
ноу-хауды беру [оқыту]
телевизиялық ойын-сауық бағдарламалары
кәсіби қайта даярлау
шоу қою
жүктелмейтін онлайн бейне файлдарын ұсыну
гидпен виртуалды онлайн-турларды ұсыну
білім беру саласында ақпаратты ұсыну
демалу сұрақтары бойынша ақпаратты ұсыну
ойын-сауық сұрақтары бойынша ақпаратты ұсыну
мұражай жабдықтарын ұсыну
жүктелмейтін музыкалық онлайн файлдарды ұсыну
"Сұраныс бойынша бейне" сервистері арқылы жүктелмейтін телевизиялық бағдарламаларды ұсыну
"Сұраныс бойынша бейне" қызметтері арқылы жүктелмейтін фильмдерді ұсыну
жанды әрекетпен рөлдік ойындарға қатысу үшін жабдықтарды ұсыну [LARP]
сертификациялау мақсаттары үшін оқытуды және білім беру емтихандарды ұсыну
жүктелмейтін онлайн-бейнені ұсыну
ойын-сауық немесе мәдени мақсаттар үшін пайдаланушылардың пікірлерін ұсыну

гольф алаңдарын ұсыну
ойын-сауық немесе мәдени мақсаттар үшін пайдаланушылардың рейтингін ұсыну
спорттық жабдықтарды ұсыну
ойын залдарының қызметтерін ұсыну
кинозал қызметтерін ұсыну
жүктелмейтін онлайн электрондық жарияланымдарды ұсыну
цирк қойылымдарын ұсыну
варьете қойылымдары
мюзик-холл қойылымдары
театрландырылған қойылымдар
театр қойылымдары
мұражай көрмелерінің тұсаукесері
гидпен өрмелеу турларын өткізу
фитнес сабақтарын өткізу
емтихан өткізу
подкаст өндірісі
жарнамалық фильмдерді қоспағанда, фильмдер шығару
аудио жабдықты жалға беру
бейнекамераларды жалға беру
бейнемагнитофондарды жалға беру
бейнефильмдерді жалға беру
шоу бағдарламаларына арналған жиынтықтарды жалға беру
дыбыстық жазбаларды жалға беру
ойыншықтарды жалға беру
кинематографиялық жабдықты жалға беру
кинофильмдерді жалға беру
ойындарға арналған жабдықты жалға беру
стадион жабдықтарын жалға беру
театрларға немесе телестудияларға арналған жарықтандыру аппаратурасын жалға беру
радио және теледидар қабылдағыштарын жалға беру
су астындағы сүңгуір жабдықтарын жалға беру
көлік құралдарын қоспағанда, спорттық жабдықтарды жалға беру
театр жиынтықтарын жалға беру
тренажерлерді жалға беру
электрондық кітап оқу құрылғыларын жалға беру
жұмыс үстеліндегі электронды баспа жүйелері арқылы жариялау
интерактивті кітаптар мен мерзімді басылымдар
жарнамалық материалдарды қоспағанда, мәтіндік материалдарды жариялау

ойын-сауық радио хабарлары
мәтінді өңдеу*
садо [жапондық шай рәсімін оқыту]
зоологиялық бақтар
жаңалықтар қызметі
жарнамалық фильмдерді қоспағанда, фильмдер жасау
кездесу бағдарламаларын құру [ойын-сауық]
субтитрлеу
субтитрлеу
тьюторинг
әртістердің қызметтері
демалыс базасының қызметтері [ойын-сауық]
құмар ойындар саласындағы қызметтер
электрондық спорт саласындағы қызметтер
іс-шараларды бейнемонтаждау қызметтері
дрондармен бейне түсіру қызметтері
гидтердің қызметтері
диск-джокей қызметтері
іс-шараларға арналған дыбыс инженерлерінің қызметтері;
компьютерлік желі арқылы онлайн ұсынылатын ойын қызметтері
игротекалардың қызметтері
жеке жаттықтырушы қызметтері [фитнес]
казино қызметтері [ойындар]
каллиграф қызметтері
караоке қызметтері
киностудиялар қызметі
композиторлардың қызметтері
көркем галереялар ұсынатын мәдени, білім беру немесе ойын-сауық қызметтері
медиаатека қызметтері
суретшілерге арналған модельдік қызметтер
түнгі клубтардың қызметі [ойын-сауық]
білім беру-тәрбие қызметтері
ерекше қажеттіліктер бойынша көмекшілер ұсынатын білім беру қызметтері
мектептер ұсынатын білім беру қызметтері
оркестр қызметтері
аудармашылардың қызметтері
жарнаманы қоспағанда, сценарий жазу қызметтері
жаттығуға арналған физикалық жағдайды бағалау қызметтері

бетті бояу бойынша қызметтер
билеттерді тарату қызметтері [ойын-сауық]
музыка шығару бойынша қызмет
дрондарды басқару бойынша білікті емтихан өткізу қызметтері
ойын-сауық қызметі
репетиторлардың қызметтері [оқыту]
іс-шараларға арналған жарық техниктерінің қызметтері
спорттық лагерь қызметтері
жазу студиясының қызметтері
дрондармен суретке түсіру қызметтері
мектепке дейінгі мекемелер [тәрбие]
суретке түсіру
фоторепортаждар
спорттық жарыстардың хронометражы
шоу-бағдарламалар

42 сынып

Ғылыми және технологиялық қызметтер және оларға қатысты ғылыми зерттеулер мен әзірлемелер;

өнеркәсіптік талдау, өнеркәсіптік ғылыми зерттеулер және өнеркәсіптік дизайн қызметтері; сапаны бақылау және аутентификация қызметтері; Компьютерлер мен бағдарламалық жасақтаманы әзірлеу және дамыту.

Түсініктемелер

Сыныпқа негізінен ғылыми зертханалар, инженерлік қызметтер, компьютерлік бағдарламалау, сәулеттік қызметтер немесе интерьер дизайн сияқты адамдар ұсынатын күрделі қызмет салаларының теориялық және практикалық аспектілеріне қатысты қызметтер кіреді.

Атап айтқанда сыныпқа:

- технология саласындағы консультацияларды қоса алғанда, ғылыми-зерттеу және технологиялық салаларда бағалауды, есептеулерді, зерттеулерді және есептерді жасауды қамтамасыз ететін инженерлер мен ғалымдардың қызметтері;
- қаржы саласындағы ақпараттық және дербес деректерді қорғауға және деректер мен ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізуді анықтауға қатысты технология және информатика саласындағы қызметтер, мысалы, компьютерлік вирустардан қорғау қызметтері, деректерді шифрлау қызметтері, Интернет арқылы жеке басын ұрлауды анықтау мақсатында жеке басын анықтау үшін ақпаратты электрондық бақылау;
- ақпараттық платформа (PaaS) арқылы бағдарламалық жасақтама (SaaS);
- медициналық мақсаттағы ғылыми-зерттеу қызметтері;
- қала құрылысы саласындағы сәулет жоспарлау қызметтері;

- кейбір концептуалды дизайн қызметтері, мысалы, өнеркәсіптік дизайн, бағдарламалық жасақтама және ақпараттық жүйелерді әзірлеу, интерьер дизайн, әзірлеуші қызметтері орау дизайны, Графикалық дизайн, сән дизайны;
- инженерлік-техникалық сараптама;
- мұнай, газ және пайдалы қазбаларды барлау саласындағы қызметтер.
Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
- кейбір зерттеу қызметтері, мысалы, іскерлік зерттеулер (с. 35), маркетингтік зерттеулер (с. 35), қаржылық зерттеулер (с. 36), шежірелік зерттеулер (с. 45), сот-медициналық зерттеулер (с. 45);
- бизнес-аудит (коммерциялық талдау) (35-сынып);
- компьютерлік файлдарды басқару қызметтері (с. 35);
- қаржылық бағалау (36-сынып);
- пайдалы қазбаларды өндіру Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау (37-сынып);
- компьютерлік техниканы орнату, Қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі қызметтер (37 – сынып); - дыбыс инженерлерінің қызметтері (41-сынып);
- кейбір концептуалды қызметтер, мысалы, Ландшафты дизайн (44-сынып); – Медициналық және ветеринарлық қызмет (44-сынып); - заңды қызметтер (45-сынып).

Қызметтер:

суды талдау

компьютерлік жүйелерді талдау

қолжазбаны талдау [графология]

химиялық талдау

деректер орталығы үшін үй-жайларды жалға алу

энергияны тұтынуды есепке алу үшін есептегіштерді жалға алу

энергетика саласындағы аудит

геологиялық барлау бұрғылау

компьютерлік деректерді қалпына келтіру

кванттық есептеу

визит карточкаларының дизайны

графикалық жарнамалық материалдардың дизайны

интерьер дизайны

өнеркәсіптік дизайн

көркем дизайн

ақпараттық жүйелерді вирустардан қорғау

мұнай кен орындары саласындағы ізденістер

геодезия зерттеулері [инжиниринг]

геологиялық зерттеулер

инженерлік-геологиялық зерттеулер

инжиниринг

бағдарламалық жасақтаманы орнату
метеорологиялық ақпарат
клиникалық сынақтар
материалдарды сынау
тоқыма бұйымдарын сынау
бактериология саласындағы зерттеулер
биология саласындағы зерттеулер
геология саласындағы зерттеулер
косметология саласындағы зерттеулер
механика саласындағы зерттеулер
дәнекерлеу саласындағы зерттеулер
ғимарат құрылысы саласындағы зерттеулер
телекоммуникациялық технологиялар саласындағы зерттеулер
жасанды интеллект технологиясы бойынша зерттеулер
физика саласындағы зерттеулер
химия саласындағы зерттеулер
үшінші тұлғаларға арналған жаңа тауарларды зерттеу және әзірлеу
медициналық зерттеулер
патенттік картаға түсіру саласындағы ғылыми-техникалық зерттеулер
дүлей апаттар саласындағы ғылыми-техникалық зерттеулер
ғылыми зерттеулер
генетика саласында ғылыми зерттеулер
қоршаған ортаны қорғау саласында ғылыми зерттеулер
пайдалану мақсатында мұнай кен орындарын зерттеу
су астындағы зерттеулер
казба жұмыстарын жүргізу кезіндегі зерттеулер
технологиялық зерттеулер
калибрлеу [өлшемдер]
веб-сайт дизайны бойынша кеңестер
ақпараттық қауіпсіздік саласындағы консультациялар
жасанды интеллект бойынша кеңес беру
компьютерлік технологиялар саласындағы консультациялар
компьютерлік техниканы әзірлеу және дамыту саласындағы консультациялар
сәулет мәселелері бойынша кеңес беру
интернет қауіпсіздігі бойынша кеңестер
бағдарламалық қамтамасыз ету мәселелері бойынша кеңес беру
телекоммуникациялық желілерді қорғау бойынша кеңестер
сандық деректерді қорғау бойынша кеңестер

технологиялық мәселелер бойынша кеңес беру
мұнай ұңғымаларын бақылау
сапаны бақылау
автомобиль көлігінің техникалық бақылауы
криптомайнинг
ғылыми зерттеулер үшін жасушаны жасанды өсіру
криптоактивтердің майнингі
межелеу
киімді модельдеу
бағдарламалық жасақтаманы жаңарту
ақауларды анықтау үшін компьютерлік жүйелерді бақылау
рұқсатсыз кіруді немесе деректерді бұзуды анықтау үшін компьютерлік жүйелерді бақылау
интернет арқылы алаяқтықты анықтау үшін несиелік карта операцияларын бақылау
қашықтықтан қатынасу режимінде компьютер жүйелер жұмысының мониторингі
интернет арқылы жеке деректерді ұрлауды анықтау үшін есептік жазбаларды бақылау
компьютерлік кодтарды жазу
қызмет ретінде бағдарламалық қамтамасыз ету [SaaS]
бағдарламалық жасақтамаға қызмет көрсету
өнер туындыларының түпнұсқалығын анықтау
шоуға арналған декорациялар
интерьер дизайны
тамырдағы орман сапасын бағалау
жүн сапасын бағалау
құжаттарды цифрландыру [сканерлеу]
деректерді немесе құжаттарды физикалық тасымалдаушыдан электрондық тасымалдаушыға көшіру
қалалық жоспарлау
платформа қызмет ретінде [PaaS]
"Бұлтты" есептеу арқылы виртуалды компьютерлік жүйелерді ұсыну
жүктелмейтін онлайн географиялық карталарды ұсыну
географиялық ақпаратты ұсыну
веб-сайттар арқылы компьютерлік технологиялар мен бағдарламалау туралы ақпарат беру
парниктік газдар шығарындыларын азайтуға байланысты ғылыми ақпарат пен кеңес беру
таза нөлдік шығарылуына қатысты ғылыми ақпарат, кеңестер мен ақыл-кеңестер беру
интернетке іздеу құралдарын ұсыну

физикалық түрлендіруді қоспағанда, деректер мен ақпараттық бағдарламаларды түрлендіру
техникалық жобалар бойынша зерттеулер жүргізу
компьютерлік жүйелерді жобалау
гольф алаңдарын жобалау
веб-серверлерді жалға беру
компьютерлерді жалға беру
бағдарламалық жасақтаманы жалға беру
телескоптарды жалға беру
прототиптеу
ұялы телефондардың құлпын ашу
геологиялық барлау
мұнай кен орындарын барлау
компьютерлік веб-сайттарды орналастыру
бейне және компьютерлік ойындарды дамыту
компьютерлік платформаларды әзірлеу
құрылыс саласындағы жоспарларды әзірлеу
бағдарламалық жасақтаманы әзірлеу
баспа ісіне арналған бағдарламалық қамтамасыз етуді әзірлеу
археологиялық қазбалар
бұлттар таралту
киберқылмыс саласындағы криминалистикалық цифрлық тергеулер
блокчейн технологиясын қолданатын пайдаланушылардың аутентификация қызметтері
ақпараттық технологиялар саласында [ИТ] [бағдарламалық жасақтаманың ақаулықтарын жою]
энергияны үнемдеу бойынша кеңестер
үшінші тұлғаларға арналған веб-сайттар негізінде ақпараттық каталогтар құру және әзірлеу [ақпараттық технологиялар саласындағы қызметтер]
үшінші тарап үшін веб-сайттарды құру және техникалық қызмет көрсету
бейне проекцияларға арналған компьютерлік графиканы құру
компьютерлік модельдерді құру
өнер көсетіге арналған костюмдер жасау
компьютерлерге арналған бағдарламалар жасау
техникалық құжаттаманы жасау
карантиннен өту мақсатында импортталатын және экспортталатын тауарларды тестілеу және талдау
компьютерлік бағдарламаларды көбейту
сәулет қызметтері
химия саласындағы қызметтер
буып-тию саласында дизайнерлердің қызметтері

деректерді қашықтан сақтық көшірмелеу қызметтері
деректерді өңдеуге арналған компьютерлік бағдарламалау қызметтері
телекоммуникациялық технологиялар саласындағы консультациялық қызметтер
ғылыми зертханалардың қызметтері
онлайн-бағдарламалық қосымшаларға арналған бірыңғай кіру технологиясы бойынша пайдаланушылардың аутентификациясы бойынша қызметтер
электрондық коммерция саласындағы мәмілелер кезінде пайдаланушылардың аутентификациясы бойынша қызметтер
дрон көмегімен картографиялық немесе термографиялық өлшеу қызметтері
сату алдында жаңа және қолданыста болған автомобильдерді тексеру қызметі;
ауа-райын болжау қызметтері
логотип дизайнын жасау қызметтері
кескін жасау қызметтері [өнеркәсіптік эстетика]
географиялық карталарды жасау бойынша қызметтер
деректерді өңдеуге арналған бағдарламалық жасақтама қызметтері
мұнай, газ және тау-кен өнеркәсібі саласындағы барлау қызметтері
цифрлық трансформация бойынша технологиялық кеңес беру қызметтері
хостинг қызметі
сандық деректерді шифрлау қызметтері
деректерді электронды түрде сақтау

43 сынып

Тамақ өнімдерімен және сусындармен қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер; уақытша тұруды қамтамасыз ету.

Түсініктемелер

43-сыныпқа негізінен тамақ пен сусындарды тұтынуға дайындауға байланысты қызметтер, сондай-ақ уақытша тұрғын үй қызметтері кіреді. Атап айтқанда сыныпқа:

- уақытша тұру орындарын брондау, мысалы, қонақүйлердегі орындарды брондау;
- жануарларға арналған пансионаттар;
- кездесулер, шатырлар және жылжымалы ғимараттар өткізу үшін үй-жайларды жалға алу;
- қарттар үйлері;
- балабақша және балабақша қызметтері;
- тамақты безендіру, аспаздық мүсіндер жасау;
- ас үй жабдықтарын жалға алу;
- жиһаз, асхана іш киімдері мен ыдыс-аяқтарды жалға алу; – кальян қызметтері; - жеке аспазшы қызметтері.

Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:

- қонақ үй бизнесін басқару (35-сынып);

- тұрғын үй немесе пәтер сияқты жылжымайтын мүлікті жалға беру қызметтері (36-сынып);
- тұрмыстық қызметтер (жинау) (37-сынып);
- турлар мен тасымалдарды брондау қызметтері (39-сынып);
- сыра қайнату және үшінші тұлғаларға шарап өндіру, тапсырыс бойынша нан өндіру (40-сынып);
- тамақ өнімдерін темекі шегу, Тамақ өнімдері мен сусындарды консервілеу (с.40);
- мысалы, мектеп-интернаттар, мектепке дейінгі мекемелер, спорт лагерлері, дискотекалар және түнгі клубтар ұсынатын тұрғын үй немесе тамақ пен сусынмен қамтамасыз етуді қамтиды (41-сынып);
- мұражай жабдықтарын ұсыну (41-сынып);
- демалыс үйлері мен санаторийлердің қызметтері (44-сынып);
- бала күтімі, үй жануарларын күту (45-сынып).

Қызметтер:

орындарды қамтамасыз ету агенттіктері [қонақ үйлер, пансиондар]
 уақытша тұрғын үйді жалға беру
 ауыз су диспенсерлерін жалға беру
 демалыс үшін тұрғын үйді жалға беру
 демалыс уақытында тұрғын үйді жалға беру
 ас үй раковиналарын жалға беру
 жиһазды жалға беру
 кеңсе жиһазын жалға беру
 киім ауыстыруға үшін тасымалданатын кабиналарды жалға беру
 кездесулер өткізу үшін үй-жайларды жалға беру
 қонақ үйлердегі орындарды брондау
 пансионаттардағы орындарды брондау
 уақытша тұруға арналған орындарды брондау
 тамақ дайындау туралы ақпарат және кеңестер
 жануарларға арналған пансионаттар
 жол бойындағы қонақ үйлерде уақытша тұрғын үй беру
 ас үй жабдықтарын жалға беру
 жиһазды, асханалық іш киімді және ыдыс-аяқты жалға беру
 жарықтандыру жабдықтарын жалға беру*
 шатырларды жалға беру
 жылжымалы құрылыстарды жалға беру
 сусындарды дайындау үшін роботтарды жалға беру
 уақытша орналастыру бойынша қабылдау қызметтері [келу және кетуді басқару]
 аспаздық мүсіндер жасау
 тамақты безендіру

торттарды безендіру
демалыс базаларының қызметтері
демалыс базаларының қызметтері [тұрғын үй беру]
бар қызметтері
балабақша қызметтері [ясля]
қарттар үйлерінің қызметтері
дәмхана қызметтері
кальян қызметтері
кафе қызметтері
кафетерий қызметтері
кемпинг қызметтері
жеке аспазшы қызметтері
мотель қызметтері
пансиондардың қызметтері
азық-түлікті шолу қызметтері [тамақ және сусындар туралы ақпарат беру]
тағамдарды дайындау және оларды үйге жеткізу бойынша қызметтер
уақытша тұруға қабылдау бойынша қызметтер [кілттерді беру]
қонақ үйде орналастыру қызметтері
жануарларға арналған баспана қызметтері
мейрамханалардың қызметі
вашоку мейрамханаларының қызметтері
"Удон" және "соба"кеспе мейрамханаларының қызметтері
тамақты шығарумен мейрамханаларының қызметтері
өзіне-өзі қызмет ету мейрамханалардың қызметтері
асхана қызметтері

44 сынып

Медициналық қызметтер; ветеринарлық қызметтер; адамдар мен жануарларға арналған гигиена және косметика қызметтері; Ауыл шаруашылығы, аквамәдениет, бау-бақша және орман шаруашылығы қызметтері.

Түсініктемелер

44-сыныпқа негізінен альтернативті медицинаны, адамдар немесе мекемелер адамдарға және жануарларға көрсететін гигиена және косметика қызметтерін қоса алғанда, медициналық көмек кіреді; ауыл шаруашылығы, аквамәдениет, бау-бақша және орман шаруашылығы салаларына қатысты қызметтер. Атап айтқанда сыныпқа:

- аурухана қызметтері;
- телемедицина қызметтері;

- стоматология, оптометрия және психиатрия саласындағы қызметтер;
- медициналық клиникалар мен зертханалардың адамдарды жеке емдеу үшін диагностикалық және емдік мақсатта медициналық талдау тапсыру қызметтері, мысалы, тексеру рентгенографиялық және қан анализі; – терапевтік қызметтер, мысалы, психотерапия және ортофония;
- фармацевтика бойынша кеңес беру және фармацевтердің рецептілерді орындауы;
- қан банктері мен адам тіндері банктерінің қызметтері;
- қалпына келтіру үйлері мен демалыс үйлерінің қызметтері;
- диеталық және диетологиялық кеңестер;
- бальнеологиялық орталықтардың қызметтері;
- жасанды және экстракорпоралды ұрықтандыру бойынша қызметтер;
- мал өсіру;
- жануарларды күту;
- пирсинг және татуировка;
- көгалдандыруға қатысты қызметтер, мысалы, питомниктер, Ландшафты дизайн, көгалдандыру, көгалдарға күтім жасау мамандары;
- гүл өнерімен байланысты қызметтер, мысалы, гүл композициялары, гүл шоқтарын жасау;
- арамшөптерді жою, ауыл шаруашылығы, аквамәдениет, бау-бақша және орман шаруашылығы зиянкестерімен күресу. Бұл сыныпқа жатпайды, атап айтқанда:
  - ауыл шаруашылығы, аквамәдениет, бау-бақша және орман шаруашылығындағы паразиттерді жою (37-сынып);
  - суару жүйелерін орнату және жөндеу (37-сынып);
  - санитарлық көлік (39-сынып);
  - мал сою және тұлыптар жасау (40-сынып);
  - орманды кесу, кесу және аралау (40-сынып);
  - жануарларды оқыту (41-сынып);
  - денсаулық клубтары (41-сынып);
  - медициналық мақсаттағы ғылыми зерттеулер (42-сынып);
  - жануарларға арналған пансионаттар (43-сынып); – қарттарға арналған демалыс үйлері (43 – сынып); - салттық қызметтер (45-сынып).

Қызметтер:

медициналық мақсат үшін газбен баллондар мен контейнерлерді жалға беру
 ванналар үшін сутек судың генераторларын жалға беру
 бағбандық үшін жануарларды жалға беру
 бау-бақша құрал-саймандарын жалға беру
 ара ұяларын жалға беру
 хирургиялық роботтарды жалға беру
 арт-терапия
 сәулет ландшафты
 орман алқаптарын қалпына келтіру
 өсімдіктерді өсіру
 балауызбен түксіздендіру

визуалды өңдеу бұзылыстарының диагностикасы
ландшафтық дизайны
инемен емдеу
шірлерді жасау [гүл өнері]
шашты имплантациялау
мүмкіндіктері шектеулі адамдар үшін медициналық кеңес беру
жүзім өсіру бойынша кеңестер
фармацевтика бойынша кеңестер
өсірілген жасушаларды қолдану арқылы емдеу
жануарлармен емдеу [зоотерапия]
маникюр
массаж
диагностика және емдеу үшін қашықтықтан медициналық деректерді бақылау
музыкалық терапия
ағаштарды кесу
карантиннен өту үшін медициналық тексеріс
көгалдандыру
жасанды ұрықтандыру
шаштараздар
ағаштарды қайта отырғызу
пирсинг
акушерлік көмек
ветеринариялық көмек
медициналық көмек
паллиативті көмек
парниктік газдар шығарындыларының зиянды әсерін азайту мақсатында ағаш отырғызу
қоғамдық бақша учаскелерін ұсыну
мүмкіндігі шектеулі адамдарға қызметтік жануарларды беру
фармацевтердің рецепт бойынша дәрі-дәрмектерді дайындауы
медициналық жабдықты жалға беру
шашты сәндеуге арналған құралдарды жалға беру
қолдан дем алдыру үшін респираторлық бетперделерді жалға беру
санитарлық-техникалық жабдықты жалға беру
ауыл шаруашылығы жабдықтарын жалға беру
тыңайтқыштар мен басқа да ауылшаруашылық химикаттарын ауа және жер үсті әдістерімен тарату
мал өсіру
нашақорлықпен ауыратын науқастарды оңалту

бақбаншылық
көгалдандыру сәндік ландшафты
медициналық скрининг
қан банктерінің қызметі
санитарлық қызмет
денсаулық туралы кеңестер
диета және тамақтану бойынша кеңестер
гүл композицияларын құрастыру
татуировка
банка терапиясы
қолмен терапия [хиропрактика]
сөйлеу терапиясы
би терапиясы
ауыл шаруашылығы, аквамәдениет, бау-бақша және орман шаруашылығы
зиянкестерін жою
арамшөптерді жою
жабайы табиғатты басқару
бальнеологиялық орталықтардың қызметтері
адам тіндері банкінің қызметтері
мәдени жасуша банктерінің медициналық трансплантацияға арналған қызметтері
бабершоптардың қызметтері
ауруханалардың қызметтері
аквамәдениет саласындағы қызметтер
ароматерапия саласындағы қызметтер
жүзім шаруашылығы саласындағы қызметтер
демалыс үйлерінің қызметтері
ауруларды қалпына келтіру үйлерінің қызметтері
демалу үйлердің қызметтері
бөріқарақат қызметтері
косметологтардың қызметтері
медициналық клиникалардың қызметтері
медициналық зертханалар ұсынатын диагностикалық және емдік мақсаттарға
арналған медициналық талдау қызметтері
үйдегі мейірбикелік қызметтер
баламалы медицина қызметтері
гигиеналық мақсат үшін қоғамдық моншалардың қызметтері
оптика қызметтері
ортодонтиялық қызметтер
питомник қызметтері

ауыл шаруашылығы, аквамәдениет, бау-бақша және орман шаруашылығы зиянкестерімен күресу қызметтері
назар тапшылығымен байланысты аса белсенді бұзылуларды диагностикалау бойынша қызметтер
оқытуға қабілетсіздікті диагностикалау жөніндегі қызметтер
назар тапшылығының бұзылуын диагностикалау қызметтері
шашты бояу қызметтері
денсаулық жағдайын бағалау қызметтері
босанғаннан кейінгі күтім қызметтері
вакцинация жүргізу жөніндегі қызметтер
экстракорпоралды ұрықтандыру бойынша қызметтер
психологтардың қызметтері
регенеративті медицина қызметтері
сән салондарының қызметтері
санаторийлердің қызметтері
сауна қызметтері
солярийдің қызметтері
стоматологиялық қызметтер
телемедицина қызметтері
терапевтік қызметтер
түрік моншалар қызметі
хоспистер қызметтері
эстетикалық қызметтер
ауру адамдарға медициналық күтім
көгалдарға күтім жасау
үй жануарларына күтім жасау
жануарларға күтім жасау
физиотерапия
ағаш хирургиясы
пластикалық хирургия
денсаулық орталықтары
эрготерапия

45 сынып

Занды қызметтер;
материалдық құндылықтар мен жеке тұлғаларды физикалық қорғауға арналған қауіпсіздік қызметтері;
жеке тұлғалардың қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін басқаларға көрсетілетін жеке және әлеуметтік қызметтер.

Сыныпға түсініктемелер, атап айтқанда:

- заңгерлер, олардың көмекшілері мен адвокаттары Жеке тұлғаларға, адамдар тобына немесе мекемелерге көрсететін қызметтер;
- жеке тұлғалар мен материалдық құндылықтардың қауіпсіздігіне қатысты тергеп-тексеру және байқау жөніндегі қызметтер;
- жеке тұлғаларға сүйемелдеу қызметтері, неке агенттіктері, жерлеу рәсімдерін ұйымдастыру және өткізу сияқты қоғамдық іс-шараларға байланысты көрсетілетін қызметтер.

Бұл сыныпға жатпайды, атап айтқанда:

- операцияларды жүргізу немесе коммерциялық кәсіпорындардың функцияларын орындау кезінде тікелей көмек көрсету жөніндегі кәсіби қызметтер (35-сынып);
- қаржылық немесе ақшалай мәмілелерге қатысты қызметтер және сақтандыру (с. 36);
- саяхатшыларды сүйемелдеу (39-сынып);
- күзетілетін көлікте тасымалдау (39-сынып);
- оқытудың барлық түрлерін қоса алғанда, адамдарды оқыту қызметтері (41-сынып);
- әншілер мен бишілердің қойылымдары (41 – сынып); - бағдарламалық қамтамасыз етуді қорғауға қатысты ақпараттық қызметтер (42-сынып);
- ақпаратты және Интернетті қорғау саласындағы деректер мен кеңестерді шифрлау жөніндегі қызметтер (42-сынып);
- делдалдар ұсынатын адамдар мен жануарларға арналған медициналық күтім, гигиена және косметика саласындағы үшінші тұлғалардың қызметтері (44-сынып);
- кейбір жалға беру қызметтері (қызметтердің жіктелуіне қатысты жалпы ескертулерді (в тармағын) қараңыз).

Қызметтер:

төрелік

интернет желісіндегі домендік атауларды жалға алу

бейнебақылау камераларын жалға беру

сейфтерді жалға алу

заңнамаға сәйкестік аудиті

нормативтік талаптарға сәйкестік аудиті

бальзамдау

жерлеу бюросы

табылған заттарды қайтару

ерекше іс-шараларға көгершіндерді шығару

генеалогиялық зерттеулер

қоршаған ортаны қорғау саласында құқықтық зерттеулер

заңды зерттеулер

жұлдызнамалық кеңес беру

зияткерлік меншік мәселелері бойынша кеңес беру

дене шынықтыру мәселелері бойынша консультациялар

патенттік картаға түсіру мәселелері бойынша заңгерлік консультациялар

жеткізу туралы шарт жасасу кезінде сұрау салу бойынша заңды консультациялар
жоғалту жағдайында кеңес беру
рухани кеңес беру
заңды тұлғалар үшін зияткерлік меншік саласындағы бақылау
күзет дабылы жүйелерін бақылау
лицензиялау [заңды қызметтер] бағдарламалық қамтамасыз етуді жариялау
бөлігінде
зияткерлік меншікті лицензиялау
бағдарламалық жасақтаманы лицензиялау [қызметтер заңды]
интернет-чаттар үшін контентті модерациялау
медициналық дабыл мониторингі
құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету
жоғалған мүліктердің орналасқан жерін табу және қадағалау
жоғалған адамдардың орналасқан жерін табу және қадағалау
саяси жиналыстарды ұйымдастыру
діни жиындарды ұйымдастыру
құлыптарды құпиямен ашу
меншік құқығын заңды беру
үйлену тойларын жоспарлау және ұйымдастыру
жоғалған адамдарды іздеу
үшінші тұлғалар үшін жеке сатып алулар
кимоно киюге көмектесу
жеке тұлғалар үшін үйде күтім жасау үшін медициналық емес қызметтерді ұсыну
сотта мүдделерді білдіру
бала күтімі
үй жануарларын күту
діни рәсімдерді өткізу
салттық рәсімдерді өткізу
қауіпсіздік мақсатында жүкті тексеру
кәсіпорындардың қауіпсіздік жағдайын тексеру
кешкі киімді жалға беру;
өрт сөндіргіштерді жалға беру
киімді жалға беру
өрт дабылдарын жалға беру
домендік атауларды тіркеу [заңды қызметтер]
жеке хат-хабарларды редакциялау
жеке тұлғалар туралы ақпарат жинау
өрт сөндіру қызметі
танысу қызметі

жеке гардероб стилі бойынша кеңестер
қоғамдық орындарда сүйемелдеу [серіктер]
жұлдыз жорамалдарын құрастыру
авторлық құқық істері бойынша басқарма
әлеуметтік қатынастар агенттіктерінің қызметтері
бала асырау бойынша агенттіктердің қызметі
адвокат қызметтері
неке агенттіктердің қызметтері
карталардағы сәуегейлік қызметтері
үшінші тұлғаларға арналған Таро карталарындағы сәуегейлік қызметтері
десайрологтардың қызметтері
детектив агенттіктердің қызметтері
консьерж қызметтері
крематорий қызметтері
түнгі күзет қызметі
күзет қызметтері
дауларды соттан тыс шешу жөніндегі қызметтер
иттерді серуендету қызметтері
дрон көмегімен бақылау қызметтері
ұрланған заттың орналасқан жерін анықтау қызметтері
қашықтықтан бақылау жүйесі арқылы нысандарды күзету қызметтері
заңды құжаттарды дайындау бойынша қызметтер
жануарларды орналастыру қызметі
үй иелері болмаған кезде үйде тұру қызметтері
дауларды шешу жөніндегі қызметтер
жерлеу қызметтері
кезектегі ауыстыру қызметтері
саяси лоббизм қызметтері
бала туу кезінде ілесіп жүру
әлеуметтік желілердің онлайн қызметі
судағы құтқарушылардың қызметтері
сот орындаушыларының қызметтері
оққағар қызметтері
иммиграция саласындағы заңды қызметтер
лицензияларды басқару жөніндегі заңды қызметтер
үшінші тұлғалар үшін шарттарды келісуге байланысты заңды қызметтер
заңды бақылау қызметтері